T.C.

İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

128 NUMARALI ATİK ŞİKÂYET DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEHER ARAFAL

EKİM 2020

T.C.

İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

128 NUMARALI ATİK ŞİKÂYET DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEHER ARAFAL

DANIŞMAN

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ FATİH GÜRCAN

EKİM 2020

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığımı ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim.

İmza

Seher ARAFAL

Danışmanlığını yaptığım işbu tezin tamamen öğrencinin çalışması olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığını taahhüt ederim.

Dr. Öğretim Üyesi Fatih GÜRCAN

İMZA SAYFASI

Seher ARAFAL tarafından hazırlanan '128 Numaralı Atik Şikâyet Defterinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi' başlıklı bu yüksek lisans tezi, Tarih Anabilim Dalında hazırlanmış ve jürimiz tarafından kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ **İMZA**

Tez Danışmanı:

[Dr. Öğretim Üyesi Fatih GÜRCAN] .....

Kurumu: İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Üyeler:

[Prof. Dr. Recep KARACAKAYA] .....

Kurumu: İstanbul Medeniyet Üniversitesi

[Dr. Öğretim Üyesi İlhan GÖK] .....

Kurumu: Gümüşhane Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 27/10/ 2020

ÖN SÖZ

Osmanlı Devleti'nde adaleti sağlamak önemli bir husustur. Adalet, imparatorluğun sürekliliğinin sağlanabilmesi için devletin önem verdiği bir işleyiştir. Bu işleyişin tetikleyici unsuru da şikâyet mekanizmasıdır. Şikâyet sayesinde devlet sorunun tespitini yapabilmekte ve uygun müdahaleyi gerçekleştirebilmektedir. Devlet, adaleti sağlayabildiği ölçüde idareyi kontrol altında tutmaktadır. Sadece tebaasının güvenliğini ve memnuniyetini sağlamak değil aynı zamanda devletin idaresini de güçlü tutmayı amaçlanmaktadır.

Devlet, farklı işlevleri olan şikâyet hakkı sayesinde adalet sistemini yürütürken halk da sorunlarını çözüme kavuşturmayı hedeflemektedir. Dolayısıyla, konu sınırlaması olmadan, kişi ayrıcalığı yaşanmadan imparatorlukta yaşayan herkes her konu hakkında şikâyet etme hakkına sahip olmuştur. Bunun için şikâyet konusunu oluşturan durumun bir tarafı olmasına da gerek yoktur, şahit olunan bir durum dahi şikâyet edilebilmekteydi. Bu yüzden bu defterlere çok farklı konular yansımış ve değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada defterlere yansıyan şikâyet konuları, şikâyetçiler, şikâyet edilenler, çözüm yolları, şikâyetlerin coğrafi dağılımı gibi analizler yapılmış ve tebaanın bu hakkı nasıl kullandığı analiz edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın giriş kısmında şikâyet defterlerinin ve Osmanlı adalet sisteminin genel özelliklerinden bahsedilmiştir. İkinci kısım, 128 numaralı Atik Şikâyet Defterinin fiziki durumu, dil özelliklerinin yanı sıra, şikâyet konuları, şikâyetçiler ve şikâyet edilenler ile çözüm yollarının analiz edildiği bölümleri içermektedir. Bu kısmın sonunda defterin oluşturulduğu dönemle alakalı değerlendirme yapılmıştır. Son kısımda da genel bir değerlendirme yapıldıktan sonra transkripsiyon ve özet bölümleri yer almaktadır.

Araştırmanın yapıldığı dönemde iki hamilelik süreci ve bir de pandemi koşulları eklenince uzun bir sürece yayıldı. Anneliğin verdiği yükü omuzlarken tezimi de tamamlamayı çok istemiş ve yoluma devam etmiştim. Bu duruma, tam da araştırmanın derinleştiği noktada Covid-19 müdahalesinin olması ve anne olarak tedirginliklerimle baş etme mücadelemin sonunda ailemin de desteği ile bu çalışmayı tamamladım. Umarım, hâlâ devam etmekte

olan salgının herkesin hayatına farklı ve yeni deneyimler katması durumu bir an önce son bulur. Bu zamanların, en azından benim için, asla unutulmaması gerektiğini düşündüğüm için burada da yazılı olması bir anlam ifade etmektedir.

Çalışmamda beni destekleyen TÜBİTAK 2211 Yurtiçi Lisansüstü Burs Programı'na teşekkür ederim. Defter belirlemede ve kontrollerini yapmayı sağlamamda yardımcı olan ve aynı zamanda ikinci danışmanlığımı yapan Prof. Dr. Hacı Ahmet Arslantürk'e, değerlendirmelerini önemsediğim Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu'na ve danışmanım Dr. Fatih Gürcan'a teşekkür ederim. Ayrıca beni bu yolda destekleyen ve motive eden anneme, eşime teşekkür ederim. Onlarla daha fazla ilgilenebilecekken zamanlarını paylaşmak zorunda kaldığım oğlum Arte ve kızım Timya'ya teşekkür ederim.

ÖZET

128 NUMARALI ATİK ŞİKÂYET DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ

Arafal, Seher

Yüksek Lisans Tezi, Tarih Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Fatih Gürcan

İkinci Danışman: Prof. Dr. Hacı Ahmet Arslantürk

Ekim, 2020. 323 Sayfa.

Osmanlı Devleti'nde yaşanan bürokratik gelişmelere paralel olarak çeşitlenen kayıt etme geleneği Divân-ı Hümayûn'daki kalemlerin sistematik bir şekilde çalışmasını sağlamıştır. 17. yüzyıl itibariyle müstakil olarak tutulan Şikâyet Defterleri de bu gelişimin bir parçası olmuştur. Bu araştırmanın amacı, bu defterler aracılığıyla defterin tutulduğu döneme ışık tutmak ve yapılan şikâyetler yoluyla adaletin nasıl sağlanmaya çalışıldığını anlamak ve açıklamaya çalışmaktır.

Araştırmada 128 numaralı Atik Şikâyet Defteri'nin transkripsiyonu yapılmış ve sonrasında hükümlerin değerlendirilmesi yapılarak sonuca varılmıştır. Defter tipik olarak şikâyet defterlerinin tüm özelliklerine sahiptir. Defterde yer alan 280 adet hüküm konu başlıklarına göre gruplandırılmış, şikâyet edenlerin ve edilenlerin meslek, din, sınıf, cinsiyet özellikleri saptanmış, hükümlerin gönderildiği eyaletlerin coğrafi dağılımı yapılmıştır. Tüm hükümler detaylıca fişlendikten sonra analiz aşamasına geçilmiştir. Bu aşamadan çıkan sonuçlar defterlerin oluşturulduğu dönem hakkında önemli tarihsel, sosyolojik ve siyasal bilgiler sağlamıştır.

1730 yılının 4 aylık bir zaman dilimini kapsayan bu defter, tarih yazımında "Lale Devri" olarak nitelenen dönemin sonuna denk düşmektedir. Bu sonuçlarla birlikte ilerlemeci tarih yazımında baskın olarak kullanılan Lale Devri anlatısının gerçekte reayanın yaşamında karşılığının olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu anlamda bu araştırma sadece transkripsiyon çalışması yapacak olan araştırmacılara, hukuk ve sosyal tarihi

çalışmalarına, şikâyet defterlerine ilgi duyanlara değil; aynı zamanda Lale Devri kurgusu ile Osmanlı Devleti'nin modernleşme ilişkisini kuran araştırmacılara da kaynaklık edecektir. Bu araştırma, farklı açılardan bakarak daha isabetli değerlendirmeler yapılabileceğini göstermekte ve sunmaya çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şikâyet Defteri, Lale Devri, Arz-ı hal, III. Ahmed

ABSTRACT

TRANSLATION AND ANALYSIS OF 128 NUMBERED COMPLAINT BOOK

Arafal, Seher

Master's Thesis, Department of History

Supervisor: Dr. Associate Fatih Gürcan

Second Supervisor: Prof. Dr. Hacı Ahmet Arslantürk

October, 2020. 323 Pages.

The recording tradition, which has diversified in parallel with the bureaucratic developments experienced in the Ottoman State, enabled the items in the Divân to work systematically. Complaint Books which were kept separately from 17th century became a part of this development. The purpose of this research is to shed light on the period in which the book was kept and to grasp and explain how justice was achieved through the complaints made.

In the research, translation of the Complaint Book numbered 128 was made and then the provisions were evaluated and result was reached. This book typically has all the features of Complaint Books. 280 provisions in the book were grouped according to their subject headings, the profession, religion, class, gender characteristics of those who complained and those who were submitted were determined, and the geographical distribution of the states where the provisions were sent was made. After all provisions were recorded in detail, the analysis phase was started. Results from this stage provided important historical, sociological and political information about the period in which the notebooks were created.

Covering a period of 4 months in 1730, this book coincides with the end of the period referred to as the "Tulip Era" in historiography. With these results, it was tried to determine whether the Tulip Age narrative, which was used dominantly in progressive historiography, actually corresponds to the life of the citizen. In this sense, this research is not only for researchers who will do translation studies, those who are interested in legal

and social history studies, and complaint books; it will also serve as a source for researchers who established the Tulip Age fiction and the modernization relationship of the Ottoman State. This research tries to show and present that more accurate evaluations can be made by looking from different angles.

Key Words: Complaint Boks, Tulip Age, Arz-ı hal, Ahmed III.

İÇİNDEKİLER

Bildirim……..……iii

Jüri Üyelerinin İmza Sayfası……..…iv

Önsöz ……....v

Türkçe Özet……..…..vii

İngilizce Özet……..…ix

İçindekiler……..….xi

Kısaltmalar……..…xii

Şekil Listesi……....xiv

Giriş ……..…1

Bölüm I. Atik Şikâyet Defterleri…….....3

Bölüm II. 128 Numaralı Atik Şikâyet Defterinin İncelemesi……..8

2.1. Defterin Fiziki Durumu……8

2.2. Transkripsiyon Dili Özellikleri……...10

2.3. Defterdeki Diplomatik ve Dil Özellikleri……...10

2.4. Hükümlerin Gönderildiği Görevliler ve Eyaletler……..12

2.5. Şikâyet Etme Biçimi, Şikâyetçiler ve Şikâyet Edenler……...16

2.6. Şikâyet Gerekçeleri……..…21

2.6.1. Borç İlişkisi……..23

2.6.2. Zorbalık……23

2.6.3. Miras Anlaşmazlığı……..24

2.6.4.Görevin Kötüye Kullanımı……....25

2.6.5. Kanunsuz Vergi Toplama Girişimi……..25

2.6.6. Arazi ile Alakalı Çekişmeler…….26

2.6.7. Vergi Yükümlülüğünü Yerine Getirmeme……26

2.6.8. Vakıf İdaresi……..26

2.6.9. Aile İçi Anlaşmazlıklar……..27

2.6.10. İlam……..27

2.6.11. Diğer Konular …….27

2.7. Çözüm Yolları……..28

2.8. Defterin Tutulduğu Dönem……..30

Bölüm III. Değerlendirme ve Sonuç ……..34

3.1. Değerlendirme……..34

3.2. Sonuç ……...39

Bölüm IV. 128 Numaralı Atik Şikâyet Defteri Transkripsiyonu……41

Bölüm V. 128 Numaralı Atik Şikâyet Defteri Hüküm Özetleri……..218

Kaynakça…….280

Ekler…….281

Özgeçmiş……..323

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı geçen eser
a.g.m.	Adı geçen makale
bkz.	Bakınız
c.	Cilt
DİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
Evâ'il	Ayın ilk ve 10. günleri arası
Evâsıt	Ayın 11. ile 20. günleri arası
Evâhir	Ayın 21. ile 30. günleri arası
h.	Hüküm
haz.	Hazırlayan
M	Muharrem
Ra	Rebî'ülevvel
S	Safer
S.	Sayı
s.	Sayfa
Ş	Şa'bân
TALİD	Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Hükümlerin Gönderildiği Görevliler……..13

Şekil 2. Hükümlerin Gönderildiği Eyaletler……14

Şekil 3. Şikâyet Etme Biçimi……...17

Şekil 4. Şikâyetçilerin Görevleri.……18

Şekil 5. Şikâyet Edilenlerin Görevleri ……18

Şekil 6. Şikâyetçilerin Sınıfları……....19

Şekil 7. Şikâyet Edilenlerin Sınıfları……19

Şekil 8. Şikâyetçilerin Dinleri……..20

Şekil 9. Şikâyet Edilenlerin Dinleri……..20

Şekil 10. Şikâyetçilerin Cinsiyetleri ……21

Şekil 11. Şikâyet Edilenlerin Cinsiyetleri……21

Şekil 12. Şikâyetlerin Ana Konuları……22

Şekil 13. Divân'ın Sorun Çözüm Yolları…….28

Şekil 14. Sorunun Çözüm Yeri……30

GİRİŞ

Bu araştırma Osmanlı Devleti'ndeki ana defter serilerinden Atik Şikâyet Defterlerini konu alıp, bu büyük seriden bir tanesinin incelemesini içermektedir. 128 numaralı Atik Şikâyet Defteri, Osmanlı Devleti'nin uzun yıllar gerilemenin başladığı yüzyıl olarak değerlendirilen 18. yüzyıla aittir. III. Ahmed saltanatının son yılına denk düşen bu defterin dönemin siyasi, toplumsal, ekonomik koşullarına ışık tutması beklenmiştir. Araştırma dâhilîde bu defterin transkripsiyon çalışması yapılmış, özetleri hazırlanmış ve hükümlerin verdiği bilgiler doğrultusunda incelenmiştir. Şikâyet defterlerinin ortaya çıkışı, karakteristik defter özellikleri tespit edilmiş, araştırma konusu olan 128 numaralı defterin içerik analizleri, şikâyetçi profilleri, devletin sorunları çözüm yolları değerlendirilmiştir. Bu belirlemeler, dönemin özellikle toplumsal sorunlarını gün yüzüne çıkarırken aynı zamanda Osmanlı Devleti içerisinde adalet sisteminin de nasıl çalıştığını açıklamıştır. Kuruluştan itibaren devletin adalet kavramına ve işleyişine verdiği önemin bu devirde nasıl karşılık bulduğu saptanmıştır. Ayrıca, defterin oluşturulduğu dönem hakkında tarih yazımında yer bulan "Lale Devri" anlatısıyla da ilişkisi kurulmuştur.

Atik Şikâyet Defterleri, özellikle Saliha Okur Gümrükçüoğlu'nun 2012'de yayımlanan[1] ve Murat Tuğluca'nın 2016 yılında basılan[2] değerli çalışmalardan sonra araştırmacıların daha fazla dikkatini çekmeyi başarmıştır. Bu çalışmalardan önce sadece bir defa[3] araştırmacılar tarafından müstakil olarak ele alınan şikâyet defterleri, son beş yılda bitirilmiş beş ayrı çalışmaya[4] konu olmuştur. Sadece sosyal tarih açısından değil hukuk

[1] Saliha Okur Gümrükçüoğlu, "Şikâyet Defterlerine Göre Osmanlı Teb'asının Şikâyetleri," *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, c.61, s.1 (2012).

[2] Murat Tuğluca, *Osmanlı Devlet-Toplum İlişkisinde Şikâyet Mekanizması ve İşleyiş Biçimi,* 1. Basım, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2016.

[3] 2012 öncesi yapılan araştırmalar için bkz. Mesut Demir, "1686-1687 (h.1097-1098) Tarihli Atik Şikâyet Defteri'nin transkripsiyon ve değerlendirilmesi" (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2010).

[4] 2012 sonrası yapılan araştırmalar için bkz. Yasemin Tataroğlu, "4 Numaralı Atik Şikâyet Defteri 1665-1670(h.1075-1081) Transkripsiyon ve değerlendirmesi" (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2015). Gizem Tunç, "44 numaralı Rumeli Ahkâm-ı Şikâyet defterinin transkripsiyon ve değerlendirmesi" (Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, 2017). Seniha Şen, "30 numaralı atik şikâyet defteri (1110/1698) (inceleme-metin)" (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2018). Gül Yörük, "Osmanlı'da devlet-toplum ilişkilerine bir örnek: 112 numaralı atik şikâyet defteri (1727)" (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2019). Hasan Basri Türk, "13 numaralı Atik Şikâyet Defteri" (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2019).

tarihi açısından da oldukça önemli olan bu kaynaklar daha fazla incelenmeyi gerektirmektedir. Yapılan ya da yapılacak olan çalışmalar defterlerin genel özellikleri veya yapısı hakkında yeni bir bilgi sağlamasa da dönemin koşullarının anlaşılmasında farklı değişkenleri ortaya çıkarması açısından değerlidir.

Bu araştırma, içerdiği transkripsiyon ve değerlendirme bölümleri ile bu alanda çalışma yapacak olanlara kaynaklık etmeyi amaçlamaktadır. Bu anlamda sadece tarihçilerin değil hukukçuların ve meraklılarının da bilgi edinebileceği bir tezi kapsamaktadır.

Araştırmaya önce defterin belirlenmesi ile başlanmıştır. Prof. Dr. Hacı Ahmet Arslantürk'ün de yol göstericiliğiyle 128 numaralı defterin yazıldığı dönem ve içerikleri açısından verimli olabileceği düşünülerek Osmanlı Arşivi'ndeki 208 Atik Şikâyet Defteri arasından seçilmiştir. 280 tane hüküm içeren bu defterin transkripsiyon çalışması yapılmış ve özetlendirilmiştir. Daha sonra bu hükümler tek tek hükümlerin gönderildiği idari görevli, birimi-eyaleti, konusu, şikâyetçi ve şikâyet edilenlerin tespit edilebilen kimlik özellikleri aracılığıyla profili, devletin çözüm metotları özelliklerine göre tablolaştırılmıştır. Bu tablo sayesinde hükümlerin istatistikî yorumlaması yapılmıştır. Elde olan bilgilerle karşılıklı analizleri yapılmış ve defter değerlendirilmiştir. Ayrıca, ortaya çıkan sonuçlarla, devir hakkında tarih yazımında kullanılan "Lale Devri" anlatısı arasında ilişki olup olmadığı tespit edilmiş ve sonuca varılmıştır. Bu açıdan da araştırma sadece defter değerlendirmesi olarak değil, tarih yazımına da bir katkı sunmayı hedeflemiştir.

BÖLÜM I. ATİK ŞİKÂYET DEFTERLERİ

Geçmişten bugüne kalabalık insan topluluklarında haksızlığı önlemek veya haksızlığın ortaya çıkmasını engellemek, adaleti sağlamak ve korumak, idare sistemin yürürlüğünün sağlanması açısından hayati öneme sahiptir. Bu adalet sisteminin istenilen doğrultuda çalışabilmesi için her toplumun kendi ürettiği ve geleneksel olarak doğru olduğu varsayılan önemli girdiler mevcuttur. Bu sistemin yürütülmesini başlatabilmek için öncelikle haksızlığın, adaletsizliğin veya yapılan hatanın adaleti sağlayacak olan kurum tarafından bilinebilmesi gerekmektedir. Bu noktada da *şikâyet etme formülü* ortaya çıkmaktadır.[5]

Osmanlı Devleti adalet sistemini tek bir otorite üzerinden kurmaya çalışmıştır: padişah. Yöneten ve yönetilen tüm herkesin sorumlu olduğu tek kişi padişahtı ve tüm sorunlar onun aracılığıyla çözülmekteydi. Dolayısıyla, şikâyet edebilme erişiminin sorunsuzca sağlanması gerekmekteydi. Bu erişim statü, sınıf, cinsiyet veya din ayrımı yapmaksızın herkesi kapsamak durumundaydı. Ayrıca devlet, sadece iki şahıs veya ilgili taraf arasındaki anlaşmazlığı gidermek için değil; hâkimiyetini güçlü ve devamlı tutmak için adaleti korumak zorundaydı. Böyle bir sistemin kullanılmasında hedeflenen ana işlev idari denetimdir. Bu sayede devlet, taşrada yürütülen tüm idari, mali, askeri, hukuki faaliyetlerden haberdar oluyor ve bu faaliyetlerde kanundan ve şeriattan bir sapma belirlendiğinde derhal müdahalede bulunma imkânına sahip olabiliyordu.[6]

---

[5] Osmanlı Devleti'ndeki şikâyet etme hakkının kullanımı, sistematiği ile ilgili "*Osmanlı Devlet- Toplum İlişkisinde Şikâyet Mekanizması ve İşleyiş Biçimi*" kitabında Murat Tuğluca "formül" kelimesini tercih etmiştir. Yazar, aynı zamanda bu sistemin bütünü için de "mekanizma" kelimesini kullanmıştır.

[6] Murat Tuğluca, *Osmanlı Devlet-Toplum İlişkisinde Şikâyet Mekanizması ve İşleyiş Biçimi,* 1. Basım, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2016, s. XIX.

Devlet, şikâyet değerlendirme görevini günümüzdeki Bakanlar Kurulu'nun muadili olan Divân-ı Hümâyûn'un aracılığıyla gerçekleştirmiştir. Divân'da devletin idari, mali, askeri işleriyle meşgul olur, her türlü davalar ve şikâyetler incelenmekteydi. Dini ve ırkı ne olursa olsun herkes çözülmesi gereken meseleleri için Divân'a başvurabilirdi.[7] Burada görüşülen tüm meseleler de mühimme defterlerine kayıt edilirdi. Zaman içerisinde yaşanan bürokratik ihtisaslaşma da kaydedilen bu defterlerin çeşitlenmesine imkân sağladı. Önceleri bu önemli konuların kaydedildiği defterler yalnızca "Mühimme Defterleri" iken zamanla konulara göre ayrılması ihtiyacı doğmuş ve defterler çeşitlenmiştir. Şikâyet defterleri de bu ihtiyacın sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Birçok kaynak şikâyet defterlerinin ortaya çıkışını 1649[8] olarak tarihlendirmişse de Feridun Emecen bu konuda farklı bir görüşe sahiptir. Ona göre, "kuyûd-ı ahkâm-ı şikâyet" ifadesini taşıyan ilk defter, Arşiv'deki Atik Şikâyet Defterleri tasnifinde değil Mühimme Defterleri arasında yer alır. 1069-1071/ 1658-1660 yılları arasındaki kayıtları içeren 92 numaralı defterin başında "Kuyûd-ı ahkâm-ı şikâyet-i mîrî der zamân-ı…" diye başlayan 25 Şaban 1067/ 8 Haziran 1657 tarihli bir girizgâh yer almaktadır.[9] Emecen'in incelemesine göre şikâyet defterlerinin ilk örnekleri olarak kabul edilen bazı defterlerde de şikâyet defteri özelliklerinden çok mühimme defteri özellikleri bulunmaktadır. Bu yüzden bu sınıflandırma ve şikâyet defterinin ilk örneği tarihlendirmesi tekrar değerlendirilmelidir. Esasen ilerleyen dönemlerde şikâyet defterlerinin şekil, konu, dil özellikleri farklılaşmış olsa da başlangıçta mühimme defterlerinden ayrılarak ortaya çıktığı ve henüz müstakil defter düzeni oluşturulmadığı için bu kayıtlar arasında belirsizlik olması doğaldır. Bu belirsizlikler nedeniyle ilk örneğini net olarak tarihlendirmemek veya miktarını belirtmemek en azından bu çalışma için daha uygun olacaktır.

---

[7] Tevfik Temelkuran, "Divân-ı Hümâyûn – Mühimme Kalemi," *Tarih Enstitüsü Dergisi*, sayı.6 (Ekim 1975): 130.

[8] Necati Aktaş, "ATİK ŞİKÂYET DEFTERİ", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, https://islamansiklopedisi.org.tr/atik-sikayet-defteri (24.09.2020).

[9] Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mîrî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet," *TALİD*, c.3, sayı.5 (2005): 127.

Şikâyet defterleri şekil bakımından diğer defter türlerinden çok farklı sayılmaz. Yazı türü olarak da Divân'da tutulan birçok kayıtta olduğu gibi dîvânî yazı türü kullanılmıştır. Bu defter serisi mühimme defterlerinden ayrılarak ortaya çıkması nedeniyle şekil olarak onlara çok benzeseler de tüm imparatorluktan gelen bireysel ve toplu şikâyetlerin tutulduğu defter serisi olarak öncekilerden farklı bir içeriğe de sahip olmuştur.[10] Bu defterlerde sadece kişiler arası anlaşmazlıklardan kaynaklı şikâyetler değil, kişilerin kurumlardan, adli, idari, askeri görevlilerden duydukları rahatsızlıklardan, vakıflarla ilgili resmi işlemlerden, eşkıyalık faaliyetlerinden, üst düzey yetkililerin birbirlerinden görevleri ile ilgili yaptığı şikâyetlere konu sınırı olmaksızın çok çeşitli hükümlere rastlamak mümkündür. Bu tezde ele alınan 128 numaralı Atik Şikâyet Defteri ile şikâyet defterleri ile ilgili yapılan diğer çalışmalar birlikte değerlendirildiğinde ortaya ortak birçok konu başlığı çıkmaktadır. Hemen her dönemde kişi haklarına yapılan müdahaleler ilk sıralarda yer almaktadır. Kişi hakları, haksız fiiller, aile- miras ve borç ilişkileri, vergi gelirlerinin toplanması, vakıf teşkilatının sorunları, görev ve yetki tecavüzü, görevin kötüye kullanılması, kanuna aykırı para toplama, cezalandırma, askerlerin kötü muameleleri gibi defterin oluşturulduğu döneme göre konu çeşitliliği değişen bir yapısı vardır.

Bu defterlerin oluşmasında şüphesiz en kilit rolü şikâyet edenler üstlenmektedir. Haksızlığa uğradığını düşünen, hak talep eden, bir konuda iddiası bulunan herkes şikâyet hakkını kullanabilmiştir. Bunun için bir memuriyete veya makama sahip olması şartı aranmaz. Dini ve cinsiyeti de etkili değildir. Hatta olayda taraf olması da gerekmemiştir. Şahit olunan bir durum dahi şikâyet edebilmek için yeterlidir. Devlete tâbi' olan herkesin şikâyet etme hakkı bulunmaktaydı. Ancak, bu hakkı kullananların değerlendirilmesi yapıldığında da çoğunluğun Müslüman ve erkek olduğu görülmüştür.

Devlet şikâyetler aracılığıyla idari yönetiminde de kontrol sağlamıştır. Bu yüzden şikâyetler önemli birer bilgi ve denetim kaynağıydı. Dolayısıyla devlet, şikâyet etme hakkını herkese eşit bir şekilde sunmuştur. Hatta konuyla ilgili bölgelerin idari amirlerine

[10] Tuğluca, *Şikâyet Mekanizması ve İşleyiş Biçimi,* 8.

ulaştırılan hükümlerde, Padişah, ahalinin Divân'a olan şikâyetlerine mâni olunmaması ve halkın bu konuda rencide edilmemesi gerektiği uyarısında bulunmuştur.[11] Bu şikâyetlerin en üst mertebeye ulaşabilmesi oldukça önem arz etmekteydi. Bunu sağlayabilmek için padişahın doğrudan halktan şikâyetleri de aldığı olmuştur. Hükümdar, Cuma namazında, ava çıkarken veya sefere giderken veya seferden dönerken, halkın dilekçelerini kabul eder. Halkın şikâyetlerini toplamak için bu tarz olanakları kadar çok tekrarlarsa, o derece âdil sayılırdı.[12]

Şikâyetin hükümdara, Divân'a ulaşabilmesi de sadece doğrudan hükümdara fiziksel olarak ulaşabilmek ile mümkün değildi. Bunun çeşitli yolları vardı. Elbette ki Cuma namazı çıkışı hükümdara ulaşabilmek ve şikâyetini ulaştırmak şikâyet eden için hızlı bir çözüme kavuşabilmek için bir yoldu ama bunu gerçekleştiremeyenler, merkezden uzak olanlar da şikâyetlerini farklı şekillerde iletmek durumundaydılar. Bunun en yaygın yolu "*arz-ı hâl*" göndermekti. Şikâyet konusunun yer aldığı dilekçe olan bu belge doğrudan şikâyetçi tarafından ya da bir temsilci aracılığıyla gönderilebilmekteydi. Daha önce yaşanmış ve çözüme kavuşturulamamış vakalar için de kadı devreye girip "*mektup*" olarak şikâyeti ulaştırabilmektedir. Şikâyet etmek isteyen taraf Divân'a "*bizzat*" da başvurabilirdi. Hükümdara doğrudan ulaşmak isteyenler, hükümdarın dikkatini çekmek ve şikâyet sunmak için saraya yakın yerde ateş yakma âdetini de kullanmışlardır.[13]

Şikâyet edilenler incelendiğinde de defterin oluşturulduğu döneme göre farklılıklar göstermektedir. Devletin siyasi, askeri ve ekonomik olarak daha durağan geçirdiği dönemlerde aile, kişiler arası borç ilişkisi, miras meselelerinde taraf olanlar şikâyet edilirken, bazı dönemlerde devlet görevlileri ile ilgili, askerlerle ilgili şikâyetler artmış ve devlet memurları şikâyet edilmiştir.

Şikâyet edenler, edilenler ve içerikler dönemlere göre değişiklik gösterse de şikâyetin çözümü için hüküm çoğu zaman belirli kişilere gönderilmektedir. Hükümler çoğunlukla

---

[11] Saliha Okur Gümrükçüoğlu, "Şikâyet Defterlerine Göre Osmanlı Teb'asının Şikâyetleri," *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, c.61, s.1 (2012):179.
[12] Halil İnalcık, *Osmanlı'da Devlet, Hukuk ve Adalet* (İstanbul: Kronik Kitap, 2018), 63.
[13] İnalcık, *Devlet, Hukuk ve Adalet*, 63.

kadı, nâib, vali, mutasarrıf, molla, voyvoda gibi idari amirlere gönderilirken bazen vezir, şeyhülislam gibi üst düzey memurlara da gönderildiği görülmektedir. Bu memurlardan şikâyet-adalet formülünün çözümü aşamasında kilit role sahip olan kadılardır. Kadı, kelime olarak hükmeden, yerine getiren anlamına gelip, Osmanlılarda şer'î ve hukuki hükümleri uygulayan, ayrıca devlet emirlerini yerine getiren bir işleve sahipti.[14] Kadıların mahkemelerde vekaleten vazifelerini gören nâibleri vardı. Kazanın büyüklüğüne göre kadının birçok nâibi bulunabilirdi.[15] Bu da en çok hükmün gönderildiği ilk iki memurun nedenini açıklamaktadır. Kadı ve nâibler devletin eyaletlerdeki adalet temsilcileridir.

Şikâyetler ulaşıp, dinlenip bir karara varılır ve hızlıca uygulamaya geçilirdi. Şikâyet bir şekilde merkeze ulaştıktan sonra çözümün hızlıca taraflara bildirilmesi ve uygulanması beklenirdi. Şikâyetlerin bir kısmında, Divân-ı Hümayun incelemesini yaptıktan sonra kesin bir sonuca varır ve *Divân'da* hüküm verirdi. Ancak yapılan inceleme neticesinde davanın hemen hükme bağlanmasını sağlayacak bir kanı oluşmazsa ilgili kadıya davanın *mahallinde* görülmesi için hüküm gönderilirdi. Konusu çoğunlukla firar olan olayların çözümünde şikâyet edilenin *bulunduğu mahalde* davanın görülmesi uygun görülmüşken, bazı davalarda da şikâyetin taraflarının *huzura gelmesi* ya da *getirilmesi* ile ilgili hüküm verilmiştir. Divân'ın bir diğer çözüm yöntemi de çok nadir olarak kullandığı *istinaftır*.[16]

[14] Yusuf Halaçoğlu, *XIV-XVII Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilâtı ve Sosyal Yapı* (Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2014), 126.
[15] a.g.e., 130.
[16] Tuğluca, *Şikâyet Mekanizması ve İşleyiş Biçimi,* 39.

BÖLÜM II. 128 NUMARALI ATİK ŞİKÂYET DEFTERİNİN İNCELEMESİ

2.1. DEFTERİN FİZİKİ DURUMU

Araştırmaya konu olan defter 1143/ 1730 tarihli 128 numaralı Atik Şikayet Defteri, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı'nın Osmanlı Arşivi'nde A.{DVNSŞKT.d.. koduyla kayıtlıdır. Defter ciltli ve ebruludur. 32x20 cm ebadındadır ve verilen arşiv bilgisine göre toplam 130 sayfası bulunmaktadır. İlk iki sayfa boş olup sayfalar numaralandırılmıştır.[17]

Hükümler başlamadan evvel yazılan başlıkta vezir olarak Mustafa Paşa ve Reisülküttap olarak Firdevsi Efendi'nin isimleri geçirilmiştir. "*Defter-i ahkâm-ı şikâyât-ı Asitâne der-zamân-ı vezîr-i mükerrem Hazreti Mustafa Paşa yessarallâhu te'âlâ mâ-yeşâ ve der-âvân-ı reisü'l-küttâb izzetlü Firdevsî Efendi tâle bekâhümâ Fî sene 143"* şeklinde başlık ile başlanmıştır. Aslında defterin bu kısmında sadrazam ismi İbrahim Paşa ve reisülküttap ismi İsmail Efendi geçirilmesi gerekirken bu sıfatlarla onların yerlerine kaim-makam olarak bakan o dönemin sadâret kethüdâsı Mustafa Paşa ve kisedâr Firdevsi yazılmıştır. Sadâret kethüdâsı, 18. yüzyılın başlarında sadrazamdan sonra devletin ikinci gücüydü ve ağırlıklı olarak iç işleri ile ilgilenirdi. Taşra idarecilerinin tayininden bunların görev yerlerinde denetlenmesine, merkezle bağlantısının sağlanmasına, karşılaştıkları askerî ve idarî problemlerin çözümü ile ilgilenmeye, özellikle merkeziyetçi anlayışın

[17] Bilgiler, T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı'nın Belge Tarama Sistemi üzerinden edinilmiştir. Dönemin Covid-19 salgını koşulları nedeniyle defter fiziki olarak görülememiştir.

sürdürülebilirliği için geniş bir yetki alanına sahipti. Ayrıca padişahın adaletin sağlanması konusundaki ana görevin sadrazamca temsil edilmesi bu işlerin bir bölümünün kethüdalar tarafından yürütülmesini gerektiriyordu.[18] Sadrazam olmadığı dönemlerde kethüdâ vekâleten sadrazamın işlerini yürütmekteydi. Bu yüzden kethüdâ Mustafa Paşa'nın adı yazılmıştır. Ayrıca, 18. yüzyıl bürokratik olarak birçok dairenin kurumsallaştığı ve sistematiğini şekillendirdiği bir dönemdir. Bu dönemde çoğu kurumda olduğu gibi reisülküttaplık dairesinde de birçok gelişme yaşanmıştır. Dairenin iş yükünün her geçen dönemde artması ve konularına göre iş bölümünün yapılmış olması muhtemeldir. Kisedâr Firdevsi'nin adının yazılması da bundandır.

Defterin tamamı 280 adet hükümden oluşmaktadır. Sayfalar numaralandırılmışsa da hükümlere numara verilmemiştir. Bu yüzden de sıralı olup olmadığı belirlenememiştir. Hükümlerin tarihlendirilmesinde de gün verilmediği için sıralama net değildir. Gün yazımı için ayın ilk on, ikinci on ve üçüncü on günlük zamanını ifade eden "evâil, evâsıt ve evâhir" kullanılmıştır. İşlem tarihini belirtmek için ayın ilk gününü ifade eden "gurre" sadece bir defa kullanılmış, ayın son gününü ifade eden "selh" hiç kullanılmamıştır. Tarihlendirme hükmün sol alt köşesinde yer almaktadır. Defterin oluşturulduğu dönem Temmuz, Ağustos, Eylül, Ekim 1730 aylarını kapsasa da sadece son hüküm 1731 Şubat/Mart tarihlidir. Defterin her sayfada ortama 3-4 adet hüküm yer alır. Kâtip ismi hükmün altında ve ortada bulunur. Çoğunlukla kâtip isimleri yazılmışsa da defterde yer alan 280 hükümden 51 adedinde kâtip ismi yazılmamıştır. Bunun gerekçesi acele ile yazılması ya da ardı ardına tek bir kâtip tarafından yazılmış hükümlerin sonuna isim ekleme düşüncesi de olabilir. Bu konuda net bir şey söylemek bu bilgiler ile yetersizdir. Bu defterde tespit edilebilen 51 farklı kâtip ismi bulunmaktadır. Bu dairede çalışan en az 51 farklı kâtip dönemin kalemiye memurlarının istihdamı hakkında da ipuçları sunmaktadır. Oldukça yoğun bir kalem olduğu anlaşılmaktadır. Reisülküttaplığın bu dönemde iş yükü oldukça fazladır. Devletin diplomatik faaliyetleri arttıkça tüm kalemlerin yükü de o derecede artmıştır.

[18] Muzaffer Doğan, "SADÂRET KETHÜDÂSI", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, https://islamansiklopedisi.org.tr/sadaret-kethudasi (18.09.2020).

2.2. TRANSKRİPSİYON DİLİ ÖZELLİKLERİ

Defterde kullanılan sade dil birçok hükmün anlaşılmasını kolaylaştırmıştır. Türkçe'de sıkça kullanılan "gelmek, etmek, olmak, vermek" gibi fiiller transkripsiyon metninde "gelüp, idüp, olup, virüp" şeklinde kullanılmıştır. Bu kelimelerin sonunda "b" harfi kullanılmışsa da transkripsiyonda "p" harfi tercih edilmiştir. "ع" ayın harfi metinde " ‘ " işaretiyle, "ء" hemze ise " ‘ " işaretiyle gösterilmiştir. Arapça ve Farsça kelimelerin uzun seslileri "â", "î", "û" olarak kullanılmıştır. Metin içerisinde kâtibin boş bıraktığı alanlar, transkripsiyonda "(boş)" olarak yazılmıştır. Çevirisinden emin olunmayan kelimeler için "(?)", görünmeyen kelimeler için "(silik)" ifadesi kullanılmıştır.

2.3. DEFTERDEKİ DİPLOMATİK VE DİL ÖZELLİKLERİ

Hükümlerin hepsi hükmün gönderildiği veya adı geçen ilgilinin görevi, yetkisi veya mevkisini belirtir durumdadır. Bunlara uygun elkâb ve duâlar da kullanılmıştır. Bu diğer bütün şikâyet defterlerinde de uygulanmış ve bu defterin tipik özelliği olmuştur. Genellikle her görevlinin bulunduğu statü için belirlenmiş sözcükler dışında önad kullanılmamıştır. Bu sebeple Fatih Kanunnamesinde de her statü için kullanılması gereken elkâblar ayrıca belirtilmiştir.[19] Mesela incelenen belgede divân kâtipleri için kullanılan duâ "*Nişân-ı hümâyûnum verilen defter-i hâkânî kâtiblerinden Ali Zekai veledi Kâtib Abdi zîde kadruhu gelüp…*"[20] veya nâib için kullanılan elkâb "*Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Mat kazâsı nâibi mevlânâ Zeynelabidin zîde ilmuhu südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp*"[21] görülmektedir.[22] Bazı hükümlerde kişinin konumuna uygun elkâb yazılmış olsa da isim boş bırakılmıştır. Bu 18. yüzyıl için yaygın bir durumdur. Prof.

[19]Okur Gümrükçüoğlu, "Osmanlı Teb'asının Şikâyetleri,"183.
[20] A.ŞKT.D.-128, h.5.
[21] A.ŞKT.D.-128, h.57.
[22] Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, (Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2018), 101-108.

Fekete, bunu fermanların yazılışında fermanın muhatabı olan makamdaki ilgili kişinin isminin kâtiplerce bilinmemesine bağlı olduğunu düşünmekte; Nedkov ise Osmanlı kalemlerinin müthiş bir örgütlenme olduğu, bütün vergi mükellefleriyle ilgili istenilen kayıtların rahatlıkla bulunabildiğini belirterek bu yerlerin boş bırakılması keyfiyetinin o isimlerin bilinmemesi veya ihmalkârlık sonucu araştırılmamasından değil, yazılmasının gerekmediğinden boş bırakıldığını düşünmüştür.[23] Elkâb sonlarının boş bırakılmasının haricinde bazı yer adlarının, şikâyetçilerin ve şikâyet edilenlerin de adları boş bırakılmıştır. Bunların nedeni de hızlı yazma ya da bu isimlerin kayıtlı olan diğer örneklerde zaten yazılı olması ve hızlıca konunun bitirilmesi isteği olabilir. Bu hükümler, tek örnek değil birer kopya niteliğindedir. Bu yüzden de isimlerin kayıtlı olan diğer belgelerde yer alması olağan ve akılcı görülmüştür.

Defter sade bir dille, anlaşılır bir şekilde yazılmıştır. Belirli ifadeler sıkça tekrar etmektedir. Mahallede, köyde sadece işi ve gücü ile ilgilenen insanlardan bahsedildiğinde "*kendi halinde olub*"[24] veya sıkça adı sorunlarla anılan insanlardan bahsedildiğinde "*kendi halinde olmayub*"[25] şeklinde ifadeler kullanılmaktadır. Resmi olarak herhangi bir gayrimenkulü olmayan kişiler için de sıkça "*üzerine bir nesne sabit olmayub*"[26] ibaresi kullanılmıştır. "*hilaf-ı şer'-i şerîf kimseye taaddisi olmamak*", *südde-i saadetime arz-ı hal etme*k", "*icra-yı hakk olunması*" deyişleri de tipik olarak sıklıkla yer almaktadır.

Hükümlerin kayda geçirilmesinde belirli bir düzen saptanmıştır. Neredeyse tüm hükümler aynı sistemle oluşturulmuştur. Hükmün en başında hükmün gönderildiği idari birim ve görevli yazılmıştır. Daha sonra şikâyeti eden kişi/kişilerin bilgileri verilmiş ve şikâyeti hangi yolla yaptığı yazılmıştır. Şikâyet edilen kişinin bilgileri de verildikten sonra şikâyetin ana konusu yazılmıştır. Sonunda verilen hükmün dayanağı, çözüm yolu ve yeri bildirilip hüküm bitirilmiştir. Hemen altında da tarih ve kâtip ismi yazılmıştır.

---

[23] a.g.e., 101.
[24] A.ŞKT.D.-128, h. 1, 42, 48, 50, 55, 57, 59, 61, 68, 73, 74, 82, 90, 102, 119, 120, 126, 154, 164, 175, 180, 187, 209, 210, 221, 223, 235, 238, 243, 270, 274.
[25] A.ŞKT.D.-128, h. 10, 12, 29, 31, 33, 34, 42, 73, 121, 180, 184, 187, 209, 213, 235, 252, 257, 267.
[26] A.ŞKT.D.-128,h. 20, 23, 28, 30, 40, 42, 44, 55, 59, 64, 69, 70, 76, 82, 83, 87, 90, 96, 109, 113, 127, 132, 134, 153, 166, 184, 188, 205, 212, 221, 223, 229, 238, 243, 248, 249, 274, 279, 280.

Yenişehr-i Fener monlâsına hüküm ki
Hrisako ve Franko nâm nasrâniyeler ile Yorgi nâm zimmî gelüp mesfûr Hrisako'nun oğlu olup mesfûrânın karındaşları Yani veledi Tanaş nâm zimmî kazâ-i mezbûrda sâkin iken bin yüz kırk senesinde mürd olup metrûkâtı bunlara intikâl etmişiken Yenişehr-i Fener sâkinlerinden Hristo ve Margirid nâm zimmîler bin beş yüz guruşluk kürk ve sincabını fuzûlî zabt idüp taleb eylediklerinde dürlü illet ve bahâne ile edâda te'allül üzre oldukların ve taraflarından mesfûr Yorgi nâm zimmîyi vekîl eylediklerin bildürüp şer'le görülüp mürd-i mesfûrdan menkûl hakları mesfûrlardan alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.
Fî evâhir-i M sene 143
İlmî[27]

Bu maddeden sonra hükümlerin incelemesi de bu sıralama ile yapılmaya çalışılmıştır.

2.4. HÜKÜMLERİN GÖNDERİLDİĞİ GÖREVLİLER VE EYALETLER

Hüküm gönderilen kişiler, sorunun çözümünde rol oynayan çoğunlukla idari memurlar olmuştur. Defterin oluşturulduğu dönemler kapsamında bu rol bölgenin kadısına ve nâibine aittir. Şekil 1'de görüldüğü üzere adaletin sağlanması için ilk sıralarda görevlendirilenler kadı ve nâiblerdir. Sıralama olarak kadı ve nâibi, mütesellim, vali, molla, bostancıbaşı, voyvoda, mutasarrıf, vezir, beylerbeyi ve muhafız takip etmektedir. Hüküm çoğu zaman tek bir ilgiliye gönderilmişse de, ikinci (105 hüküm) ya da üçüncü (11 hüküm) ilgililerin de olduğu hükümler az değildir. Bir konu birden fazla idari memuru ilgilendirip, onlar konunun çözümüne destek olabilmektedirler. (Şekil 1)

[27] A.ŞKT.D.-128, h.2.

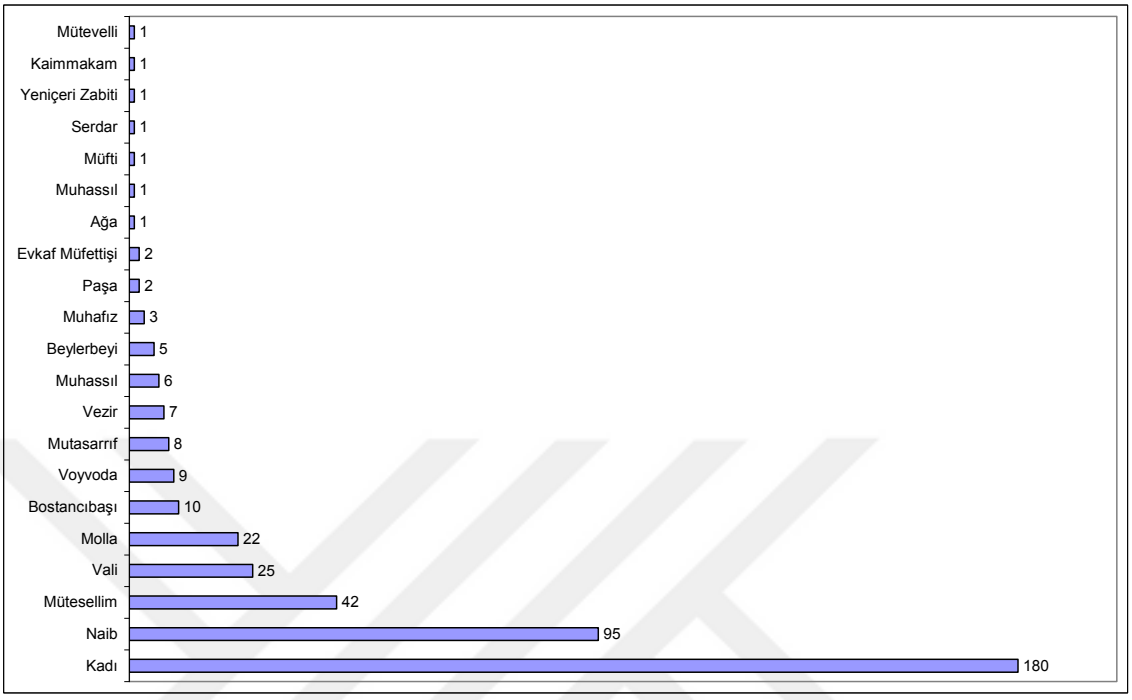

Şekil 1. Hükümlerin Gönderildiği Görevliler

Kazaların idari-hukuki yöneticisi olan kadı, devlet meşruiyetinin, düzenin ve adaletin temsilcisiydi. Şehir hayatının düzeninden sorumlu tutulan kadı, aynı zamanda devlet yetkilileri ve toplum arasında aracı rol oynuyordu.[28] Şer'i hukukun uygulanmasında görevli olması nedeniyle merkezi devletin memuru olduğu kadar halkın da devlet karşısındaki temsilcisi olmuştur. Gayrimüslim halkın yaşantılarına dâhili olmasa da o zümrenin de hukukunu gözetmek ve mali yükümlülüklerini yerine getirip getirmediklerini kontrol etmek zorundaydı.[29] Nâibler de daha önce bahsedildiği üzere, kadıların yardımcılarıdır. Kadıların birden fazla yardımcısı olabilmekte ve onların görevlerini

[28] Gül Yörük, "*Osmanlı'da Devlet-Toplum İlişkilerine Bir Örnek: 112 Numaralı Atik Şikâyet Defteri (1727)*"(Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2019), 46.
[29] İlber Ortaylı, "KADI", TDV İslâm Ansiklopedisi, https://islamansiklopedisi.org.tr/kadi#2-osmanli-devletinde-kadi (05.09.2020).

vekâleten üstlenebilmekteydiler. Dolayısıyla, Şekil 1'de gösterildiği üzere kadı ve nâiblerin hükümlerde ilgili kişi olması çok yaygındır.

Defterin oluşturulduğu dönem imparatorluğun sınırlarının hala oldukça geniş olduğu bir dönemdir. Tüm bu coğrafyada herkesin sorununu eşit bir şekilde ifade etme hakkı varken her bölgeden aynı oranda bir başvuru olduğu söylenemez. Önce şikâyetlerin eyaletlere göre dağılımı verildikten sonra başvuru oranlarının farklılıkları üstünde durulacaktır. Esasen hükümler sancaklara, kazalara veya mahalli idarelere gönderilmişse de araştırmanın anlamlı bir sonuç vermesi açısından istatistik çalışması yapılırken bu idari birimler Şekil 2'de eyalet bazında düzenlenip değerlendirilmiştir.[30] (Şekil 2)

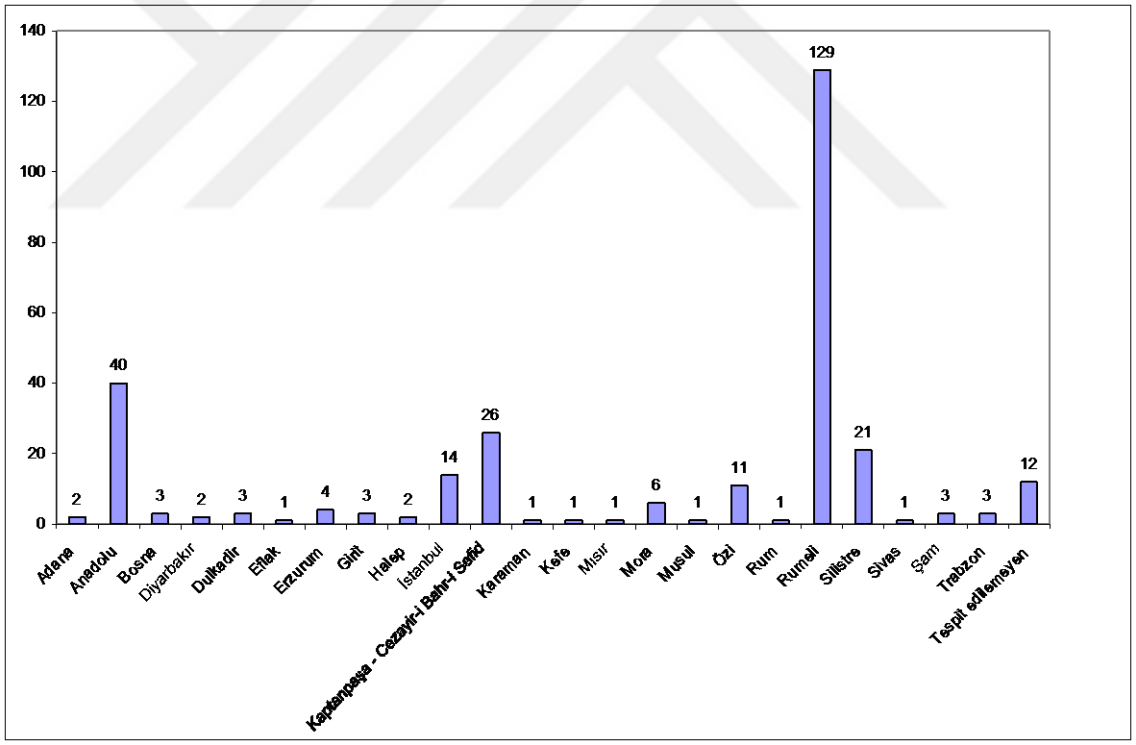

Şekil 2. Hükümlerin Gönderildiği Eyaletler

[30] Mahallerin dönemine göre eyalet bazında tasnif edilebilmesi için şu kaynaklar kullanılmıştır: Nuri Akbayar, *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü*, P. L. İnciciyan ve H. D. Andreasyan, *Osmanlı Rumelisi Tarih ve Coğrafyası*, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul, 1974; Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2001; Tahir Sezen, *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü*, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Ankara, 2017.

Şekil 2'de, hükümler eyalet bazına göre düzenlenirken kâtibin bazı yer adlarını boş bırakmasından ve bazı yerlerin de konumları saptanamadığından tespit edilemeyen sütunu kullanılmıştır. Divân-ı Hümayun'a yapılan şikâyetler eyalet bazlı olarak incelendiğinde çok belirgin bir şekilde şikâyetlerin Rumeli eyaletinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu durum, merkeze yakın olması, çok geniş bir alanı kapsaması, nüfus bakımından kalabalık olması gibi nedenlerden kaynaklanmıştır. Rumeli eyaletini takiben Anadolu, Kaptanpaşa ve Silistre eyaletleri gelmektedir. Bu coğrafyalar da yine merkeze yakın ve nüfus yoğunluğu yüksek olan bölgelerdir. Ancak, şikâyet hakkı kullanımının daha az görüldüğü yerler de yorumlama açısından önem arz etmektedir. Bu bilgilere göre diğer bölgelerde yaşayanların hiç sorunu olmadığını varsaymak gerekir fakat bu hiç de makul bir yaklaşım olmaz. Şikâyetin yoğunlaştığı yerlere değil de daha az geldiği ya da gelmediği alanlara dikkat edildiğinde salyaneli eyaletlerin, bağlı beyliklerin, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin, Kuzey Doğu Anadolu'nun olduğu görülmüştür. Osmanlı İmparatorluğu'nun merkeze yakın olan bölgelerde kurduğu adalet ilişkisini buralarda kuramadığı tespit edilmiştir. Çünkü bu bölgelerin çoğunda yerel idareciler daha etkindir.

Salyaneli eyaletlerin vergi işleri kendi içlerinde çözüldüğü gibi adli işleri de merkeze ulaşmaya gerek kalmadan çözüme kavuşturmaktadır. Mısır, Habeş, Bağdad, Basra, Yemen ve Kaptanpaşa Eyaletindeki bazı sancaklarda görülmüştür.

Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin çoğu kısmında ise *yurtluk- ocaklık, hükümet, mir-aşiretlik* düzeninin devam ettiği düşünülebilir. Osmanlı Devleti'nde geleneksel sancakların yanı sıra *hükümet* adı verilen ve idarelerinin mahalli beyler aracılığıyla yürütüldüğü sancaklar mevcuttu. Bu birimler *hükümet* olarak kayıt altına alınmıştır. Hükümetleri idaresindeki beylere de *hakim* adı verilirdi. Hükümetlerdeki mahalli beyleri devletin resmi görevlisi yaparak bir ölçüde merkezi otoriteye bağlanması sağlanırdı. Diyarbakır, Van, Bağdat eyaletlerinde hükümetlere rastlanırdı. Benzer tarzda yönetilen diğer sancak çeşidi de *yurtluk-ocaklık* sancaklardır. Hükümet sancaklardan farkı defterlere liva olarak kaydedilmeleri ve sancaklarda tahrir yapılmasıdır. İhdas edilmelerindeki en büyük sebep, mahalli beylerin bölgesel nüfuzlarından istifade etmek ve bir ölçüde merkezi otoriteyi tesis etmekti. Diyarbakır, Van, Çıldır, Kars, Bağdat,

Erzurum, Şehr-i Zor, Bosna eyaletlerinde rastlanırdı. Osmanlı Devleti'nde büyük aşiretlerin bir kısmı da *mir-aşiretlik* olarak teşkilatlanmıştır. 18. yüzyıl başlarında daha çok Van, Diyarbakır, Şehr-i Zor eyaletlerinde bulunmaktadır.[31]

İdari sistem içerisinde Osmanlı padişahının tasdiki şartıyla görev yapan *voyvodalar* da iç işlerinde serbestti. Kuzey-Doğu Anadolu sınırında bulunan Gürcü *melikleri* de her yıl düzenli olarak vergi ödeyerek dış işlerinde Osmanlı Devleti'nin idaresine girmiş ve mahalli beyleri tarafından iç işlerinde serbest olarak idare edilmişlerdir.[32]

Tüm bu yerel mahalli yöneticiler düşünüldüğünde, sorunların önce içlerinde çözülmeye çalışılıp çözülemediği takdirde Divân'a başvurulduğu anlaşılmıştır. Devlet bu bölgelerde sadece merkezi otoriteyi güçlü kılması açısından askeri olarak bağımlılıklarını sağlamış ve toplumsal alanda görünür olamamıştır. Bu aynı zamanda reaya ile de bağ kuramadığı anlamına gelmektedir. Bu bölgelerde padişah imgesi merkezde algılandığından çok daha farklı olmalıdır.

2.5. ŞİKÂYET ETME BİÇİMİ, ŞİKÂYETÇİLER VE ŞİKÂYET EDİLENLER

Hükmün nereye ve kime gönderileceği bilgisi yazıldıktan hemen sonra şikâyeti yapan kişinin kim olduğu yazılmıştır. Şikâyet eden ve edilenlerin kimliklerinin doğru bir şekilde tespit edilebilmesi için kim oldukları hakkında detaylı bilgiler verilmiştir. Bu sayede hüküm ilgili kişiye ulaştığında bir karışıklığa da yol açmasının önüne geçilmiştir. Şikâyetçi bilgisi verilmesinin ardından da şikâyetin nasıl ulaştırıldığı yazılmıştır. Şekil 3'te gösterildiği gibi bunun için farklı yollar mevcuttur. Bu yollar çoğunlukla *arz-ı hal gönderme*, *bizzat gelme, âdem ya da temsilci gönderme* veya *mektup gönderme* olarak karşımıza çıkmaktadır. (Şekil 3)

[31] Orhan Kılıç, *18. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devleti'nin İdari Taksimatı: Eyalet ve Sancak Tevcihatı* (Elazığ: Ceren Matbaacılık, 1977), 10-14.
[32] a.g.e., 16.

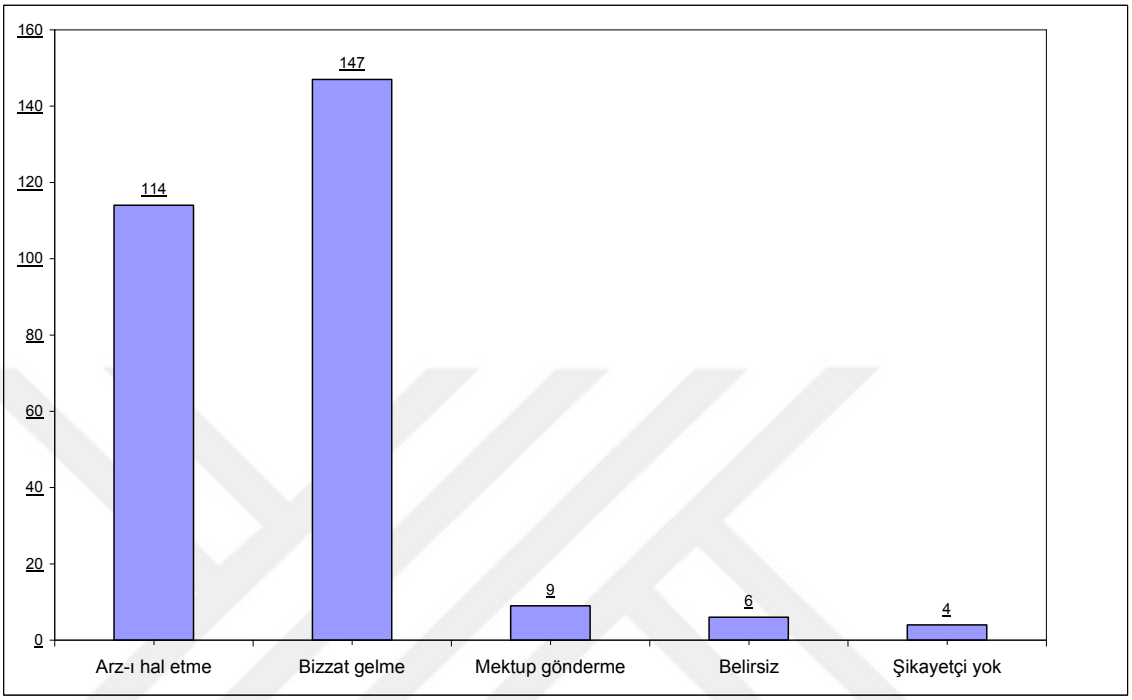

Şekil 3. Şikâyet Etme Biçimi

İncelenen 128 numaralı defterde ise bizzat gelerek yapılan şikâyet en fazladır. Toplamda 147 şikâyet bizzat gelinerek, 114 şikâyet arz-ı hal ile 9 şikâyet de mektup aracılığıyla yapılmıştır. 6 adet belirsiz olan şikâyet yolu bulunmakta ve 4 adet de şikâyetçinin olmadığı hüküm yer almaktadır. Belirsiz olan durumlar kâtibin bahsetmemesinden kaynaklanmıştır. Şikâyetçinin olmadığı hükümler ise doğrudan ilam niteliğinde hükümlerdir.

Şikâyet edenler ve edilenler oldukça çeşitlidir. Daha önce de bahsedildiği üzere Osmanlı Devleti'nde herkesin şikâyet etme hakkı bulunmaktaydı. Herkesin şikâyet etme hakkının bulunması sadece şikâyetin bir tarafı olmayı gerektirmemektedir. Konu ile alakası

olmayan üçüncü kişiler dahi şikâyet edebilmektedir.[33] Bu da şikâyetçilerin sosyal konumu hakkında fazlaca seçenek karşımıza çıkarmıştır. (Şekil 4-5-6-7)

Bu defterde şikâyet edenlerin 191'i sakin, 6'sı ahali tarafından yapılmış toplu şikâyet, 10'u mütevelli, 10'u sipahi, 6'sı yeniçeri, 7'si nâib, 5'i kadı ve diğerlerinden oluşur. Halkın şikâyet etme oranı oldukça yüksektir. Ancak bu şikâyetlerin çoğunlukla kimlere yöneldiği de önemlidir. Halk askerden mi, yönetimden mi, yoksa kendi aralarındaki meselelerden dolayı mı daha çok şikâyetçidir belirlemek için şikâyet edilenlerin oranından da bahsetmek gerekmektedir. Şikâyet edilenlerin 157'si sakin, 30'u eşkıya, 6'sı muameleci, 9'u mütevelli, 5'i kadı, 5'i yeniçeri, 3'ü nâib ve diğerlerinden oluşur.

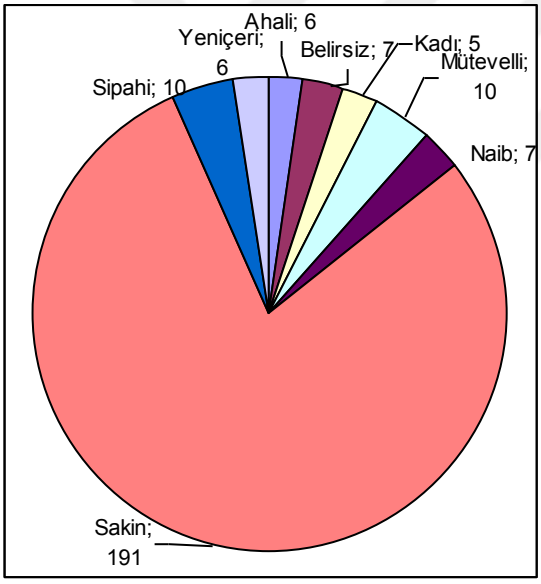

Şekil 4. Şikâyetçilerin Görevleri

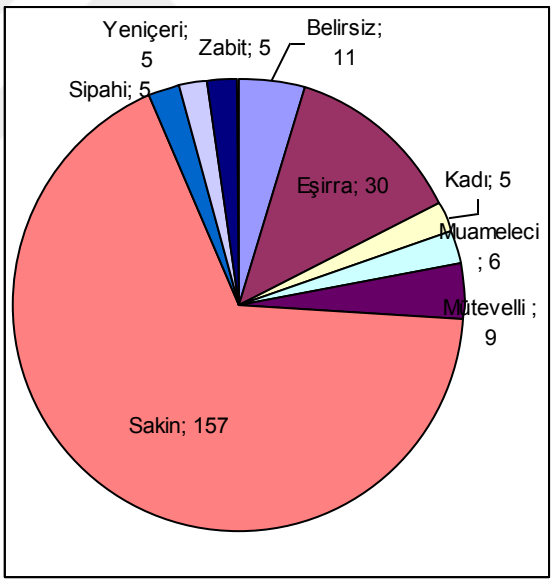

Şekil 5. Şikâyet Edilenlerin Görevleri

[33] A.ŞKT.D.-128, h. 52, 116, 188, 260.

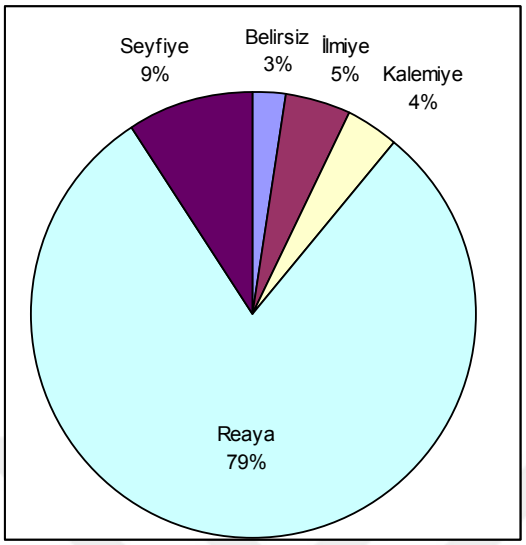

Şekil 6. Şikâyetçilerin Sınıfları

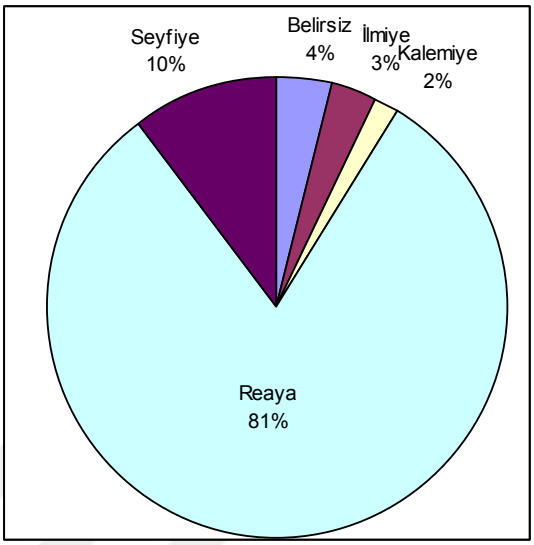

Şekil 7. Şikâyet Edilenlerin Sınıfları

Şikâyet edenlerde ve edilenlerde meslek grupları çok daha çeşitli ise de verimli bir istatistik sonucu alabilmek açısından hazırlanan grafiklere 5 kereden az tekrar eden görevler / meslekler dâhil edilmemiştir. Şekil 4, 5, 6 ve 7'de detaylıca şikâyetçilerin ve şikâyet edilenlerin profili çıkarılmıştır. Fakat bu sayılardan da anlaşılacağı üzere defterin yazıldığı dönemde reayanın büyük oranda aralarındaki sorunları çözüme kavuşturmak amacıyla Divân'a başvurmuştur.

Şikâyet edenlerde de edilenlerde de çoğunluğunu Müslümanlar oluşturmaktadır. Şikâyet edenlerin 191'i Müslüman iken 53'ü gayrimüslimdir. Şikâyet edilenlerin 180'i Müslüman iken 60'ı gayrimüslimdir. (Şekil 8-9)

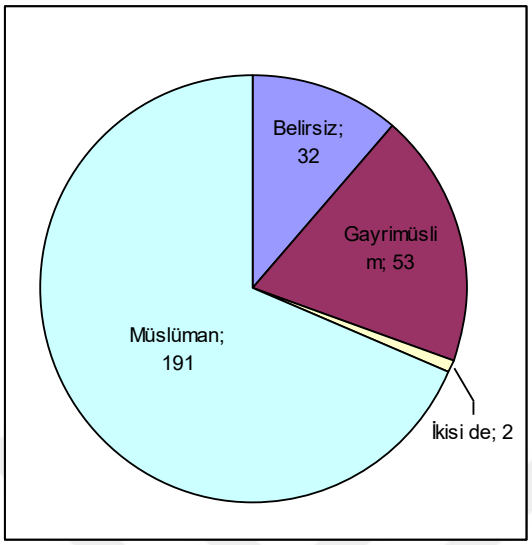

Şekil 8. Şikâyetçilerin Dinleri

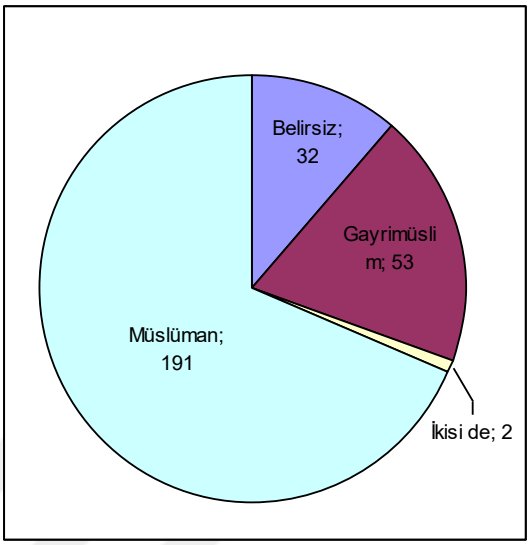

Şekil 9. Şikâyet Edilenlerin Dinleri

Osmanlı Devleti her ne kadar Müslüman ya da gayrimüslim herkese eşit şekilde şikâyet hakkı tanıyıp kadıya başvurabilme özgürlüğü sunmuşsa da gayrimüslimler kendi aralarındaki çoğu davayı kendi geleneklerine göre kendi dini reisleri ile görebilmekteydiler. Bu yüzden özel hukuk kaynaklı çoğu dava kendi cemaatleri dâhilinde çözülebilmekteydi. Bu da bu defterlere yansıyan şikâyetçi ve şikâyet edilen sayılarını etkileyen unsurlardan biridir.

Bir diğer incelenen özellik de cinsiyettir (Şekil 10-11). Şikâyet edenlerin 193'ü erkek iken, 31'i kadın, 6'sı her iki cinsiyeti de içerir; ayrıca şikâyetlerin 35 tanesi ahali tarafından yapıldığı için bu da cinsiyet grafiğinde ayrı bir dilim olarak yer almaktadır. Şikâyet edilenlerin 210'u erkek iken 19'u kadındır, 3 hüküm her iki cinsiyeti de içerir; ayrıca şikâyetlerin 11 tanesi tüm ahaliyi şikâyet ettiğinden grafikte ayrı bir dilim olarak yer almaktadır.

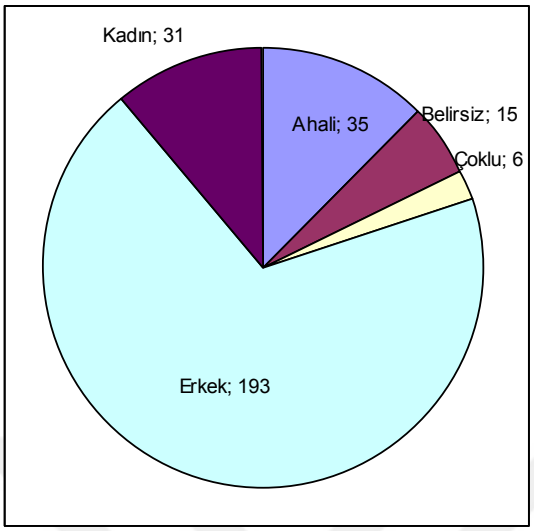

Şekil 10. Şikâyetçilerin Cinsiyetleri

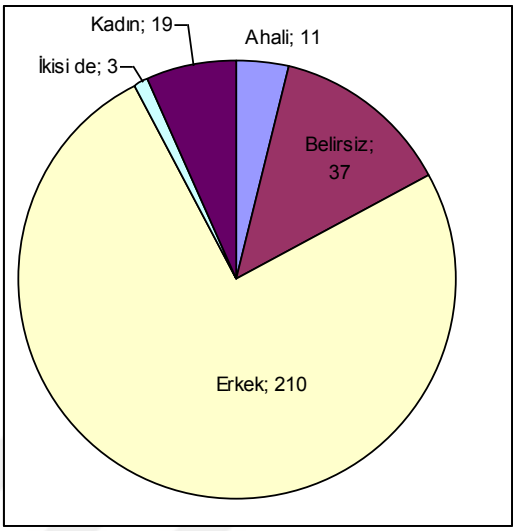

Şekil 11. Şikâyet Edilenlerin Cinsiyetleri

Bütün bu özellikler de göz önüne alındığında bu defterden şikâyetçi ve şikâyet edilenlerin yoğunlukla reayadan, Müslüman ve erkek olduğu görülmektedir.

2.6. ŞİKÂYET GEREKÇELERİ

Bu hükümlerin belki de en önemli noktası ise şikâyetin gerekçeleridir. Şikâyetin gerekçeleri bize dönemin sosyal ilişkileri hakkında ışık tutmakla kalmaz, aynı zamanda tüm ekonomik, idari ve siyasi yapının çözümlenmesi için ipuçları sunmaktadır. Defterin oluşturulduğu bu dönemde yapılan çalışmada şikâyet konuları sınıflandırılmaya çalışılmış ve bir istatistik yapılmaya çalışılmıştır. Buna göre en fazla şikâyetler alacak - borç ilişkisinden ve zorbalıktan kaynaklanmaktadır. Bunları miras anlaşmazlığı, görevin kötüye kullanımı, kanunsuz vergi toplama girişimi, başkasının hakkına saldırı, arazi ile alakalı çekişmeler, vergi yükümlülüğünü yerine getirmeme, görevin yerine getirilmemesi, vakıf idaresi, aile içi anlaşmazlıklar ve diğer konular takip etmektedir. (Şekil 12)

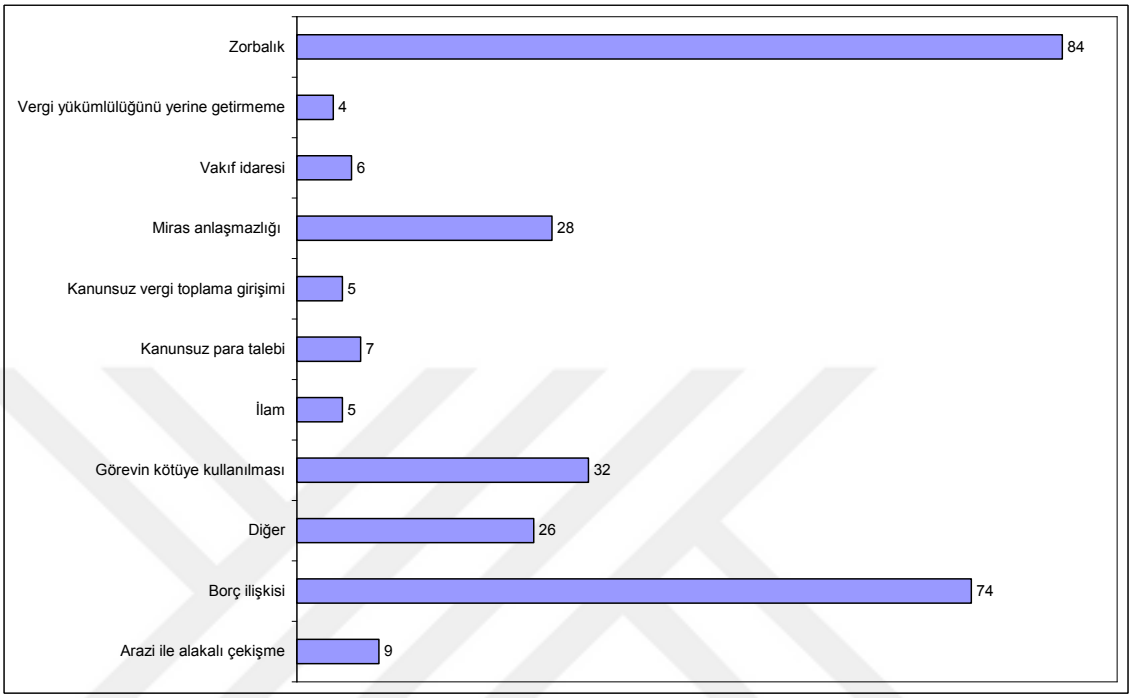

Şekil 12. Şikâyetlerin Ana Konuları

Şekil 12'de görüldüğü üzere oldukça fazla sayıda zorbalık ve borç ilişkisi içeren şikâyet mevcuttur. Borç ilişkisi çoğunlukla maddi olarak alacak verecek meselelerinden kaynaklanmaktadır. Zorbalık maddesi ise eşkıyalık faaliyetleri, arazinin kanunsuz zaptı, alıkoyma, yol kesme, gasp, kaçırma gibi alt konuları içermektedir.

Kanunnamelerde belirtilen şartlara aykırı hareket edilmesi durumunda, bireyler ya da gruplar merkezi otoritenin taşradaki temsilcisi ve yargı yetkisine sahip kadıya başvurabiliyordu. Haksız durum kadı mahkemesinde çözümlenemez ise dava Divân-ı Hümayûn'a taşınabilirdi.[34] Şikâyetin gerekçesi yazılırken, şikâyetin Divân'a ulaşmadan önceki hikâyesinden de detaylıca bahsedilir ve bu hikaye, kararın alınmasında önemli bir

[34]Yörük, "*Osmanlı'da Devlet-Toplum İlişkilerine Bir Örnek*" 48.

etkendir. Bazı hükümlerde görülüyor ki, şikâyetin konusu olan olay daha önce Meclis-i şer adı verilen yerel mahkemelerde çözülmeye çalışılmış ve bir çözüme varılamamış ya da alınan karar uygulamaya konulamamıştır.[35] Bunun üzerine Divân'a tıpkı bir üst mahkeme işlevi görecek şekilde başvurulmuş ve çözüm bir de burada aranmıştır.

2.6.1. Borç İlişkisi

Defterdeki muhteva analizi yapılırken konuların ayrımı belirli kıstaslara göre yapılmıştır. Burada, hükümlerin bu başlığa hangi koşullarda dâhil edildiği ele alınacaktır. Defterde çok karşılaşılan konu olarak borç ilişkisi görülmektedir. Borç ile ilgili hükümlerin şikâyet nedenlerinden ilki borcun ödenmemesidir. Borcun ifası gerçekleşmediği durumda alacaklı sorunun çözümü için mahkemeye gitmektedir. İkinci durum ise borçlunun şikâyetçi olduğu hallerdir. Borçlular çoğu zaman borca murabaha, ribh adıyla gereksiz ve kanunsuz faiz uygulanmasını şikâyet etmiştir. Bu durum, çoğunlukla mu'ameleci denen dönemin banker grubuyla alakalıdır.[36] Borçlunun şikâyette bulunduğu diğer durum da alacaklının borca istinaden borçluyu kanunsuz alıkoyması veya ödemeyi kanunsuz bir şekilde almaya çalışmasıdır. Böyle tehditlerle karşı karşıya gelen borçlular da sorunun çözümü için mahkemeye gitmektedir. Borçluların ya da borcu olduğu iddia edilen kişilerin bir kısmı da ölen borçlunun ardında kalan varislerinden talep edilen haksız borç ile alakalıdır. Ölen kişinin bana borcu vardı diye ortaya çıkıp çoğu zaman yalancı şahit tutup kazanç elde edilmeye çalışılmıştır. Bu durumda da borcu olduğu iddia edilen kişi hakkını aramak için mahkemeye başvurmuştur.

2.6.2. Zorbalık

Bu gruplandırma aslında tek bir tür şikâyeti barındırmamaktadır. Suç teşkil eden çoğu olay birbiriyle ilintili; bu yüzden keskin konu ayrımı yapmak pek mümkün değildir.

[35] A.ŞKT.D.-128, h. 14, 27, 43,57,84, 85, 100, 108, 118, 135, 230, 239, 254, 271.
[36] A.ŞKT.D.-128,h. 19, 41, 45, 190, 195, 267.

Dolayısıyla zorbalık başlığı altında farklı alt konular da yer almaktadır. Defterdeki konulardan bu gruba alınabilecek ilk başlık eşkıyalık faaliyetleridir. Eşkıyalar tarafından gasp edilen, yolu kesilen, saldırıya uğrayan, malına ve canına kast edilen, zorla alıkoyulan kişiler veya buna şahit olanlar hak talebi ve haksız müdahalenin sona erdirilmesi için şikâyet etmekteydiler.[37] İkinci olarak da başkasının hakkına saldırı şikâyet konusu olmuştur. Bu grupta çoğunlukla bölüştürülmüş, paylaştırılmış olan mallardan, ortak kullanımlı topraklardan veya mahsulâttan kendine düşen pay ile yetinmeyip başkasının hakkına düşene de gereksiz müdahale edilmesi veya hiç hakkı olmadığı halde malı, araziyi ya da ürünü fuzuli zapt etmesi söz konusudur.[38] Kanunsuz para talebi de bu grup içinde değerlendirilmiştir.

2.6.3. Miras Anlaşmazlığı

Miras anlaşmazlıkları ilk olarak mirası hak edenler arasında hakkına düşene kanaat etmemek olarak karşımıza çıkmaktadır. Çoğu şikâyetçi miras olarak kazandığı hakkın diğer mirasçı tarafından fuzuli zapt edilmesinden şikâyetçidir. Bu gasp, miras paylaşımı sırasında orada hazır bulunmayanların ya da o esnada reşit olmayan kardeşlerin başına sıklıkla gelmektedir. Daha sonra durumdan haberdar olunduğunda şikâyet hakkı kullanılarak hak talep etmişlerdir. Bir diğer şikâyet konusu, ölen kişiye yüklenen borç rivayetidir. Kişi öldükten sonra mirasından sözde borca karşı hak talep edilir ve zorbalıkla tahsil edilmeye çalışılırdı. Mirasçıların miras hakkını kazandıkları zaman küçük olmaları halinde vasileri bulunmaktadır. Bazı zamanlar vasiler de bu hakkı kötüye kullanıp çocukların haklarını gasp etmektedirler. Bu durumlarla karşılaşıldığında da şikâyet hakkı kullanılmaktadır.

[37]A.ŞKT.D.-128,h. 33, 42, 43, 44, 48, 50, 54, 57, 59, 63, 65, 66, 68, 69, 70, 73, 74, 85, 87, 117, 126, 134, 153, 154, 159, 177, 183, 198, 203, 212, 213, 219, 223, 243, 244, 247, 251, 271, 279.
[38] A.ŞKT.D.-128,h. 4, 11, 17, 27, 46, 118, 248, 252, 258, 261.

2.6.4. Görevin Kötüye Kullanımı

Bu konu başlığı altında devletin memurunun, vakıfların idari personellerinin, askerin görevini, konumunu kullanarak haksız akçe talep etmesi ile ilgili hükümler yer almaktadır. Kadıların ve nâiblerin yaptığı veya yapacağı işlemler karşılığında reayadan kanunsuz akçe talep etmesi karşımıza çıkmaktadır.[39] Vakıf mütevellileri de vakfın gelirlerinin personellere dağıtılması ve zimmetine para geçirmesi gibi suçlamalardan şikâyet konusu olmuşlardır.[40] Yeniçeriler, ayanlar, voyvodalar, tımar ve zeamet sahipleri, karye zabitleri hakkında da görevini kullanarak kanunsuz akçe talep etmeleri hakkında şikâyetçi olunmuştur.

2.6.5. Kanunsuz Vergi Toplama Girişimi

Bu madde bir önceki madde ile birleştirilmemiştir, çünkü orada akçeyi talep edenler görevleri, memuriyetleri aracılığıyla bunu talep etmekte ve bunu rüşvet olarak almaktadırlar. Bu maddede yer alan ve akçe talebinde bulunan kimseler ise reayadan, reayanın aralarında seçtikleri temsilcilerden, kötü niyetli kimselerden oluşmaktadır. Bu yüzden farklı bir gruplandırma tercih edilmiştir. Karye ahalisi bazı zamanlarda resmi işlemlerini, vergi toplama işlerini halletmesi için yasal olmayan fakat herkesçe kabul edilen bir temsilci seçerlerdi. Bu temsilci bazen türlü bahanelerle kendisine ayırmak için mükerrer vergi toplar, halkı rencide ederdi.[41] Bazı kötü niyetli kimseler ortaya çıkıp köylüden, ahaliden kanuna aykırı cebren vergi toplamaya çalışmaktaydı.[42] Bu durumlar, ahali tarafından şikâyet edilmekteydi.

[39] A.ŞKT.D.-128,h. 22, 30, 34, 94, 99, 130.
[40] A.ŞKT.D.-128,h. 24, 61, 80, 129, 200, 204.
[41] A.ŞKT.D.-128,h. 3.
[42] A.ŞKT.D.-128,h. 6, 28, 139, 140.

2.6.6. Arazi ile Alakalı Çekişmeler

Bu maddede sahibi olunan, kullanım hakkı bulunulan toprağın başkaları tarafından fuzuli zapt edilmesi sonucunda doğan şikâyetler yer almaktadır. Bu kimi zaman bir vakfın arazisi[43], kimi zaman da köylünün otlak arazisi olmuştur. Çeşitli şekillerde mağdur olan taraf sorunun çözümü için divâna başvurmuştur.

2.6.7. Vergi Yükümlülüğünü Yerine Getirmeme

Vergi yükümlülüğünün yerine getirilmemesi şikâyetlerinin tümü toplu yapılan şikâyetlerdir. Bir bölgede yaşayanların genelinde vergi ödememe durumu söz konusu olduğunda vergi yükümlülüğü bağlı olduğu yakın başka karyeye yüklemektedir. Bu durumdan da verginin yüklendiği bölge ahalisi şikâyetçi olmaktadır. Bu durumda da yapılan şikâyetlerin tamamı şikâyetçi ve şikâyet edilenler açısından toplu şikâyetlerdir.[44]

2.6.8. Vakıf İdaresi

Vakfın mütevellisinin idaresi hakkında ya da vakfın mütevellisinin yaptığı şikâyetler yer almaktadır. Cami giderlerini karşılayan değirmenin yıkılmaya yüz tutmuş olması üzerine, tamir ettirilmesi için talepte bulunan cami müezzini, mütevelli tarafından reddedilmiştir; vakfın ziyade parası olmasına rağmen ödeme yapmak istemeyen mütevelli şikâyet edilmiştir.[45] Bu gibi görevlerini yerine getirmeyen ya da işleyişte aksaklığa neden olan mütevelliler şikâyet edilmiştir. Reyhan Paşa vakfının mütevellisi, vakfın toprağına mutasarrıf olan El-Hacc İsmail'in ölümünden sonra oğlu kalmayıp, büyük kızı ve küçük kızlarının vasisinin de eksik fiyat ile alarak vakfa zarar vermek istedikleri için şikâyetçi olmuştur.[46] Kurumun zarar görmemesi için mütevelli de gerek görürse vakfın vasilerini şikâyet edebilmekteydi.

---

[43] A.ŞKT.D.-128,h. 1, 157.
[44] A.ŞKT.D.-128,h. 174, 178, 240, 254.
[45] A.ŞKT.D.-128,h. 9.
[46] A.ŞKT.D.-128,h. 181.

2.6.9. Aile İçi Anlaşmazlıklar

Hane içerisinde miras ile ilgili anlaşmazlıklar dışında şikâyete konu olan pek fazla hüküm bulunmamaktadır. Olanlardan ikisi eşler arasındaki anlaşmazlıktan kaynaklıdır, anlaşmazlık sonrasında kadın eşler evlerinden uzağa gitmişler fakat evlilik akitleri gereğince geri götürülmeleri hükmedilmiştir.[47] Kardeşler arasında mirastan farklı olarak tek bir kardeşe hibe edilen mülk de şikâyete neden olmuştur. Vasil, anne ve babasının borcunu ödeyince, onlar da Vasil'e sahibi oldukları bağı hibe etmişlerdir. Karşılıksız verilen bu bağdan kardeşi hisse talep etmiştir.[48]

2.6.10. İlam

Defterdeki çoğu hüküm bir şikâyet üzerine verilmiş iken bazı hükümlerde ise şikâyet yer almamakta ve sadece ilam niteliği taşımaktadır.[49] 37. hükümde Ömer Yazıcı 1141'de mültezimi olduğu karyelerin tamamen zarar ettiğini, 1142 senesinin yalnız seksen kuruşa üstlenip meblağı peşin ödemeyi talep etmiştir. Temessük verilip kimsenin müdahale etmemesi hükmedilmiştir.

2.6.11. Diğer Konular

Boşanma sonrası hak talebi, düzenbazlık, firar, haksız rekabet, hırsızlık, mala zarar verme, ticarette usulsüzlük, yardım talebi, yetkisiz görev edinme gibi konu başlıkları da istatistikî olarak bir veri elde edilemeyeceğinden bu başlık altında toplanmıştır. Defterin tutulduğu bu dönem aralığında bu maddeler diğerleri kadar sık tekrar edilmemiştir.

[47] A.ŞKT.D.-128,h. 103, 275.
[48] A.ŞKT.D.-128,h. 218.
[49] A.ŞKT.D.-128,h. 13, 21, 25, 37, 123.

2.7. ÇÖZÜM YOLLARI

Şikâyetin ulaşma yöntemi, gerekçesinin ardından, çözüm şekli yazılmış ve en sonunda da hüküm verilmiştir. Defterin yazıldığı dönem için en çok görülen vakalar özel hukuk davaları denilebilecek türdedir. Bununla bağlantılı olarak da sonuçlandırma yöntemi sıklıkla "*taaddisi men ve def olunması*" olmuştur. Toplamda 68 hüküm bu şekilde sonuçlandırılmıştır. Ancak bu anlama gelecek farklı hükümler de mevcuttur. *"icra-yı hakk olunması," "icra-yı şer' ve ihkak-ı hak olunması," "ihkak-ı hakk olunması," "müdahale ettirilmemek," "rencide ettirilmemesi,"* gibi hükümler hukuk davalarını sonuçlandırma şekli iken, *"tahsil edilmesi," "haklarının alıverilmesi,"* gibi hükümler de çoğunlukla miras davaları, borç ilişkilerinden doğan davalar ile ilgili çözümler olmuştur. Bazı zamanlarda yerinde çözülemeyeceği düşünülen davalarda veya firar eden şüphelinin bulunduktan sonra "*huzura götürülmesi*" hükmü de verilmiştir. Bunların oranları şekilde verilmiştir. (Şekil 13)

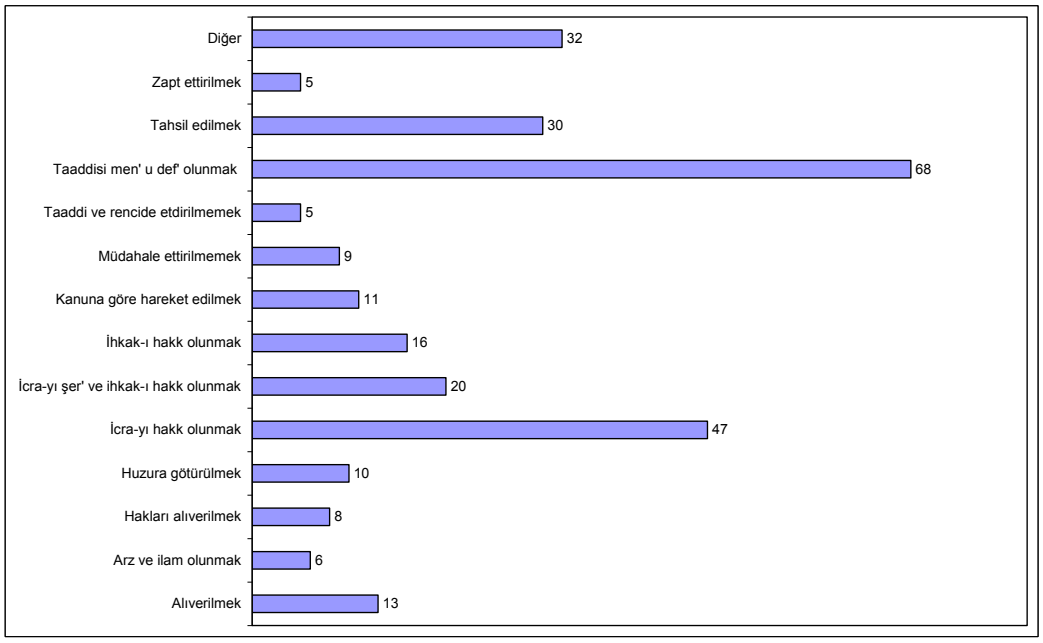

Şekil 13. Divân'ın Sorun Çözüm Yolları

Görüldüğü üzere çeşitli konulara çeşitli şekillerde hükümler verilmiştir. Bu Divân'ın çözüm yolunu verirken, öncesinde mutlaka işlemin nasıl yapılacağı ve hükmün neye dayandırıldığı hakkında bilgiler aktarılmıştır.

Kararın verilmesinde rol oynayan etkenler de önemlidir. Eğer bir delil var ise mutlaka sunulmuş ve hükümde de dayanak olarak gösterilmiştir. Şikâyetçilerin ellerinde bulunan *hüccet, berat, fetva, temessük* gibi iddiaya delil teşkil edebilecek resmi evrakın incelenmesi de karar vermek için yeterli bulunuyordu.[50] Her kimse şer'i bir meselede fetva almayı isterse fetva dairesine başvurup, fetva alabilmekteydi.[51] Şikâyet eden kişinin iddiasını güçlendirmek amacıyla müftüden bir *fetva* alarak mahkemeye başvurması da kararı etkilemekteydi. Bu şekilde davacının dava konusu olaydaki haklılığı bir nevi desteklenmiş olmaktaydı.[52] İncelenen defterde de 60 hükümde verilen fetva, 49 hükümde sahip olunan hüccet-i şeriyye ve 26 hükümde temessük iddiaya destek veya kanıt olarak kullanılmıştır. Bütün bu kararlar alınırken de çözüme dayanak noktası şer', kanun ve kadimdir. Karşılaşılan sorunlara Divân-ı Hümayun tarafından üretilen bütün bu çözüm yöntemleri, Osmanlı Devleti'nde karar alma mekanizmasının nasıl çalıştığı noktasında bir fikir vermektedir. Bu yöntemler karar alma mekanizmasının çeşitli hukuki delilleri açık bir şekilde dayanak olarak kullandığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla Osmanlı Divân-ı Hümayunu'nun karar alma sürecinin keyfi bir sistemle çalışmadığını aksine herkesi hukuken bağlayabilecek dayanaklara göre çalıştığını iddia etmek mümkündür.[53]

Her olay Divân görüşmesi sonunda sonuçlandırılmış değildir. İncelenen defterde 154 adet karar Divân'da alınmışken, 111 adet karar çözüm yolu gösterilerek mahallinde çözülmesi istenmiştir. Özellikle firar davalarında görülen 8 adet hükümde de davanın şikâyet edilen kişinin bulunduğu veya yakalandığı mahalde çözülmesi uygun görülmüştür. (Şekil 14)

[50] Tuğluca, *Şikâyet Mekanizması ve İşleyiş Biçimi,* 38.
[51] İlber Ortaylı, *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, (Ankara: Cedit Neşriyat Yayınları, 2017), 231.
[52] Okur Gümrükçüoğlu, "Osmanlı Teb'asının Şikâyetleri,"181.
[53] Tuğluca, *Şikâyet Mekanizması ve İşleyiş Biçimi,* 39.

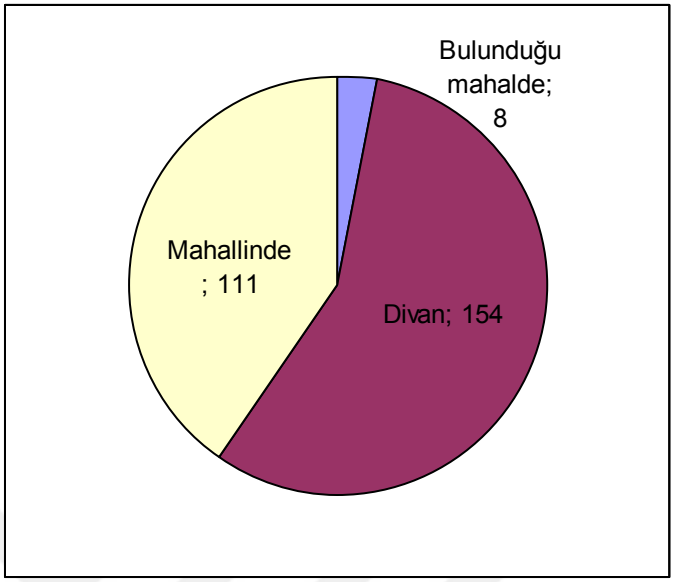

Şekil 14. Sorunun Çözüm Yeri

Karar, çoğu zaman Divân'da verilmişse de davanın daha önce görüldüğü ya da olayın gerçekleştiği mahalde kadı aracılığıyla çözümlenmesi de yaygındır.

2.8. DEFTERİN TUTULDUĞU DÖNEM

Defter, Osmanlı Devleti'nin 23. padişahı III. Ahmed'in saltanatının son dönemlerine denk düşmektedir. Defterde reayanın birbirleriyle ilgili olan şikâyetlerinin yoğunluğunu anlayabilmek için dönemin siyasi- ekonomik koşulları da incelenmiştir.

III. Ahmed yüzyılın başından itibaren başlayan Avrupa'daki Veraset Savaşlarına dâhil olmamış, tarafsızlığını korumuş İranlılar ile de dostça ilişkiler kurmuştur. Fakat Rus Çarı Büyük Petro'ya Paltova'da mağlup olan İsveç kralı Şarl'ın Osmanlı Devleti'ne sığınması, Rusya'nın Osmanlı topraklarına saldırmasına sebep oldu. Prut nehri mevkiinde Osmanlı

ve Rus ordusu karşılaşmış, Osmanlı bir zafer kazanmıştır. Neticesinde de 1711 tarihli *Prut Antlaşması* imzalanmıştır. Daha sonra III. Ahmed, Venediklilerin elinde bulunan bazı yerleri almak için sadrazamı görevlendirdi ve Mora yarımadası Venediklilerden geri alındığı gibi bazı fethedilmemiş kaleler de ele geçirildi. Bu başarılardan sonra padişah İstanbul'da büyük bir merasimle karşılandı. Avusturyalılar karşısında başarısız seferler ve başarısız Korfu kuşatması sonrasında 1718 tarihli *Pasarofça Antlaşması* imzalanarak; batıda ve kuzeyde bir süre için barış sağlanmış oldu. Doğu'da İran ve Afganlılar ile olan ilişkiler saltanatının son zamanlarında III. Ahmed'i meşgul eden siyasi mevzuydu. Osmanlı ordusu doğuda güvenliği sağlamak adına Batı İran şehirlerine girmek zorunda kaldı. 1726'da Nihavend civarında Osmanlı ordusu ile İran-Afgan kuvvetleri karşı karşıya kaldı ve bu mücadelede Osmanlılar yenildi. Doğudaki savaşlar, III. Ahmed ve özellikle Sadrazam İbrahim Paşa'ya yönelik düşmanlığı arttırdı. Ayrıca seferler dolayısıyla ardı ardına yeni vergilerin çıkması, taşradaki asayişsiz durum, ahalinin İstanbul'a akını ve şehirde işsizliğin yaygınlaşması, İstanbul esnafının içinde bulunduğu zorluklar gibi bazı ekonomik ve sosyal nedenler, dönemin idarecilerine karşı hoşnutsuzluk doğurdu. Ayrıca, yüksek makamlara sadrazam ve şeyhülislam yakınlarının getirilmesi, devlet erkânı ve ilmiye ricali arasında memnuniyetsizliğe yol açtı. 1730'da *Patrona Halil İsyanı* patlak verdi. İsyan kontrol edilemeyince de III. Ahmed tahttan indirilip yerine I. Mahmud getirildi.[54]

III. Ahmed devrinin son yıllarına gelindiğinde ekonomik durum önceki zamanlardan farklılaşmıştı. Tüm dünyada yaşanan ekonomik durum, ticari faaliyetler, üretim ve dağıtım politikaları Osmanlı'yı etkilemiştir. Osmanlı ekonomisinde önemli değişiklikler meydana gelmiştir: Mal dolaşımı artmaya başladı, kişisel tüketim düzeyleri muhtemelen yükseldi ve dünya ekonomisi Osmanlı tebaasının gündelik yaşamında gittikçe büyüyen bir rol oynar hale geldi.[55] Devletin, çoğunlukla başkenti besleyebilmek için piyasadan

[54] Münir Aktepe, "AHMED III," *TDV İslâm Ansiklopedisi*, https://islamansiklopedisi.org.tr/ahmed-iii (03.09.2020).
[55] Donald Quataert, *Osmanlı İmparatorluğu, 1700- 1922 (*İstanbul: İletişim Yayınları, 2016), 73.

düşük fiyata aldığı mallar da mal kıtlığı yaratıp düzen bozmaktaydı.[56] Sadece kaybedilen savaşlar değil, ekonomideki gidişat da halkın tepkisine neden olmuştur.

Bu dönem, siyasi gelişmelerinin yanı sıra aynı zamanda toplumsal dönüşüm adımlarının atıldığı önemli bir dönüm noktasıdır. 1718 tarihli Pasarofça Antlaşması'nın imzalanması ve 1730 tarihli Patrona Halil İsyanı'nın gerçekleşmesi arasındaki 12 yıllık bu dönem, Osmanlı Devleti için yenileşme, mimari gelişim ve kültürel dönüşüm zamanlarıdır. Hemen her kaynakta "Lale Devri" olarak bilinen bu dönemin değerlendirilmesi bir sonraki bölümde detaylıca yapılacağından burada sadece yaygın olarak bilinen açıklaması yapılmıştır. Daha sonraki bölümde dönem farklı bir açıdan ele alınmıştır. Osmanlı tarihi kaynakları bu "zevk ve safa" döneminde sarayın da etkisiyle ahlak, yaşayış ve adetlerde değişmeler başladığını ve lüks tüketimin arttığını belirtir.[57] Özellikle İbrahim Paşa'nın vezirliğinde gelişen bu olaylarda o, birçok kaynağa göre kilit isimdir. Bu dönemde matbaa kurulmuş, Tulumbacı Ocağı kurulmuş, tersane ıslah edilmiş, tercüme heyetleri kurulmuş, çini imalathaneleri, dokuma atölyeleri açılmış, bentler, çeşmeler, yollar, iskeleler, yeni mimari tarzda köşkler yaptırılmıştır.

Her ne kadar yaygın tarih anlayışı, bu toplumsal, mimari, kültürel dönüşümü batılılaşma ve modernleşme ile bağdaştırsa da Madeline Zilfi'ye göre bu dönüşüm sadece batı yönlü değildi. İbrahim Paşa ve onun karısı Fatma Hanım İran dilinin ve tasavvufun öğretildiği medrese kurmuşlardır.[58] Gerçekte, bu dönüşüm Batı'dan etkilenilmiş ve var olan anlayışla sentezlenmiş bir yapıdadır. Bu da insanların bakış açılarının aşamalı olarak değişmesinden kaynaklanmıştır. Ancak bu yaratıcılıkları ile övünmek yerine Osmanlıların Avrupa tarzını mükemmel bir şekilde taklit edemedikleri için üzülmeleri çözülmesi gereken bir

[56] a.g.e. 80.
[57] Abdülkadir Özcan, "LÂLE DEVRİ." TDV İslam Ansiklopedisi, https://islamansiklopedisi.org.tr/lale-devri#1(03.09.2020).
[58] Madeline C. Zilfi, "Women and Society in the Tulip Era, 1718-1730," *Women, the Family, and Divorce Laws in Islamic History* içinde, ed. Amira El Azhary Sonbol (Syracuse: 1996), 290.

bilmecedir.[59] Mimaride verilen çoğu eser, daha sonra yapılan çalışmalar gösteriyor ki, sadece Batı ilhamı ile değil, bir sentez şeklinde tasarlanmıştır.

Mimaride, sanatta ve toplumsal gündelik hayatta yaşanan gelişmeler dünyadaki ekonomik verilerle birlikte küresel bir değerlendirme gerektirmektedir. Dönemin şartları sadece İstanbul odaklı değil tüm ekonomik yönleriyle küresel çapta değerlendirilmelidir. O zaman çıkarımlar bir anlam ifade edebilir. Quataert Osmanlı Devleti'nin bu yüzyılını anlatırken dünyadaki ekonomik çerçeve ile bağlantılı bir anlatım gerçekleştirmiştir. Onun, tarihçilerin bu dönem hakkında yaptığı yorumlar hakkındaki tespitiyle bu dönemi açıklamak daha akılcıdır. Avrupa'daki 18. yüzyıl rejimlerinin kendi sınırları içinde ve üzerinden mal ve eşya akışını denetim altında tutan merkantilist politikalar izlediğini, bu politikalar sayesinde dünya pazarlarını kendi çıkarlarına uygun bir şekilde şekillendirdiklerini ve güçlendiklerini ileri sürer. Osmanlı Devleti'nin ise, bunu yeterli ölçüde başaramadığını, dolayısıyla gücünü yitirdiğini savunur.[60] Toplumsal dönüşüme olan tepkiler de adaptasyon süreci sırasında gerçekleşen bocalamanın bir sonucudur.

[59] Linda T. Darling, "Osmanlı Tarihinde Dönemlendirmeye Farklı Bir Bakış." *Osmanlı Tarihini Yeniden Yazmak* içinde, haz. Mustafa Armağan (İstanbul, 2011), 160.
[60] Quataert, *Osmanlı İmparatorluğu, 1700- 1922,* 79.

BÖLÜM III. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

3.1. DEĞERLENDİRME

Osmanlı Devleti'nin 18. yüzyılı, tarihçiler tarafından uzun zaman boyunca gerilemenin yaşandığı ve bu şekilde de adlandırıldığı bir dönem olsa da zaman içerisinde klasik dönem ve Tanzimat dönemi arasındaki geçiş dönemi olarak kabul görmeye başlamıştır. Ancak "gerileme dönemi" ifadesinin altını doldurmak için üretilen birçok figür hâlâ kullanılmaya devam etmektedir. "Lâle Devri" de bu figürlerden biri olmuştur. Buna göre, imparatorluğun bu yılları tüm siyasi kaygılardan uzak, endişesiz, zevk ve safa düşkünü yöneticiler tarafından zapt edilmiş; devletin tüm siyasi başarısızlıkları bu durumla ilişkilendirilmiş sadece mimari, teknik ve sosyal alanlarda gelişmeler yaşanabilmiştir. Siyasi ve askeri başarıları merkeze alan bu tür ilerlemeci tarihçilik anlayışı imparatorluğun bu yüzyılına farklı bir açıdan bakılmasını engellemiştir. Fakat son dönemde yapılan araştırmalar ve çalışmalar gösteriyor ki bu yüzyılın yeniden değerlendirilmesi, bakış açısının değiştirilmesi her yönüyle tarihçilere farklı sonuçlar sunmaktadır. Bu araştırmada da genel ön kabul bir yana bırakılıp yeniden düşünülüp, değerlendirilme yapılmaya çalışılmıştır.

Bilinen "Lale Devri" anlatısının en büyük mimarlarından olan Ahmed Refik anlatısında bu dönemi bir eğlence, safahat ve zevk dönemi olarak niteler. Tıpkı Sadabad köşklerinde olduğu gibi İstanbul'un yönetici elitleri de müthiş bir Fransız etkisi altındadır. Ona göre bu dönem bir zihinsel açıklık dönemidir; bu zihni açıklık topluma nüfuz etmiştir etmesine de halk bu değişime yeterince hazır olmadığı için değişim sadece geçici bir değişimdir.

Ahmed Refik'in dönemi resmedişini esas alan bir araştırmacı, Osmanlı Arşivleri'nde ya da dönemin diğer arşiv belgeleri üzerinde bir çalışmaya koyulduğunda Osmanlı Devleti'nin mevcut belgelerdeki icraatını ve gündemini anlamada oldukça zorlanacak, Refik'in çizdiği portreyi anlamlandırmakta güçlük çekecektir. Devrin devlet belgeleri üzerinde yapılacak bir inceleme devletin işleyişinde herhangi bir insicam bozukluğundan bahsetmenin zor olduğunu gösterecektir.[61] Öyle ki çizilen resme göre "Lale Devri"nin en kritik, halk tarafından yöneticilere karşı yoğun bir şekilde tepki duyulan ve en nihayetinde isyan patlak veren bu yılında oluşturulan bu şikâyet defterinde bu hususta tek bir madde dahi karşımıza çıkmamaktadır. Bahsedilen bu dönem içerisinde yer alan başka bir şikâyet defteri çalışması daha incelenmiş[62] ve yine benzer sonuç elde edilmiştir.

Ahmed Refik'in bu kurgunun oluşumunda önemli bir katkısı bulunmaktadır. Can Erimtan "*temeli olmayan bir entelektüel kurgu*" olarak tanımladığı paradigmatik Lale Devri düşüncesini çalışmasında ele almış ve Ahmed Refik'in başlattığı bu kurguya katkı sağlayan pek çok tarihçi tespit etmiştir.[63] Tarık Zafer Tunaya, Ahmet Evin, Müge Göcek gibi Türkiye tarihçilerinin yanı sıra Bernard Lewis, Arial Salzman, Martin Strohmeier gibi Batılı tarihçilerin de çalışmalarında Lale Devri kurgusuna katkı sağlayacak detaylardan bahsetmiştir. Geç döneme kadar bu konuda farklı bir bakış açısı görülmemiştir. Öyle ki yazarın tespitine göre daha 2001 yılında Oxford'da düzenlenen bir konferansta akademisyen Talat Halman ve oyuncu Yıldız Kenter Lale Devri'ni Türkiye'de modernleşmenin başlangıcı olarak gösteren bir konuşma yapmışlardır.

Dönemin padişahından çok öne çıkan karakteri İbrahim Paşa da ilerlemeci tarih anlatılarında önemli bir role sahiptir. Eğlence düşkünlüğü ile sarayın masraflarının artmasına vesile olmuş, sarayda uzun süre görev almasının yanında önemli görevlere de

[61] Selim Karahasanoğlu, "Osmanlı Tarihyazımında Lale Devri: Eleştirel Bir Değerlendirme," *Tarih ve Toplum Yeni Yaklaşımlar,* Sayı 7 (Bahar- Yaz 2008), 131-132.
[62] 1727 yılında 6 aylık bir dönemi kapsayan 112 numaralı Şikâyet Defteri'ndeki 1686 hükmün incelenmesi sonucunda benzer çıkarımlar yapılmıştır. Bkz. Gül Yörük, "*Osmanlı'da Devlet-Toplum İlişkilerine Bir Örnek: 112 Numaralı Atik Şikâyet Defteri (1727,)*" Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2019.
[63] Can Erimtan, "Ahmed Refik'in Lale Devri'ni Yazarken Kullandığı Kaynaklar ve Lale Devri Paradigması: Bir Teleolojik İma," *Doğu Batı*, Sayı: 85 (2018) 11-29.

akrabalarını yerleştirerek tepki toplamıştır. Ancak yeniden yapılan incelemeler İbrahim Paşa kaynaklı bu "*tüketim patlamasını*" kabul etmemektedir. Bu hususta fazlaca emek harcayan Selim Karahasanoğlu'nun araştırmasında, bütün masraf kayıtları çağdaşı başka bir paşa ile karşılaştırılmış ve İbrahim Paşa'nın masraflarının mütevazı olduğunu ve hatta yapılan bu masrafların lüks tüketim unsurlarının yoğunluğundan ziyade servise/hizmete yönelik harcamalar olduğu görülmüştür.[64] İbrahim Paşa'nın sadareti dönemi, bir lüks tüketim dönemi değil; dönemin sonlarına yaklaşıldığında özellikle bir tasarruf devri izlenimi vermiştir.[65] Ayrıca, İbrahim Paşa'nın öncülüğünde gerçekleştirilen Sadabad Kasrı da dahil olmak üzere birçok mimari yapım ve yeniden yapım faaliyetleri, devletin sembolik gücünün ihtiyacı olarak görülebileceği gibi hemen öncesinde yaşanmış olan büyük afetler sonrası inşa çalışmalarını da kapsamıştır. Dolayısıyla lüzumsuz görülen imar faaliyetlerine harabeye dönen kentin yeniden inşası için yapılan icraatlar da dahil edilmiştir. Damat İbrahim Paşa'nın akıbeti, onun yapmaya çalıştığı faaliyetleri, "israf, lüzumsuz harcamalar, zevk ü safa âlemleri, helva sohbetleri" gibi zamanın çeşitli kesimlerine hayli tanıdık gelebilecek, muhaliflere de bu anlamda propaganda yapmayı kolaylaştıracak "şahsileştirilmiş" bir anlatımla nakledilmiştir.[66] Bu durum kurgunun daha iyi bir şekilde isyana doğru ilerlemesini sağlamıştır. Esas mesele, uzun süre sadrazamlığı dolduran bu şahsın ve onun oluşturduğu kadroya karşı muhalif bir grubun oluşmasından ibaretti.

Tarihteki olaylar yaşanılış sırasına göre birbirleriyle bağlılık gösterebilir. Birçok çalışmada anlatı eklentili olarak bir sonuca varmaya çalışsa da bu her zaman geçerli değildir. Devletin içinde bulunduğu durum, yöneticilerin eğlence düşkünlükleri, Batı tarzı gelişmelerin ahlaksızlığa yol açtığı düşüncesi, yöneticilerin haddinden fazla makamlarını meşgul etmesi, rotasyon sağlanamaması, akraba kayırmacılığı gibi bu döneme atfedilen özellikler halk tabakasında büyük bir hoşnutsuzluğa yol açmış ve tepki alınmıştır. İsyanın

[64] Selim Karahasanoğlu, "İstanbul'un Lale Devri mi?: Tarih ve Tarih Yazımı," *Tarih İçinde İstanbul Uluslar arası Sempozyumu Aralık 2010 Bildiriler*, Yayına haz. Dr. Davut Hut, Prof. Dr. Zekeriya Kurşun, Prof. Dr. Ahmet Kavas (İstanbul: Mayıs, 2011), 436-438.
[65] a.g.m. 440.
[66] Feridun Emecen, "Matruşka'nın Küçük Parçası: Nevşehirli Damat İbrahim Paşa Dönemi ve Lale Devri Meselesi Üzerine Bir Değerlendirme," *Osmanlı Araştırmaları,* Sayı. LII: (2018), 83-4.

kısa sürede bu denli taraftar toplayıp başarıya ulaşması da halkın hoşnutsuzluğunun sonucu verdiği destek olarak anlatılır. Patrona Halil'i anlatan eserlerde, o öylesine yeniden yaratılır ki; kendisine ait bir politik gündemi olan ve uzun dönemli amaçlara kitlenmiş bir dava adamı olarak karşımıza çıkar; oysa Geoffrey Parker'ın yerinde tespitiyle isyancılar anlık kızgınlık ile hareket eden kimselerdir ve pek çok isyan devlet görevlileri tarafından organize edilmiş ve liderliği üstlenilmiştir.[67]

Selim Karahasanoğlu'nun tespitine göre Patrona Halil'i anlatmaya çalışan kaynaklardan ikisi Reşat Ekrem Koçu ve Mustafa İslamoğlu'na aittir. Koçu'nun anlatımında serseri Patrona, İslamoğlu'nun bir "halk kıyamı" olarak adlandırdığı çalışmasında adeta bir kahramana dönüşür. Öyle ki, Patrona Halil, Batılılaşmanın tehlikelerini "*fark etmiş*" ve derhal harekete geçerek bu gidişe bir dur demiştir. Patrona bir "*küfür*" sürecini durdurmuştur. Ancak, bu bakış sadece tarihe günün koşulları ile sonuçları bilinen bir olayın açıklaması olarak yapılmıştır. Koçu, Patrona'yı toplumdan soyutlayıp marjinalleştirirken, İslamoğlu onu kitlelerin sesi olarak yansıtır. Zira İslamoğlu'na göre isyanın nedenleri, Osmanlıların, Batı ile teması, eğlence-sefahat ve bunun vergilerle halka kesilen faturası, Doğu ile savaş, Batı ile barış ve İbrahim Paşa'nın yakın çevresine iltimasları idi. Koçu'nun analizinde halk süregiden sürece adapte oluyorken ve değişim, bu adaptasyonun doğal sonucu iken, İslamoğlu halkın bu süreç içerisinde asla yer almadığını ve dolayısıyla isyanın katılımcıları olduklarını ifade eder.[68] III. Ahmed'in uygulamaya soktuğu çeşitli faaliyetlere Patrona İsyanı son vermeyecekti, bu isyan daha çok muhalif siyasi güçlerin baskısıyla İbrahim Paşa'nın ve onun damadı olan paşaların ifnası gibi Osmanlı tarihinde daha önce de örneklerine sıklıkla rastlanan hadiselerle sınırlı kalacaktı.[69] 1730 isyanının bir halk hareketi olarak ele alınamaması, bir iktidar çekişmesi olarak görülmesi gerekmektedir. İsyanı tertip edenler ayak takımı olmayıp bu iş, İbrahim Paşa'ya aleyhtar olanlar tarafından hazırlanmıştı.[70]

[67] Karahasanoğlu, "İstanbul'un Lale Devri mi?," 441.
[68] Karahasanoğlu, "Osmanlı Tarihyazımında Lale Devri," 136.
[69] Emecen, "Matruşka'nın Küçük Parçası," 88.
[70] Karahasanoğlu, "İstanbul'un Lale Devri mi?," 443.

Lale devri ile ilgili anlatılar, dönemin kurgusunu oluşturabilmek adına yazılmış, abartılmış eserlerin kaynak olarak sorgulamadan kabul edilmesi ve popülerleştirilmiş bu çerçevenin üzerinde çokça düşünülmemesi uzun yıllar boyunca bu kurgunun devam etmesini sağlamışsa da; çok yönlü düşünen, farklı açılardan değerlendiren tarihçilerin tutumu bu şekilde devam etmesini önleyecektir. İncelenen araştırmalar sonrasında görülüyor ki, isyanın ortaya çıkmasının ve "devrin" son bulmasının nedeni ne Batılı tarzda yaşanan değişimler ne ekonomik kötü gidişat ne de savaşılan cephelerdir. İsyan, tek başına değerlendirilmesi gereken siyasi bir rekabetin kazanan ve kaybeden tarafı olan kendiliğinden gelişen tepkisel ve anlık bir olaydır.

Olayların kurgulandığı gibi ilerlediği varsayılırsa, bu defterin tamamına yansımamış olsa bile, İstanbul'dan gelen şikâyetlere yansıması beklenirdi. Ancak İstanbul ve çevresinden gelen şikâyetlerde de tek bir işaret dahi yoktur. İstanbul'dan alınan 14 şikâyetin 5 tanesi borç ilişkisi, 2'si düzenbazlık, 2'si görevin kötüye kullanılması, 2'si zorbalık, 1'i ilam, 1'i usulsüz ticaret, 1'i mala zarar verme ile alakalıdır.

Sadece bu teze konu olan şikâyet defteri değil, üzerinde çalışma yapılmış olan diğer şikâyet defterleri ile ilgili araştırmalar incelendiğinde halkın şikâyet etme hususunda çok açık olduğu görülmektedir. Sadece kendi aralarındaki husumetlerin değil, idarecilerle ilgili, askerlerle ilgili veya kurumlarla ilgili daha erken dönemlerde dahi birçok şikâyet bulunmaktadır. Dolayısıyla halk hoşnutsuz olduğu durumu derhal şikâyet edebilmektedir. Ancak araştırma konusu olan defter gösteriyor ki, bahsedildiği gibi "Lale Devri"nde yaşanan gelişmeler halkı çok da rahatsız etmiş değildir. Veya bahsedildiği gibi halkı çok tedirgin eden bu olayların gerçekte yaşanmışlığı söz konusu değildir ve bir kurgudan ibarettir. Bu değerlendirmelere göre 1730 tarihli ve 4 ayı kapsayan[71] 128 numaralı şikâyet defterinin analiz sonuçları Lale Devri kurgusundan bağımsız olarak sunulmuştur.

[71] Hükümler 1730 tarihi temmuz ve ekim ayları arasında oluşturulmuşsa da sadece son 1 adet hüküm 1731 Şubat tarihine denk düşmektedir. 279 ve 280. hüküm arasında tarihsel bir boşluk bulunmaktadır.

3.2. SONUÇ

Bu araştırma ile bir yandan Osmanlı şikâyet ve adalet sistemi üzerinde düşünülmüş, bir yandan da şikâyet defteri ve muhteva özellikleri incelenmiştir. Şikâyet defterleri ile alakalı yapılan diğer araştırmalar gibi, bu araştırma da öncelikle Osmanlı İmparatorluğu adalet sisteminin nasıl çalıştığına dair bilgiler sunmaktadır. Şikâyet hakkının kullanımı, karar alma ve çözüm sürecinin keyfiyete göre mi yoksa belirli kurallara mı bağlı olduğunu açıklamıştır.

İncelenen 128 numaralı Atik Şikâyet Defteri tüm fiziksel nitelikleriyle bu defter serisinin karakteristik özelliklerini taşımaktadır. Defterlerde işlenen konular dönemlerine göre farklılık göstermekte ve içinde bulunulan toplumsal, siyasi, ekonomik durum hakkında ipuçları vermektedir. Defterin oluşturulduğu dönem içerisinde şikâyet konuları yoğun olarak borç ilişkileri, zorbalık, miras anlaşmazlıkları gibi özel hukuk konularını içeren bir yapıya sahiptir. Toplumsal ilişkileri ve halkın hoşnutsuz olduğu durumları bu şikâyet dilekçeleri ile görebilmekteyiz.

Defterin tutulduğu dönem 4 ay gibi kısa bir süreyi kapsasa da oldukça merak edilen bir döneme tesadüf etmektedir. Defterin oluşturulduğu yıllar hakkında çalışma yapan araştırmacılar dönemi açıklamakta temel bazı kaynakları kullanmakta ve genel bilgilere ulaşmaktaydılar. Bu kaynaklar, bahsi geçen yılların siyasi çerçevesini yansıtmak için "Lale Devri" anlatısını kullanmış ve günümüzde geçerliliği tartışılan bir tarih yazımı süreci yaşanmıştır. Bu anlatı sebebiyle 12 yıllık bu dönem bir yandan modernleşmenin başlangıcı olarak görülmüş, bir yandan da Osmanlı düzeninin bozulduğu ve ahlaki yozlaşmanın başladığı yıllar olarak kabul edilmiştir. Ancak artık bu durum bir sorun olarak görülmüş ve bakış açısı değiştirilmiştir. Lale Devri kurgusunun daha fazla beslenmemesi için araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmada da, kurguda bahsedilen halkın yönetim ve yöneticilerden şikâyetçi olması halinin söz konusu olmadığı görülmüştür. Defterin incelenmesi Lale Devri'nden bağımsız bir şekilde, kapsadığı dönemin yansıtıcısı olarak düşünülmüştür. Ortaya çıkardığı veriler her açıdan oldukça önemlidir. 1730

senesinde sorun yaşayanların hak arama yollarını göstermiş ve adalet arayışlarını yansıtmıştır. Sadece bu yıl içerisindeki değil Osmanlı Devleti'nin tüm zamanlarında adalete atfedilen önemin göstergesi olmuştur.

Divân-ı Hümayun'a gelen şikâyetler neticesinde alınan kararlar her olay tipi için aynı sonuç şeklinde değildir. Her olay kendi içinde değerlendirilip uygun hüküm verilmiştir. Bununla birlikte dayanak noktası şer', kanun, kadim gösterilmiş; gerekli olduğu takdirde hüccet, temessük, fetva gibi kanıtların sunulması sağlanmıştır. Dolayısıyla karar alma süreci ile alakalı akılcı bir yaklaşımda olduğu söylenebilir.

Sosyal tarih ve hukuk tarihi açısından çok önemli kaynaklar olan bu defterler, bu araştırma için en azından tarih yazımına da bir katkı sunmayı amaçlamaktadır. Dönemin kaynakları ile birlikte değerlendirildiğinde ortaya farklı açıdan sunulabilecek araştırmalar çıkarılabilir. Bunun yanı sıra devletin adalet sistemini nasıl yürüttüğünün anlaşılmasını da sağlamaktadır.

BÖLÜM IV. 128 NUMARALI ATİK ŞİKÂYET DEFTERİ TRANSKRİPSİYONU

Defter-i ahkâm-ı şikâyât-ı Asitâne der-zamân-ı vezîr-i mükerrem Hazreti Mustafa Paşa yessarallâhu te‘âlâ mâ-yeşâ ve der-âvân-ı reisü’l-küttâb izzetlü Firdevsî Efendi tâle bekâhümâ

Fî sene 143

Hüküm 1

Ruscuk kâdîsına hüküm ki

Ruscuk kazâsı muzâfâtından Cernovi nâhiyesine tâbi‘ Rudavird (?) nâm karye sâkinlerinden Dişli Ali Beşe ve Konak Beyi ve Musa Beşe ve İbrahim dimeğle ma‘rûf kimesneler gelüp bunlar kendü hâllerinde olup hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ u te‘addîleri olmayup rencîde olunmak îcâb etmez iken karye-i mezbûr sipahisi olan Osman nâm sipahinin yine kazâ-i mezbûrda vâkı‘ Cafer Çelebi vakfının mütevellîsi olan Hüseyin nâm kimesne ile araziye müte‘allık nizâ‘ları vukû‘unda mezbûr Hüseyin niyetin arz itmeğle mücerred icrâ-yı arz içün sizi karye-i mezbûreden nefy ve gâh kal‘abend itdirdim diyü hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münîf bunları karye-i mezbûreye fuzûlî tard ve isbâl idüp ehl-i iyâllerine devr olunup ahvâlleri merhamete muhtâc oldukların bildirüp karye-i mezbûrda bilâ fermân ikâmetlerine mümâna‘at etdirilmeyüp hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münîf ol vechile te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden haklarında fermân-ı âlî yoğise ikâmetlerine mümâna‘at olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 1143

Vehbi

Hüküm 2

Yenişehr-i Fener monlâsına hüküm ki

Hrisako ve Franko nâm nasrâniyeler ile Yorgi nâm zimmî gelüp mesfûr Hrisako'nun oğlu olup mesfûrânın karındaşları Yani veledi Tanaş nâm zimmî kazâ-i mezbûrda sâkin iken bin yüz kırk senesinde mürd olup metrûkâtı bunlara intikâl etmişiken Yenişehr-i Fener sâkinlerinden Hristo ve Margirid nâm zimmîler bin beş yüz guruşluk kürk ve sincabını fuzûlî zabt idüp taleb eylediklerinde dürlü illet ve bahâne ile edâda te'allül üzre oldukların ve taraflarından mesfûr Yorgi nâm zimmîyi vekîl eylediklerin bildürüp şer'le görülüp mürd-i mesfûrdan menkûl hakları mesfûrlardan alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 143

İlmî

Hüküm 3

Rodos kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Hacı Hasan oğlu Hacı Mehmed nâm kimesne gelüp yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup ehl-i zimmet re'âyâ taraflarından hüccet-i şer'iyye ile vekîlleri olan Papa Andriyanko ve Papa Fori ve Papa İstefani nâm zimmîler bundan akdem re'âyâ-yı mezkûrun vâkı' olan tekâlîfleri husûsiyçün kendü taraflarından asâleten ve âharın zimmetlerine kefâleten bin yüz otuz senesinde memhûr deyn temessükleri mûcebince bundan istikrâz eyledikleri bin üç yüz guruşunu tekâlîflerine virüp ba'dehu ma'rifet-i şer'le ve zâbitleri ma'rifetiyle tamâmen re'âyâdan cem' u tahsîl eylediklerinden sonra bu dahi va'deleri duhûlünde meblağ-ı mezkûrı mesfûrlardan taleb eyledikde

makbûzlarını ikrâr idüp lakin mücerred vermemek içün meblağ-ı mezkûrı yine kazâ-i mezbûr re‘âyâlarından Varoş-ı atîk re‘âyâsının deyn-i aharlarına verdik diyü vesâir bahâne ile te‘allül ve muhâlefet üzre oldukların bildirüp zâbitleri ma‘rifetiyle şer‘le görülüp temessükleri mûcebince zimmetlerinde müteveccih ziyâde olan hakkı alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek emrim olmuşdur.

Fî evâsıt-ı M sene 1143

Ulvî

Hüküm 4

Tekfurgölü ve Babadağı kâdîlarına hüküm ki

Nişân-ı hümâyûnum verilen defter-i hâkânî kâtiblerinden Ali Zekai veledi Kâtib Abdi zîde kadruhu gelüp Silistre sancağında Harşova nâhiyesinde Hacı Hızır nâm-ı diğer Şendepe (?) nâm karye ve gayriden yirmi sekiz bin akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olup ze‘âmeti mülhakâtından Tekfurgölü nâhiyesine tâbi‘ Helvacı Durmuş nâm-ı diğer Beldesgölü (?) nâm karyesinin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kadîmü’l-eyyâmdan berü öşr ü resmi ze‘âmeti tarafından ahz u kabz olunagelen yerlerine ahardan bir vechile dahl olunmak îcâb etmez iken yine livâ-i mezbûrda Harşova nâhiyesinde Başserrac nâm karye ve gayriden otuz sekiz bin iki yüz otuz bir akçe ze‘âmete mutasarrıf olan Dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalarından Müteferrika Osman hilâf-ı defter ve mugâyir-i kadîm ol yerler benim ze‘âmetim karyesi mülhakâtındandır diyü fuzûlî müdâhale ve gadr sevdâsında olup bundan akdem selefi Yusuf Çavuş mûmâ ileyhin selefi Ali Çavuş’un gıyâbında müzevver hüccet peydâ ve fuzûlî müdâhale ve ol yerleri zabt murâd eyledikde mahallinde şer‘le murâfa‘a olmaları bâbında emr-i şerîfim sâdır ve taraf-ı şer‘den mütevellî ta‘yîn ve ol diyârın ehl-i vukûf bî-garaz kimesneler ile muhtell nizâ‘ın üzerine varıldıkda Evmurca karyesinden gelen yol sıra Bostanöğüğü nâm mahalle ve ândan Mehmed Bey tarlasına ve ândan Hüseyin Ağa tarlasına ve ândan Tatar Halil

tarlasına ve ândan Arslan Beşe tarlasına ve ândan Mehmed Ağa tarlasına ve ândan Kurd Beşe tarlasına ve ândan Mehmed Bey tarlasına ve ândan Davud Beşe tarlasına ve ândan Osman Çelebi tarlasına ve ândan Ali Bey tarlasına ve ândan Salih Çelebi tarlasına ve ândan Süleyman Amuca tarlasına ve ândan Musli Bey tarlasına ve ândan Hacı Mehmed tarlasına ve ândan Kurd Beşe tarlasına ve ândan Mehmed Bey tarlasına ve ândan Gölcük başından Hüseyin Ağa tarlasına ve ândan hayvan yolu sıra erkuri gelen Tatar yoluna ve ândan sınır yolu sıra dolab yerine ve ândan Süd gölüne müntehî olunca mahdûd olan arâzî ve mezâri‘ kadîmü’l-eyyâmdan berü sâlifü’z-zikr Helvacı Durmuş nâm-ı diğer Beldes karyesinin hudûd ve sınûrı dâhilinde olup ve hâsıl olan öşr ü resmin mûmâ ileyh Ali Zekai’nin selefi mezkûr Ali Çavuş ahz u kabz ve ândan elli sene mukaddem ânın selefi dahi ahz edegelmişdir diyü otuz kırk nefer ma‘lûmu’l-esâmî kimesneler alâ tarîki’ş-şehâde haber vermeleriyle mezbûr Yusuf’u mu‘ârazadan men‘ ve kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye virilüp otuz seneden berü bu âna gelince bilâ nizâ‘ mutasarrıf ve bu makûle bir def‘a şer‘le görülüp dahl olunmayup hüccet-i şer‘iyye verilen da‘vânın tekrâr istimâ‘ı memnû‘iken merkûm müteferrika Osman ol vechile hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hüccet ve kadîm ol yerlere fuzûlî dahl ü ta‘arruz ve gadr sevdâsında olduğun ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp mûcebince şer‘le görülüp hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve kadîm ol vechile olan mu‘âraza ve müdâhalesi men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 143

Kamil

Hüküm 5

(boş) ve (boş) kâdîlarına ve Gümülcine kazâsı nâibine hüküm ki

Gümülcine kasabası mahallâtından (boş) nâm mahalle sükkânından Yesirî Ahmed dimeğle ma‘rûf kimesne gelüp Boğazhisârı’ndan Ebubekir Reis dimeğle müte‘ârif

kimesnenin sefînesine bin yüz kırk (boş) senesinde üç yüz kırk keyl buğday doğru İstanbul'a getirmek üzre tahmîl ve âhar mahalle gitmemek üzre tenbîh dahi etmişiken mezbûr ısgâ' etmeyüp bunun buğdayını yine Boğaziçi'nde âhar mahalle götürüp zâyi' ve telef etmekle bu dahi taleb eyledikde vermediğinden gayrı navl mutâlebesiyle te'addî eylediğin ve mezbûr taht-ı kazânızda firâr üzre olduğun ve bu bâbda şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp bulunduğu mahalde fetvâ-yı şerîfe mûcebince şer'le görülüp buğdayı alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin bulunduğu mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i M sene 1143

Ragıb

Hüküm 6

Baba-yı atîk kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Kuleli ve Kolfalca nâm karye ahâlîleri gelüp bunların Havâss-ı Mahmud Paşa kazâsına tâbi' Yolageldi nâm karye toprağında tasarruflarında hâne-i avârıza bağlu tekâlîf alınmak îcâb eder emlâk ve yerleri yoğiken Havâss-ı Mahmud Paşa kazâsı ahalisinden (boş) ve (boş) ve (boş) vesâirleri zuhûra gelüp zikr olunan Yolageldi karyesi ahalisi dağılıp perâkende oldu tekâlîfini sizin üzerinize tahmîl ederiz diyü bilâ emr-i şerîf Kırkkilisa mutasarrıfı mübâşeretiyle Havâss-ı Mahmud Paşa kazâsına ihsâr teklîfi ile te'addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüp da'vâları sâkin oldukları Baba-yı atîk kazâsında şer'le görülüp bilâ emr-i şerîf âhar mahalde murâfa'a olur diyü te'addîleri men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 1143

Naima

Hüküm 7

Seddülbahir muhâfızına ve Seddülbahir kazâsı nâibine hüküm ki

Ustalıoğlu İstiradi ve (boş) ve (boş) nâm zimmîler gelüp Seddülbahir kal‘asında sâkin Subaşı Aynarozoğlu İstiradi nâm zimmînin Papas Dimitri nâm zimmî ile beynlerinde üç yüz otuz guruş hesâbları olmağla bunlar dahi mesfûr Papas Dimitri’ye kefîl olup lakin mesfûr Papas Dimitri firâr itmeğle meblağ-ı mezkûrı bunlar dahi kefâleti hasebiyle edâ idüp hâlâ mesfûr Papas Dimitri kazâ-i mezbûrda sâkin olmağla kefâleti hasebiyle verdiği meblağ-ı mezbûrı merkûmdan taleb eyledikde edâda te‘allül eylediğin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 1143

Şevki

Hüküm 8

İşkapolos nâhiyesi nâibine hüküm ki

Nâhiye-i mezbûr re‘âyâsı gelüp bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk ve rüsûmların ve resm-i ispençlerin kânûn ve defter mûcebince edâya râzılar iken zâbitleri kanâ‘at etmeyüp hilâf-ı kânûn ziyâde talebiyle te‘addî eylediğin bildirüp hilâf-ı kânûn ve defter ol vechile te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzre amel oluna diyü yazıldı.

Fî evâsıt-ı M sene 1143

Ragıb

Hüküm 9

(boş) kâdîsına ve Çirmen kazâsı nâibine hüküm ki

İnecik kasabasında vâkı‘ müteveffâ Gâzî Umur Bey binâ eyledüği câmi‘-i şerîfin bi’l-fi‘il berât-ı şerîfimle müezzini olan Mustafa nâm kimesne gelüp vâkıf-ı mezkûr İnecik kazâsına tâbi‘ Dedecik nâm karye toprağında mutasarrıf olduğu iki göz mülk değirmanlarını tescîl-i şer‘î ve tesellüm ile el-mütevellî birle hâsıl olan gallesini câmi‘-i şerîfinde müezzin olan ve harâba müşrif oldukda vakfının zevâyidinden mütevellîsi yediyle ta‘mîr ve termîm olunmak üzre şart ve ta‘yîn eylediği defter-i hâkânîde mukayyed vakfiye-i ma‘mûlun bihâsında mastûr ve mukayyed iken zikr olunan değirman bin yüz kırk (boş) senesinde harâba müşrif oldukda Çirmen kazâsında sâkin vakf-ı mezbûrun mütevellîsi olan (boş) nâm kimesneye ber mûceb-i şart-ı vâkıf zikr olunan değirmanı ma‘rifet-i şer‘le ta‘mîr etdirilmek murâd eyledikde vakfdan müsâ‘ade olup zevâyid-i vakf var iken mütevellî-i mezkûr tegallüben ta‘mîr etmeyüp hilâf-ı şart-ı vâkıf bî-vech muhâlefet eylediğin bildirüp şer‘le görülüp ber mûceb-i şart-ı vâkıf icrâ-yı şer‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Hüküm 10

Edirne monlâsına hüküm ki

Mahmiye-i Edirne’de sâkin sulehâdan eş-Şeyh Mustafa zîde salâhuhu südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp mahmiye-i mezbûrda vâkı‘ müteveffâ Beğlerbeği Sinan Paşa tekyesinin bundan akdem berât-ı şerîfimle mutasarrıfı Şeyh Çoban mahlûlünden Halil oğlu Şeyh Abdülbaki’ye tevcîh ve mutasarrıfiken fevt oldukda nısfı oğlu (boş) nâm sagîre ve nısf-ı âharı sagîreyi terbiye içün Karabaş Şeyh Ali nâm kimesneye tevcîh ve berât-ı şerîfimle mutasarrıflar iken âhardan kıbtî diğer Ali dimeğle ma‘rûf kimesne kendü hâlinde durmayup sagîre-i mezbûr içün fevt oldu diyü hilâf-ı inhâ nafakası mukâbelesinde olan ve hakk-ı hissesin üzerinde olup ve sagîre-i mezbûr Abdülbakizâde’nin fevti gayr-ı vâkı‘ ve mağdûriyeti nümâyân oldukda diğer Ali ref‘inden ve hakk-ı hissesi ehakk olundukdan sonra sagîre-i mezbûr fevt olmağla cihet-i merkûm tamâmen Karabaş Şeyh Ali’ye tevcîh

ol dahi fevt oldukda mahlûlünden tamâmen buna tevcîh olunup bi'l-fi'il berât-ı şerîfimle üzerinde ve edâ-yı hıdmet idüp dahl olunmak îcâb etmez iken ashâb-ı ağrâzdan mezbûr kıbtî diğer Ali zuhûra gelüp şirrete sülûk itmeğle cihet-i merkûmun nısfı fevti gayr-ı vâkı' olan sagîre Abdülbakizâde'nin ref'inden ben almış idim diyü nizâ' ve hilâf-ı emr-i şerîf ısdâr ve bî-vech ve bilâ berât fuzûlî umûruna müdâhale ve zabtına mümâna'at idüp gadr murâd ve te'addîden hâlî olmadığın bildirüp bunun yedinde olan berâtı mûcebince amel olunup mezbûrun keyfiyet-i ahvâli makbûz kaleminden suâl bî-vech ve bilâ berât fuzûlî dahl ü ta'arruz etdirilmeyüp men' u def' ve der-devlet-medârıma i'lâm olunmak bâbında hükm ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 1143

Misalî

Hüküm 11

Ber vech-i arpalık İskenderiye sancağına mutasarrıf olan (boş) dâme ikbâlehuya ve

Akhisar kâdîsına hüküm ki

Hüseyin nâm kimesne ile kız karındaşları (boş) ve (boş) hâtûnlar gelüp bin yüz otuz dokuz senesinde İskenderiye sancağında revgan-ı zeyd mukâta'ası babaları Süleyman ile İbrahim nâm kimesnenin ber vech-i iştirâk uhdelerinde olup mezkûr Hüseyin dahi iltizâmlarına kefîl olmağın sene-i mezbûr tamâm olmadan babaları mezbûr Süleyman fevt olmağla kazâ-i mezbûrda sâkin şerîki mezkûr İbrahim ve karındaşı Halil nâm kimesneler mukâta'a-i mezbûreyi zabt ve mahsûlün kabz idüp sene tamâmında dört bin guruş mikdârı fayideleri var iken hesâbın görmeyüp tezvîrâta sâlik ve bunlara gadr itmeğle bundan akdem mahallinde ve vekîlleri olan Küçük Ali ma'rifetiyle şer'le hesâbların görülmek üzre emr-i şerîfim sâdır olup da'vet-i şer'-i şerîf olduklarında itâ'at-i emr-i şerîf itmeyüp firâr ve gaybet ederler ise sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin mübâşeretinle bulundukları mahalde ahz ve vekîlleri ma'rifetiyle şer'le muhâsebelerin görülüp müteveccih olan hakları alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve müsâ'ade olunmak içün a'lemü'l-

ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'în bi'l-fi'il şeyhü'l-islâm ve müftîü'l-enâm mevlânâ Abdullah edâmallahu te'âlâ fezâilehu işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 143

Zekî

Hüküm 12

Balçık ve (boş) kâdîlarına ve Silistre mütesellimine hüküm

Prevadi kasabası sükkânından İbrahim nâm kimesne ile vâlidesi ve hemşiresi (boş) nâm hatunlar gelüp bunların mûrisleri Osman nâm kimesne kendi hâlinde ticâret tarîkiyle Balçık kazâsına tâbi' Kuyucak nâm karyeye nüzûl ve karye-i mezbûr sâkinlerinden İstamo nâm zimmînin menziline kondukda zimmî-i mesfûr kendi halinde olmayup hevâsına tâbi' (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahi sâir rüfekâlarıyla yekdil ve hilâf-ı şer'-i şerîf bin yüz kırk iki senesinde mûrisleri mezbûrı bi-gayr-ı hakk amden darb ve katl idüp ziyâde gadr ve te'addî ve fesâd eylediklerin ve bu bâbda fetvâsı olduğun bildirüp mûcebince şer'le görülüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Lami'î

Hüküm 13

İstanbul ve Haslar kâdîları zîdet fezâilehumâya hüküm ki

Merhûm ve mağfûrun leh şehzâde Sultan Mehmed Hân tâbe serâhu câmi'-i şerîfinde imâm-ı evvel olan Süleyman zîde salâhuhu südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp bunun İstanbul sâkinlerinden Bosnavî Ali nâm kimesne zimmetinde cihet-i karzdan bin yüz otuz (boş) senesinde bâ temessük altı yüz ve müfredât defteri mûcebince dört yüz altmış beş

guruş cem‘an bin altmış beş guruş hakkı olup va‘desi hulûlünde edâ edemeyüp firâr ve gaybet ve İstanbul’da Atmeydanı kurbunda Sofılar mahallesinde mülk menzil ile Haslar kazâsına tâbi‘ Terkos nâhiyesinde Çilingirler nâm karyede vâkı‘ nısf mülk çiftliğin âhara bey‘ ve nâhiye-i mezbûrede zimem-i nâsda olan alacağın dahi taleb ve ahz u kabza ve deyn-i mezkûrı edâya vekâlet-i devriye ile tarafından Mehmed nâm kimesneyi vekîl idüp mezbûr Mehmed dahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezbûreyi kabûl idüp lakin mezkûr Bosnevî Ali edâ-yı deyn etmeksizin firâr etmeğle bu dahi meblağ-ı mezkûrı mezbûr Mehmed’den taleb eyledikde mezbûr Mehmed inkâr ve edâda te‘allül eylediğin bildirüp şer‘le görülüp vekîli mezbûr Mehmed’den alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince mezbûr Süleyman’ın mezkûr Mehmed nâm kimesne ile terâfu‘larında gâib-i ani’l-meclis Bosnevî Ali bin Mehmed zimmetinde cihet-i karzdan bâ temessük altı yüz guruş ve müfredât defteri mûcebince ba‘de külli’l-hesâb dört yüz altmış beş guruş ki cem‘an bin altmış beş guruş hakkımı doksan bir gün tamâmında edâ edemeyüp firâr ve gaybet edersem mahmiyye-i İstanbul’da Atmeydanı kurbunda Sofılar mahallesinde vâkı‘ ma‘lûmu’l-hudûd ve’l-müştemilât nısf mülk menzil ile Havâss-ı refi‘aya tâbi‘ Terkos nâhiyesinde Çilingir nâm karyede vâkı‘ ma‘lûmu’l-hudûd ve’l-müştemilât nısf mülk çiftliğimi ba‘de’l-müzâyede ve inkıtâ‘u’r-ragebe semen-i misilleriyle âhara bey‘ ve nâhiye-i mezbûrede zimem-i nâsda olan hukûkunu dahi taleb ve da‘vâ ve ahz u kabza ve ba‘de’l-kabzü’l-semen ve’r-rakam deyn-i mezkûrı edâ ve fazla kalır ise kendüye îsâle vekâlet-i devriye ile tarafından mezbûr Mehmed’i huzûr-ı müslimînde tevkîl ol dahi vech-i meşrûh üzre ba‘de kabûlü’l-vekâle hâlâ ecl-i mezbûr hulûl ve bir müddet dahi mürûr idüp mezkûr Ali edâ-yı deyn etmeksizin firâr ve gaybet itmeğle meblağ-ı mezkûr bin altmış beş guruşu vekîl-i mezbûr Mehmed’den taleb ederim diyü ba‘de’d-da‘vâ ve vekîl-i mezbûrun zimem-i nâsda olan hukûkunu ahz u kabza vekâletini ikrâr lakin nısf menzil ile mârru’z-zikr nısf çiftliği ba‘de’l-bey‘ semenleri ve zimemleri makbûzu olan meblağdan deyn-i merkûmı edâya vekâlet-i devriye ile vekîl olduğunu münkir olıcak müdde‘î-i mezbûr Süleyman müdde‘âsını şuhûd ve udûldan Ahmed Efendi ibni Mahmud ve Hafız İsmail Efendi ibni Mustafa ve el-Hâcc Mehmed bin el-Hâcc Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle bi’l-muvâcehe alâ vechi’ş-şer‘î ba‘de’l-

isbât ve ba‘de’t-tahlîfi’ş-şer‘î mûcebince merkûm Mehmed’in ber vech-i muharrer vekâletine ba‘de’l-hükm ve vech-i meşrûh üzre tenbîh-i şer‘î olunduğun mübâşiri çavuş iltimâsıyla tescîl ve hüccet-i şer‘iyye verildiğin i‘lâm etmeğle i‘lâmı mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Refik

Hüküm 14

Hâlâ Hâslar mahkemesinde bâb nâibi olan Mevlânâ Süleyman zîde ilmuhuya İvlahor ma‘a bakiyye-i Vonice ve (boş) kâdîları ve Yanya kazâsı nâibine ve Yanya sancağı mütesellimine hüküm ki

Sen ki İvlahor kâdîsı Mevlânâ Yahya zîde fazluhusun südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp Karlıili sancağında Ekrumruz (?) kazâsında vâkı‘ düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü’l-âlem nâzım-ı münâzımü’l-ümem vezîr-i a‘zam-ı sütûde şeyh ve zâmîr-i mükerrem ve muhteremim İbrahim Paşa edâmallâhu te‘âlâ iclâlehu vesâ‘if-i bi’t-te’bîd-i iktirân ve ikbâlehunun İstanbul’da binâ eylediği kütübhâneleri evkâfından Dragos evkâfı mukâta‘ası mülhakâtından Mahalle-i Cedîd nâm karye ahalilerinden Anagosti veledi İstimati nâm zimmî meclis-i şer‘a varup bin yüz kırk iki senesinde mütesellim iken İstanbul’da vefât eden Balizâde Ali Ağa dimeğle ma‘rûf kimesne İstanbul’a gitdikde bakıyye-i Vonice’de vâkı‘ İvyorke mukâta‘asını ber vech-i iltizâm sekiz yüz altmış beş guruşa olmak üzre alıvermek içün kendisine sipariş ve mukâta‘a-i mezbûrı alıvermeksizin fevt olup ve fevti haberi şuyû‘ bulmadığından müteveffâ-yı mezbûrun kethudâsı olan Ahmed Ağa dimeğle meşhûr kimesne zuhûr ve mukâta‘a-i mezbûrı sana alıverdi diyü sekiz yüz altmış beş guruşa bundan bi’t-tamâm alup ve müteveffâ-yı mezbûrun fevti haberi geldikde mezbûr Ahmed kethudâ hufyeten gece ile firâr ve meblağ-ı merkûm hâlâ zimmetinde kalmağla mezbûr bulunduğu mahalde şer‘le görülüp hakkı tahsîl ve

alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına arz eylediğin ecilden vech-i meşrûh üzre şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Lami‘î

Hüküm 15

Varna ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Varna sâkinelerinden Ayişe ve kızı Adile nâm hâtûn gelüp ashâb-ı hayrâtdan müteveffâ es-Seyyid el-Hâcc Hasan nâm sâhibü’l-hayrın nükûd-ı mevkûfesinin mütevellîsi olan mezbûre Ayişe’nin dâmâdı Seyyid Abdullah nâm kimesne sekiz yüz guruş mikdârı mâl-ı vakfı itlâf eylediği zâhir ve tevliyetden azl olunmağla nâzır-ı vakf olan Şeyh Ali nâm kimesne hâlâ meyve-i vakf olan Ahmed nâm yeniçeri ile yekdil ve mezbûr Seyyid Abdullah’ın itlâf eylediği akçeyi siz dahi ma‘an alın etmişsiz taraf-ı vakfa iki yüz on guruş virmek üzre merkûma kefîl olun diyü bunları cebren ve kerhen merkûmun deynine kefîl ve gadr murâd eylediğin bildirüp mahallinde şer‘le görülüp te‘addîsi men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 1143

Fâhir

Hüküm 16

Minkalye kâdîsına hüküm ki

Ali nâm kimesne gelüp bu bin yüz kırk iki senesi Martı ibtidâsından Şubat gâyetine değin Minkalye kazâsında vâkı‘ müteveffâ Şeyh (boş) mezra‘asının zâbiti vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan (boş) nâm kimesneden (boş) akçe iltizâm ve zabtiyçün mütevellî-i mezbûr bunun yedine temessük virüp hâlâ bu bir mikdâr mahsûlünü ta‘şîr etmişiken âhardan (boş) nâm kimesne zuhûra gelüp ben dahi ta‘şîr etmeğe vekîlim sana zabt

etdirmem diyü bî-vech ve bilâ sened fuzûlî müdâhale ve te‘addîden hâlî olmadığın bildirüp yedinde olan temessüki mûcebince zabt etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin temessüki mûcebince şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Mu‘înî

Hüküm 17

İnebahtı muhâfızı (boş) dâme ikbâlehuya ve Karavari kâdîsına hüküm ki

Erbâb-ı timardan Ali nâm sipahi arz-ı hâl idüp İnebahtı sancağında Karavari nâhiyesinde berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timarı karyelerinden Graniçe nam karyenin iki bin akçesi bunun ve üç bin akçesi müştereki (boş) nâm sipahinin kayd ve berâtına dâhil olmağla vâkı‘ olan mahsûl ve rüsûmundan berâtı yazısına göre hissesine isâbet edeni ahz u kabz etmek istedikde müştereki mezbûr hissesine kanâ‘at etmeyüp ziyâdeye tecâvüz itmeğle herkes berâtı yazısına göre hissesini ahz u kabz idüp müştereki mezbûre ziyâdeye tecâvüz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 143

Nehcî

Hüküm 18

Edirne kâdîsına (boş) kâdîsına ve Çirmen kazâsı nâibine hüküm ki

Humbaracı Yusuf nâm sipahi gelüp Edirne’de sâkin Şeyhoğlu Mustafa Ağa dimeğle ma‘rûf kimesne zimmetinde bin yüz otuz senesinden berü mahsûl bahâsından vesâir hukûk-ı şer‘iyyeden ma‘lûmu’l-mikdâr guruş hakkı olmağın bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle varup taleb ve almak murâd eyledikde mezbûr gâh Edirne ve gâh taht-ı kazânızda firâr ve a‘yân-ı zî-kudret kimesnelerin i‘ânetler ve muhâlefetleriyle hilâf-ı şer‘-

i şerîf virmede te‘allül ve yedinde olan emr-i şerîfimin icrâ ve tenfîzine dahi muhâlefet idüp mağdûr olduğun bildirüp siz ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhimsiz mezbûr her kangınızın taht-ı kazâsında bulunur ise bulunduğu mahalde şer‘le görülüp müteveccih ve sâbit olan hakkı tahsîl ve icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunup hilâf-ı şer‘ te‘allül etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 143

Sa‘âdetî

Hüküm 19

Tırhala ve (boş) kâdîlarına ve Tırhala sancağı mütesellimine hüküm ki

Tırhala kazâsı muzâfâtından Asdarlu nâm nâhiyesine tâbi‘ Defteritek (?) nâm karye ahalileri südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunların Tırhala’da sâkin mu‘âmeleci tâifesinden (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) nâm mu‘âmeleciye beş yüz guruş deynleri olup mezbûr bilâ devr-i şer‘î mu‘âmele nâmıyla bu âna değin beş kise akçelerin alup ve yine Tırhala’da sâkin Saraf nâm mu‘âmeleciye dahi iki yüz guruş deynleri olmağla bu âna değin bilâ mesâ‘-ı şer‘î bin guruşların alup ve Dido nâm mu‘âmeleciye dahi iki yüz guruş borçları var iken mezbûr hilâf-ı şer‘-i şerîf altı yüz guruşların alup ve Şa‘bân nâm mu‘âmeleciye dahi yüz bin akçe deynleri olmağla mezbûr bilâ devr-i şer‘î yüz bin akçelerin aldıklarından mâ‘adâ hâlâ ehl-i mâl ve mu‘âmele nâmıyla akçe taleb ve dâimâ bunları te‘addî ve rencîde bir vechile ellerinden halâs mümkün olmamağla perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is oldukların bildirüp müteveccih olan deynleri on seneye değin taksît-i şer‘î ile edâ etdirilip def‘aten talebiyle rencîde etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden taksît-i şer‘î ile edâ etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 1143

Şevkî

Hüküm 20

(boş) kâdîsına ve Bedrecik nâibine hüküm ki

Bedrecik kazâsına tâbi‘ Çatalca nâm kasaba sâkinlerinden Panayot veledi İstavraki nâm zimmî südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunun üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmayup ve kimesneye vereceği yoğiken medîne-i Yenişehirli Sarraf Mosi nâm yehûdî zuhûra gelüp şirrete sülûk itmeğle bundan akdem Asitâne-i sa‘âdetde vâkı‘ Mahmud Paşa mahkemesi kurbunda sâkin silahşör-i şehriyârî Selim Ağa dimeğle ma‘rûf kimesnenin menzilinde on altı ay mukaddem Ezdinli Neftereoğlu Hüseyin dimeğle ma‘rûf kimesneye karz-ı şer‘î aldığı dört yüz altmış guruşa sen kefîl-i bi’l-mâl olmuşidin diyü iddi‘â ve dört ay mürûrundan sonra taleb eyledikde meblağ-ı merkûm dört yüz altmış guruşu tekâlîfi hasebiyle edâ ve teslîm ve mesfûr yehûdî dahi yine mûmâ ileyh silahşörün menzilinde bi’t-tamâm ahz u kabz itmeğle bunun ve mezbûr Hüseyin’in deynleri olan meblağ-ı merkûma müte‘allık da‘vâdan zimmetlerin ibrâ ve iskât etmişiken mesfûr yehûdî meblağ-ı mezkûrun temessüki yanımda değildir diyü getirmeğe ta‘ahhüd idüp pinhân itmemeğle temessükleri yanında kalup bundan akdem medîne-i Ezdin’e vardıkda mesfûr yehûdî bunu ahz ve meblağ-ı mezbûrı tekrâr bundan taleb ve temessük-i ma‘hûdı ibrâz ve şirrete sâlik ve meblağ-ı merkûmı mesfûr yehûdîye edâ eyledikde ikâmet-i beyyineden aczi olduğundan tekrâr on beş guruş virüp ve yedinde kalan temessükün alup şakk etmişiken mesfûr yehûdî kanâ‘at etmeyüp dört yüz kırk guruşa temessük vermişidin diyü nizâ‘ ve bundan temessük taleb ve murâfa‘a-i şer‘ olduklarında mesfûr yehûdî minvâl-i meşrûh üzre bir sene mukaddem bunun yedinden dört yüz altmış guruş ahz ve istifâ eylediğin inkâr ve bâkî takrîrâtı ikrâr ve bundan şâhid taleb olundukda mesfûr yehûdî meblağ-ı mezbûrı bunun yedinden bi’t-tamam ahz u kabz ve meblağ-ı mezbûra müte‘allık olan da‘vâdan bunun zimmetin ibrâ eylediği şer‘an sâbit ve mu‘ârazadan men‘ birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilen da‘vânın tekrâr istimâ‘ı memnû‘ iken mesfûr yehûdî kanâ‘at etmeyüp tekrâr ol ibrâ ve hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir yine da‘vâ sadedinde olup gadr murâd eylediğin bildirüp yedinde olan hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince amel olunup ol vechile olan te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Şevkî

Hüküm 21

Mısır vâlîsi vezîre Dimyat ve Reşid kâdîlarına hüküm ki

Süleyman zîde kadruhu gelüp ümrânî-i hâslardan Dimyat ve Reşber sancaklarına mutasarrıf olan emîrü'l-ümerâi'l-kirâm Abdülkadir dâme ikbâlehunun sâliyânesi mukâbili mutasarrıf olduğu Dimyat ve Reşber sancakları hâsların ve gerek dîvân hâslardan olan sâliyâne ve gallâlara bin yüz kırk üç senesi Martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabt ve ahz u kabz eylemek üzre bunu vekîl ve mûmâ ileyh tarafından zabtiyçün yedine memhûr temessük verildiğin bildirip temessüki mûcebince zabt itdirilüp âhardan müdâhale olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden yedinde olan temessüki mûcebince zabt etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Nehcî

Hüküm 22

Saraybosna mollasına hüküm ki

Seyyidetü'l-muhadderât ikliletü'l-muhassenât tâcü'l-mestûrât Safiye Sultân dâmet ismetuhânın kethudâlığı hıdmetinde olup kazâ-i mezbûra tâbi' ber vech-i mâlikâne Koniçe ma'a Kehsuve mukâta'asına mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mehmed zîde mecduhu ile sâir kazâ ahalisi südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp yerlüden nâib olmak memnû' iken Ebubekir Efendi dimeğle ma'rûf kimesne yerlüden olmakla gelen kâdîlar tarafından nâib ve ehl-i örf ile müttefik olmağla fukarânın hilâf-ı şer'-i şerîf küllî akçelerin alup ve iki hâsım da'vâlarıyla vardıkda nâ-hakk olan kimesnenin akçesin almağla ol tarafa himâye ve tekâlîflerinde dahi kendü içün akçe zamm itmeğle fukarânın perâkende ve

perîşân olmasına bâ‘is olup mûmâ ileyhin mâlikânesi harâbete dahi bâdî olduğun bildirüp mezbûr niyâbetden azl olunup niyâbet hıdmetinde istihdâm olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ber vech-i meşrûh üzre kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Nehcî

Hüküm 23

Seddülbahir muhâfızına ve Eceabad nâibine hüküm ki

(boş) nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunun kimesneye vereceği olmayup ve üzerine şuhûd-ı udûl ile şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken Seddülbahir kal‘asında sâkin Subaşı İgoroğlu İstiradi nâm zimmî bunu ahz ve sen Papas Dimitri nâm zimmînin nefsine kefîl olmuşidin papas-ı mesfûr firâr eyledi diyü ehl-i örfe istinâd ile hilaf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk bin yüz kırk senesinde üç yüz otuz guruşunu alup ziyâde gadr ve te‘addî eylediğin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp mûcebince şer‘le görülüp hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk aldığı ol mikdâr guruş hakkı alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Fahrî

Hüküm 24

Rodoscuk kazâsı nâibine hüküm ki

Müteveffâ Hüseyin Çavuş’un hulefâları mülûk-ı mezkûr Hüseyin Çavuş Rodoscuk kasabasında binâ eylediği mescid-i şerîfi musakkafâtından hâsıl olan icârâtı mescid-i merkûmun mürtezikalarının vazîfeleri bi’t-tamâm verildikden sonra bâkî kalan fazlayı

hulefâları ale’s-seviyye mutasarrıf olalar diyü vakf ve şart eylediği vakfiyye-i ma‘mûlun bihâsında mastûr ve mukayyed olup bu âna gelince bâkî kalan fazlayı hulefâları şart-ı vâkıf üzre mutasarrıflar olup bunlar dahi vakfın hulefâlarından olmağla vakfın evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre mütevellisi olan kazâ-i mezbûrda sâkine Hüma Hatun vakfın akârından hâsıl olan icârât-ı vakfı ahz u kabz ve vakfın mürtezikalarının vazîfelerinden ziyâde bâkî kalan fazlayı bin yüz kırk senesinden berü bunlara vermeyüp bunlar dahi şart-ı vâkıf mûcebince taleb eylediklerinde mücerred vermemek içün nâzır-ı vakf İstanbul kâdîsıdır muhâsebemi ânda görürüm diyü vermeyüp gadr üzre olduğun bildirüp şer‘le görülüp fazla zuhûr eden bâkî fazlayı şart-ı vâkıf mûcebince bunlara ale’s-seviyye alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm ricâ eylediğin ecilden sen ki nâib mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Muharrem sene 1143

Hüküm 25

Gazze kazâsında nakîbü’l-eşrâf kâimmakâmı Seyyid Ömer zîde şerefuhûya hüküm ki

Kazâ-i mezbûrun meberrât-ı kirâm-ı sa‘âdet-encâmı ile hüsn-i mu‘âmelen mesmû‘ olup kâimmakâmlığı kemâkân sana ibkâ olunmağla ırk-ı tâhir-i Nebevi’ye intisâbı meşhûr ve ma‘rûf olanlara i‘zâz ve ihtirâm idüp nesebleri zâhir ve kâdîlar hücceti ve kâimmakâmlar temessüki ile dahl olup alâmet-i hâzırı isti‘mâl edenlerin zecr ve haklarında ihtimâm ve kendin kat‘â bir kimesneye alâmet vaz‘ına izn vermeyüp iddi‘â-yı sıhhat-i neseb edenleri bu tarafa havâle ve ihzâr ve te’dîb vesâir hukûk-ı şer‘iyye-i sâbite tahsîli iktizâ etdikde sâir hükkâma müdâhale ve ta‘cîz etdirmeyesin sâirlerinden tevcih ve arûsiye nâmıyla veya gayrı bahâne ile bir akçelerin almayup sıyânet-i ırz ve mallarında ikdâm-ı tamm ve hıdemât-ı aliyyelerinde makdûriyetini bezl ile mazhar-ı şefâ‘at-ı hazret-i seyyidü’l-enâm olasın diyü bi’l-fi‘il nakîbü’l-eşrâfım olan es-Seyyid Zeynelabidin zîdet fezâilehu tarafından mühürlü mektûb verilmeğle vech-i meşrûh üzre amel oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Kamil

Hüküm 26

Rumili ve Rapişte (?) ve Filibe monlâsına ve Drama kâdîsına hüküm ki

Mahrûse-i İslambol'da vâkı' merhûm ve mağfûrun leh Gâzi Sultân Süleyman Hân tâbe serâhu evkâfının hâlâ mütevellîsi Osman zîde mecduhu mektûb gönderüp evkâf-ı mezbûre mukâta'âtından Filibe kazâsına tâbi' (boş) ve (boş) ve (boş) ve Drama kazâsına tâbi' (boş) ve (boş) ve (boş) nâm karye toprağında vâkı' kadîmî bağlar olup ve resm-i dönüm defterde vakfa hâsıl yazılıp ve yedi sene geçüp mesâha olunmayup muhtell ve müşevveş olmağla vakfın zâbiti olan Süleyman zîde kadruhu kânûn üzre verilen emr-i şerîf mûcebince mesâha murâd eyledikde ashâbı itâ'at emr itmeyüp muhâlefet üzre oldukların sen ki Drama kâdîsı mûmâ ileyhsin vakf tarafına sıhhati üzre arz ve i'lâm itmeğle mesâha olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına arz etmeğin imdi bağ ölçüsünün iyi derzi arşûnuyla elli beş zirâ'dır bina arşûnuyla kırk beş ağaç olur âna göre dergâh-ı mu'allâmdan iki başı mühürlü urgan gönderilmişdir kânûn üzre amel oluna [diyü] yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Tahrîrî

Hüküm 27

Burusa nâibine hüküm ki

Sen ki Burusa nâibi Mevlânâ Ömer zîde ilmuhusun südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp mahrûse-i Burusa sükkânından el-Hâcc Ali ve karındaşı Mehmed ile hemşîreleri Ayişe ve Fatıma nâm hâtunlar meclis-i şer'a varup mahrûse-i mezbûrede Arab Mehmed mahallesinde vâkı' ma'lûmu'l-hudûd bir kıt'a menzile mutasarrıf olan bunların cedleri müteveffâ el-Hâcc Yusuf nâm kimesne menzil-i mezbûrı batnen ba'de batnin ve neslen

ba‘de neslin evlâd-ı evlâdına şart-ı vâkıf eyleyüp ber mûceb-i şart-ı vâkıf nöbet-i tasarruf bunlara intikâl etmişiken mahrûse-i mezbûre sükkânından mütegallibeden eş-Şeyh Abdullah nâm kimesne fuzûlî zabt ve gadr etmeğle mahallinde şer‘le tefahhus ve vukû‘ı üzre der-devlet-medârıma arz ve i‘lâm olunmak içün bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olup husûs-ı mezbûr vukûfı olan bî-garaz müslimînden istihbâr olundukda menzil-i mezbûr merkûmûnun cedleri müteveffâ-yı mezkûr el-Hacc Yusuf’un batnen ba‘de batnin neslen ba‘de neslin evlâd-ı evlâdına meşrûta vakfı olup mezbûr Hacı Yusuf fevt oldukda kızı Halime nâm hatun mutasarrıfe olup ba‘de vefâtihâ Halime’nin kızı Neslihan ve ba‘de vefâtihâ mezbûre Halime’nin kendiden mukaddem fevt olan kızı Ümmühan nâm hatunun bunlar evlâdı olmağla ber mûceb-i şart-ı vâkıf nöbet-i tasarruf bunlara intikâl itmişiken mezbûre Neslihan’ın kızı Mümine nâm hâtûnun evlâdı es-Seyyid Hüseyin ve Şerife Fatıma’nın babaları mezbûr eş-Şeyh Abdullah menzil-i mezkûrı fuzûlî zabt idüp gadr eylediğin bildirüp mezbûrân es-Seyyid Hüseyin ve Şerife Fatıma nâm sagîrler batn-ı sânîde ve bunlar batn-ı evvelde olup nöbet-i tasarruf ber mûceb-i şart-ı vâkıf bunlara intikâl eylediğin cemm-i gafîr ve cem‘-i kesîr alâ tarîki’ş-şehâde haber vermeleriyle ol bâbda emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâkı‘-ı hâli bi’l-iltimâs arz eylediğin ecilden i‘lâmın mûcebince şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Nehcî

Hüküm 28

Tırhala kâdîsına hüküm ki

Tırhala’da şîr-i revgan tâifesinden İstaro ve Furhaki ve Haci Yani ve Dimitri vesâirleri gelüp bunlar kazâ-i mezbûr ve kurâlarında buldukları atîk ve cedîd sisamı akçeleriyle iştirâ ve pazar yerinde bey‘ olunan eşyâdan bâc-ı bâzâr rüsûmların edâ idüp ve Tırhala sancağı mutasarrıfına başka resm nâmıyla bir nesne hâsıl kayd olunmuş değil iken livâ-i mezbûrun sâbıkâ mütesellimi olan Hüseyin Ağa dimeğle ma‘rûf kimesneye resm talebiyle

yağcıbaşıları (boş) nâm zimmîyi ahz ve murâfa‘a-i şer‘ olduklarında yedinde bir dürlü senedi olmayup hilâf-ı defter-i hâkânî olduğu zâhir ve bî-vech-i şer‘î müdâhalesi men‘ birle yedlerine hüccet-i şer‘iyye verilip ve üç def‘a dahi üzerine imzâ olunmuşiken yine nizâ‘ eylediğin bildirüp hüccet-i şer‘iyye mûcebince amel olunup men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Ragıb

Hüküm 29

Baba-yı atîk ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Baba-yı atîk kazâsında sâkin ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ vesâir ahâlî-i kazâ südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp İbrahim Efendi dimeğle ma‘rûf kimesne kendü hâlinde olmayup gâyet ile eşirrâdan ve sâhib-i tezvîr ve mazarr-ı ibâd olmağla bî-vech ve bilâ sened kazâ-i mezbûr mahkemesinde kâtib olup kazâ-i mezbûra gelen kâdîların yed-i rüşveti olmağla mezbûrlar dahi ol vechile zulmüne ruhsat ve kitâbet hıdmetlerinde istihdâm ve mezkûr dahi harc-ı mahkeme ve kâtibiye diyü celb-i mâl ile ahali-i kazâyı birbirine düşürüp dürlü dürlü da‘vânın ve mukaddemâ görülmüş da‘vâların hüccetlerini getirin birer imzâ dahi olunmalıdır diyü kazâ-i mezbûra gelen kâdîlara ve nâiblere fukarâyı hilâf-ı şer‘ tecrîm itdirüp küllî akçelerini dahi aldığından mâ‘adâ ahali-i kazâya nâzile olan tekâlîflere birer aslı kadar dahi akçe zamm ve defter ediverip kendüleriyçün cebren ahz ve zulmlerine ruhsat vermeyenlerin haklarında nâ-hakk yere arz etdirüp ve bir gûne zulm ve te‘addîsinden ahali-i kazâyı ihtilâle düşürüp perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is olduğun bildirüp mezbûr İbrahim kazâ-i mezbûr mahkemesinde kitâbet hıdmetinde istihdâm olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Sûrefî

Hüküm 30

Baba-yı atîk kazâsı nâibine hüküm ki

Baba-yı atîk kazâsında sâkin ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ ve re‘âyâ fukarâsı südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl ve âdem gönderüp kazâ-i mezbûrda sâkin Receb Efendi dimeğle ma‘rûf kimesnenin yüz kırk senesinde bundan esbak Baba-yı atîk kazâsı nâibi iken hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk bunlara cevr ü eziyyet ve üzerlerine şuhûd-ı udûl ile şer‘an bir nesne sâbit olmadan bi-gayr-ı hakk akçelerin almağla bunlar dahi mezbûrun zimmetlerinde olan haklarını taleb eylediklerinde te‘allül eylediğin bildirüp şer‘le görülüp istirdâd-ı hukûk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Sûrefî

Hüküm 31

Baba-yı atîk ve (boş) kâdîlarına ve Vize sancağı mütesellimine hüküm ki

Baba-yı atîk kazâsında sâkin ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ ve re‘âyâ fukarâsı südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl ve âdem gönderüp Baba-yı atîk kazâsında sâkin Serdaroğlu Mehmed nâm kimesne zümre-i silahdarandan olup kendü hâlinde olmamakla fukarânın nâ-hakk yere akçelerini alup ve ba‘zılarını darb ve ba‘zıları şütûm ve alaka ve medhali olduğu il mesâlihine ve bilâ emr-i şerîf vekâletleri umûruna karışıp fukarâyı gûnâgûn mütezarrır ve zulmüne ruhsat vermeyenleri ehl-i örfe gamz ve tecrîm eylediklerinden mâ‘adâ katl îcâb eder şütûma tesaddî ve bunun emsâi zulm ve te‘addîsinin nihâyeti olmamağla bundan akdem dîvân-ı hümâyûnuma arz-ı hâl ve mezbûr kendü hâlinde olup bir umûra karışmamak üzre emr-i şerîf sâdır olmuşiken yine mündefi‘ ve kâni‘ olmayup zulmüne gûnâgûn terakkî ve fesâd ve şekâveti üzerine sicill ve hüccet olunmuşiken yine icrâ-yı hakk olunup mağdûr oldukların bildirüp sen ki mevlânâ-yı mezbûr ve mütesellim-i mezkûrsun keyfiyet-i ahvâlin der-devlet-medârıma i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Sûrefî

Hüküm 32

Rodoscuk kazâsı nâibine hüküm ki

Halime nâm hatun südde-i sa‘âdetime arz-ı hal idüp Rodoscuk kasabasında sâkin zevci Abdülbaki nâm kimesne bin yüz kırk senesinde bunu tatlîk idüp bu dahi mezbûr ile murâfa‘a-i şer‘ olundukda mezbûrdan hamli olmağla himâyet ve nafaka ve dört bin akçe mehri ve on guruş kuşak bahâsı hükm ve tahsîline tenbîh olunmuşiken mezbûr mücerred vermemek içün ben seni talâk-ı rec‘î ile tatlîk eyledim diyü müdde‘âsını vech-i şer‘î üzre isbât etmelerin vermekde te‘allül ve muhâlefet eylediğin ve tarafından karındaşı Seyyid Ali nâm kimesneyi vekîl eylediğin ve şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp mûcebince şer‘le görülüp mezbûrun zimmetinde olan hakkı alıverilip icrâ-yı hakk ve arz u i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzre mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Hasbi

Hüküm 33

Rumili vâlîsine ve Serfice ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Medîne-i Serfice sâkinlerinden Hüseyin nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp yine medîne-i Serfice sâkinlerinden Mehmed Ağa oğlu Gazanfer ve karındaşı Hasan nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup dâimâ fesâd ve şekâvet ve ibâdullâha îsâl-i mazarrat âdet-i müstemirreleri olmağla bin yüz kırk senesinde hevâlarına tâbi‘ voyvoda sekbanlarından birkaç nefer eşkiyâyı yanlarına alup âlet-i harb ile Serfice mahallâtından Câmi‘-i atîk mahallesinde vâkı‘ menzilini basup alenen odasının dolabını kırup içinde mevcûd olan cizye ve ispençe akçesinden bin yüz guruş gasb ve gâret ve mezbûrlar ahz

ve murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında nice bî-garaz müslümânlar şehâdetleriyle üzerlerine sâbit ve zâhir ve cânib-i şer‘den hükm birle hüccet-i şer‘iyye verilmişiken mezbûrlar mütegallibeden olmağla bir vechile icrâ-yı hakk mümkün olmayup meblağ-ı mezbûr zimmetlerinde kalup küllî gadr olduğun bildirüp hüccet-i şer‘iyye mûcebince şer‘le görülüp mezbûrlardan meblağ-ı mezbûr bi’t-tamâm tahsîl ve alıverilip icrâ-yı hakk ve bir vechile te‘allül etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Hasib

Hüküm 34

(boş) kâdîsına hüküm ki

Özi kazâsı ahalisi südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bin yüz kırk iki senesinde hâlâ kâdîları olan (boş) nâm kâdî kendü hâlinde olmayup ziyâde tamâ‘kâr olmağla vâkı‘ olan hücec-i şer‘iyye vesâir sicillâta yanında olan kazıyyelerden hilâf-ı şer‘ ve kânûn küllî akçelerin alup ve aldığından mâ‘adâ içlerinden birinin yediyle hukûk-ı şer‘iyyeye müte‘allık da‘vâ-yı şer‘iyyesi vukû‘unda müdde‘â aleyhden hükm olunan akçenin kable’t-tahsîl resmin taleb ve cebren alup ve hakların dahi tahsîl etmeyüp bunun emsâli zulm ve te‘addîsinin nihâyeti olmadığın bildirüp şer‘le görülüp mezbûrun hilâf-ı şer‘ ve kânûn aldığı hakk-ı fukarâ girü ashâb-ı hukûka alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Vehbî

Hüküm 35

Çatalca nâibine hüküm ki

Saliha nâm hâtûn südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunun baba bir er karındaşı Hasan nâm kimesne fevt olup oğlu ve kızı ve baba bir er karındaşı kalmayup nâhiye-i mezbûrda tasarrufunda olan yerleri kânûn üzre tapuya müstehakk ve yurdu üzerinde sâkine olmak şartıyla hakk-ı tapu bunun olmağın bî-garaz müslimîn takdîr eyledikleri resm-i tapu ile almağa tâlibe iken sâhib-i arz buna vermeyüp celb-i mâl içün ziyâde akçe taleb ve âhara veririm diyü gadr ve te‘addî sevdâsında olduğun bildirüp baba bir er karındaşı bî-garaz müslimîn takdîr eyledikleri resm-i tapu ile alıverilip ziyâde talebiyle te‘addî ve rencîde etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Nehcî

Hüküm 36

(boş) kâdîsına ve Vize nâibine hüküm ki

Vize kazâsına tâbi‘ Keçi nâm karye sâkinlerinden Hasan nâm kimesne arz-ı hâl idüp bunun babası fevt oldukda karye-i mezbûrda vâkı‘ çiftlik emlâkı irs-i şer‘le buna intikâl idüp bu ol vakitde sagîr bulunmağla Vize sâkinlerinden Kadınoğlu dimeğle ma‘rûf Mustafa nâm kimesne beş yüz guruş kıymetlü mülk çiftliğin gabn-ı fâhiş ile vasîsinden yüz guruşa olmak üzre alup zabt ve bu diyâr-ı ahara gidüp hâlâ gelüp gabn-ı fâhiş ile aldığın esbâbda ve meblağ-ı mezbûrı virüp çiftliğin almak istedikde dürlü illet ile vermekde te‘allül ve Vize nâibi dahi mezbûrun tarafların olmağla gadr murâd eyledikde ve ol bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü’l-islâmdan müte‘addid fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp mûcebince şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm itmişiken mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Subhî

Hüküm 37

(…) kâdîsına hüküm ki

Ömer Yazıcı nâm kimesne gelüp dâru's-sa'âdeti'ş-şerîfe ağası taht-ı nezâretinde olan evkâfdan İstanbul'da vâkı' Kızılmaslak kurbunda merhûm Hânım Sultan tâbet serâhânın binâ eylediği câmi'-i şerîf ve medrese-i latîfeleri evkâfı mukâta'alarından kazâ-i mezbûra tâbi' Lakve ve tevâbi'i karyelerinin bin yüz kırk bir senesinde mültezimi olup lakin sene-i mezbûrede külliyetli zarar eylediğin yedinde etraf kâdîlarından arz olmağla hâline merhameten bin yüz kırk iki senesi Martı ibtidâsından sene-i merkûme Şubatı gâyetine gelince bir sene dahi zabtın yalnız seksen guruşa taraf-ı vakfdan buna deruhde ve iltizâm ve ber vech-i peşîn meblağ-ı mezbûrı edâ idüp mukaddem ve mu'ahhar târihiyle âhara temessük verilir ise amel olunmamak üzre zabtiyçün yedine mühürlü temessük verildiğin bildirüp temessüki mûcebince zabt etdirilip aharı müdâhale etdirilmemek bâbında hükm ricâ itmeğin temessüki mûcebince zabt etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Hüküm 38

Edirne bostancıbaşısına ve Edirne monlâsına (boş) kâdîsına ve Cisr-i Ergene nâibine hüküm ki

Istabl-ı âmiremde hazînedâr olup Istabl-ı âmire ocağı neferâtına vakf olan nükûd-ı mevkûfenin mütevellisi olan el-Hâcc Mehmed zîde mecduhu südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp bundan akdem Edirne civârında vâkı' Cisr-i Ergene kâdîsına tâbi' Altıntaş nâm karye ahalisi hazîne-i şer'iyyelerine vermek üzre bin yüz otuz (boş) senesinde yedinde olan mâl-ı merkûmeden birbirlerinin kefâletleriyle iki kıt'a temessük ve bir kıt'a hüccet-i şer'iyye mûceblerince Istabl-ı âmire neferâtından Abdullah nâm kimesne yediyle dokuz yüz on guruş istidâne ve bu âna değin zimmetlerinde olup edâ etmeyüp taleb olundukda nice dürlü hîle ve tezvîrâta sâlik ve vermekde muhâlefet idüp da'vet-i şer'-i şerîf olundukda dahi adem-i itâ'atlerinden nâşî gâh yedimizde havâle emrimiz vardır diyü avk ve gâh edâ-yı

deyne kudretleri var iken taksît ile veririz illet ve bahâne ve firâr ve ayende ile mal-ı vakfı edâda te‘allül eylediğin bildirüp şer‘le görülüp müteveccih olan mâl-ı vakfı alıverilip ol vechile te‘allül etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin sen ki bostancıbaşı-i mûmâ ileyhsin vech-i meşrûh üzre mâl-ı vakfı tahsîl ve tamâmen edâ-yı deyn etdirilmek babında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Zeki

Hüküm 39

Edirne monlâsına hüküm ki

Zümre-i silahdarândan Mustafa zîde kadruhu gelüp bu ebnâ-yı sipâhiyân emekdârlarında ve vâkı‘ olan hıdemât-ı hümâyûnumda edâ-yı hıdmet idüp sefer-i hümâyûnum harçlığı tedârikinde inâyete zarûreti olmağla Edirne kazâsına tâbi‘ Karahaseki (?) nâm karye ahalisinden Bolhoron ve Acioğlu ve Karaçomak ve Kaful ve (boş) ve (boş) nâm zimmîler vesâirleri zimmetlerinde bin yüz kırk (boş) senesinde karz-ı şer‘den iki yüz elli guruş hakkı olup defe‘atle taleb eyledikde mesfûrların edâ-yı deyne her vechile iktidârları var iken mücerred ta‘cîz içün ve ibtâl-ı hakk kasdıyla ber-temessük (?) olan deynimizi def‘aten vermeziz taksît ile veririz ve gâh yedimizde emr-i şerîf vardır diyü hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münîf te‘allül ve muhâlefet eyledikde ol vechile icrâ-yı hakk olmadığın hilâf-ı muhâlefet şer‘le görülüp bî-vech olan hakkı alıverilip hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münîf ol vechile te‘allül etdirilmemek bâbında hükm ricâ etmeğin mahallinde şer‘le görülüp bilâ emr-i şerîf te‘allül etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Misâlî

Hüküm 40

Sakız nâibine hüküm ki

Medîne-i Sakız mahallâtından (boş) nâm mahalle sâkinlerinden Hekim Françesko veledi Melkani Drakoblu nâm zimmî arz-ı hâl idüp bu üzerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâkı‘ olan tekâlîfden tahammülüne göre hissesine düşeni vermeğe râzı iken mahalle-i mezbûr zimmîlerinden ashâb-ı ağrâzdan ba‘zı müttehim ve mütehavvil olanlar mücerred kendü tekâlîflerin tahkîk içün buna tahammülünden ziyâde tekâlîf tahmîl eylemeleriyle bu dahi men‘ etmek istedikde garaz ve adâvet idüp hevâlarına tâbi‘ kocabaşılar ile yekdil ve yekcihet ve her gelen hükkâm ve zâbitine gamz ve ta‘zîm ve nice akçeden çıkarup zarardan hâlî olmadıkların ve alenen üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmayup celb-i mâl sevdâsıyla ba‘zı yerlere cerîme nâmıyla akçe verdik sen dahi hisse ver diyü hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk akçe talebiyle bunu te‘addî ve rencîde ve bir vechile defter üzre (?) duracak hâli kalmayup emvâli diğerkeş olduğun bildirüp hilâf-ı kânûn ziyâde talebiyle ve cerîme nâmıyla akçe talebiyle te‘addî etdirilmemek bâbında hükm ricâ itmeğin vakf üzre amel oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Misalî

Hüküm 41

Yenişehr-i fener kazâsı muzâfâtından Tırnova nâhiyesi nâibine hüküm ki

Dâru’s-sa‘âdetim ağası nezâretinde olan evkâfdan müteveffâ Gazi Turhan ve Ömer Bey evkâfından Tırnova kasabasında sâkin ehl-i zimmet re‘âyâ tâifesi arz-ı hâl idüp bunlar mu‘âmeleci tâifesinden (boş) nâm kimesneden mukaddemâ birer mikdar akçe istikrâz idüp meblağ-ı merkûm her ne bunların üzerlerine edâ-i şer‘î ve ilzâm-ı ribh olunmuş değil iken birkaç seneden berü mu‘âmele nâmıyla beher sene ikişer yüz ellişer guruşların aldıkdan sonra icrâ-yı hakk olunmadan mezkûr fevt olmağla kasaba-i mezbûrda sâkin muhallefât kabz eden oğlu Ali nâm kimesne babasının yedinde olan atîk temessük ile

zuhûra gelüp üç kise ism-i mâl ve mu‘âmele nâmıyla dahi akçe taleb idüp gadr murâd ve ol vechile icrâ-yı hakk olunmadığın ve bu bâbda şeyhü’l-islâmdan da‘vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp mûcebince şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm ricâ eyledikleri ecilden fetvâ-yı şerîfe mûcebince şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Misalî

Hüküm 42

Yenişehr kazâsı muzâfâtından Tırnova nâhiyesi nâibine hüküm ki

Dâru’s-sa‘âdetim ağası nezâretinde olan evkâfdan müteveffâ Gazi Turhan Bey ve Ömer Bey evkâfından Tırnova kasabası re‘âyâsından (boş) ve (boş) nâm zimmîler vesâirleri arz-ı hâl idüp bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâkı‘ olan tekâlîfden hisselerine düşeni cem‘ine me’mûr olanlara edâ idüp kendü hallerinde ve hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ u te‘addîleri olmayup üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmadın kasaba-i mezbûrda sâkin içlerinde eşirrâdan ba‘zıları hukûk iddi‘â etmeleriyle bunlar mahallinde murâfa‘a-i şer‘ olmağa râzılar iken mücerred izrâr kasdıyla ehl-i örfe istinâden hilâf-ı şer‘-i şerîf hukûk iddi‘âsıyla ve bilâ emr-i şerîf mezâlim ve âhar kazâya ifsâd teklîfi ile fukarâyı te‘addî ve rencîde eylediklerin bildirüp mahallinde ahvâlleri şer‘le görülüp hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk hukûk iddi‘âsıyla ve bilâ emr-i şerîf âhar kazâya ifsâd teklîfi ile bunları te‘addî ve rencîde etdirilmeyüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görüle diyü yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Misalî

Hüküm 43

Yenişehr-i fener kazâsı muzâfâtından Tırnova nâhiyesi nâibine hüküm ki

Dâru's-sa'âdetim ağası nezâretinde olan evkâfdan müteveffâ Gâzî Turhan Bey ve Ömer Bey evkâfı re'âyâsından Tırnova kasabası sâkinlerinden Kirişci İstamo ve Hristo veledi Anastaş nâm zimmîler arz-ı hâl idüp kasaba-i mezbûrda sâkin vakf-ı merkûm re'âyâsına sâbıkâ vâkı' olan tekâlîf vesâir umûrların görmek içün taraflarından rızâlarıyla mezbûr Kirişci İstamo'yı vekîl ve mezbûr Hristo'yı tahsîldâr nasb ve ta'yîn idüp yedlerine deyn-i şer'den hüccet-i şer'iyye verildikden sonra bunlar dahi mesfûrların rızâlarıyla vâkı' olan umûrların görüp ba'dehu cümle ma'rifetiyle muhâsebeleri görüldükde zimmetlerinde bir akçe ve bir habbeleri olmayup husûs-ı mezbûra müte'allık âmme-i da'vâdan bunların zimmetlerin edâ ve iskât idüp ve re'âyâ tâifesi dahi meclis-i şer'a gelüp minvâl-i meşrûh üzre ve hukûk-ı şer'le ikrâr ve i'tirâf ve kat'-ı nizâ' ve fasl-ı husûmet birle deyn-i şer'le hüccet-i şer'iyye verilip ve dahi Asitâne-i sa'âdetimde müfettiş-i evkâf huzûrunda dahi murâfa'adan kat'-ı nizâ' hüccet-i şer'iyye verilmişiken eşirrâdan ba'zıları zuhûr idüp mücerred celb-i mâl sevdâsıyla ol hüccet-i şer'iyye ve ibrâya mugâyir hukûk iddi'âsıyla bunları te'ddî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüp hüccet-i şer'iyyeleri mûcebince amel olunup hilâf-ı şer'-i şerîf te'addîleri men' u def' olunmak bâbında hükm ricâ itmeğin hüccet-i şer'iyyeye mugâyir te'addî etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Misâlî

Hüküm 44

Rumili vâlîsine ve Tırhala ve (boş) ve (boş) kâdîlarına ve Tırhala sancağı mütesellimine hüküm ki

Tırhala kazâsına tâbi' Kalamak (?) nâm karyeden Kosta nâm zimmî arz-ı hâl idüp üzerine şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken karye-i mezbûrdan Dimitri ve diğer Dimitri nâm zimmîler haydûd eşkiyâsının kılağuzları olmağla bunu bin yüz kırk senesinde eşkiyâ-yı

mezbûre gamz ve ahz ve altmış gün bağlayup eziyyet ve katl iderüz diyü tahvîf ve bir yüz guruşun cebren alup ziyâde te‘addî ve mesfûrlara Tırhala kazâsına tâbi‘ Eskamar ve Haruh ve Lemşak (?) karyeleri ahâlîleri sâhib çıkup ele vermeyüp ve hâlâ taht-ı kazânızda firâr üzre oldukların bildirüp bulundukları mahalde şer‘le görülüp alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin bulundukları mahalde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Ragıb

Hüküm 45

Tırhala kâdîsına Tırhala mütesellimine hüküm ki

Kazâ-i mezbûrda vâkı‘ Kukoş mukâta‘ası mülhakâtından Karaniye nâm karye re‘âyâsı gelüp kazâ-i mezbûrda sâkin Todori kızı Kasandıra nâm nasrâniyeye bunların ma‘lûmu’l-mikdâr deynleri olup bin yüz otuz (boş) senesinden berü edâya muhâlefetleri yoğiken mesfûre mu‘âmeleci tâifesinden olup bilâ devr-i şer‘î deynleri mikdârı murâbaha nâmıyla akçelerin aldığından mâ‘adâ meblağ-ı mezbûrdan üç kat ziyâde bi-gayr-ı vech-i şer‘î bunlardan akçe taleb ve bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle Tırhala kâdîsı huzûrunda murâfa‘a ve hilâf-ı şer‘ te‘addîsi men‘ birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilip ve an aslin mesfûra olan deynlerine mukırr ve mu‘terif ve edâda muhâlefetleri dahi yoğiken mesfûre şirrete sâlike ve mücerred ziyâde akçelerin almak sevdâsıyla bunları ta‘cîz içün sizi gâh Yanya ve gâh Niş’e ve gâh İstambol’a götürürüm diyü bilâ emr-i şerîf te‘addî ve rencîdeden hâlî olmayup cümlesinin perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is olduğun bildirüp mahallinde şer‘le görülüp bilâ emr-i şerîf âhar mahalle ihzâr teklîfiyle rencîde ve ta‘cîz etdirilmeyüp hilâf-ı şer‘-i şerîf ol vechile olan te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Kamil

Hüküm 46

Karakarye kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûrdan Abdurrahman zîde kadruhu gelüp kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Serdarzâde dimeğle ma‘rûf Halil nâm kimesne kazâ-i mezbûre toprağında mutasarrıf olduğu Nişanca çiftliği ve Büyük çiftlik ve Küçük çiftlik dimeğle ma‘rûf üç kıt‘a mülk çiftlikleriyle yine kazâ-i mezbûrda vâkı‘ Yolageldi nâm mahalde vâkı‘ üç kıt‘a mülk bağçesin dahi cümle tevâbi‘ ve müştemilâtıyla buna bey‘ ve teslîm ve bu dahi iştirâ ve tesellüm ve yedine verilen senedât-ı şer‘iyye mûcebince mülk-i müşterâsında bir ferdin alâka ve medhali olmayup dahl olunmak îcâb etmez iken mezbûr Halil fevt olmağla veresesi zuhûr ve bî vech-i şer‘î rencîde ve te‘addîden hâlî olmadıkların ve zikr olunan emlâkı zabtına tarafından hâlâ Karakarye voyvodası Mustafa zîde kadruhuyu vekîl eylediğin bildirüp senedât-ı şer‘iyyesi mûcebince emlâk-ı müşterâsı ma‘rifet-i şer‘le vekîline zabt etdirilüp müteveffâ-yı mezbûrun veresesine hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-vech-i şer‘î müdâhale ve rencîde etdirilmeyüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzre yedinde olan senedât-ı şer‘iyye mantûkı üzre şer‘le zabt etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Sabri

Hüküm 47

Keşan kazâsı nâibine hüküm ki

Keşan kasabası sâkinelerinden Rukiyye ve Hadice nâm hatunlar gelüp mezbûre Rukiyye’nin oğlu ve Hadice’nin karındaşı (boş) nâm kimesne fevt oldukda muhallefâtı irs-i şer‘le bunlara ve kasaba-i mezbûrda sâkine müteveffâ-yı mezkûrun zevcesi diğer Rukiyye binti Hüseyin nâm hâtûna intikâl idüp muhallefât-ı merkûmdan herkes hisselerin ve mezbûre diğer Rukiyye dahi sekiz bin akçe mehr ve terekeden defter-i kassâm mûcebince beş bin beş yüz cem‘an on üç bin beş yüz akçe mehr hissesin ahz u kabz ve

mehr-i mîrâsa müte‘allık âmme-i da‘vâdan zimmetlerin ibrâ ve iskât eyledikden sonra mezbûre Rukiyye binti Hüseyin tarafından İbrahim Yazıcı ve bunların taraflarından Hüseyin Ağa dimeğle ma‘ruf kimesne vekâletleriyle huzûr-ı şer‘de minvâl-i meşrûh üzre ikrâr ve i‘tirâf idüp kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmişiken mezbûre diğer Rukiyye binti Hüseyin nâm hatun ashâb-ı ağrâzın tahrîkiyle ol hüccet-i şer‘iyye ve ibrâya mugâyir tekrâr hisse talebiyle bunları te‘addî ve rencîde eylediklerin bildirüp hüccet-i şer‘iyyeleri mûcebince amel olunup men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediklerî ecilden hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir te‘addî etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Misâlî

Hüküm 48

Edirne mollâsına ve bostancıbaşısına hüküm ki

Ferecik kazâsına tâbi‘ Rumcuk nâm karye sükkânından olup beğlik hergele güdücüsü İstan nâm zimmî südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp mesfûr kendü hâlinde olup kimesneye hilâf-ı şer‘-i şerîf vaz‘ u te‘addîsi yoğiken yine kazâ-i mezbûrda sâkin olup şekâvetde sâbıkaları olan eşkiyâdan Süleyman oğlu Ahmed ve Halil oğlu Mustafa nâm şakîler re‘âyâ fukarâsının a‘râz ve emvâllerine ta‘arruz âdet-i müstemirreleri olmağla mesfûr zimmî menzilinde mevcûd değil iken zikr olunan şakîler bin yüz kırk (boş) senesinde menzilin basup kızı (boş) nâm nasrâniyenin cihâz vesâir eşyâsını gasb etmeleriyle kızı mesfûre dahi gasb eyledikleri eşyâ ve cihâzını mezkûrlardan tahlîs eylemek murâd eyledikde kızı mesfûreyi dahi darb ve katl ve bi’l-cümle emvâl ve eşyâsın dahi gasb u gâret idüp hilâf-ı şer‘-i şerîf te‘addî ve fesâd eylediklerin bildirüp sen ki bostancıbaşı-i mûmâ ileyhsin mezkûrân şakîler ma‘rifetinle ahz ve şer‘le icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin siz ki mûmâ ileyhimâsız mahallinde şer‘le ahvâllerin görüp ihkâk-ı hakk ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Bezmi

Hüküm 49

Keşân nâibine hüküm ki

Keşan kasabası sâkinelerinden Zeliha binti Hasan nâm hatun gelüp el-Hâcc Yusuf Efendi dimeğle ma‘rûf kimesnenin ortakcısı Yani nâm zimmînin zevcesi (boş) nâm nasrâniye dut ağacına çıkup dut yaprağı devşirir iken kendi sun‘ı ile ağaçdan düşüp helâk olup husûs-ı mezbûrda bunun cebri yoğiken mesfûrenin zevci mezkûr Yani zuhûra gelüp sen gece zevcem var dut yaprağı devşir diyü emr etmişsin zevcem dahi dut ağacına çıkup yaprak devşirir iken ağaçdan düşüp helâk olmağla deyni senden alırum diyü nizâ‘ ve terâfu‘-ı şer‘ olduklarında müdde‘âsında vech-i şer‘î üzre isbâta kâdir olmayup buna şer‘an yemîn verilüp husûs-ı mezbûra müte‘allık da‘vâdan kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmişiken mezbûr Yani mündefi‘ olmayup ol hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir tekrâr dahl ü nizâ‘ ve te‘addîden hâlî olmadığın bildirüp hüccet-i şer‘iyye mûcebince amel olunup men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm ricâ etmeğin hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir te‘addî etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Misâlî

Hüküm 50

Edirne mollâsına ve bostancıbaşısına hüküm ki

Edirne sâkinelerinden Fatıma nâm hatun südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp mezbûrenin karındaşı olup Edirne’de sâkin Mustafa nâm kimesne kendü hâlinde olup hilâf-ı şer‘-i şerîf bir ferde te‘addîsi yoğiken yine Edirne’de sâkin Mustafa nâm kimesne bin yüz kırk senesinde karındaşı mezbûr Mustafa tahrîk ve izlâl ve Karakumaş koykosu (?) Ebeoğlu

dimeğle ma‘rûf Rum tâifesinden (boş) nâm zimmî hıdmetkârı ve (boş) nâm zimmîler ile dahi ittifâk ve Edirne’de vâkı‘ Vezirbağçesi’ne götürüp hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk bıçak ile darb ve katl idüp ziyâde te‘addî ve fesâd ve kendülerin ihfâya çeküp ol vechile icrâ-yı hakk mümkün olmadığın bildirüp şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Bezmî

Hüküm 51

Limni kâdîsına hüküm ki

Hacı Vahhab nâm kimesne ile tüccâr-ı Acem’den (boş) ve (boş) ve (boş) nâm zimmiler südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunların Limni cezîresi sükkânından seyf dizdârı olan Mehmed nâm kimesne zimmetinde bin yüz otuz (boş) senesinde yedlerinde olan memhûr ve ma‘mûlun bih temessükât mûcebince ma‘lûmu’l-mikdâr alacak hakları olup taleb eylediklerinde bî-vech-i şer‘î edâda te‘allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk ve gadr murâd eylediğin bildirüp şer‘le görülüp müteveccih olan hakları alıverilip icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Şevkî

Hüküm 52

İnöz kazâsı nâibine hüküm ki

İzmirli Ahmed nâm kimesne gelüp hâlâ İnöz subaşısı olan Ali nâm kimesne bunun vilâyetinde reis olan Sofyanos nâm zimmîde bunun mâlından bin yüz kırk (boş) senesinde

hilâf-ı şer‘-i şerîf yüz guruşun alup gadr ve te‘addî eylediğin bildirüp âharın fuzûlî aldığı yüz guruşu girü alıvermek bâbında hükm-i hümâyûn ricâ itmeğin sen ki nâib-i mûmâ ileyhsin hilâf-ı şer‘ fuzûlî yüz guruşunu aldığı sâbit olur ise tahsîl olunup kendüye teslîm olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Ragıb

Hüküm 53

Kili kâdîsına ve Silistre mütesellimine hüküm ki

İsmihan nâm hatun gelüp mezbûrenin karındaşı Seferoğlu Mehmed Beşe dimeğle ma‘rûf kimesne bin yüz kırk (boş) senesinde fevt olup nükûd ve kazâ-i mezbûrda olan muhallefâtı ile zimmet olan alacağı irs-i şer‘le mezbûreye ve kızı Fatıma ve zevcesi Zeyneb nâm hatunlara intikâl etmeğle zikr olunan nükûd ve muhallefâtından şer‘le isâbet eden hisse-i şâyi‘asın kazâ-i mezbûrda sâkin müteveffâ-yı mezbûrun vasî-i muhtârı Abdullah nâm yeniçeri vermeyüp hâlâ zimmetinde kalmağla bu âna değin icrâ-yı hakk olunup gadr olunduğun ve tarafından hüccet-i şer‘iyye ile Hâcı Salih nâm kimesneyi vekîl eylediğin bildirüp şer‘le görülüp vekâleten hissesi tamâmen alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görüle diyü yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Azizî

Hüküm 54

Prevadi ve (boş) kâdîlarına ve Silistre mütesellimine hüküm

Müteveffâ Halil Bey dimeğle ma‘rûf kimesnenin eytâm-ı sıgârının vasî-i muhtârı ve karındaşları Ali nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp eytâm-ı mezkûrun Prevadi kazâsına tâbi‘ Arnavud-ı atîk nâm karye ahalisi zimmetlerinde bin yüz otuz (boş)

senesinde cihet-i karz-ı şer‘den bâ hüccet-i şer‘iyye altı yüz guruş alacak hakkı olup eytâm içün taleb ve almak istediklerinde mezbûrlar ziyâde eşirrâ ve hîlekâr olmalarıyla def‘aten edâya kudretleri var iken vermekde te‘allül ve nice dürlü illet ve bahâneler ile beş seneden berü edâda te‘allül üzre olup ve ibtâl-i hakk ve ziyâde gadr ve te‘addî eylediklerin bildirüp şer‘le görülüp sâbit ve müteveccih olan mâl-i eytâm alıverilip icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Lâmi‘î

Hüküm 55

(boş) kâdîsı ve Karinabad nâibine hüküm ki

Canbaz tâifesinden mahalle etbâ‘ından (boş) ve (boş) nâm kimesneler südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunlar canbaz tâifesinden olup kendü hâllerinde ve hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ u te‘addîleri olmayup Karinabad kasabası toprağında bi’l-fi‘il tasarruflarında hâne-i avârız vesâir emr-i şerîfimle vâkı‘ tekâlîf îcâb eder bağ ve bağçe ve emlâk ve arazileri yoğiken kasaba-i mezbûr ahalisinden a‘yândan ba‘zıları avârız vesâir tekâlîf teklîfi ile te‘addî ve üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmadığın yeniçeri serdârı tarafından dahi bi-gayr-ı hakk ve hilâf-ı şer‘-i şerîf harc-ı ma‘kûl nâmıyla akçe talebiyle bunları te‘addî ve rencîde idüp perâkende olmalarına bâ‘is oldukların bildirüp hilâf-ı kânûn avârız vesâir tekâlîf teklîfi ile ve harc-ı ma‘kûl nâmıyla akçe talebiyle bunları te‘addî ve rencide itdirilmeyüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm ricâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh ve kânûn üzre amel oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Misâlî

Hüküm 56

İnöz nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Dimitraki nâm zimmî gelüp kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Çelebioğulları vasîsi dimeğle ma‘rûf Mehmed nâm kimesneden bin yüz otuz (boş) senesinde istikrâz eylediği beş yüz guruş beher sene bunun üzerine devr-i şer‘î ve ilzâm-ı ribh olunmuş değil iken mezbûr birkaç seneden berü hilâf-ı şer‘ bin üç yüz guruş akçesin aldığından mâ‘adâ hâlâ hilâf-ı şer‘-i şerîf yedi yüz guruş murâbaha nâmına dahi akçe taleb ve te‘addî eylediğin bildirüp şer‘le görülüp hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ devr murâbaha nâmına akçe talebiyle te‘addî ve rencîde etdirilmeyüp ihkâk-ı hakk ve sıhhati üzre i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülüp i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Mu‘înî

Hüküm 57

Rumili vâlîsine ve Karaferye kâdîsına hüküm ki

Kıdvetü’n-nüvvâbi’l-müteşerri‘în Mat kazâsı nâibi mevlânâ Zeynelabidin zîde ilmuhu südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp Mat kazâsına tâbi‘ Haful nâm karye sâkinlerinden Manof Mustafa ibni Bayram’ın oğlu Ahmed dimeğle ma‘rûf kimesne meclis-i şer‘a varup bunun karındaşı hürretü’l-asl Kami nâm hatun kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kalihor Efrah nâm karyede kendü hâlinde sâkine iken ma‘lûmu’l-esâmî şakîler gelüp bin yüz otuz dört senesinde menzilin basup hemşiresi mezbûrenin zevcini katl ve mezbûreyi evlâdları ile menzilinden kaldırup götürüp bulundukları mahall ve hayatı ve memâtı nâ-ma‘lûm olup mezbûreler gâibe olup hâlâ Karaferye’de sâkin Ömer Ağa dimeğle ma‘rûf kimesnenin esiri olmak üzre hıdmetinde oldukları işbu sene-i mübârekede mektûbı ile ihbâr olunup ve mezbûreler gâibe oldukları esnâda hamli olup ol tarafda vaz‘-ı haml itmeğin hemşiresi mezbûre ve gerek ba‘de’l-vaz‘-ı haml vücûda gelen veledi ve kızları Fatıma ve Rukiyye

ve Beyaz hâlâ merkûm Ömer'in yanında hurretü'l-asl iken mezbûreleri esir olmak üzre istihdâm idüp gadr itmeğle vech-i şer'î üzre hürriyetleri sâbit oldukda sebîlleri tahliye olunmak üzre i'lâm olunmak bâbında vâkı'-i hâle emr-i şerîfim verilmek ricâsına arz itmeğin sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin mahallinde şer'le görüp i'lâm eylemen içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Zeki

Hüküm 58

Edirne monlâsına ve Cisr-i Ergene nâibine hüküm ki

Dimetoka kazâsı sâkinlerinden Fatıma nâm hatun gelüp bunun babası İsmail Halil dimeğle ma'rûf kimesnenin Cisr-i Ergene kazâsı sâkinlerinden Sırım ve Arnavud ve Kara Hamza ve Levlev ve Cabi ve Müvali ve Kurd ve Salih ve Umurbeyli ve Papalar ve Kemerci ve Bozağa Deresi nâm karye sâkinlerinden (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler zimmetlerinde defter mûcebince dört yüz seksen guruş alacak hakkı olmağla almadan babası mezbûr fevt olup meblağ-ı mezbûr irs-i şer'le buna intikâl itmişiken mezbûrlar mütegallibeden olmağla hevâlarına tabi' ba'zı mütegallibeye istinâd ile vermekde te'allül ve muhâlefet etmeleriyle icrâ-yı hakk mümkün olmayup hâlâ tegallübleri zâil ve tarafından zevci Ömer nâm kimesneyi vekîl olup taleb eyledikde mücerred vermemek içün zaman mürûr eyledi diyü dürlü illet ile te'allül ve taht-ı kazânıza firâr üzre olup icrâ-yı hakk olunmayup küllî gadr eylediklerin ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp bulundukları mahalde şer'le görülüp hakkı tahsîl ve vekîl-i mezbûre alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Şevkî

Hüküm 59

Ber vech-i arpalık Avlonya sancağı mutasarrıfına Premedi ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Premedi kazâı muzâfâtından (boş) nâhiyesi sâkinlerinden (boş) nâm zimmî arz-ı hâl idüp bu kendü hâlinde olup kimesneye hilâf-ı şer‘ vaz‘ ve te‘addîsi olmayup ve üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken taht-ı kazânızda vâkı‘ (boş) ve (boş) ve (boş) nâm karyeler sâkinlerinden Arabucuklu Hasan ve Zavanlı Zevneoğulları dimeğle ma‘rûf (boş) ve (boş) ve (boş) nâm zimmîler ile refîkleri olan (boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler birbirleriyle yekdil ve bin yüz kırk (boş) senesinde menzilin basup bir sim hançer ve bir tüfenk ve bir kılıç ve otuz vukıyye bakır ve beş yorgan ve altı Yanbolu kebesin ve bir mikdâr kettân bezin vesâir eşyâsın nehb ü gâret itmeleriyle ve hilâf-ı şer‘-i şerîf gadr ve te‘addî eylediklerin bildirüp şer‘le görülüp hilâf-ı şer‘ nehb ü gâret eyledikleri eşyâsını teveccüh eden mezbûrdan şer‘le alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Mu‘înî

Hüküm 60

Evreşe nâibine hüküm ki

Kara Mehmed ve diğer Mehmed ve Abdülvehhab nâm kimesneler gelüp bin yüz otuz senesinde Evreşe’ye tâbi‘ Sofi nâm karye sükkânından Ahmed Beyoğlu dimeğle ma‘rûf Halil nâm kimesnenin emriyle bunlar kendü mâllarından bi-şarti’l-mecmû‘ mezbûrun umûruna yüz otuz guruş harc u sarf idüp mezbûr kırk guruşunu edâ ve bâkî doksan guruş alacak hakları olup taleb eylediklerinde mezbûr bî vech-i şer‘î edâda te‘allül ve muhâlefet üzre olduğun bildirüp şer‘le görülüp mezbûrun zimmetinde müteveccih olan hakları alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûn ricâ eyledikleri ecilden şer‘le sübût bulan hakkı tahsîl olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Hüküm 61

Ağriboz ve (boş) kâdîlarına ve Ağriboz sancağı mütesellimine hüküm ki

İsmail nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp Ağriboz’da vâkı‘ müteveffâ Mustafa Bey câmi‘i evkâfından olan Ağriboz’da vâkı‘ vakf hammâm mütevellîsi vesâir mürtezika-i vakf ma‘rifetiyle icâre-i mu‘accele ve mü’eccele ile bundan akdem taraf-ı vakfdan îcâr ve yedinde olan temessük mûcebince yirmi üç seneden berü hammâm-ı merkûmeyi zabt ve müteveccih olan icâresin cânib-i vakfa edâ idüp kendü hâlinde ve herkes kendüden rızâ ve şükrân üzre iken hâliyâ vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan Ebubekir nâm kimesne tama‘-ı hâmından nâşî mücerred celb-i mâl içün zikr olunan hammâmı âhara îcâr ve bî-vech-i şer‘î müdâhale ve te‘addî ve rencîdeden hâlî olmadığın ve bu bâbda şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp mûcebince amel ve hammâm-ı mezbûrun zabta mezbûrun hilâf-ı şer‘ müdâhale ve te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin vech-i meşrûh üzre mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Sûretî

Hüküm 62

Rumili vâlîsine ve Cum‘abazarı ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Sinan nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunun halitesi Ganime nâm hatun bundan akdem müteveffiye oldukda emlâk-ı eşyâsı irs-i şer‘le buna ve müteveffiye-i mezbûrenin zevci olan Cum‘abazarı sâkinlerinden Kel Ahmed nâm kimesneye intikâl eyledikde mezbûr kendi hissesin ahz u kabza kanâ‘at etmeyüp bunun hisse-i şâyi‘asın dahi hilâf-ı şer‘-i şerîf fuzûlî ahz u kabz itmeğle mûrisi mezbûreden müntakil emlâk ve eşyâdan hissesini taleb eyledikde hevâsına tâbi‘ ba‘zı mütegallibeden kimesnelere istinâd ile hisse-i şâyi‘asın vermeyüp gadr eylediğin bildirüp şer‘le görülüp alâ mâ-farzillâhi te‘âlâ hisse-i

şâyi‘asın alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir M sene 1143

Şevkî

Hüküm 63

Gemlik kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Küçükkumlu nâm karye sâkinlerinden Hadice nâm hatun ile sâir ahalileri südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen avârız vesâir emr-i şerîfimle vâkı‘ olan tekâlîflerin a‘lâ ve evsat ve ednâ i‘tibâriyle tahammüllerine göre hisselerine düşeni vermeye râzılar iken yine karye-i mezkûr ahalisinden Derviş oğlu Mehmed ve Köseoğlu Hüseyin ve Bedirkırkanoğlu İmam Mehmed nâm kimesneler birbirleriyle yekdil ve yekcihet olmalarıyla hâlâ iki bin guruşdan izdiyâd tekâlîf tevzî‘ ve herbirlerinden onar onbeşer guruş taleb ve kendüler içün cebren tahsîl murâd idüp bir vechile edâya iktidârları olmayup perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is olduğun bildirüp sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin husûs-ı mezkûrı tefahhus idüp mezbûrların zulm ü te‘addîleri üzerlerinden men‘ u def‘ olunmak içün i‘lâm eylemen bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzre tefahhus idüp keyfiyeti hakîkati üzre i‘lâm eylemen içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Rızâyî

Hüküm 64

Gemlik kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Küçükkumlu sâkinlerinden pîr-i ihtiyâr İbrahim nâm kimesne südde-i sa‘âdetime gelüp bu kendi mülk değirmeninde kendi hâlinde sâkin olup hilâf-ı şer‘-i şerîf

kimesneye vaz‘ u te‘addîsi yoğiken yine karye-i mezbûr Kumlu’dan Çalık Ahmed nâm kimesnenin oğlu Mustafa nâm kimesne kendi mülk bağçesi içinde katîl bulunup kâtili nâma‘lûm olup bunun üzerine şuhûd ve udûl ile şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken merkûm Ahmed buna ifk ve iftirâ ve kendi hevâsına tâbi‘ ehl-i örfe gamz ve istişhâdıyla bin yüz kırk iki senesinde bi-gayr-ı hakk seksen guruşun alıp buna ol vechile küllî gadr ve te‘addî eylediğin ve bu bâbda şeyhü’l-islâmdan da‘vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp şer‘le görülüp fetvâ-yı şerîfe mûcebince amel olunup ol mikdar guruşu teveccüh eden mezkûrdan girü alıverilip icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzre şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Rızâyî

Hüküm 65

Kalonya kâdîsı ve Midilli kazâsı nâibine hüküm ki

Kalonya kazâsına tâbi‘ Ahburun nâm karye sâkinlerinden Aci İstefan nâm zimmî südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bundan akdem karye-i mezbûre ahalisi ile yine Kalonya kazâsına tâbi‘ civârlarında vâkı‘ Dafiye ve Keramiye ve Yamaz nâm karye ahalileri ve kocabaşıları ve cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le bunu vâkı‘ olan umûrların görmek üzre hüccet-i şer‘iyye ile taraflarından tevkîl idüp lakin sâbıkâ kurâ-i mezkûre zâbiti Hasan’ın zulm ü te‘addîsinden nâşî mezbûrdan teşekkî ve azl olunup ba‘dehu mezbûr Hasan bir takrîb ile yine zâbit olup ahali-i karye ile yekdil olmağla bunun bi-gayr-ı hakk dört yüz guruşun alup bu dahi ahali-i kurâ ile murâfa‘adan ba‘de’l-hükm meblağ-ı mezkûrı ahz u kabz idüp şer‘an dahl olunmak îcâb etmez iken bunun yüz kırk iki senesinde diyâr-ı âharda iken kurâ-i mezkûr sâkinlerinden Fermanlıoğlu (boş) ve Beraşkuh ve Bazerganoğlu ve Aci Duka ve (boş) ve (boş) ve (boş) nâm zimmîler birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve ziyâdesiyle eşirrâdan olmalarıyla karındaşı Mihal nâm zimmîyi hevâlarına tâbi‘ şefî‘-i

muhbirlerine istinâd ile ahz ve der-zencîr ve karındaşın bizden akçe almışidi diyü hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk zulmen bunun mâlından sene-i mezkûrda yüz altmış guruşun alup ziyâde gadr ve te‘addî eylediklerin bildirüp şer‘le görülüp girü alıverilip icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Rızâyî

Hüküm 66

Rumili vâlîsine Naslic ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Naslic kazâsı sâkinlerinden Kara Yani veledi (boş) nâm zimmî südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp Naslic kazâsı re‘âyâları bin yüz otuz senesinde üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâkı‘ tekâlîf vesâir umûr ve husûsların görmek üzre bunu taraflarından vekîl ve bu dahi üzerine edâsı lâzım gelen umûrların sadâkat ve istikâmet üzre görüp bir vechile dahl olunmak îcâb etmez iken Naslic kazâsı sâkinlerinden ba‘zı eşirrâ ve müfsidlerin hevâlarına adem-i telbîsden nâşî hilâf-ı şer‘ ve bi-gayr-ı hakk beş bin guruşlarını aldın diyü iftirâ ve murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında beynlerine müslimûn ve muslihûn tavassutu ile bin guruş üzerine sulh ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûrı bi’t-tamâm edâ ve teslîm ve zimmetini ibrâ ve iskât birle yedine hüccet-i şer‘iyye verilip def‘-i nizâ‘ olunmuşiken Naslic kazâsı sükkânından ba‘zıları hilâf-ı şer‘ ve bilâ emr-i şerîf tecrîm ve tagrîm kasdıyla te‘addî eylediklerin bildirüp hüccet-i şer‘iyye mûcebince amel olunup hilâf-ı şer‘ ve bilâ emr-i şerîf bi-gayr-ı hakk te‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Şevkî

Hüküm 67

Tekfurgölü ve Şumnı kâdîlarına ve Silistre mütesellimine hüküm

Ayişe nâm hatun arz-ı hâl idüp bunun kimesne vereceği yoğiken bin yüz kırk (boş) senesinde Tekfurgölü kazâsına tâbi‘ Dereköy nâm karye sükkânından Ahmed nâm kimesnede saman bahâsından elli iki guruş hakkı olup vermediğinden mâ‘adâ âlet-i harb ile gelüp havlisi içinden altmış guruş kıymetlü bir re’s atın fuzûlî gasb ve bir veledini helâk idüp ziyâde gadr ve te‘addî eylediğin bildirüp şer‘le görülüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûn ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Nehcî

Hüküm 68

Tekfurgölü ve Şumnu kâdîlarına ve Silistre mütesellimine hüküm ki

Ayişe nâm hatun gelüp bu kendü hâlinde iken Tekfur kazâsı sâkinlerinden Mustafa Ağa dimeğle ma‘rûf kimesne bin yüz kırk (boş) senesinde hevâsına tâbi‘ Hüseyin ve Ahmed ve Mehmed ve Osman ve İbrahim nâm kimesneler ile yekdil ve katl kasdıyla bunun üzerine hücûm ve iki dişini darb ve ihrâc ve yüz yirmi guruşluk emvâlini gasb ve gâret idüp ziyâde gadr ve te‘addî eylediklerin bildirip şer‘le görülüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî gurre-i S sene 1143

Necâtî

Hüküm 69

Ferecik ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Ferecik sâkinlerinden Ali nâm kimesne gelüp üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken Ferecik kazâsına tâbi‘ Urumcuk nâm karyeden İstati zimmî zuhûr ve senin karındaşın Mustafa Ahmed nâm kimesne ile yekdil ve mezbûr Ahmed helâk etmiş diyü iddi‘â ve murâfa‘a-i şer‘ olunduklarında iddi‘âlarını vech-i şer‘î üzre isbâta kâdir olmadan karye-i mezbûr ahalisinden (boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler bin yüz kırk (boş) senesinde karındaşı mezbûr Mustafa’yı zâyi‘ ve telef idüp ziyâde gadr olunduğun bildirüp karye-i mezbûr zâbiti ma‘rifetiyle şer‘le görülüp tefahhus ve icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek emrim yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Râgıb

Hüküm 70

Ferecik ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Ferecik kazâsı sâkinlerinden Ali gelüp üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken Ferecik kazâsına tâbi‘ Urumcuk nâm karyeden İstati nâm zimmî zuhûr ve senin karındaşın Mustafa Ahmed ile yekdil ve benim karımı mezbûr Ahmed darb ve helâk etmiş diyü iddi‘â ve bunu ve mezbûr Ahmed’in babası (boş) ahz ve murâfa‘a olduklarında iddi‘âsı vech-i şer‘î üzre isbâta kâdir olmadan bin yüz kırk (boş) senesinde bunun yüz altı guruşun alup ziyâde gadr eylediğin ve fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp karye-i mezbûr zâbiti ma‘rifetiyle şer‘le görülüp geriye alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Râgıb

Hüküm 71

Rumili vâlîsine ve Görice ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Görice kazâsına tâbi‘ Malhasa nâm karyeden Hüseyin nâm kimesne südde-i sa‘âdetime gelüp bunun babası İbrahim nâm kimesne fevt oldukda karye-i mezbûrda mutasarrıf olduğu mülk çiftlik ve arsası buna intikâl idüp lakin bu ol vakitde sagîr bulunmağla ammîsi Yakup zuhûr ve çiftlik-i mezbûrı ve hıdmetinde olan eşyâyı ve iki kara sığır öküzü ve bir kara sığır ineği ve bir himârın on iki sene zabt idüp bu dahi bâliğ ve da‘vâya kâdir olmağla ancak çiftliğini alıp sâir eşyâsı zimmetinde iken fevt olmağla karye-i mezbûrdan oğulları Ömer ve Ali ve Mehmed vesâirleri zabt idüp gadr olunduğun ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp şer‘le görülüp alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görüle diyü yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Râgıb

Hüküm 72

Saray ve Çatalca nâhiyeleri nâiblerine hüküm ki

Çatalca nâhiyesine tâbi‘ Tablacık nâm karye sâkinlerinden Hasan nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp yine Saray nâhiyesinde Galata nâm karyede sâkin Dimitri nâm zimmî zimmetinde ber mûceb-i hüccet-i şer‘iyye karz-ı şer‘den bin yüz otuz (boş) senesinde altı bin iki yüz akçe hakkı olup taleb eyledikde vermekde te‘allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk idüp gadr murâd eylediğin bildirüp ol tarafda Avcıbaşı olan (boş) zîde kadruhu ma‘rifetiyle şer‘le görülüp müteveccih olan hakkı tefahhus ve alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzre şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Lütfî

Hüküm 73

Rumili vâlîsine ve Kesriye kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bozgır Kerare (?) nâm karye ahalisinden Mustafa Hâce dimeğle ma‘rûf kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bu kendü hâlinde olup kimesneye hilâf-ı şer‘-i şerîf vaz‘ u te‘addîsi yoğiken bin yüz kırk (boş) senesinde kendüsi âhar mahalde bulunmağla karye-i mezbûr sükkânından kendü hâllerinde olmayan Musa ve Durmuş ve Mustafa ve Cafer nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayan ma‘lûmü’l-esâmî şakîler ile bunu katl kasdıyla menzilin basup ma‘lûmu’l-aded emvâl ve erzâk ve hayvânâtını nehb ü gâret idüp ziyâde te‘addî ve fesâd eylediklerin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîfesi şer‘le görülüp vech-i meşrûh üzre nehb ü gâret olunan emvâl ve hayvânâtı her ne ise girü buna alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin fetvâ-yı şerîfesi mûcebince mahallinde ihkâk-ı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Hüküm 74

İnebahtı muhâfazasında olan ve İnebahtı ve Velesin kâdîlarına ve Tırhala sancağı mütesellimine hüküm ki

Velesin sâkinlerinden Kadri nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bu ve oğlu (boş) nâm kimesne kendü hâlinde olup kimesneye hilâf-ı şer‘-i şerîf vaz‘ u te‘addîsi yoğiken yine Velesin sâkinlerinden olup eşkiyâdan Kırkıkoğlu İbrahim Beşe dimeğle ma‘rûf şakî oğlu mezbûrı bin yüz otuz senesinde bi-gayr-ı hakk carîhan katl idüp ziyâde gadr ve te‘addî eylediğinden gayrı oğlu maktûl-i mezbûrun dem-i diyetini henüz da‘vâ ve icrâ-yı hakk olunmayup bunun dahi üzerine sultâ ve hevâsına tâbi‘ şakîler ile menzilini humbara ve seni dahi oğlun gibi katl ederim diyü cevâb idüp ol vechile şerrinden bir dürlü halâs olmadığın ve mezbûr gâh İnebahtı ve gâh Velesin kazâlarında firâr üzre olduğun

bildirüp bulunduğu mahalde şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek emrim olmuşdur.

Fî evâhir-i M sene 1143

Ulvî

Hüküm 75

Ber vech-i arpalık Yanya sancağı mutasarrıfına ve kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Zadoviz nâhiyesine tâbi‘ Velenahku (?) nâm karye ahalisi südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunlar karye-i mezbûrenin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından olmalarıyla üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i ispençe ve karyeleri toprağında zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden sekizde bir öşr ile sâlâriye vesâir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcebince virüp kusûrları yoğiken karyeleri za‘imi olan Kaplan Çavuşzâde Mehmed Çavuş kanâ‘at etmeyüp hilâf-ı kânûn ve defter zulmen ziyâde küllî akçelerin alup gadr ve te‘addî eylediğin bildirüp ol vechile hilâf-ı kânûn ve defter ziyâde akçe talebiyle re‘âyâ fukarâsın te‘addî ve rencîde etdirilmeyüp zulm ve te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden defterhâne-i âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Yanya sancağında Radoviz nâhiyesine yüz elli iki nefer re‘âyâ ve hâsıl-ı tahtından ispençe ve resm-i kettân ve kendüm ve mahlût ve öşr-i kettân ve kendir ve bid‘at-ı hınzır ve öşr-i bostân ve niyâbet ve resm-i arûs ma‘a tapu-yı zemîn mahsûl-i sâire ile on bir bin akçe yazusı olan Velenahku nâm karye ve defter-i icmâlinde yine nâhiye-i mezbûrede Macuke (?) nâm karye ve öşr ile birikdirilüp yirmi bin beş yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yirmi bin akçesi livâ-i Hasuli (?) ve nâhiye-i mezkûr Macuke nâm karye ve gayriden elli altı bin dokuz yüz doksan dokuz akçe ze‘âmete mutasarrıf olan Dergâh-ı mu‘allâm çavuşlarından Mehmed veledi Kaplan Çavuş’un ze‘âmeti olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın dahi derkenârı mûcebince amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî evâhir-i M sene 1143

Na‘îm

Hüküm 76

Haslar kazâsı muzâfâtından Çatalca nâhiyesi nâibine hüküm ki

Merhûm ve mağfûrun leh Şehzâde Sultân câmi‘-i şerîfi evkâfı karyelerinden nâhiye-i mezbûre tâbi‘ Savazlar nâm vakf karye ahalisinden Mehmed ve Ahmed ve Hüseyin ve Ömer ve Mustafa nâm kimesneler südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunlar karye-i mezbûre zirâ‘at ve hirâsetleriyle hâsıl etdikleri terekelerinden sekizde bir öşr ile sâlâriyelerin vesâir rüsûmların kânûn ve defter mûcebince karye-i mezbûre zâbiti olanlara vermeye râzılar iken karyeleri zâbiti (boş) nâm kimesne zalemeden olmağla kanâ‘at etmeyüp bunları tahvîf ve tehdîd ederek hilâf-ı kânûn ve defter ziyâde nesnelerin alıp küllî gadr eylediğinden gayrı üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmadan cerîme nâmıyla iki yüz guruşların alup gadr ve te‘addî eylediğin bildirüp şer‘le görülüp te‘addîsi men‘ u def‘ ve vâkı‘-ı hâl sıhhati üzre arz ve i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülüp i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Sabrî

Hüküm 77

Cumabazarı ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Sinan nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp Cumabazarı sâkinelerinden bunun teyzesi Ganime nâm hatun bin yüz kırk (boş) senesinde müteveffiye oldukda Cumabazarı kasabasında vâkı‘ emlâk vesâir eşyâsı irs-i şer‘le buna ve Cumabazarı kasabasında sâkin zevci Gül Ahmed nâm kimesneye intikâl idüp lakin bu ol vakit Tırhala’da bulunmağla mezbûr Ahmed ol vakitde nâib olan Topal Yahya dimeğle ma‘rûf kimesne ile yekdil ve

defter-i kassâmı ihfâ ve alâ mâ-farzillâhi te‘âlâ isâbet eden hisse-i şer‘iyyesin vermeyüp ve gadr ve te‘addî murâd eylediklerin bildirüp şer‘le görülüp müteveccih olan hisse-i şer‘iyyesi alıverilip ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Fâhir

Hüküm 78

Kastamonu sancağında (boş) kâdîsına ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm ki

Derviş Osman nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûr muzâfâtından Kuzcağız nâhiyesine tâbi‘ Gerencik nâm karye içinde kimesnenin mülkü olmayan hâlî yerde karındaşı Kerimoğlu Mustafa nâm kimesneyi bin yüz kırk (boş) senesinde cerîhan katîl bulunup kâtili nâ-ma‘lûm olmayup kassâm ve diyet şer‘an karye ahalisine lâzım geldiğine yedine şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzre mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Ragıb

Hüküm 79

Sevâhil-i Bahr-ı Sefîd’de vâkı‘ Menemen ve (boş) kazâları nâibleri zîde ilmuhumâya hüküm ki

Sâdât-ı kirâmdan Seyyid İbrahim zîde şerefuhu südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp evlâdiyet üzre mütevellîsi olduğu Menemen kazâsına tâbi‘ Hamzabeyli nâm-ı diğer Mir Ali nâm karye toprağında vâkı‘ selâtîn-i mazıyye temlîki mûcebince vakf ve defterde mukayyed mezra‘asının mümtâz ve mu‘ayyen sınûrı dâhilinde kadîmden öşr ü resmi cânib-i vakfdan

alınagelen yerlerinden ba‘zı yerler (silik) mezbûr za‘îmi olan (boş) nâm za‘îm vakf-ı mezbûr karyemin dâhilinde olmağla vakf yerlerden şu mikdâr yerlerin öşr ü resmini ben alırım hilâf-ı kânûn-ı kadîm ve mugâyir-i defter-i hâkânî müdâhale ve cebren alup vakf-ı şerîfe ziyâde gadr eylediğin bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Nahifî

Hüküm 80

Sevâhil-i Bahr-ı Sefîd’de vâkı‘ Menemen ve (boş) kazâları nâiblerine hüküm ki

Sâdât-ı kirâmdan Seyyid Abdullah ve Seyyid Feyzullah ve Seyyid Mehmed zîde şerefuhum ile Şerife Fatıma zîdet şerefuhâ südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunların ceddi müteveffâ Pîrî Çavuş nâm kimesneye selâtîn-i mazıyyeden beri Menemen kazâsına tâbi‘ Hamzabeyli nâm-ı diğer Mîr Ali nâm karye toprağında vâkı‘ bir mikdâr yerleri hibe ve temlîk ve yedimize mülknâme-i hümâyûn verildikde ol dahi ol yerlerin gallesinden olan dört akçe karye-i mezbûrede binâ eylediği mu‘allimhânenin mu‘allim-i sıbyânına ve yevmî bir akçe vakfının mütevellîsine ve galle-i vakfdan mâzâdeyi evlâd-ı evlâdına vakf ve şart eylediği vakfiye-i ma‘mûlun bihâ ve defter-i cedîd-i hâkânîde mastûr ve mukayyed ve bunlar evlâd-ı vâkıfdan olmağla yine evlâd-ı vâkıfdan vakf-ı mezbûrun mütevellîsi olan karye-i mezbûrede Seyyid İbrahim’de ve galle-i vakfdan hisselerine isâbet edeni taleb eylediklerinde hilâf-ı şart-ı vâkıf cüz’î hisse teklîfi ile gadr eylediğin bildirüp şart-ı vâkıf mûcebince alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Nahîfî

Hüküm 81

Edirne kâdîsına hüküm ki

Çarıkçı esnâfından Bako veledi Avram nâm yehûdî südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bu hâm-dest olmayup san‘at-ı mezbûrede üstâda varup kethudâ ve yiğitbaşıları ma‘rifetiyle başka çıkup tekmîl-i san‘at idüp san‘atında mâhir olmağla kendü hâlinde medîne-i Edirne’de san‘atın işleyüp dahl olunmak îcâb etmez iken medîne-i mezbûrede san‘at-ı merkûm erbâbından olup Arnavud tâifesinden olan ba‘zı kimesneler biz sana san‘at-ı mezbûrı işletmeyüz diyü hilâf-ı şer‘-i şerîf kâr u kisbine mâni‘ olup te‘addî eylediklerin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyyesi olduğun bildirüp mûcebince amel ve mezbûrların ol vechile olan te‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyye mûcebince şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Sırrı

Hüküm 82

Sakız kazâsı nâibine ve Sakız muhassılına hüküm ki

Sakız’da sâkin Franteşko veledi diğer Drakulo nâm zimmî arz-ı hâl idüp bu kendü hâlinde ve hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ u te‘addîsi olmayup üzerine şuhûd ve udûl ile şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken yine Sakız’da sâkin (silik) nâm zimmîler yedi sene mukaddem bir töhmet ile müttehim olup zâbit tarafından ahz olunup bir mikdâr akçemiz alınmışdı sen sebeb oldun diyü iğfâl ve iftirâ ve bunun üzerine şer‘an bir nesne sâbit olduysa bin yüz kırk (boş) senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ehl-i örfe istinâden bi-gayr-ı hakk seksen guruş ve bir def‘a seksen ve bir def‘a dahi seksen guruş ve bir def‘a yirmi guruşun alup gadr eylemeleriyle şer‘le müteveccih olan hakkını taleb eyledikde vermeyüp mücerred ahz-ı imtinâ‘ içün birbirleriyle yekdil ve ba‘zı mütegallibeye istinâden sana bir akçe vermeziz diyü cevr ü eziyyet eylediklerinden mâ‘adâ kazâ-i mezbûrda sâkine Kerule

nâm nasrâniye zimmetinde sene-i merkûmede Mosoşe (?) nâm zimmî kefâletiyle cihet-i şer‘den iki yüz yirmi altı guruş hakkı var iken ol dahi vermeyüp ve Ahurcı Kostok nâm zimmî dahi zuhûr ve sen mukaddemâ hayatda iken tahlîs etdirmek içün bana kırk beş guruş vermek üzre temessük vermişidin senden alırum diyü nizâ‘ ve üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmadan bi-gayr-ı hakk akçe taleb ve ehl-i örfe istinâden icrâ-yı hakk olunmayup küllî gadr olunduğun ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp mûcebince şer‘le görülüp müteveccih olan hakkı teveccüh edenlerden buna alıverilip icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk ve mesfûr zimmîye bi-gayr-ı hakk akçe talebiyle te‘addî ve rencîde etdirilmemek bâbında hükm ricâ itmeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Hayâtî

Hüküm 83

Hotin muhâfazasında olan (boş) dâme ikbâlehuya Hotin ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Tüccâr tâifesinden Pandili Kostantin nâm zimmî südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bu tüccâr tâifesinden olup bin yüz kırk (boş) senesinde ticâret tarîkiyle ol tarafa mürûr ve Beraşi nâm mevzi‘a vardıkda Kastelan Fosika Aposton ve Hristo Ferro ve Aci Ovec (?) nâm zimmîler birbirleriyle yekdil ve mücerred celb-i mâl içün sen mâl-ı şirâyı kaçırmışsın diyü isnâd ve üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmadan hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk on beş kise mikdârı emvâl ve eşyâsın ahz ve gasb-ı gâret idüp küllî gadr ve te‘addî ve tecâvüz idüp ziyâde zıyk eylediklerin ve mezkûrlar hâlâ taht-ı kazâ ve hükümetinizde gaybet ve firâr üzre oldukların bildürüp bulundukları mahalde ahvâlleri şer‘le görülüp gasb ve gâret eyledikleri emvâl ve eşyâları alıverilip icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm ricâ eylediği ecilden sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyh ve mûmâ ileyhimâsız bulundukları mahalde ahvâlleri şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1143

Misâlî

Hüküm 84

Hâslar kazâsı muzâfâtından Çatalca nâhiyesi nâibine hüküm ki

Nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Kestanelik nâm karyeden Tanaş veledi Yuvan zimmî gelüp karye-i mezbûrede vâkı‘ bir bâb fevkânî oda ve tahtında ahur ve bir tahta puşi ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil bağçesiyle Köprülük ta‘bîr olunur ma‘lûmetü’l-hudûd mülk arsayı bi’l-cümle tevâbi‘ ve levâhıkıyla mutasarrıfı Yorgaki nâm zimmîden bundan akdem meclis-i şer‘de altmış guruşa iştirâ ve semen-i mezbûrı bi’t-tamâm teslîm idüp dahl îcâb etmez iken mesfûr şirrete sülûk ve meblağ-ı mezbûrı almadım diyü iddi‘â ve murâfa‘a oldukda meblağ-ı mezbûrı teslîm eylediğini isbât ve mu‘ârazadan men‘ birle hüccet-i şer‘iyye verilüp ve bu makûle bir def‘a şer‘le görülüp fasl olunup hüccet-i şer‘iyye verilen da‘vânın istimâ‘ı memnû‘ iken te‘addîden hâlî olmadığın bildirüp hüccet-i şer‘iyye mûcebince amel olunup men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Râgıb

Hüküm 85

Rumili vâlîsine Mat ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Sen ki Mat kâdîsi Mevlânâ Zeynelabidin zîde fazluhusun südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp Mat kazâsına tâbi Kema nâm karye ahalisinden Mustafa ve Mehmed nâm kimesneler ehl ü iyâlleriyle meclis-i şer‘a varup yine Mat kazâsına tâbi‘ Ez nâm karye sâkinlerinden öteden berü şekâvet ile meşhûr ve mütevâtir olan Ferruhoğulları dimeğle ma‘rûf İbrahim ve İsmail ve refîkleri olan (boş) ve (boş) ve (boş) nâm şakîler ile yekdil olup bunlar bin yüz kırk (boş) senesinde kendü hâllerinde yolda işlerine gider iken yolların

basup üzerlerinde bulunan tüfenk ve kılıç vesâir esbâb ve eşyâların ve yanlarında olan yirmişer guruş akçelerin gasb ve gâret idüp ândan mâ‘adâ tekrâr bu sene-i mübârekede dahi âlet-i harb ile evlerin basup mâl-ı eşyâların yağmâ ve yirmi beş vukıyye bakırların gasb ve’l-hâsıl evlerinde bir şey komayup evlâd-ı iyâlleriyle sefîl kalup ahvâllerin i‘lâm ediver diyü i‘lâm etmeleriyle husûs-ı mezbûr kazâ-i mezbûr sükkânından cemm-i gafîr ve cem‘-i kesîr sulehâ ve fukarâdan suâl olundukda mezbûrân zevga olmaları bu misillü gâret-i emvâl ve katl-i nüfûs ve hetk-i ırz etmek âdet-i müstemirreleri olduğun alâ tarîki’ş-şehâde haber vermeleriyle sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin ma‘rifetinle şakî-i mezbûrlar ahz ve murâfa‘a-i şer‘ ve gasb-ı gâret olunan emvâl ve eşyâları tahsîl ve icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk ve der-devlet-medârıma arz ve i‘lâm olunmak bâbında vâkı‘-ı hâli hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına arz eylediğin ecilden vech-i meşrûh üzre mahallinde şer‘le görüle diyü yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Misâlî

Hüküm 86

Prevadi kâdîsına hüküm

Dedeoğlu Mehmed nâm kimesne gelüp mîrlivâ hâssı karyelerinden Prevadi kasabası toprağında duran kovanlardan defter-i hâkânîde öşr-i bal mîrlivâya hâsıl kayd olunmağla bunun kasaba-i mezbûr toprağında durup mutasarrıf olduğu kovanlarının hâsıl olan ballarından arularına kış gıdâsiyçün damızlık alıkoduğundan mâ‘adâ senelik onda bir öşrün sahib-i arza vermeğe râzı iken hâlâ Prevadi kasabası voyvodası olan (boş) nâm kimesne kanâ‘at etmeyüp arularına kış gıdâsiyçün alıkoduğu damızlık olandan dahi alırım diyü bunu te‘addî ve rencîde ve cebren alup ziyâde gadr eylediğin ve bu bâbda fetvâsı olduğun bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm ricâ itmeğin kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Surûrî Abdullah

Hüküm 87

Silistre kâdîsına ve Silistre mütesellimine hüküm ki

Kazândan İsmail zîde fazluhu gelüp bin yüz kırk iki senesinde Karasu kazâsında nâib iken kazâ-i mezbûrda Köstence sâkinlerinden Nogayoğlu Ahmed ve Laz Mahmud ve Baltacılı Süleyman ve Topal Osman ve Akmir Memiş ve Kara Bekir ve (boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler Kürkci nâm zimmîyi tahrîk ve birbirleriyle yekdil ve ismâr ve hevâlarına tâbi‘ yetmiş seksen mikdârı haşerât ile mahkemesin basup âlet-i harb ile üzerine hücûm ve yeğenini tutup der-zencîr idüp üzerine şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken mevlânâ-yı mûmâ ileyhin bi-gayr-ı hakk ma‘lûmu’l-mikdâr akçesini aldıklarından mâ‘adâ eşyâsını yağmâ ve gâret ve şütûm-ı galîza ile şetm eyleyüp nice dürlü zulm ve te‘addî ve gadr-ı küllî eylediklerinden mâ‘adâ hevâdârları olan mezbûr şakîler dahi üzerine hücûm ve tahvîf ve ânların dahi her biri beşer onar guruşunu alup ziyâde gadr ve te‘addî eylediklerin ve murâfa‘a-i şer‘ içün da‘vet-i şer‘ olunduklarında itâ‘at-i şer‘ etmeyüp gaybet ve firâr etmek âdet-i müstemirreleri olduğun bildirüp sen ki mütesellim-i mûmâ ileyhsin mezbûrlar bulundukları mahalden ma‘rifetinle ve Silistre kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ ileyhin huzûrunda murâfa‘a-i şer‘ ve sâbit ve zâhir olan hakkı tahsîl ve icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olundukdan sonra mezbûrûnun fesâd ve şekâvetleri ve keyfiyet-i ahvâllerin şer‘le tefahhus ve vukû‘ı ve hücceti üzre der-devlet-medârıma arz ve i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk ve keyfiyetleri i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Vahid

Hüküm 88

Malkara ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Malkara sükkânından babaları Halil nâm kimesnenin Malkara kazâsına tâbi‘ Doğancı ve Sultanönü ve Elmalu ve (boş) ve (boş) nâm karyeler ahalilerinin zimmetlerinde bin yüz otuz (boş) senesinde cihet-i karz-ı şer‘îden on dört aded temessük mûcebince ma‘lûmu’l-mikdâr alacak hakkı olup babaları mezbûr almadan fevt oldukda meblağ-ı mezkûr irs-i şer‘le bunlara intikâl ve şer‘le taleb eylediklerinde edâda te‘allül ve muhâlefet üzre olup ziyâde gadr ve te‘addî üzre oldukların bildirüp yedlerinde olan deyn temessükleri mûcebince şer‘le görülüp hakları tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Safer sene 1143

Lem‘î

Hüküm 89

Şam vâlîsi ve ber vech-i ilhâk Kudüs-i şerîf sancağına mutasarrıf olan paşaya ve Kudüs-i şerîf kâdîsına hüküm ki

Şeyh Sarıka zâviyesinin berât-ı şerîfimle mütevellîsi olan sâdât-ı kirâmdan Şeyh Seydiş (?) ile imâm ve nâzır ve müezzini ve merkad-i kanâdil ve ferrâş olan (boş) ve (boş) nâm kimesneler arz-ı hâl idüp bunlar sahîhü’n-neseb sâdât-ı kirâmdan olup isbât-ı neseb eylediklerine İstanbul kâdîsından yedlerinde ma‘mûlun bih hüccet ve temessükleri olup kazâ-i mezbûre Ud (?) kasabası mahallâtından (boş) nâm mahalle toprağında tasarruflarında tekâlîf îcâb eden hâneye bağlu emlâk ve arazileri yoğiken mahalle-i mezbûre ahalisi emr-i şerîfimle vâkı‘ tekâlîf ve ba‘zı ehl-i örf tâifesi taraflarından hilâf-ı şer‘-i şerîf nice dürlü tekâlîf-i şâkka talebiyle rencîde eylediklerinden mâ‘adâ vekîlleri dahi harc-ı ma‘kûl talebiyle rencîde eylediklerin bildirüp ol vechile hilâf-ı şer‘-i şerîf te‘addîleri men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 1143

Şeyh Mahfuz

Hüküm 90

İnöz kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Dukagin nâm karye sâkinlerinden Ebubekir ve Koloğlu Mehmed nâm kimesneler südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunlar kendü [hâllerinde] olup hilâf-ı şer‘ kimesneye vaz‘ u te‘addîsi olmayup üzerlerine bir nesne sâbit olmuş değil iken yine karye-i mezbûr sakinlerinden maktûlen fevt olan Ahmed nâm kimesnenin vâlidesi ve zevcesi (boş) nâm hâtûnlar birbirleriyle yekdil ve maktûl-i mezbûrı siz katl eylediniz diyü bunları ehl-i örfe ahz u habs ve hilâf-ı şer‘ cebren bin yüz kırk (boş) senesinde yüz guruşların alup ziyâde gadr ve te‘addî eylediklerin bildirüp hilâf-ı şer‘ fuzûlî alınan ol mikdâr akçe hakların alıverilip ol vechile olan te‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Sami

Hüküm 91

(boş) ve Eceabad kazâları nâiblerine hüküm ki

(boş) nâm hatun gelüp bunun babası İsmail nâm kimesne fevt oldukda Eceabad kazâsına tâbi‘ Deken nâm karye toprağında tasarrufunda olan ma‘lûmu’l-hudûd yerleri bi-hasebi’l-kânûn bunun baba bir karındaşı ve müteveffânın oğlu Ahmed nâm kimesneye meccânen intikâl eyledikden sonra karındaşı mezbûr dahi fevt olup oğlu ve kızı ve baba bir er karındaşı kalmayup ol yerler kânûn üzre tapuya müstehakk ve hakk-ı tapu babaları hemşirelerinden bulunan karındaşı Zeyneb nâm hatuna intikâl etmeğle zikr olunan yerleri yurdu üzerinde sâkine olmak şartıyla bî-garaz müslümânlar takdîr eyledikleri resm-i tapu ile ber vech-i iştirâk karındaşı yerlerin bunun hâl-i huyûtda vasîsi (boş) nâ kimesne ve karındaşı mezbûre Zeyneb’e teklîf olundukda mezbûre Zeyneb ol yerlerden hissesin muslimûn muvâcehesinden fâriga oldukdan sonra bunun vasîsi lmezbûr ol yerlerin

cümlesin sagîr-i mezbûr yurdu üzerinde sâkine olmak şartıyla bî-garaz müslümânlar takdîr eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i olanları alup yedine verilen sâhib-i arz temessüki mûcebince yetmiş seneden mütecâviz zabt ve öşr ü resmin sâhib-i arz [edâ] idüp dahl îcâb eylemez iken mezbûre Zeyneb zuhûr ve şirrete sâlike ve zikr olunan yerlerden hissesi hîn-i tapuda almadığıma nâdim oldum şimdi hissemi alırım diyü nizâ‘dan hâlî olmadığın bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Hâtimî Efendi

Hüküm 92

Yenipazar ve (boş) kâdîlarına ve Silistre mütesellimine hüküm

Erbâb-ı timârdan Yusuf nâm sipahi gelüp berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timarı karyelerinden Yenipazar kazâsına tâbi‘ Eğridere nâm karyesinin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdı dâhilinde kadîmü’l-eyyâmdan berü öşr ü resmi timarı tarafından alınagelen yerlerinde âharın bir vechile alakası yoğiken civârında vâkı‘ erbâb-ı timardan Telbis Bekir dimeğle ma‘rûf sipahi zuhûr ve şirrete sülûk itmeğle sâlifü’z-zikr timarı arazisiyçün ol yerler benim timarım karyesi toprağıdır diyü nizâ‘ ve mütegallibeden Yenipazarlı Kürd Cafer Ağa dimeğle ma‘rûf kimesne ile (boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler istinâd ve hevâsına tâbi‘ kâdîdan gıyâbında bir mürûr hücceti peydâ üç seneden berü fuzûlî öşr ü resmine müdâhale ve tegallüben ahz ve kabz idüp gadr itmeğle bundan akdem şer‘le görülüp karye-i mezbûresinin hudûdu Cebecioğlu çayırı ve Şaban Çelebi çayırı ve Sarıbacak çayırı nâm mahalle (silik) olduğu zâhir olunmuş iken yine mümâna‘at üzre olup (silik) rüsûmuna gadr olunduğun bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Abdullah

Hüküm 93

Terkîn

Galata monlâsına hüküm ki

Es-Seyyid Süleyman nâm kimesne gelüp medîne-i Galata ve Kasımpaşa'da vâkı' müteveffâ Rûznâmeci İbrahim Efendi evkâfından kazâ-i mezbûra tâbi' Kasımpaşa iskelesinde vâkı' kantar ve mîzân-ı hatab cânib-i vakfdan îcâr olunagelmekle bin yüz kırk üç senesi Muharremi gurresinden sene-i mezbûre Zi'l-hiccesi gâyetine değin beher şehr beşer guruş îcâre ile taraf-ı vakfdan buna îcâr olunup zabtiyçün yedine temessük verildiğin bildirüp temessükü mûcebince amel olunup âharın bî-vech müdâhalesi men' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî evâil-i S sene 1143

Lâmi'î

Hüküm 94

(boş) kâdîsına hüküm ki

Samako kazâsı ahalisi arz-ı hâl idüp bunların kâdîları olan (boş) nâm kimesne kazâ-i mezbûr sükkânından Bostancıoğlu Ahmed ve Mustafa ve Uzun Hacı İbrahim ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler ile yekdil ve kazâ-i mezbûrda mu'ayyen mahkeme var iken kadîmden kâdîlar oturageldiği mahkemede oturmayup da'vet olunmadan il üzerine devre çıkup karye be karye gezüp sahil-i bahrde Erbablı (?) iskelesi nâm mahalle gelüp müft-i yem ve yemek ve tekâlîf vesâir husûslarında hilâf-ı şer'-i şerîf kendü içün küllî akçe zamm ve rencîde itmeğle şer'le görülüp hilâf-ı şer' te'addîsi men' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin kânûn üzre şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Nehcî

Hüküm 95

Edirne mollasına hüküm ki

Mahrûse-i Edirne sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp yine medîne-i mezbûr sâkinlerinden iken fevt olan babası (boş) nâm kimesnenin muhallefât ve mülk menzil vesâir eşyâsı irs-i şer‘le buna intikâl ve bu ol vakitde sagîr bulunmağla yine medîne-i mezbûr sâkinlerinden vasîsi İshak nâm kimesne hâl-i mevrûs-ı menzilini hâl-i sagîrinde yine medîne-i mezbûr sâkinlerinden Mehmed nâm kimesneye hilâf-ı şer‘ satup gadr ve hâlâ irişüp bâliğ ve da‘vâsına kâdir oldukdan sonra hilâf-ı şer‘ füruht olunan menzilin mezbûrdan almak murâd eyledikde te‘allül eylediğin ve bu bâbda şeyhü’l-islâmdan verilen fetvâ-yı şerîfe mûcebince şer‘le görülüp alıverilmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Sûretî

Hüküm 96

Ahyolu kazâsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Ahyolu nâm karye re‘âyâsı südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunların bostanî (boş) nâm kimesneye temessüki mûcebince olan (boş) guruş akçesi bi’t-tamâm edâ ve teslîm idüp ve zimmetlerinde bir nesne kalmadığına bunların yedlerine memhûr temessük virüp ba‘dehu fevt olmağla üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken karındaşı Mehmed nâm bostanî zuhûr ve şirrete sülûk mücerred celb-i mâl içün karındaşım müteveffâ-yı mezbûrun sizden alacağı varmış fevt olmağla sizlerden alırım diyü hilâf-ı şer‘ gadr ve te‘addî eylediğin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüp mûcebince şer‘le görülüp hilâf-ı şer‘-i şerîf men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Mu‘înî

Hüküm 97

Malatya voyvodasına hüküm ki

Mevlânâ es-Seyyid Ahmed el-Malatî zîde ilmuhu südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp mûmâ ileyh ekser evkâtda tahsîl-i ilm-i şerîfe sarf ve üç seneden berü Ayasofya-i kebîrde talebe-i ulûma müzâkere-i ilm-i şerîf idüp hüsn-i tedrîs ile meşgûl ve müstehakk-ı inayet olup lakin ma‘âşı olmamağla emr-i ma‘âşdan muztarr olduğundan ehl ü iyâlinden dûr olduğun bildürüp kendüye vazîfe verilmek bâbında istid‘â-yı inâyet itmeğin sen ki voyvoda-i mûmâ ileyhsin düşen mahlûlden yirmi akçe arz eylemen bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur.

Fî evâil-i S sene 1143

Lütfî

Hüküm 98

Yalakabad ve (boş) kazâları nâiblerine hüküm ki

Bi’l-fi‘il hâssa bostancıbaşı olan Osman dâme mecduhu südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl gönderüp (…) karşusunda Ahçasu’ya beher sene Ağustos’da tarafından hâssa kireçcibaşı ta‘yîn ve otuz kırk mikdârı bostanlar ile gelen merzâ-yı ibadullâhı kendü hâllerinde muhâfaza ve kimesneye hilâf-ı şer‘-i şerîf vaz‘ ve te‘addîleri olmayup ba‘dehu Ahçasu’ya gelen merzâ Yalakabad’da vâkı‘ dağ cihetine giderler iken cümlenin iltimâsıyla yine kireçcibaşılar kadîmden berü götürüp ve getirüp kadîmden berü âhardan müdâhale olunmaz iken hâlâ Yalakabad’da yeniçeri serdârı olan (boş) nâm kimesne ba‘zı yeniçeriler ile gelüp ümmet-i Muhammedi ta‘cîz ve celb-i mâl sevdâsıyla ihtilâllerine bâ‘is olup gadr ve te‘addî üzre olduğun bildürüp Ahçasu’yundan dağ cihetine varup gelince umûr-ı merzâya kadîme mugâyir serdâr tarafından müdâhale olunmamak bâbında hükm-i

hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kadîmden berü ne vechile muhâfaza olagelmiş ise yine ol vechile amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Hüküm 99

Rumili vâlîsine ve Petriç ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Siroz sâkinelerinden Ümmühani nâm hatun gelüp vasiyye-i muhtâresi olduğu müteveffâ Hâcı Abdi Ağa dimeğle ma‘rûf kimesnenin eytâmının karındaşları Halil Ağa dimeğle ma‘rûf kimesne bin yüz kırk iki senesinde fevt oldukda Siroz ve Zihne ve Timurhisar kazâlarında eytâm-ı mezbûre vesâir veresesine intikâl eden emlâk ve nükûd ve eşyâsına beyne’l-verese ma‘rifet-i şer‘le zikr olunan kazâların kâdîları alâ mâ-farzillâhi te‘âlâ kısmet-i ibâdullâh ile taksîm ve resm-i kısmet ahz etmişler iken müteveffâ-yı mezbûrun terekesi beyne’l-verese tahrîr ve teslîm olunmamış diyü tahrîr ve taksîm eden Siroz kâdîsı Hüseyin nâm kâdî hatâen emr ısdâr ve mukaddemâ vech-i meşrûh üzre Siroz ve Zihne ve Timurhisar kazâlarında olan terekesi kısmet-i ibâdullah ile taksîm olunup tekrâr kısmet iktizâ etmediğinden ancak Petriç kazâsında henüz tahrîr ve taksîm olunmayan nükûd ve eşyâyı kâdî-i mezbûre tahrîr etdirmek istediklerinde kâdî-i mezbûre kânûn üzre resm-i kısmet vermeye râzılar iken râzı olmayup hilâf-ı kânûn ziyâde iki yüz guruş resm-i kısmet taleb ve mukaddem zikr olunan üç kazâda kısmet-i ibâdullah ile tahrîr olunan emlâk ve nükûd ve eşyânın dahi kassâm defterine ahd-i eytâm diyü eytâma gadr murâd eylediğin bildirüp hilaf-ı kânûn gadr ve te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Ragıb

Hüküm 100

Petriç kâdîsına hüküm ki

Petri[ç] sâkinelerinden Ömer zîde kadruhu gelüp kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bofor ve Bebek ve Gürguh ve Şeyh ve Muhibbe ve Güllüce ve Esferat ve İbrati ve Konarali ve Navim (?) ve (boş) nâm karyeler ahalileri ile kazâ-i mezbûrdan ba‘zı kimesnelerde bin yüz otuz senesinden berü hesâbları olmağla ba‘de’l-hesâb zimmetlerinde ber mûceb-i hüccet-i şer‘iyye ve temessük ve defter ma‘lûmu’l-mikdâr akçe hakkı olmağla taleb eyledikde vermekde te‘allül ve muhâlefet ve bir vechile da‘vet-i şer‘ olundukda itâ‘at etmeyüp gadr eylediklerin bildirüp karyeleri zâbitleri ma‘rifetiyle meclis-i şer‘a ihzâr ve yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ve temessük ve defter zimmetlerinde olan hakkı tahsîl olunup ve itâ‘at-i şer‘ eylemeyen ism ü resmleriyle der-devlet-medârıma arz olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülüp icrâ-yı hakk ve i‘lâm oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Râgıb

Hüküm 101

Rumili vâlîsine ve Niş ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Niş kal‘ası sâkinlerinden Hasan nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp kal‘a-i mezbûre varoşunda vâkı‘ kadîmden berü mutasarrıf olduğu mülk arsası kadîmden tarîk-i âmm değil iken yine kal‘a-i mezbûr sâkinlerinden ba‘zıları zuhûra gelüp sâlifü’z-zikr mülkü üzerine tegallüben kaldırım ihdâs ve beş on seneden berü mürûr eyledin diyü hilâf-ı şer‘-i şerîf te‘addî ve gadr murâd eylediklerin ve bu bâbda şeyhü’l-islâmdan da‘vâsına muvâfık fetâvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp mûcebince amel olunup men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Sûretî

Hüküm 102

Kırniş kâdîsına hüküm ki

Kırniş kazâsı ahalisinden Mahmud zîde kadruhu gelüp kazâ-i mezbûr arazisi vâkı‘ olan tekâlîf vesâir umûr ve husûsların görülmek üzre taraflarından rızâlarıyla bunu vekîl nasb ve yedine cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilüp mezkûr dahi vâkı‘ olan umûr ve husûslarda sadâkat ve istikâmet üzre görüp kendü hâlinde ve kimesneye hilaf-ı şer‘-i şerîf vaz‘ u te‘addîsi olmayup herkes kendüden rızâ ve şükrân üzreler olmağla dahl olunmak îcâb etmez iken ashâb-ı ağrâzdan ba‘zı kimesneler mücerred bunu ta‘cîz içün hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münîf vekâleti umûruna karışmak isteyüp dâimâ bunu te‘addî ve rencîde üzre olup ve husûs-ı mezbûr arz olunduğun bildirüp hüccet-i şer‘iyye mûcebince amel olunup ol vechile te‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münîf te‘addîleri men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Azizî

Hüküm 103

Sevâhil-i Bahr-ı Siyah’da vâkı‘ Taraklıborlu ve (boş) kâdîlarına ve Bolu hâssı voyvodasına hüküm ki

Taraklıborlu kasabası mahallâtından Akçasu mahallesi sükkânından Osman nâm şâbb südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp yine kasaba-i mezbûr mahallâtından Kara Ali mahallesi sâkinelerinden Kerime nâm bikr-i bâliğayı velîsi babası Ali Lagandi dimeğle ma‘rûf kimesnenin hüsn-i rızâsı ve ma‘rifet-i şer‘le ve şuhûd mahzarlarında altı bin akçe mehr-i müeccel müsemmâsıyla bin yüz kırk (boş) senesinde akd-i nikâh idüp ve akd-i mezbûre şer‘an bir vechile dahl olunmaz iken ve bu mezbûreyi akd-i nikâh murâd eyledikde babası mezbûr mümâna‘at itmeğle mezbûr ile murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında bu akd-i mezbûrı şuhûd ve udûl ile şer‘an sâbit ve zâhir ve mezbûre buna hükm birle kıbel-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken hâlâ ol hüccet-i şer‘iyyeye muhâlif mümâna‘at üzre

olduğun bildirüp hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince menkûhası buna alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Hüküm 104

Mora muhassılına ve Klaverte kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûrda sâkin (boş) nâm zimmî südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp Klaverte kazâsına tâbi‘ (boş) nâm karye toprağında vâkı‘ çiftlik Estilomaki veledi Yani dimeğle ma‘rûf defter-i hâkânîde mukayyed mutasarrıf olduğu çiftlik emlâkinde âharın bir vechile alakası olmayup dahl olunmak îcâb etmez iken kazâ-i mezbûrda sâkin mütegallibeden Kuta Beşe oğlu Hacı Mehmed Ağa dimeğle ma‘rûf kimesne bin yüz kırk (boş) senesinde zikr olunan çiftlik emlâkını fuzûlî zabt idüp küllî gadr ve te‘addî eylediğin ve bu bâbda bunun sûret-i defter-i cedîd-i hâkânî ve senedi olduğun bildirüp ahvâlleri şer‘le görülüp fuzûlî zabt eylediği çiftlik emlâki buna alıverilip yedinde olan defter-i hâkânî ve senedi mûcebince zabt etdirilip icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk ve te‘allül eder ise der-devlet-medârıma arz ve i‘lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Misâlî

Hüküm 105

Galata monlâsına hüküm ki

Mehmed bin Süleyman nam kimesne gelüp medîne-i Galata ve Kasımpaşa’da vâkı‘ müteveffâ Rûznâmeci İbrahim Efendi evkâfından Kasımpaşa iskelesinde vâkı‘ resm-i kantar ve mîzân-ı hatab vakfın akârlarından olmağla cânib-i vakfdan bin yüz kırk üç senesi

Muharremi gurresinden sene nihâyetine değin zabtı altmış guruşa kendüye tefvîz ve yedine memhûr temessük verilmek üzre iken âhardan Seyyid Süleyman nâm kimesne bir takrîb ile bir temessük alup ve mûcebince emr-i şerîfim ısdâr idüp ba‘dehu cânib-i vakfdan yine kırk üç senesi Muharremi’nden vech-i meşrûh üzre zabtıyçün müceddeden buna temessük virilüp ve merkûm Süleyman ref‘ olunmuşiken yine memnû‘a olmayup mücerred yedimde fermânım vardır diyü müdâhale ve ta‘cîzden hâlî olmadığın bildirüp yedinde olan cedîd mütevellî temessükü mûcebince zabt ve merkûm Süleyman ve âhardan bir ferd müdâhale etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mukaddemâ hazmı tarafına verilen emrin kaydı terkîn olunmağla yedinde olan temessüki mûcebince zabt etdirilmek bâbında fermân-ı âlîşân yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Kamil

Hüküm 106

Pınarhisar kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûr ahalisi südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp Pınarhisarı kazâsında tüccâr tâifesi âyende vü revendeye konacak müstakil hânlar ve odalar var iken hâlâ tüccâr ve Acem ve Ermeni taifesinden ve gayriden ba‘zı kimesneler gelüp bunların ehl ü iyâllerin tahrîk ve ihtilâl eylediklerinden gayrı bunların rızâları yoğiken hatunlarına ba‘zı esbâb bey‘ idüp ba‘dehu esbâbımız zâyi‘ oldu diyü isnâd ve iftirâ ve ehl-i örf tâifesine gamz etmeleriyle küllî emvâl ve akçelerin alup ve aldırup dâimâ hilâf-ı şer‘-i şerîf dahl ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden hilâf-ı kânûn te‘addîleri men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Sırrı

Hüküm 107

Ber vech-i arpalık Avlonya sancağı mutasarrıfına ve Arnavud Belgradı ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Esfereyar ve Timurumca ve (boş) ve (boş) nâm kazâların ahalisi gelüp bunlar Arnavud Belgradı kasabasında bâzâra varup kadîmü'l-eyyâmdan berü tereke vesâir eşyâ iştirâ edegeldiklerinde bâc-ı bâzâr veregeldikleri olmayup ve bâc-ı bâzâr defterde hâsıl kayd olundukda taşradan bâzâr yerine eşyâ getirüp bey‘ edenlerden alınıp ve iştirâ edenlerden bi-hasebi'l-kânûn bâc-ı bâzâr alınmaz iken ehl-i örf tâifesi hilâf-ı kânûn iştirâ edenlerden bâc-ı bâzâr talebiyle te‘addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüp hilâf-ı kânûn bâc-ı bâzâr talebiyle bunları te‘addî ve rencîde etdirmeyüp zâhir olan te‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzre amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşân yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Kâmîl

Hüküm 108

Hezargrad ve Silistre kâdîlarına ve Silistre mütesellimine hüküm ki

Hezargrad kazâsı sâkinelerinden Hatice ve Fatıma nâm hatunlar südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp Hezargrad kazâsına tâbi‘ Zevat nâm karye sâkinlerinden ammîleri ve vasîleri Mustafa nâm kimesne zimmetinde bin yüz otuz senesinde cihet-i verâset ve vesâyet ve hukûk-ı şer‘den olan ma‘lûmu'l-mikdâr guruş hakların taleb eylediklerinde vermediğinden mâ‘adâ âlet-i harb ile üzerlerine hücûm ve da‘vet-i şer‘ olundukda itâ‘at-i şer‘ eylemeyüp hakları zimmetinde bâkî ve mezbûrun ma‘iyyeti kendisi olduğundan bir vechile icrâ-yı hakk mümkün olmayup ve hakkı dahi ibtâl ve mağdûr ve fetvâ-yı şerîfleri olduğun bildirüp sen ki Silistre kâdîsı mevlânâ-yı mezkûrsun mezbûrı mütesellim-i mûmâ ileyh ma‘rifetiyle Silistre'de meclis-i şer‘a ihzâr ve ahvâlleri şer‘le görülüp ber mûceb-i fetvâ-yı şerîfe müteveccih ve sâbit olan hakkı tamâmen tahsîl ve hilâf-ı şer‘ te‘allül

etdirilmeyüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzre Silistre’de şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Sûretî

Hüküm 109

(boş) kâdîsına ve Bozcaadası kazâsı nâibine hüküm ki

Sefîne reîslerinden olup Boğazhisarı sâkinlerinden Küçük Ali Reis nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bundan akdem Bozcaadası sâkinlerinden İmam Osman nâm kimesne ile Sivri mahalli ta‘bîr olunur bir kıt‘a sefînenin dört hissede bir hissesi bunun ve üç hissesi mezkûr Osman’ın olmak üzre gıyâben şerîkler olup ber minvâl-i muharrer mutasarrıflar diyü bir müddet i‘mâl ve küllî fâide ahz eder iken şerîki Osman’ın kaynı Nuh nâm kimesneyi Seyyid Ahmed nâm kimesne birbirlerini darb idüp bunun üzerine şuhûd ve udûl ile şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken şerîki merkûm Osman şirrete sâlik ve mücerred sefîneden bunun hissesin ahz içün kaynım Nuh’u sen urmuşsun diyü Seyyid Ahmed mukırr ve mu‘terif iken hevâsına tâbi‘ ehl-i örf tâifesine istinâd ile bunu ahz ve bir müzevver kağıd peydâ ve senin üzerine yüz on guruş tahmîl olundu diyü bunu havfa düşürüp ve bu murâfa‘a-i şer‘a râzı iken murâfa‘a etmediklerinden mâ‘adâ sana dokuz guruş vereyim sefînede olan hissenden fâriğ ol diyü bu Osman’ın tarafından altmış guruş deynini edâ idüp ve bir seferde dahi yetmiş beş guruş zarûretden re’s-i mâllarına göre mezkûr Osman bununla hesâbın görmeden on bir guruş dahi alup hayr-ı değere ile sulh olup lakin sulh-ı mezkûr şer‘an sahîh ve mu‘teber olmadığına bu bâbda şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirip şer‘le görülüp fetvâ-yı şerîfe mûcebince amel olunup re’s-i mâllarına göre hesâbları görülüp sefîne hissesi dahi alıverilip icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Vesâyî

Hüküm 110

Rumili vâlîsine Zihne ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Siroz sâkinelerinden müteveffâ Hâcı Abdi Ağa dimeğle ma‘rûf kimesnenin eytâm-ı sıgârının vâlideleri ve vasiyye-i muhtâreleri olan Ümmühani nâm hatun gelüp eytâm-ı mezbûrun babalarından müntakil Zihne kazâsına tâbi‘ Ahisrat nâm karyeden Papa Lemho ve Papa Ekşer ve Manoloğlu Esterlo ve Kuyumcuoğlu İstimat ve Kirkor ve dahi ba‘zıları zimmetlerinde bin yüz otuz senesinde birbirlerinin kefâletleriyle ber mûceb-i temessük ve hüccet-i şer‘iyye elli bin iki yüz on beş guruş alacak hakları olmağla vesâyeti hasebiyle taleb eyledikde def‘aten edâ-yı deyne iktidârları var iken karyeleri sipahileri İbrahim ve Osman Ağa dimeğle ma‘rûf kimesnelere istinâd ile nice dürlü dürlü bahâne ile yedimizde emrimiz vardır diyü vermekde te‘allül ve da‘vet-i şer‘ olundukda itâ‘at-ı şer‘-i şerîf etmeyüp ve mesfûrların her biri sermaye-i külliye ve emlâk ve akâra mâlikler olup meblağ-ı mezbûrı def‘aten edâya kudretleri var iken te‘allül ve eytâma gadr murâd eylediklerin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi [olduğun] bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyye mûcebince şer‘le görülüp def‘aten edâ-yı deyne kudretleri sâbit oldukdan sonra meblağ-ı mezbûrı tahsîl ve eytâm içün kendüye alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Râgıb

Hüküm 111

Velesin ve (boş) kâdîlarına Tırhala sancağı mütesellimine hüküm ki

Bubero (?) nâm zimmî südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp kazâ-i Velesin’e tâbi‘ Aya Yorgi nâm karyede sâkin Estilo nâm zimmî bin yüz kırk (boş) senesinde sana erkek ganem

vereyim diyü üç yüz yetmiş beş guruşun alup ve ganemi ve akçesin vermeyüp hâlâ taleb eyledikde vermekde te‘allül ve mümâna‘at üzre olduğun bildirüp şer‘le görülüp alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Râgıb

Hüküm 112

Rumili vâlîsine (boş) kâdîsına ve Siroz nâibine hüküm ki

Siroz sâkinelerinden müteveffâ Hâcı Abdi Ağa dimeğle ma‘rûf kimesnenin eytâm-ı sıgârının vâlideleri ve vasiyye-i muhtâreleri olan Ümmühani nâm hatun gelüp eytâm-ı mezbûrun babalarından müntakil Siroz kazâsına tâbi‘ Vişan nâm karye ahalileri zimmetlerinde altı sene mukaddem karz verilmiş bâ hüccet-i şer‘iyye iki bin guruş alacak hakları olmağla vesâyeti hasebiyle taleb eyledikde def‘aten edâ-yı deyne iktidârları var iken yedimizde emrimiz vardır meblağ-ı mezbûrı vermekde te‘allül ve muhâlefet idüp ve mezbûrların her biri sermaye-i külliye ve emlâk ve akâra mâlikler olup meblağ-ı mezbûrı def‘aten vermeğe veyahud devr-i şer‘î ile ilzâm-ı ribh olunup murâbahasın edâya kudretleri var iken muktedir ve ba‘zı kimesnelere istinâd ile küllî gadr murâd eylediklerin ve bu bâbda fetvâ verildiğin bildirüp fetvâ ve hüccet mûcebince şer‘le görülüp def‘aten edâ-yı deyne iktidârları sâbit oldukdan sonra meblağ-ı mezbûr tahsîl ve eytâm içün mezbûreye alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Ragıb

Hüküm 113

Ber vech-i arpalık İlbasan sancağı mutasarrıfına Draç ve İlbasan kâdîlarına hüküm ki

İlbasan sâkinlerinden Mustafa nâm kimesne gelüp Draç kazâsı muzâfâtından Kavaye nâhiyesi sâkinlerinden Cebeci Mustafa nâm kimesneye vereceği olmayup ve üzerine şuhûd-ı udûl ile şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken bin yüz otuz (boş) senesinde bi-gayr-ı hakk senden üç yüz guruş alacak hakkım vardır diyü bunu ahz ve üç nefer şâhid-i zûra istinâd ile hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk üç yüz guruşun alup ziyâde gadr ve te‘addî eylediğin bildirüp şer‘le görülüp hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk aldığı üç yüz guruş hakkı alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Lütfî

Hüküm 114

Bosna vâlîsine ve Saraybosna kâdîsına hüküm ki

Kazâ-yı mezbûr muzâfâtından Ramana nâhiyesine tâbi‘ Furşene nâm karyeden Kuruca İbrahim Odabaşı gelüp karye-i mezbûr toprağında ma‘lûmetü’l-hudûd yerleri otuz seneden berü zabt ve zirâ‘at ve öşr ü resmin sâhib-i arza edâ eylediğinden dahl îcâb etmez iken kazâ-i mezbûra tâbi‘ Zatha karyesinden Haydar ve Cafer ve Zülfikar ve İbrahim ve Mehmed ve Halil ve Derviş ve Ahmed nâm sipahiler sinîn-i mezbûreden mukaddem bizim babamızın imiş diyü müdâhale eylediklerin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp mûcebince ol yerler zabt etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin kânûn üzre amel oluna diyü yazılmışdır

Fî evâil-i S sene 1143

Râgıb

Hüküm 115

Selanik monlâsına hüküm ki

Todori zimmî gelüp Selanik'de vâkı' Mahkeme-i Kebîr kurbunda müteveffâ Hâcı (boş) akârâtından iki bâb derzi dükkânı ve iki bâb (boş) dükkânı ve bir şîr-i revgan değirmânı ve üç bâb fevkânî odaya mutasarrıf olan büyük babası (boş) nâm zimmî mürd oldukda bunun babası Kostantin zimmîye intikâl idüp ol dahi mürd oldukda buna intikâl idüp lakin bu sagîr iken kazâ-i mezbûrdan Kosta ve Suzlorna nâm zimmîler bin yüz otuz (boş) senesinde zabt idüp ziyâde gadr eylediklerin bildirüp şer'le görülüp alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Râgıb

Hüküm 116

Rodos kâdîsına hüküm ki

Rodos kal'ası varoşunda sâkine Artine nâm nasrâniye südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp yine varoş-ı mezbûr sâkinelerinden Maroliye nâm nasrâniyenin zevci Yamandi bunun zevci Kostantin'in karındaşı olmağla mesfûre Marole bundan akdem bin yüz otuz (boş) senesinde bundan âriyet vechi üzre ma'lûmü'l-aded ve'l-esâmî emti'a ve eşyâsın alup ba'dehu gelüp buna teslîm etmeden zevci mesfûr Yamandi mürd olmağla hâlâ zimmetinde olduğu şer'an sâbit ve zâhir ve kıbel-i şer'den hüccet-i şer'iyye verilmişiken hâlâ mesfûre Marole şirrete sülûk idüp bunun gıyâbından kendü takrîri üzre bir takrîr ile peydâ eylediği müzevver hüccet ile vermekde te'allül ve muhâlefet ve ziyâde gadr sevdâsında olduğun ve bu bâbda şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp mûcebince şer'le görülüp mesfûrenin zimmetinde sabit olan ol mikdâr eşyâsı alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Kamil

Hüküm 117

Rumili vâlîsine Samako ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Samako sâkinelerinden Aluşah nâm hatun gelüp kazâ-i mezbûra tabi‘ Kışık nâm karyede sâkin akrabâsından bir takrîble mukaddemâ vasîsi olan Seyyid el-Hâcc Ömer ve oğlu Seyyid Mahmud nâm kimesneler akçenin i‘mâl idüp sana fâiz hâsıl ederiz diyü alâ tarîkü’l-farz bin yüz otuz (boş) senesinde dört yüz bir aded yıldız altınını alup ba‘d-ı zemân akçesini taleb ve zimmetinde iken edâda te‘allül ve mücerred ibtâl-i hakk kasdıyla mukaddemâ zevcesi diyâr-ı âharda iken hevâsına tâbi‘ birkaç nefer eşirrâyı başına cem‘ ve çiftliğini basup senin benim zimmetimde olan ol mikdâr altını aldım ve zimmetini ibrâ eylemek üzre ikrâr eyle diyü buna cebr verdikde ve böyle olduğu meşhûr ve mütevâtir iken hâlâ hakkını vermekde te‘allül ve muhâlefet ve gadr murâd eylediklerin bildirüp hasmlarıyla murâfa‘a ve yedinde olan fetvâ-yı şerîfe mûcebince sâbit ve müteveccih olan hakkı tahsîl ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzre mahallinde şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Lütfî

Hüküm 118

Hâslar kâdîsına hüküm ki

Şeyhü’l-islâm nezâretinde olan evkâfdan Havâss-ı aliyye kazâsına tâbi‘ Küçükköy dimeğle ma‘rûf karye kurbunda vâkı‘ münâza‘un fîh olan mahalde yine müşârun ileyhin taht-ı nezâretinde olan evkafdan merhûm ve mağfûrun leh Sultan Bayezid Hân-ı velî vakfından Çavuş nâm karyede üç aded çiftliğe mutasarrıf olan Ayişe Hatun tarafından

vekâleti sâbit olan mevlânâ eş-Şeyh Abdullah meclis-i şer‘-i enverde vakf-ı mezbûr mütevellîsi mevlânâ Ahmed ve Hazreti Ebâ Eyyûb Ensârî vakfı mütevellîsi Ahmed Efendi tarafından vekîli es-Seyyid Ahmed muvâcehelerinde ve Hazreti Ebâ Eyyûb vakfına senevî altı bin akçe mukâta‘a ile beher yevm zebhi lâzım gelen koyunu sâyelendirüp ve ra‘y etmek içün serkassâbân-ı hâssa Osman Ağa yedinde olan mukâta‘a tezkireleri mûcebince mu‘ayyen olan arazide koyunlarını sâyelendirmeğe me’mûr olan sâye neferâtı bölükbaşıları Mehmed ve Odabaşı Hasan muvâcehelerinde bi’l-vekâle da‘vâ idüp Güzelcekemer ensesinden araba yoluyla Cebeci karyesinden ustalar tasarrufunda beğlik ândan yolca tarlasına ândan Cebeci karyesinin mer‘âsı yolca Balıklıhavz deresine ve havz-ı mezkûr deresiyle dağ sıra Arnavud karyesinden ustalar tasarrufunda olan tarlaya ândan Bayram handek mîrî tarla ittisâlinde büyük ağıl deresine ândan mîrî çayırlardan dağ kenarınca küçük ağıl deresine ândan sevaklı göle ândan değirman burnuna ândan yolca kemer deresine ândan çayırlarda olan nişan taşlarından uzunçayıra ândan Osman Ağa tarlasına ândan yolca mezarlık altından yolca kara göle ândan çeşme çayırına ândan orta bayırın pür-nârlıkda olan yatak başına ândan dik yukarı kâfir yurdundaki kölelerinden Güzelcekemer başına varınca hudûd-ı mezbûrun cânib-i şarkîsi sâye arazisi ve cânib-i garbîsi mârru’z-zikr çiftlik arazisi iken mezbûrlar hudûdundan tecâvüz ve Sultan Bayezid vakfından müvekkilesi mezbûrenin sâlifü’z-zikr üç aded çiftliklerinin yerlerini tegallüben zabt ve ecânibden koyun ashâbının akçelerin alup ve tarlaların âhar kimesnelere îcâr ve kendüleri fuzûlî zirâ‘at ve korularını kırıp fundalarını âhara füruht ve hayvânâtlarının mer‘âlarının müzâyakasına bâ‘is ve tarlalarını zirâ‘atden men‘ etmeleriyle husûs-ı mezbûr suâl olundukda mezbûrûn cevâblarında zikri mürûr eden mahalleri Hazreti Ebâ Eyyub Ensârî vakfı olmak üzre zabt ve tasarrufların ikrâr ve arazi-i mezbûrun salifü’z-zikr çiftlikler arazisinden olduğun inkâr eylediklerinde husûs-ı mezbûra vukûfı olan müslimînden istihbâr olundukda Kağıdhâne karyesi ahalisinden Ali bin Halil ve Müezzin İbrahim ve Saka Mehmed ve Mehmed bin Osman ve Çayır korucusu İbrahim ve ma‘lûmu’l-esâmî sâir cemm-i gafîr li ecli’ş-şehâde meclis-i mezbûra hâzırûn olup eserü’l-istişhâd fi’l-hakîka bâlâda bast olunan minvâl-i muharrer üzre hudûd-ı mezbûr ile mahdûd olan arazi-i mezkûre sâlifü’z-zikr üç aded çiftlikler arazisi olup ve hudûd-ı mezbûrun

cânib-i garbîsi Sultan Bayezid vakfı ve cânib-i şarkîsi Eyyub Ensârî vakfı olduğu şer‘an sâbit ve mezbûrân bölükbaşı ve odabaşı cânib-i garbîsine ta‘arruz eylemeyüp te‘addîleri men‘ birle bin yüz kırk iki senesinde emr-i şerîfimle fasl u hasmına ta‘yîn olunan Haremeyn-i şerîfeyn müfettişi mevlânâ Veliyüddin ve evkaf müfettişi mevlânâ Abdülbaki Arif ve sâbıka Havâss-ı refî‘a kâdîsı Osman zîdet fezâilehu hatmiyle mahtûm ve ol hüccet-i şer‘iyyeye mazmûnı şer‘an sâbit oldukda i‘tibâr olunur diyü bi’l-fi‘il şeyhü’l-islâm mevlânâ Abdullah tarafından dahi imzâ olunmağla mazmûnı muvâfık-ı şer‘-i şerîf ise mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Hüküm 119

Evreşe kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Furuhşin nâm karye ahalisi gelüp karye-i mezbûre sükkânından Atnaş Ezkanak nâm zimmî kendü hâlinde olmayup şerîr ve gammâz olmağın kânûn üzre şerîr ve gammâz sûreti yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Hüküm 120

Çeharşenbih ve (boş) kâdîlarına hüküm

Mustafa gelüp kendü hâlinde Çeharşenbih kazâsı sükkânından kendü hâlinde olmayan diğer Mustafa bin yüz otuz (boş) senesinde bunun tüfenk kundağıyla amden başına darb ve ol darbdan nâşî sol gözünü ihrâc idüp te‘addî ve fesâd eyledikde İstanbul’da mezbûr ile murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında vech-i şer‘î üzre bunun gözünün diyeti diyet-i kâmileden nısf diyet beş bin fıdda-i hâlise hükm ve edâsına cânib-i şer‘den i‘lâm ve askerîlik iddi‘âsında olmağla meblağ-ı mahkûmun bihin tahsîli içün Zâbit Hüseyin’e verilmişiken mezbûr edâ etmeden bir tarîkle firâr ve hâlâ taht-ı kazânızda sâkin olduğun

bildirüp vech-i meşrûh üzre hükm olunup diyeti olan meblağı bulunduğu mahalde zâbiti icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin bulunduğu mahalde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Nahîfî

Hüküm 121

Karlıili ve (boş) ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Muradoğlu Mustafa nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp Karlıili kazâsı muzâfâtından Ekşruz nâhiyesine tâbi‘ Ranice nâm karyede sâkin kocabaşlardan Papaliki ve oğlu Kasrine ve Uhvad ve Semo oğlı Yanaki (?) vesâirleri bin yüz otuz (boş) senesinde karyelerine vermek içün bundan bin iki yüz guruş istikrâz birbirlerine kefâliye-i maddiye ile kefîl-i bi’l-mâl olup temessük verilen va‘adleri hulûlünde mesfûrların zimmetlerinde şer‘le müteveccih olan hakların taleb eyledikde nice dürlü şirrete sâlik ve vermekde te‘allül ve muhâlefet üzre oldukların bildirüp şer‘le görülüp temessükleri mûcebince müteveccih olan hakları ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Hüküm 122

İnebahtı muhâfazasında (boş) dâme ikbâlehuya ve İnebahtı ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Bolerez nâm zimmî gelüp İnebahtı kazâsı muzâfâtından Velesin nâhiyesine tâbi‘ Aya Yorgi nâm karyede sâkin Estilo nâm zimmî bin yüz kırk senesinde sana erkek ganem vereyim diyü üç yüz yetmiş beş guruş alup hâlâ ganemi ve akçesini vermeyüp gadr eylediğin bildirüp şer‘le görülüp alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i S sene 1143

Râgıb

Hüküm 123

Edirne'de müteveffâ Düdükcü Mahmud Ağa vakfı mütevellîsi İsa'ya hüküm ki

Vakf-ı mezbûr karyelerinden Edirne civârında Devki nâm karyenin işbu bin yüz kırk üç senesi Martı ibtidâsından üç sene (…) ile Mehmed nâm kimesneye beher senesi sene-i sâbıkdan yirmişer guruş izdiyâdıyla üç senede altmış guruş izdiyâd vermek şartıyla verilmesi vakfa dahi enfa' olmağın şurût-ı mezkûre ile mezbûre tefvîz ve zabt temessükini veresin diyü Bâbü's-sa'âde ağası olup nâzır-ı vakf Hasan Ağa dâme uluvvuhu tarafından mühürlü mektûb verilmeğle vech-i meşrûh üzre amel oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Râgıb

Hüküm 124

Varna kâdîsına hüküm ki

Kasaba-i Varna mahallâtından Revnas mahallesinde sâkin Miğferli İbrahim nâm yeniçeri südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp mahalle-i mezbûrede elli beş seneden berü hamiyyet-i şer'iyye ile mutasarrıf olduğu mülk menzilinde kimesnenin alakası yoğiken bin yüz kırk üç senesinde hâlâ Varna gümrükcisi olan (boş) nâm kimesne mukaddemâ bu menzil Ebubekir nâm kimesnenin vâlidesi câriye etmesi hazineden beytü'l-mâle âid iken mezkûr Ebubekir fuzûlî zabt ve fevt oldukda evlâdlarına intikâl ânlar dahi fevt olduklarında sen ol menzili vâris elinden satın almışsın ol takdîrce yedinde olan hücceti tutmam diyü kendü ve iyâli ânda yoğiken menzili kapısın mühürleyüp evladlarıyla taşrada kalup ziyâde gadr ve te'addî üzre olduğun bildirüp sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin huzûrunda şer'le murâfa'a ve yedinde olan hüccet-i şer'iyye mûcebince mülk menzili kendüye alıverilip

zabt etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzre mahallinde şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Azîzî

Hüküm 125

Hüdavendigar mutasarrıfına ve Mihaliç ve İnegöl ve Burusa kazâları nâiblerine hüküm ki

Yanoş zimmî arz-ı hâl idüp taht-ı kazâlarda vâkı‘ Barik ve Ekder ve Babasultan ve Sarnaz ve Bedre ve Karaoğlan nâm karyeler ve nefs-i Mihaliç sâkinlerinden olup ahz u atâ ve hukûk-ı şer‘iyyeden Monla Hüseyin zimmetinde dokuz guruş ve Aşuroğlu Osman zimmetinde on iki guruş ve Ese Balioğlu zimmetinde dört guruş ve Boğdanlı zimmetinde beş ve Sarı Abdi zimmetinde on üç guruş ve Tataroğlu Monla Hüseyin zimmetinde on bir guruş ve Göçenoğlu zimmetinde yedi guruş ve Kel Halil zimmetinde iki buçuk ve Şemsioğlu zimmetinde üç buçuk guruş ve el-Hâcc Hüseyin zimmetinde on bir guruş ve Baklacı zimmetinde beş müdd buğday ve Kara Abdibaşı zimmetinde otuz guruş ve Karaoğlan zimmetinde yüz beş guruş ve Hasan Ağa zimmetinde yetmiş guruş ve Memiş ve karındaşı zimmetinde yirmi guruş ve Bekir Sarıbaş’da altı guruş ve Kalendaroğlu Bazarbaşı vereselerinde altı guruş ve Yürekburnu zimmetinde altı guruş ve Na‘lbendoğlu zimmetinde altı guruş ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler zimmetlernide dahi ma‘lûmu’l-mikdâr akçe ki cem‘an dört yüz on yedi guruş elli beş müdd buğday hukûk-ı şer‘iyyeden defter mûcebince hakkı olup taleb eyledikde beher yerleri livâda bî-vech-i şer‘î edâda te‘allül üzre oldukların bildirüp bulundukları mahalde şer‘le görülüp vech-i meşrûh üzre hukûk-ı şer‘iyyeden olan hakların alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin bulundukları mahalde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Nahîfî

Hüküm 126

Rumili vâlîsine ve Mat ve İlbasan kâdîlarına hüküm ki

Zümre-i meşâyihden Şeyh Hâfız Mustafa zîde salâhuhu gelüp bin yüz kırk (boş) senesinde kendü hâlinde Arnavud Belgradı'na gitmek üzre İlbasan kazâsına tâbi‘ (boş) nâm karyede misâfireten sâkin iken Mat kazâsına tâbi‘ Laz karyesi sükkânından ve eşkiyâdan Çillioğlu Ahmed ve Zevgaoğulları (boş) ve (boş) ve Kavruldu karyesinden Elamanoğulları Ali ve Arslan nâm şakîler sâir Arnavud eşkiyâsıyla nısfü'l-leylde karye-i mezbûreyi basup ve ahâlî-i karyenin emvâl ve eşyâlarını nehb ü gâret eylediklerinden gayrı bunun dahi bir re's at ve dokuz aded altınını ve seksen guruş mikdârı sâir eşyâsını ma‘an nehb ü gâret ve ziyâde gadr ve zulm ve fesâd eylediklerin bildirüp şer‘le görülüp nehb ü gâret olunan ol mikdâr emvâl ve eşyâsı şer‘an lâzım gelenlerden ma‘rifet-i şer‘le bi't-tamâm tahsîl ve alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i şerîfim ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzre mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Kâmil

Hüküm 127

Taraklıborlu kâdîsına hüküm ki

Hasan Beşe dimeğle ma‘rûf kimesne gelüp bunun kimesneye vereceği ve kefâleti olmayup üzerine dahi şuhûd-ı udûl ile şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken Fatıma nâm hatun zuhûr ve şirrete sâlike olup bundan akdem fevt olan karındaşım Süleyman nâm kimesnenin senin zimmetinde elli guruş alacağı varmış diyü iddi‘â ve murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olunduklarında mezbûrenin iddi‘âsı bî-vech ve (silik) ve şer‘le men‘ olunmuş iken mezbûr bir müddetden sonra mündefi‘ olmayup tenâkuz-ı da‘vâ ile bir kılıcı varmış diyü vekîl-i şer‘îsi ile murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında da‘vâ-yı mezbûre tenâkuz olup sıhhatine bir vechile mesmû‘-ı şer‘î yoğiken ve mezbûrenin bî-vech iddi‘âsı ve mu‘ârazadan men‘ ve kat‘-ı nizâ‘ ve fasl u husûmet birle kıbel-i şer‘îden hüccet-i şer‘iyye

verilmiş iken hâlâ ol hüccet-i şer‘iyyeye ve murâfa‘aya muhâlif ızrâr kasdıyla te‘addî üzre olduğun ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince amel olunup men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Nahîfî

Hüküm 128

Edirne bostancıbaşısına ve Çirmen kazâsı nâibine hüküm ki

Hüseyin nâm kimesne gelüp bunun Cisr-i Mustafa Paşa’da vâkı‘ mutasarrıf olduğu çiftliğini bin yüz kırk (boş) senesinde Çirmen kazâsı sükkânından eşkiyâdan Hacı Süleyman oğlu İbrahim ve Bayrakdar İbrahim ve Mercuoğlu Salih ve Davulcu Salih ve Uzunoğlu Mehmed ve Karamalak Mehmed nâm şakîler vakt-i subhda çiftliğin basup ve hıdmetkârlarını âlet-i harble darb ve mecrûh ve hilâf-ı şer‘-i şerîf ziyâde te‘addî ve tecâvüz ve mezbûrlar taht-ı kazânızda firâr üzre olmalarıyla eşkiyâ-i mezbûrdan kazâ-i mezbûr sükkânından (boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler mezbûrlar ile murâfa‘aya kefîl oldukların bildirüp ve eşkiyâ-yı mezkûrdan bostancıbaşı ma‘rifetiyle ahz ve mahallinde murâfa‘a-i şer‘ ve icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin sen ki bostancıbaşı-i mûmâ ileyhsin ma‘rifetinle hakları ahz olunup mahallinde murâfa‘a-i şer‘ ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Şevkî

Hüküm 129

Mora muhassılı (boş) zîde mecduhuya ve Anadolu kâdîsına hüküm ki

Nişan-ı hümâyûnum verilen dîvân-ı âlîşânım kâtiblerinden Kâtib İshak zîde kadruhu arz-ı hâl idüp pederi müteveffâ Defter emîni el-Hâcc Mustafa Efendi Anadolu cezîresinde vâkı‘ derûn-ı kal‘ada müceddeden binâ eyledikleri câmi‘-i şerîfinin tevliyeti evlâda şart idüp meşrûtiyet üzre mûmâ (eksik) mütevellîsi oğlu vakf-ı mezbûra sâbıkâ kâimmakâm-ı mütevellî olan Ali Efendi dimeğle ma‘rûf kimesneye câmi‘ biriket ve minare ve çeşmeler ve muslukları binâ etdirmek içün bin yüz otuz (boş) senesinde vekîl nasb ve mezbûrun pederi mûmâ ileyhin sıhhat-i fevt olmazdan bir sene mukaddem ebniyeyi tekmîl ve îrâd-ı vakfı ahz idüp eyle görmedikde mesârifçe dimeyüp ve muhâsebesini görmediğinde mûmâ ileyh fevt oldukda kendü ol mücerrediyle bir defterinin ve altı kise akçe iddi‘â idüp ve zabtında olan evkâfın îrâd ve mesârifi ve ebniye-i mezkûrenin mesârifi keşf ve defter olunmak iktizâ idüp siz ki mûmâ ileyhimsiz ma‘rifetiniz ve a‘yân ve zâbitân vesâir vukûf-ı tâmmı olanların ma‘rifetiyle ebniye-i mezkûrenin mesârifi ve vakf-ı mezbûrun îrâd vesâir mesârifi keşf ve defter ve hüccet-i şer‘iyye olunup mesârifi aşağı varıldıkda merkûmun zimmetinde sekiz yüz yirmi üç guruş vakfa deyni olduğu zâhir olmuşiken Asitâne-i sa‘âdetimde mebûr murâfa‘a-i şer‘-i şerîf oldukda bu keşf defteri ve hüccet benim gıyâbımda oldu diyü bir vechile râzı olmayup ihkâk-ı hakk olunmadığın bildirüp mübâşir ma‘rifetiyle merkûm mahalline ihtâr-ı şer‘le keşf ve defteri sâbit oldukda hüccet-i şer‘iyye olunup ba‘de’l-mesârif zimmetinde zuhûr eden mâl-ı vakfı ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle vekîline tamâmen tahsîl ve faysal virilüp te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden siz ki mûmâ ileyhimsiz vech-i meşrûh üzre merkûm Ali mübâşir ta‘yîn olunan (boş) zîde kadruhu ma‘rifetiyle İnebolu’ya ihzâr olunmağla mütevellîsi mûmâ ileyhin vekil-i şer‘îsi muvâcehesinde câmi‘-i şerîfe ve minâre ve ebniye-i sâire hakk ve adl üzre keşf olundukdan sonra mezkûr Ali’nin zimmetinde mâl-ı vakfdan akçe zuhûr eder ise tamâmen tahsîl vekîl-i mûmâ ileyhe teslîm olunup ve keşf husûsunda gereği gibi tekayyüd ve ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Hüküm 130

(boş) kâdîsına hüküm ki

Avine kazâsı ahalisi gelüp ve âdem gönderüp bunların kazâları nâibi olan (boş) nâm nâib hilâf-ı kânûn ta‘cîz itmeğle kânûn üzre kâdî mufassalı yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Hüküm 131

Şumnu ve Eskicuma ve Prevadi ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Yenipazar sâkinelerinden Fatıma nâm hatun südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp babası el-Hâcc Hüseyin ve bunun zevc-i sâbıkı Ali nâm kimesneler fevt olduklarında muhallefâtları irs-i şer‘le buna ve bunun kızı Ayişe nâm sagîreye intikâl idüp âharın kat‘â alakası olmayup ve bu nefsini sagîrenin ammîsi ve vasî-i muhtârı olan Cafer nâm kimesneye tezevvüc eyledikde Yenipazar kasabası sâkinlerinden a‘yân ve mütegallibeden Serdar Hüseyin Ağa dimeğle ma‘rûf kimesne Gözcü Ali ve kaynı Mehmed ve (boş) nâm kimesneler ile yekdil ve mücerred sagîreye ekl ü bel‘ etmek sevdâsıyla zevci mezbûr Cafer’e ve buna garaz ve adâvet itmeğle mezbûr Hüseyin ben seni kendim içün alacak idim diyü garazlarına icrâ kasdıyla nice dürlü hîle ve tezvîrâta tesaddî ve mâl-ı sagîrenin bir mikdârını ekl ü bel‘ eylediklerinden gayrı kanâ‘at itmeyüp mücerred ahz-ı eytâm ve ızrâr kasdıyla bunun ve zevci mezbûrun hakkında nice gûne ifk ve iftirâ ve kavl-i sarîh ile hevâlarına tâbi‘ nâibe istinâd ve kuvvet-i irtişâ ile hilâf-ı inhâ emr-i şerîf ısdâr ve küllî akçeden çıkarıp ve zevci mezkûr garazen sagîrenin babasından müstakil menzil ve emvâl ve eşyâsın ahz ve garaz içün zevci sagîreye dürlü dürlü ifk ve iftirâ ve te‘addîlerinden bir vechile duracak halleri ve rahatları kalmayup ahvâlleri diğer gûn olduğun bildirüp siz ki mûmâ ileyhimsiz mezbûrenin ve kızı sagîrenin hâllerine merhameten zevci mezbûr Cafer’in ve mezbûrenin ve zalemeden olan mezbûrların keyfiyet-i ahvâlleri taht-ı kazânızda vâkı‘ bî-garaz ahali-i müslimînden tefahhus ve sual ve vâkı‘-ı hâl sıhhati ve

hakîkati üzre der-devlet-medârıma arz ve i‘lâm olunmak bâbında hükm ricâ eylediği ecilden siz ki mûmâ ileyhimsiz mezbûrların keyfiyet-i ahvâlleri bî-garaz kimesnelerden suâl ve arz ve i‘lâm eylemeniz içün hükm yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Safer sene 1143

Misâlî

Hüküm 132

Rumili vâlîsi vezîrim (boş) Paşa’ya Görice ve (boş) kâdîları zîde fazluhumâya hüküm ki

Görice sâkinlerinden Karkı İsmail nâm sipahinin zevcesi ve kızı (boş) ve (boş) nâm hatunlar südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp Görice sâkinlerinden Hasan nâm sipâhi bunların mûrisleri mezbûra bir husûs içün karz-ı hasen yedi yüz elli guruş virüp mûrisleri mezbûr dahi pîr ve ihtiyâr olup ol husûsu görecek iktidârı olmadığından yine hâl-i hayâtında meblağ-ı mezbûrı bi’t-tamâm edâ ve teslîm eyledikden sonra fevt olmağla zimmetinde bir nesne kalmayup ve üzerlerine şuhûd ve udûl ile şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken mezbûr Hasan zuhûr ve şirrete sâlik olup meblağ-ı mezbûrı mûrisinizden almadım diyü inkâr ve bunlardan tekrâr taleb ve mezbûrun mu‘în-i kesîreleri olmağla dürlü dürlü şirrete sâlik ve şâhid-i zûr ikâmetiyle bunlara gadr-ı küllî murâd ve rencîdeden hâlî olmadığın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîf mûcebince amel ve mezbûrun ol vechile şirret ve tezvîrât ile olan te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Safer sene 1143

Hüküm 133

Manisa mollasına hüküm

Kazâ-i mezbûr sükkânından Osman nâm kimesne gelüp hâssa çakırcı erbâb-ı timarı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Firkadlü (?) ve tevâbi‘i karyelerinden dört bin beş yüz akçe yazusı olan timara mutasarrıf olan Süleyman nâm sipahi timar-ı mezbûrun bin yüz kırk iki senesinin mahsûl ve rüsûmun iltizâmen Ahmed nâm kimesneye verdikden sonra mezbûr Ahmed zalemeden ve iltizâm dahi meşrû‘âtdan olmağla ve re‘âyâya dahi cevri muhakkak olup mezbûr Ahmed ısdâr olunan emr-i şerîfimle azl ve sene-i mezbûrenin Martı ibtidâsından gâyetine varınca kendüye âid olan mahsûl ve rüsûmu ma‘rifet-i şer‘le ahz u kabza bunu tevkîl ve yedine ma‘mûlun bih temessük virüp bu dahi sene-i mezbûrenin mahsûl ve rüsûmun kânûn ve defter mûcebince ahz u kabz ve der-anbar idüp üzerine şer‘an bir nesne lâzım gelmeyüp ve vekâletine müdâhale olunmaz iken mezbûr Ahmed senin vekîl olduğun tutmam benim dahi yedimde temessük ve senedim vardır makbûzun olan mahsûlü yedinden alırım diyü hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘cîz ve te‘addî eylediğin bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin hilâf-ı şer‘-i şerîf te‘addîsi vâkı‘ ise men‘ u def‘ olunmak içün yazılmışdır.

Evâsıt-ı S sene 1143

Nahîfî

Hüküm 134

Donanma-yı hümâyûn kâdîsına ve Adalar ağası Süleyman zîde mecduhuya hüküm ki

Akdeniz’de vâkı‘ Estelye adasında sâkin Ruşel nâm zimmi gelüp bunun üzerine şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine ada-i mezbûre sâkinlerinden Endofi ve Yani Karlo ve Yani Yorgi nâm zimmîler bin yüz kırk senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk kulağını koparıp ve darb-ı şedîd ile darb eylediğinden mâ‘adâ refîki (boş) nâm zimmînin ön dişlerine eliyle urup üç dişin ihrâc ve darb-ı şedîd ile darb idüp ziyâde gadr ve te‘addî eylediklerin bildirüp mesfûrlar her kangı cezîrede bulunurlar ise sen ki Adalar ağası mûmâ ileyhsin ma‘rifetinle bulundukları mahalde ahz ve murâfa‘a-i şer‘ ve icrâ-yı

hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin siz ki mûmâ ileyhimâsız mesfûrlar ile mahallinde murâfa‘a-i şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak emrim olmuşdur.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Şevkî

Hüküm 135

Haslar kazâsı muzâfâtından Terkos nâhiyesinde nâibü’ş-şer‘ olan mevlânâ (boş) zîde ilmuhuya hüküm ki

Sen ki Terkos nahiyesi nâibi mevlânâ Ömer zîde ilmuhusun südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp nâhiye-i mezbûr sükkânından Ömer Kethudâ ve Ahmed Beşe ve Hızır Beşe dimeğle ma‘rûf kimesneler ile Boderke ve Kalyon nâm zimmîler meclis-i şer‘-i şerîfe varup bin yüz otuz (boş) senesinde nâhiye-i mezbûre tâbi‘ Istranca nâm karyenin zimmî ahalileri umûr ve husûsların görmeğe yetişerek rücû‘ emirleriyle kendü mâllarından harc u sarf eylemek üzre bunlara emr idüp cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmeğle bunlar dahi mesfûrların emrine timarlarınız (?) ve mâllarından umûr ve husûslarına kadr-i ma‘rûf akçe harc u sarf ve tekmîl-i mesâlih eyledikden sonra hukûk-ı şer‘iyyeden olan masrûfların ısdâr eyledikleri emr-i şerîfimle defe‘atiyle taleb eylediklerinde ba‘zıları virüp ve ba‘zıları edâda bî-vech-i şer‘ te‘allül üzre olmalarıyla şer‘le görülüp hukûk-ı şer‘iyyeden olup mesfûrların zimmetlerinde müteveccih olan hakları ma‘rifet-i şer‘le alıverilmek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâkı‘-ı hâli iltimâslarıyla arz eylediğin ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Safer sene 1143

Lütfî

Hüküm 136

Kuşadası nâibine hüküm ki

Emine nâm hatun gelüp bin yüz otuz (boş) senesinde Kuşadası sâkinlerinden Aynalıoğlu Hacı Süleyman dimeğle ma‘rûf kimesneye kethudâsı (boş) nâm kimesne yediyle verilen bağ ve bağçesi mahsûlâtından mezbûr Hâcı Süleyman zimmetinde ber mûceb-i hüccet-i şer‘iyye iki bin üç yüz on bir guruş hakkı olmağla meblağ-ı merkûmı bundan akdem Asitâne-i sa‘âdetimde mezbûrdan iddi‘â ve bâ fermân-ı âlî İstanbul kâdîsı huzûrunda mezbûr ile murâfa‘a olduklarında da‘vâsı zabt ve şâhide havâle olundukda bir şâhidin istimâ‘ ve ol bir müşâhidin dahi getirmek üzre iken mezbûr Hacı Süleyman kefilleri yedinden firâr idüp hâlâ Kuşadası’nda olduğun bildirüp hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince mezbûrun zimmetinde müteveccih ve sâbit olan hakkı tamâmen alıverilip tahsîl ve icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Vehbi

Hüküm 137

Aydın ve Menteşe sancaklarında muhassıl olan vezîre ve Mekri ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Nikola nâm zimmî gelüp bunun babası Lefter nâm zimmî bundan akdem hâlik oldukda bu ol vakitde sagîr bulunmağla vâlide ve vasiyyesi olan Mariya nâm nasrâniye babası hâlik-i mesfûr mâlından irsen hissesine isâbet eden üç yüz guruş mâl-ı mevrûsesinden Mekri kazâsına tâbi‘ Kay nâm karye sâkinlerinden karındaşı Kiryazi nâm zimmîye virüp zimmetinde iken mesfûr Kiryazi dahi hâlik olmağla yine karye-i mezbûr sâkinlerinden olup metrûkâtın (…) oğlu Vasil nâm zimmî zabt itmeğle hâlâ bu dahi irişüp bâliğ ve da‘vâsına kâdir olmağla babasından müntakil karındaşı hâlik-i mesfûr zimmetinde olan mâl-ı mevrûsesin mersûm Vasil’den taleb eyledikde bî-vech-i şer‘î te‘allül ve tecâvüz murâd eylediğin bildirüp şer‘le görülüp alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Vehbî

Hüküm 138

Bender muhâfızı vezîr ve Bender müftîsine hüküm ki

Bender sâkinelerinden Şerife nâm hatun gelüp bunun sulbî oğlu Seyyid Mehmed bin yüz kırk bir senesi Zi'l-ka'desi gurresinde Bender tüccârlarından olup hâlâ Bender'de sâkin Erzun nâm zimmîye cihet-i şer'den beş yüz seksen guruş karz virüp otuz gün mürûrunda mezbûr Seyyid Mehmed fevt ve meblağ-ı mezbûr irsen buna intikâl ve va'desi hulûlünde ber mûceb-i temessük meblağ-ı mezbûrı mesfûrdan taleb eyledikde dürlü illet ile vermeyüp yerlüden olan Bende nâibi Osman'ın huzûrunda murâfa'a oldukda nâib-i mezbûr tamâ'-ı hâmından nâşî ihkâk-ı hakk etmeyüp mezbûrenin hakkının ibtâline bâ'is olduğun bildirüp ol bâbda istid'â-yı inâyet eylediği ecilden vech-i meşrûh üzre sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin muttâlî olup ve sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin huzûrunda görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Hamdî

Hüküm 139

Manastır kâdîsına hüküm ki

(boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahi ba'zı kimesneler südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp bunların Manastır kasabası toprağında bi'l-fi'il zabt ve tasarrufunda avârız vesâir emr-i şerîf ile vâkı' tekâlîf alınmak îcâb eder hâneye bağlı emlâk ve yerleri olmayup avârız vesâir emr-i şerîf ile vâkı' tekâlîf mütâlebesiyle te'addî olunmak îcâb etmez iken kasaba-i mezbûr ahalilerinden olup ashâb-ı ağrâzdan ba'zı kimesneler birbirleriyle yekdil olmalarıyla mücerred celb-i mâl içün biz üzerlerimize edâsı lâzım gelen emr-i şerîf ile

vâkı‘ tekâlîflerden sizden dahi hisse alırız diyü kavl-i mücerredleriyle hilâf-ı kânûn fuzûlî te‘addîden hâlî olmadıkların bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Na‘îm

Hüküm 140

Kırniş kâdîsına hüküm ki

Kırniş kazâsı ahalisi gelüp bunlar vâkı‘ olan tekâlîf vesâir husûsların görmek üzre taraflarından cümle ma‘rifetiyle Mahmud nâm kimesne vekîlleri olmağla vâkı‘ olan tekâlîf vesâir husûsların vekîlleri mezkûr sadâkat ve istikâmet üzre görüp kimesneye hilâf-ı şer‘-i şerîf vaz‘ u te‘addîsi olmayup herkes kendüden rızâ ve şükrân üzreler iken ashâb-ı ağrâzdan kazıyyede alakası olmayan ba‘zı kimesneler mücerred ahz ve der-zencîr ve celb-i mâl içün bilâ emr-i şerîf tekâlîfleri umûruna karışıp vekîlleri yine müdâhale etdirmeyüp gadr ve te‘addî sevdâsında olmağla husûs-ı mezbûr arz olunduğun bildirüp hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münîf vâkı‘ olan tekâlîfleri vesâir umûrlarına karışmamak içün te‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden hilâf-ı şer‘-i şerîf te‘addîleri vâkı‘ ise men‘ u def‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Lütfî

Hüküm 141

Prevadi kâdîsına ve Silistre mütesellimine hüküm ki

Prevadi’de vâkı‘ ashâb-ı hayrâtdan müteveffâ Hacı Ahmed nâm kimesnenin binâ eylediği çeşmenin nükûd-ı mevkûfesine evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre mütevellîsi Mehmed gelüp bin yüz otuz (boş) senesinde vakfının nükûdundan kazâ-i mezbûra tâbi‘ Ayazma nâm

karye sükkânından Ağır Mustafa nâm kimesne zimmetinde memhûr temessüki mûcebince ba‘de ez-teslîmât bâkî kalan yüz seksen guruş mâl-ı vakfı edâ etmeden mezbûr Mustafa fevt olmağla kazâ-i mezbûr sükkânından olup muhallefâtın kabz eden vârislerinden taleb ve almak istedikde vârisleri mezbûrun ba‘zı a‘yân ve mütegallibeye istinâd ile bî-vech-i şer‘î edâda te‘allül ve muhâlefet ve vakfa gadr eylediklerin bildirüp şer‘le görülüp müteveccih olan mâl-ı vakf alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Şevkî

Hüküm 142

Mora muhassılına Balyabadra ve Dablice (?) kâdîlarına hüküm ki

Hâcı Mehmed nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunun bin yüz otuz (boş) senesinde Ebu Havz Hâcı Süleyman dimeğle ma‘rûf kimesne zimmetinde karz-ı şer‘ ma‘lûmu’l-mikdâr guruş alacak hakkı olup edâ etmeden mezbûr firâr idüp Balyabadra kazâsında sâkin ve mütemekkin olmağla varup mezbûrdan taleb eyledikde mezbûr mütegallibeden olmağla hevâsına tâbi‘ kimesneler ile vermekde te‘allül idüp gadr murâd eylediğin bildirüp şer‘le görülüp mezbûrun zimmetinde müteveccih olan hakkı tahsîl ve alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Safer sene 1143

Ruhî

Hüküm 143

(boş) ve (boş) kâdîlarına ve Akçaşar kazâsı nâibi (boş) zîde fazluhumâya hüküm ki

El-Hâcc Mustafa nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp asâkirinden Akçaşar’da sâkin Hacı Mehmed nâm kimesne bin yüz kırk (boş) senesinde İstanbul’da sâkin Sarraf Partik nâm zimmîden aldığı dört yüz yetmiş guruşun bu kefîl-i bi’l-mâl olup ve mezbûr Hacı Mehmed velâyetle sarrâf-ı mesfûr bunu ahz ve altmış gün habs ü bend eyledin istidâne ve kefâleten edâ idüp merkûm dahi haczden meblağ-ı mezkurı taleb eyledikde dürlü dürlü tezvîrât ile vermekde te‘allül ve eziyyet ve ziyâde gadr ve te‘addî eylediğin bildirüp zâbiti ma‘rifetiyle şer‘le görülüp müteveccih olan hakkı alıverilip icrâ-yı hakk ve te‘allül eder ise vukû‘ı ve sıhhati üzre der-devlet-medârıma arz ve i‘lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği zâbiti ma‘rifetiyle şer‘le sübût bulan hakkını edâda muhâlefet eder ise arz ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Safer sene 1143

Kâmil

Hüküm 144

Mora muhassılı Anabolu ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Hâcı Mehmed nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp ve bundan akdem Anabolu sâkinlerinden Ali Ağa dimeğle ma‘rûf kimesneden bin yüz otuz sekiz senesinde Rusiyü’l-asl olmak üzre Rukiyye nâm cariye iki yüz otuz dört guruşa iştirâ idüp ba‘dehu mezbûre Rukiyye Cermende iddi‘â ve İzmir’de İzmir mahkemesinde murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olundukda mezbûre Rukiyye mahmiyye-i Edirne mahallâtından Kadı mahallesi sâkinlerinden ve Cermenü’l-asl olduğunu vech-i şer‘î üzre şuhûd-ı udûl ile şer‘ân isbât etmeğe sebîlin tahliye idüp vech-i meşrûh üzre olduğuna taraf-ı şer‘den yedine hüccet-i şer‘iyye virilüp bu dahi mezkûr Ali’ye verdiği meblağ-ı merkûmı mezkûrdan almak üzre iken mezkûr Ali fevt olup hâlâ Anabolu’da sâkin muhallefâtın kabz eden vârisleri (boş) ve (boş) nâm kimesnelerden taleb eyledikde mezbûrlar mütegallibeden olmalarıyla envâ‘ dürlü illet ve bahâne ile vermekde te‘allül idüp gadr murad eylediklerin bildirüp şer‘le

görülüp alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Safer sene 1143

Hüküm 145

Hayrabolu kazâsı nâibine hüküm

Hayrabolu sâkinlerinden Cincizâde Mehmed nâm kimesne gelüp mezkûr Süleyman Efendi dimeğle ma‘rûf kimesneden bin yüz kırk senesinde dört yüz guruş istikrâz ve mukâbelesinde sekiz yüz guruş kıymetlü iki altın bilazik ve bir incilü bilazik ve bir incilü serpuş ve bir incilü kuşak rehn vaz‘ idüp deyn-i merkûmı edâ etmek üzre iken mezbûr Süleyman fevt olmağla Hayrabolu kazâsı sâkinlerinden muhallefât kabz iden vereselerine meblağ-ı mezbûrı edâ idüp rehn vaz‘ olunan rehinleri mezbûrlardan girü almak istedikde mezbûrlar şirrete sülûk ve dürlü tezvîrâta şürû‘ etmeleriyle ziyâde gadr ve te‘addî eylediklerin bildirüp şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Safer sene 1143

Emrî

Hüküm 146

Boğazhisarı kazâsı nâibine hüküm ki

Kasımpaşa sâkinelerinden İsmihan Hatun gelüp zevci Marangoz Hâcı İbrahim oğlu Mustafa nâm kimesne mezbûrenin cümle mâlın ekl eylediğinden mâ‘adâ mezbûreyi bir tarîkle iki yüz guruş deyne kefîl-i bi’l-mâl ve iki seneden berü mezbûreyi bilâ nafaka bırakup Boğazhisar’a firâr ve ânda kayık yapup kâr u kisb idüp mezbûreyi iki nefer sagîr evlâdlarıyla dâyinleri cezâ-yı te‘addî üzre olduğun bildirüp zevci mezbûr Mustafa Asitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında istid‘â-yı inâyet ricâ ve husûs-ı mezbûr ahali-

i mahalleden ve bî-garaz müslimînden tefahhus olundukda mezbûre İsmihan Hatun'un tahrîr olunan husûs vâkı'a mutâbıkdır diyü haber verdikleri ve kıdvetü'l-ulemâi'l-muhakkikîn Kasımpaşa mahkemesi nâibi mevlânâ Mehmed zîde ilmuhu i'lâm itmeğin mûmâ ileyhin i'lâmı mûcebince merkûm Mustafa mübâşir ma'rifetiyle Asitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Lütfî

Hüküm 147

Ber vech-i arpalık Niğbolu sancağına mutasarrıf olup Vidin muhâfızı vezîre ve Vidin ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Muslı nâm kimesne gelüp bunun karındaşı Cizyedâr Süleyman Haseki dimeğle ma'rûf kimesne bin yüz kırk iki senesinde Suriye'de fevt oldukda metrûkâtı üç nefer sagîrelere intikâl ve bu dahi sagîr-i mezbûrtâna kıbel-i şer'den hüccet-i şer'iyye ile vasî nasb olunmağla müteveffâ-yı mezbûrun nükûd vesâir eşyâsını tahsîl içün varmazdan mukaddem müteveffâ-yı mezbûrun menkûhası Saliha nâm hatun Ahyolu'da sâkin Hasan nâm kimesnenin kaynı İbrahim nâm kimesneye kendüsin akd idüp gerek tahrîr olunmuş ve gerek tahrîr olunmamış bi'l-cümle mâl-ı eytâmı mezbûr İbrahim ahz u kabz idüp eytâm-ı mezbûrelere vücûh ile gadr olduğun ve mezbûr hâlâ taht-ı hükümet-i kazânızda mürûr ve ubûr üzre olduğun bildirüp bulunduğu mahalde şer'le görülüp fuzûlî aldığı mâl-ı eytâm vesâyeti hasebiyle alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin sen ki vezîr-i müşârun ileyh ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin mahallinde şer'le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Şevkî

Hüküm 148

Baba-yı atîk ve Pınarhisar kâdîlarına ve Vize sancağı mütesellimine hüküm ki

Müteveffâ Gazanfer Ağa evkâfı re‘âyâlarından Pınarhisar kazâsında Derya nâm karyede Kerü nâm zimmî gelüp Baba-yı atîk kazâsında vâkı‘ mutasarrıf olduğu bir bâb mülk bakkal dükkânını içinde olan eşyâlarıyla bundan akdem tarafından Dimo nâm zimmîye emânet sipariş idüp âhardan bir vechile dahl îcâb etmez iken Baba-yı atîk kazâsından Serdaroğlu Mehmed nâm kimesne mücerred garazen mukaddemâ sen kasaba-i mezbûrede sâkin iken karye-i mezbûre gidüp (…) eyledik diyü hilâf-ı şer‘-i şerîf bin yüz kırk (boş) senesinde fuzûlî ve tegallüben zikr olunan dükkanı derûnunda olan yüz on iki guruşluk emvâl ve erzâkımız bi’l-cümle nehb ve gâret ve dükkânı içinde olan mesfûr Dimo’yu dahi tahvîf ve firâr itdirüp gadr eylediğin bildirüp şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Vehbî

Hüküm 149

Çekmece-i kebîr nâhiyesi nâibine hüküm ki

Nâhiye-i mezbûrede Filigraniye (?) nâm karyeden Levandari nâm zimmî gelüp bunun bundan akdem hâlik olan Kassâb Belaş nâm zimmî zimmetinde bin yüz otuz senesinde cihet-i karz-ı şer‘den yüz elli guruş alacak hakkı olup almadan mesfûr Belaş hâlik olmağla yine nahiye-i mezbûre sâkinelerinden hâlik-i mesfûrun metrûkâtın karz iden evlâd-ı sıgârının vasiyye-i merkûmesi olan Elkine nâm nasrâniyeden taleb eyledikde mesfûre şerîreden olmağla mücerred ibtâl-i hakk içün hilâf-ı inhâ kendü takrîri üzre ısdâr itdirdüp emr ibrâzıyla gadr sevdâsında olduğun ve tarafından (boş) nâm zimmî vekîl eylediğin bildirüp mahallinde şer‘le görülüp hâlik-i mesfûrun deynine müteveccih olan hakkı vekîl-i mezbûre alıverilip icrâ-yı hakk ve vâkı‘-ı hâl i‘lâm olunmak bâbında hükm-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Vehbî

Hüküm 150

Mükerrer

Ber vech-i arpalık Niğbolu sancağına mutasarrıf olup Vidin muhâfızı vezîre ve Vidin ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Muslı nâm kimesne gelüp bunun karındaşı Cizyedâr Süleyman Haseki dimeğle ma‘rûf kimesne bin yüz kırk iki senesinde Suriye’de fevt oldukda metrûkâtı üç nefer sagîrelere intikâl ve bu dahi sagîr-i mezbûrtâna kıbel-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye ile vasî nasb olunmağla müteveffâ-yı mezbûrun nükûd vesâir eşyâsını tahsîl içün varmazdan mukaddem müteveffâ-yı mezbûrun menkûhası Saliha nâm hatun Ahyolu’da sâkin Hasan nâm kimesnenin kaynı İbrahim nâm kimesneye kendüsin akd idüp gerek tahrîr olunmuş ve gerek tahrîr olunmamış bi’l-cümle mâl-ı eytâmı mezbûr İbrahim ahz u kabz idüp eytâm-ı mezbûrelere vücûh ile gadr olunduğun ve mezbûr hâlâ taht-ı kazânızda mürûr ve ubûr üzre olduğun bildirüp bulunduğu mahalde şer‘le görülüp fuzûlî aldığı mâl-ı eytâm vesâyeti hasebiyle alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin sen ki vezîr-i müşârun ileyh ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin mahallinde şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Hüküm 151

Timurpençe ve (boş) kâdîlarına hüküm

Timurpençe kazâsına tâbi‘ (boş) nâm karye sâkinlerinden Ali nâm kimesne gelüp bunun karye-i mezbûrede bâ hüccet-i şer‘iyye mutasarrıf olduğu mülk çiftlik emlâkinde kimesnenin alakası olmayup ve kimesneye bey‘ ve hibe etmiş değil iken yedinde olan

senedlerin ber-takrîb ile zâyi‘ olmağla yine karye-i mezbûr sâkinlerinden (boş) nâm kimesne ol çiftlik emlâkin fuzûlî zabt idüp hâlâ senedât-ı şer‘iyyesin olup emlâkın taleb eyledikde vermekde te‘allül ve gadr sevdasında olduğun bildirüp şer‘le görülüp alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Fahrî

Hüküm 152

Kal‘a-i cedîd mutasarrıfına ve Kefe kâdîsına hüküm ki

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân el-Hâcc İbrahim zide kadruhu südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp hâlâ Kefe mütesellimi olan Mahmud nâm kimesne zimmetinde bin yüz kırk (boş) senesinde cihet-i şer‘den ber mûceb-i temessük iki bin altı yüz guruş hakkı olup taleb eyledikde edâda te‘allül üzre olup gadr sevdâsında olduğun bildirüp sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin ma‘rifetinle şer‘le görülüp yedinde olan temessükü mûcebince müteveccih olan hakkı tahsîl ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzre şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Fahrî

Hüküm 153

Arz-ı Rum vâlîsine ve Arz-ı Rum kâdîsına ve Erzincan kâdîsına hüküm ki

Erzincan kasabası sâkinlerinden Ahmed nâm kimesne gelüp yine kazâ-i mezbûre sâkinlerinden Veli ve karındaşı Mustafa nâm kimesneler hevâlarına tâbi‘ eşkiyâ ile yekdil ve gece nısfü’l-leylde bunun menzilin basup âlet-i harb ile katl kasdıyla üzerine hücûm eylediklerinde bu dahi nefsini tahlîs içün mezbûrları bir tarîkle def‘ ve ellerinden halâs

olup üzerine şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken mezkûr Veli şirrete sâlik olmağla sen ol mahalde koluma darb ve bir parmağımı mecrûh etmişdin ol bahâne ile hevâsına tâbi‘ kâdîya istinâd ve şâhid-i zûr ikâmetiyle gadr murâd eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık müte‘addid fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp mûcebince amel olunup murâfa‘adan şer‘le te‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Azîzî

Hüküm 154

(boş) kâdîsına ve Ayvacık kazâsı nâibine ve Ayvacık (silik) hüküm

Haremeyn-i Şerîfeyn evkâfı mülhakâtından Ayvacık kazâsı sükkânından Mihaliki veledi Dimitri bu kendü hâlinde olup kimesneye hilâf-ı şer‘ vaz‘ ve te‘addîsi olmayup ve üzerine dahi şuhûd-ı udûl ile şer‘an nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken Ayvacık kazâsı sükkânından zümre-i eşirrâdan Arnavudoğlu Aci İstirati nâm zimmî benim çiftlik ve samanlığım ihrâk eyledin diyü ehl-i örf tâifesine istinâden bin yüz kırk üç senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk elli guruşun alup ol vechile ziyâde gadr ve te‘addî eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık [fetvâ-yı] şerîfesi olduğun bildirüp mûcebince şer‘le görülüp hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk alınan meblağ-ı merkûm hakkı tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Refi‘a

Hüküm 155

Akçakızanlık nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûr ahalisi arz-ı hâl idüp bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen avârız ve emr-i şerîfimle vâkı‘ olan tekâlîfden cümle fukarâ ittifâkı ve ma‘rifet-i şer‘le hisselerine düşeni cem‘ine me’mûr olanlara edâ idüp kusûrları yoğiken içlerinden mün‘im ve mütehavvil olanlar tahsildâr Mehmed Ağa dimeğle ma‘rûf kimesne ile yekdil ve yekcihet ve mezbûr Mehmed hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i emr-i münîf ve bi-gayr-ı hakk kendisi içün ziyâde sekiz yüz yirmi guruş taleb ve defter idüp gadr murâd ve fukarânın perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is ve ahvâlleri dîğer gûn olduğun bildirüp avârız ve emr-i şerîfimle vâkı‘ olan tekâlîfden cümle fukarâ ittifâkı ve ma‘rifet-i şer‘le tahammüllerine göre hisselerine düşeni edâ eylediklerinden sonra hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i emr-i münîf kendüler içün ziyâde ol mikdâr akçe talebiyle te‘addî ve rencîde etdirilmeyüp zulm ve te‘addîleri üzerlerinden men‘ u def‘ ve mündefi‘ olmaz ise der-devlet-medârıma i‘lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden hilâf-ı şer‘ ve bilâ emr te‘addî etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Misâlî

Hüküm 156

Trabzon vâlîsine Trabzon kâdîsına hüküm ki

İsmail zîde kadruhu gelüp bu bin yüz otuz (boş) senesinde Trabzon’da Hatuniye mütevellîsi iken mesâlihi ile İstanbul’a geldikde Trabzon sâkinlerinden Mustafa nâm kimesneyi memhûr temessük ve mahtûm defter ile alacakların ahz u kabzına vekîl idüp mezbûr dahi bunun mâlından üç bin iki yüz elli guruş tahsîl ve beş yüz guruş buna teslîm idüp kusûru henüz zimmetinde iken fevt olmağla muhallefâtın kazâ-i mezbûrda askerîden vârisleri (boş) ve (boş) nâm kimesneler ve zevcesi (boş) nâm hatun kabz idüp mâbeynlerinde taksîm ve ekl ü bel‘ idüp ziyâde gadr ve te‘addî eylediklerin bildirüp yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ve temessükleri mûcebince zâbitleri ma‘rifetiyle

müteveccih olan hakkı tahsîl ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Fahrî

Hüküm 157

Malkara nâibine hüküm ki

Malkara kasabasında vâkı‘ müteveffâ Yeğen Reis evkâfının evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre bi’l-fi‘il berât-ı şerîfimle mütevellileri olan es-Seyyid (boş) ve (boş) zîde şerefuhâ gelüp vakf-ı mezbûrun selâtîn-i mazıyye temessüki mûcebince defter-i hâkânîde mukayyed karyelerinden Malkara kasabasına tâbi‘ İsakcı nâm karye toprağında vâkı‘ ma‘lûmu’l-hudûd zirâ‘at olunur yerlerine âhardan dahl îcâb etmeyüp vakf üzerine vakf-ı sânînin (?) vakfiyesi şer‘an sahîh değil iken yine kasaba-i mezbûrede vâkı‘ Ahmed Kethuda vakfının mütevellîsi (boş) nâm kimesne zikr olunan tarlaları mütevellîsi olduğum vakfın vâkıfı olan mezkûr Ahmed Kethudâ hayatında sizin vakfınıza siz de akçe maktû‘ vermek şartıyla bostan olmak üzre iştirâ eyledikde bunların kendü vakfına ilhâk eylemiş ve gâh ol vechile zabt olunur idi diyü peydâ eylediği mezbûr vakfiye ibrâzıyla hilâf-ı kânûn ve defter zikr olunan yerleri fuzûlî ve tegallüben zabt idüp te‘addî eyledikde ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp mûcebince şer‘le görülüp zikr olunan yerleri ber mûceb-i defter-i hâkânî vakf içün bunlara zabt itdirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1143

Vehbî

Hüküm 158

Galata kazâsı muzâfâtından Marmara nâhiyesinde nâibü'ş-şer‘ olan mevlânâ (boş) zîde ilmuhu tevkî‘-i refî‘-i hümâyûna hüküm

Nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Balat ve (boş) ve (boş) nâm karye sâkinlerinden (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahi ba‘zı zimmîler südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen avârız vesâir emr-i şerîf ile vâkı‘ tekâlîfden hisselerine düşeni kurâ-i mezbûrân ahalileri ma‘an edâ idüp nahiye-i mezbûre Setravene nâm karye toprağında bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarında avârız vesâir emr-i şerîf ile vâkı‘ tekâlîf alıncak îcâr eder emlâk ve yerleri olmayup mükerrer tekâlîf mütâlebesiyle te‘addî olunmak îcâb etmezler iken karye-i mezbûr ahalileri voyvodalarıyla yekdil ve mücerred celb-i mâl içün bizim karyemizin üç buçuk avârız hânesi vardır ve mukaddemâ yarın dede ve babalarınız karyemizde sâkin iken avârız vesâir emr-i şerîf ile vâkı‘ olan tekâlîfi şer‘le ma‘an edâ eder olunur yerde biz dahi mezkûrların evladlarından olmalarınız ile âhir kurâlarda sâkin olup tekâlîf verdiğiniz bilirüz dahi üzerlerimize edâsı lâzım gelen avârız vesâir emr-i şerîf ile vâkı‘ tekâlîfden sizden hisse alırız diyü hilâf-ı kânûn kavl-i mücerredleriyle fuzûlî bunları ahz u habs zulmen akçelerin alup mağdûr oldukların ve bu bâbda şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp mûcebince ahd-i mezkûrların mugâyir-i fetvâ ve hilâf-ı kânûn ol vechile fuzûlî zâhir olan te‘addîleri ma‘rifet-i şer‘le men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Na‘im

Hüküm 159

Estefe ve (boş) ve (boş) kâdîlarına ve Ağrıboz sancağı mütesellimine hüküm ki

Estefe kazâsına tâbi‘ Bercale nâm karyeden Yurganda ve Balalugo nâm zimmîler südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl sunup Estefe kazâsında vâkı‘ Keleş ve Ahloti nâm çiftliklerde sâkin ser-haydûd Estam ve kılağuzu Yanaki Mihali ve Bercaleli Dimitraki veledi Makri Nikola

ve yine Estefe kazâsında Alpalu Bergo ve Ataki nâm çiftliklerde sâkin Yanaki Nikola Toni ve Yorgaki Papalato nâm şakîler bin yüz kırk (boş) senesinde hevâlarına tâbi‘ on beş yirmi mikdârı haydûd eşkiyâsıyla yekdil ve gece ile mesfûrların evlerin basup nükûd vesâir emvâl ve eşyâların yağma ve gâret eylediklerinden mâ‘adâ mezbûrların bu makûle te‘addî ve fesâd âdet-i müstemirreleri olduğun bundan akdem bî-garaz müslimîn ve zimmî tâifesi meclis-i şer‘de haber vermeleriyle bu âna değin icrâ-yı hakk olunmayup ve mezbûrlar taht-ı kazânıza firâr ve gaybet üzre oldukların bildirüp bulundukları mahalde ahz ve nehb ü gâret olunan emvâl ve eşyâları alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden bulundukları mahalde şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Azîzî

Hüküm 160

Silistre kâdîsına ve mütesellimine hüküm

Bender sâkinlerinden Şerife Hanife gelüp bunun oğlu Seyyid Mehmed nâm kimesne bin yüz kırk bir senesinde ticâret ile İstanbul’a gelür iken Varna kazâsında sâkin dokuz nefer adem dört yüz doksan guruş virüp İstanbul’dan avdet eyledikde sizden sahtiyan alırım diyü cevâb virüp ba‘dehu Aydos kazâsına tâbi‘ Kipri karyesine geldikde fevt olmağla üzerinde mevcûd üç yüz guruşluk zencirli altını karye-i mezbûr hancısı ile Aydos kâdîsı tarafından Prevadi kazâsında Komalova (?) nâm mahalde sâkin Yazıcı Osman karye-i mezbûrede nâib bulunmağla ihtifâ ve eşyâ-yı ma‘lûmesin dahi beynlerinde füruht idüp buna gadr olmağla bu dahi vâlidesi olduğu hasebiyle yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ve fetvâ-yı şerîfe mûcebince varup mezbûrlardan taleb eyledikde mezbûrlara kâdî ve teberdar sâhib çıkmağla icrâ-yı hakk mümkün olmayup ziyâde gadr olunduğun bildirüp siz ki mûmâ ileyhimâsız da‘vâları huzûrunuzda şer‘le görülüp hakkı alıverilip icrâ-yı hakk

olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyh ve mütesellim-i mezkûrsun vech-i meşrûh üzre amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî evâhir-i S sene 1143

Hüküm 161

Tekfurgölü ve Babadağı kâdîlarına ve Silistre mütesellimine hüküm ki

Nişân-ı hümâyûnum verilen defter-i hâkânî kâtiblerinden Ali Zekai veledi Kâtib Abdi zîde kadruhu gelüp Silistre sancağında Hırsova nâhiyesinde Hacı Hızır nâm-ı diğer Beşdepe nâm karye ve gayriden yirmi sekiz bin akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olup ze‘âmeti mülhakatından Tekfurgölü nâhiyesine tâbi‘ Helvacı Durmuş nâm-ı diğer Pelasgölü nâm karyesinin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kâdimü’l-eyyâmdan berü öşr ü resmi ze‘âmeti tarafından alınagelen yerlerine bir vechile âhardan dahl olunmak îcâb etmez iken yine livâ-i mezbûrda Hırsova nâhiyesinde Başserrâc nâm karye ve gayriden otuz sekiz bin iki yüz otuz bir akçe ze‘âmete mutasarrıf Dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalarından Müteferrika Osman hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kadîm ol yerler benim ze‘âmetim karyesi mülhakatındandır diyü fuzûlî müdâhale ve ta‘arruz ve gadr sevdâsında olup ve bundan akdem selefi Yusuf Çavuş mûmâ ileyhin selefi Ali Çavuş’un gıyâbından müzevver hüccet peydâ ve fuzûlî müdâhale ve ol yerleri zabt murâd eyledikde mahallinde şer‘le murâfa‘a olmaları bâbında emr-i şerîf sâdır ve taraf-ı şer‘den mütevellî ta‘yîn ve ol diyarın ehl-i vukûf bî-garaz kimesneleriyle mahall-i nizâ‘ın üzerine varıldıkda Ömürce karyesinden gelen yol sıra Bostan Öğüğü nâm mahalle ve ândan Mehmed Bey tarlasına ve ândan Hüseyin Ağa ve ândan Tatar Halil ve ândan Arslan Beşe ve ândan Mehmed Ağa ve ândan Kurd Beşe ve ândan Mehmed Bey ve ândan Davud Beşe ve ândan Osman Çelebi ve ândan Ali Bey ve ândan Salih Çelebi ve ândan Süleyman Amuca ve ândan Musli Bey ve ândan Hâcı Mehmed ve ândan Kurd Beşe ve ândan Mehmed Bey tarlalarına ve ândan gölcük başından Hüseyin Ağa tarlasına ve ândan Savat yolu sıra arkuru gelen tatar yoluna ve ândan sınur yolu sıra dolab yerine ve ândan Süd gölüne müntehî olunca mahdûd olan arazi ve mezâri‘ kadîmü’l-eyyâmdan berü sâlifü’z-

zikr Helvacı Durmuş karyesinin hudûd ve sınûrı dâhilinde olup ve hâsıl olan öşr ü resmin mûmâ ileyh Ali Zekai Bey selefi mezkûr Ali Çavuş ahz u kabz ve ândan elli sene mukaddem ânın selefi dahi ahz u kabz edegelmişdir diyü üç yüz kırk nefer ma‘lûmu’l-esâmî kimesneler alâ tarîki’ş-şehâde haber vermeleriyle mezbûr Yusuf’u mu‘ârazadan men‘ ve kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye virilüp otuz seneden berü bu âna gelince bilâ nizâ‘ mutasarrıf ve bu makûle bir def‘a şer‘le görülüp fasl olunup hüccet-i şer‘iyye verilen da‘vânın tekrâr istimâ‘ı memnû‘ iken merkûm Müteferrika Osman ol vechile hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve kadîm ol yerlere fuzûlî dahl u ta‘arruz ve gadr sevdâsında olmağın mezbûr Osman’ın ol vechile olan te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak içün bundan akdem vech-i meşrûh üzre emr-i şerîfim sâdır olmuşiken merkumun ol tarafda olan subaşıları itâ‘at-i şer‘-i şerîf ve inkiyâd-ı emr-i münîf itmeyüp bir vechile icrâ-yı hakk mümkün olmadığın bildirüp hüccet-i şer‘iyye ve mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûcebince amel olunup hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve kadîme ve evâmir-i münîfeye muhâlif mezbûrun ol vechile olan müdâhale ve te‘addîsi men‘ u def‘ ve memnû‘ ve mündefi‘ olmaz ise vukû‘ı ve sıhhati üzre der-devlet-medârıma arz ve i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzre emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Kâmil

Hüküm 162

Arz-ı Rum mollâsına ve mütesellimine hüküm

Arz-ı Rum sükkânından Bogos zimmî arz-ı hâl idüp bu nefs-i Arz-ı Rum’da vâkı‘ çarşu ve hânlarda bey‘ ve şirâ olunan emti‘a ve eşyânın cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le dellâl olup kazâ-i mezbûrede sâkin tüccâr tâifesinden (boş) ve (boş) nâm kimesnelerin bin yüz

otuz (boş) senesinde rızâlarıyla metâ‘ların füruht (silik) hizmet-i kadîmesine şer‘le müteveccih olan ücret-i dellâliyesini taleb eyledikde mezbûrlar bî-vech-i şer‘î edâda te‘allül ve muhâlefet ve gadr eylediklerin bildirüp şer‘le görülüp müteveccih olan hakkı alıverilip ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Behcetî

Hüküm 163

Rumili vâlîsine ve Sofya mollasına ve (boş) kâdîsına hüküm

Ahmed nâm kimesne gelüp bu kehhâl tâifesinden olup üstâda varup başka çıkup tekmîl san‘at idüp san‘atında mâhir ve pîr ve ihtiyâr olmağla taht-ı kazânızda kehhâlik idüp kimesneye hilâf-ı şer‘ vaz‘ ve te‘addîsi yoğiken ashâb-ı ağrâzdan husûmeti olan ba‘zı kimesneler mücerred celb-i mâl içün umûruna müdâhale ve te‘addîden hâlî oldukların bildirüp ol vechile te‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Nahîfî

Hüküm 164

Kandiye kâdîsına hüküm

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ kurâ ahalileri gelüp bunlar kendü hallerinde olup kimesne hilâf-ı şer‘-i şerîf ve te‘addîleri olmayup ve memâlik-i mahrûsemde kendü sun‘ı ile ateşe hark ve suya gark ve ağaçdan ve merkebden düşüp ve üzerine dam ve divar yıkılıp ve yıldırım urup ve dağda canavar paralayup bunun emsâli helâk olanlar içün öşr-i diyeti merfû‘ olmuş iken ehl-i örf tâifesi âdemleri ol makûleler içün bunların karyelerinde gezüp müft

ü meccânen yem ve yemek vesâir me'kûlâtlarından aldıklarından mâ'adâ öşr-i diyeti bahânesiyle bi-gayr-ı hakk akçe ile alup bunun emsâli zulm ve te'addîlerinin nihâyeti oldukların bildürüp hilâf-ı şer'-i şerîf ol vechile olan te'addîleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer'le te'addîleri men' u def' olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Hilmî

Hüküm 165

Kandiye muhâfızı paşaya ve Kandiye kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr kurâsı ahalisi arz-ı hâl idüp bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâkı' tekâlîflerin edâ ve vâkı' olan umûrların görüp tahrîr eylemek üzre taraflarından cümle ma'rifetiyle (boş) senesinde yazıcıları İstefenaki zimmîye hıdmeti mukâbelesinde kadîmden beher sene veregeldikleri birer çeki odunu ücreti olmak üzre virüp ziyâde talebiyle rencîde olunmaları îcâb etmez iken mesfûr kanâ'at itmeyüp ben odun mukâbelesinde yirmişer para alırım diyü te'addî ve cebren tahsîl vesâir vâkı' olan husûslarında bi-gayr-ı hakkın kendüsiyçün bin guruşların alup şer'le görülüp hilâf-ı şer' ve kadîme mugâyir te'addîsi şer'le men' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer'le görülüp hilâf-ı şer' te'addîsi men' olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Nehcî

Hüküm 166

Ereğli nâibine hüküm ki

Saliha nâm hatun arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi' Kızılca nâm karyede ma'lûmetü'l-hudûd bir kıt'a mülk bağçeye mutasarrıf olan Halil nâm kimesne fevt oldukda bağçe-i

mezbûre irs-i şer‘le bunun vasiyyesi olduğu müteveffâ-yı mezbûrun sagîr oğlu İbrahim nâm yetime intikâl idüp yetim-i mezbûrı infâk edecek menkûlâtdan bir nesnesi olmayup zarûret-i nafakası olmağla bağçe-i mezbûrı ma‘rifet-i şer‘le mesâğ-ı şer‘î olduğu vech üzre semen-i misliyle (boş) nâm kimesneye bey‘ idüp dahl îcâb etmez iken âhardan (boş) nâm kimesneler zuhûr ve hilâf-ı şer‘ mümâna‘at ve fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp mûcebince şer‘le görülüp hilâf-ı şer‘ âharın te‘addîsi men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Nehcî

Hüküm 167

Edirne’de evkâf müfettişine hüküm ki

Edirne’de Muradiye mahallesinde sâkin Ahmed arz-ı hâl idüp nezâretinde olan evkâfdan Edirne’de vâkı‘ pederi el-Hâcc İbrahim mahalle-i mezbûrun avârızına vakf eylediği nükûda yirmi üç sene mütevellî olmağla şart-ı vâkıf üzre beher sene avârıza ta‘yîna olunan nükûdı edâ ve cümle ahali ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le muhâsebesi görülüp yedine muhâsebe defteri verildikden sonra azl olunmağın kazâ-i mezbûrda sâkin hâlâ mütevellî olan (boş) nâm kimesne ile dahi hesâbın görüp zimmetinde zuhûr eden mâl-ı vakfı edâ ve teslîm idüp zimmetinde bir nesne kalmış değil iken bin yüz kırk (boş) senesinde mahalle-i mezbûrda sâkin ashâb-ı ağrâzdan (boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler yekdil kimi da‘vâcı kimi şâhid-i zûr ve tecemmu‘ etmeleriyle hesâbında galat olup pederinden fuzûlî yüz kırk dokuz bin akçe aldıklarından mâ‘adâ bunun dahi bi-gayr-ı hakkın hilâf-ı şer‘ elli dokuz bin akçesin alup ziyâde gadr eylediğin ve şeyhü’l-islâmdan fetvâsı olduğun bildirüp sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin yedinde olan fetvâ-yı şerîfe ve muhâsebât defteri mûcebince şer‘le hesâbı görülüp icrâ-yı şer‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Nehcî

Hüküm 168

Çubukabad ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Çubukabad kazâsına tâbi‘ Nahutlu nâm karye sâkinlerinden Mehmed ve Ahmed nâm kimesneler gelüp bunların karye-i mezbûre toprağında mutasarrıf oldukları mülk meyve eşcârlarından altı yüz eşcârlarını yine Çubukabad kazâsına tâbi‘ Çatköy nâm karye sâkinlerinden Seyyid Koca Halil ve Seyyid Abdülnebi nâm kimesneler bin yüz kırk (boş) senesinde deynden kat‘ idüp ziyâde gadr ve te‘addî eylediklerinde ve bu bâbda da‘vâlarına muvâfık şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîfe mûcebince şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Râgıb

Hüküm 169

İspir ve (boş) kâdîları ve Arz-ı Rum mütesellimine hüküm ki

İspir Livader kazâsına tâbi‘ Hurdames nâm karyeden Süleyman nâm kimesne gelüp bunun babası Ahmed nâm kimesne fevt oldukda bu ol vakitde sagîr bulunmağla karye-i mezbûrede mutasarrıf olduğu mülk menzil ve içinde olan eşyâ ve mülk bağçe ve arsa ve kışlak ve ahur ve saman damı buna intikâl idüp lakin karye-i mezbûrdan Mehmed Bey dimeğle ma‘rûf kimesne benim dayım Mehmed nâm kimesneye deyni vardır diyü zikr olunan emlâkı fuzûlî zabt ve Ahmed ve Süleyman nâm kimesnelere bey‘ idüp bu dahi hâlâ bâliğ ve da‘vâya kâdir olmağla taleb eyledikde te‘allül ve muhâlefet üzre oldukların ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîfe mûcebince

şer‘le görülüp alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Ragıb

Hüküm 170

İslimye kazâsı nâibine hüküm ki

El-Hâcc Ahmed gelüp bunun İslimye sükkânından Sultanzâdelerden Canbey Giray Sultan zimmetinde bin otuz (boş) senesinde cihet-i karz-ı şer‘den yedinde olan memhûr temessüki mûcebince iki yüz elli guruş alacak hakkı olup taleb eyledikde edâda te‘allül ve muhâlefet ve meblağ-ı mezbûrun edâsına yine kazâ-i mezbûr sükkânından Sultanzâdelerden Mahmud Giray Sultan kefîl-i bi’l-mâl olduğun bildirüp şer‘le görülüp müteveccih olan hakkı alıverilip ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Kâmil

Hüküm 171

(boş) kâdîsına hüküm ki

Kıdvetü’l-kuzzât ve’l-hükkâm hâlâ Cumapazarı kâdîsı olan mevlânâ Abdullah zîde fazluhu gelüp Cumapazarı kazâsının kadîmden defterde mukayyed tevâbi‘i kadîmesinden Ebnuriye (?) nâm karyenin hudûdı dâhilinde vâkı‘ senede bir def‘a panayırı kurulan panayır pazarının kadîmü’l-eyyâmdan berü vâkı‘ olan umûr-ı şer‘iyyesini Cumapazarı kâdîları istimâ‘ edegelmeğin Kesriye kâdîları emr-i şerîfimle mütevellî ta‘yîn olunmuş iken bunun kazâsının tevâbi‘-i kadîmesinden olan panayır pazarının umûr-ı şer‘iyyesini bilâ emr-i şerîf istimâ‘ idüp ihtilâle bâ‘is ve mahsûlüne gadr olunduğun bildirüp ol bâbda

kânûn-ı kadîm üzre emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânûn üzre amel olunmak bâbında emrim olmuşdur.

Fî evâhir-i S sene 1143

Kâmîl

Hüküm 172

Tırhala kâdîsına ve Tırhala sancağı mütesellimine hüküm ki

Kukoş mukâta'ası karyelerinden Tırhala kazâsına tâbi' Karaniye nâm karye re'âyâsı gelüp Tırhala kazâsı sâkinelerinden Todori kızı Kasandıra nâm nasrâniyeden istikrâz eyledikleri ma'lûmu'l-mikdâr akçe her sene üzerlerine devr-i şer'î ve ilzâm-ı ribh olunmuş değil iken mezbûre nasrâniye bin yüz otuz (boş) senesinden berü bilâ müşâ'-ı şer'î asıl maldan ziyâde ribâ nâmıyla küllî akçelerin alup ve movlova ta'bîr olunur temessüklerin vermeyüp yedinde kaldığından mâ'adâ tekrâr murâbaha nâmıyla asıl mâldan ziyâde üç kat akçeleri alınup gadr itmeğle yedlerinde olan hüccet-i şer'iyye mûcebince bundan akdem emr-i şerîfim dahi verilmişiken kâni' olmayup şirrete sâlike olmağla mücerred ta'cîz içün haseki mübâşeretiyle Asitâne ve gâh Yanya'da görülmek üzre yedimde emrim vardır diyü dâimâ bunları rencîde etmekden hâlî olmadığın bildirüp sen ki Tırhala kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin huzûrunda şermle dâfi' ve ihkâk-ı hakk olunduğu âher kazâya ihbâr teklîfi ile rencîde etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzre mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Azizî

Hüküm 173

İzmir kazâsı nâibine ve İzmir voyvodasına hüküm

İzmir'de vâkı' müteveffâ Bölükbaşı vakfının meşrûtiyet üzre mütevellîsi el-Hâcc Mustafa arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûr musakkafâtından câmi'-i şerîf kurbunda vâkı' kadîmî vakf hamâmları kurbunda kadîmden hamâm yoğiken el-Hâcc Mehmed tama'-ı hâmmından nâşî vakfının hamâmı yanında sonradan bir hamâm ihdâs ve vakfın hamâmı ta'tîline bâ'is olmak murâd itmeğle vakf-ı şerîfe gadr ve te'addî sevdâsında olduğun bildirüp sen ki voyvoda-i mûmâ ileyhsin a'yândan bî-garaz müslimîn ile şer'le tefahhus ve zarar-ı şer'îden şer'le men' u def' ve Asitâne-i sa'âdete i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer'le görülüp i'lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Paşa

Hüküm 174

Silistre kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr ahalilerinden (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahi sâirleri gelüp bunlar mu'âf ve gayr-ı mu'âf ve dâhil olup üzerlerine edâsı lâzım gelen efrâd-ı hızıriyeden kazâ-i mezbûra tâbi' Nehr-i Tuna'da vâkı' Ada nâm karyesi ahalilerinin hisselerine düşeni taleb eylediklerinde zikr olunan karyenin mukaddemâ kırk elli nefer dalyancı ta'bîr olunur re'âyâsı olup lakin karye-i mezbûrede mütemekkin olan re'âyâ zalemenin dest-i tasallutundan emîn olduğundan kazâ-i mezbûrun örnek re'âyâsı dahi varup tavattun idüp karye-i mezbûr ma'mûr-ı abâdân oldukda mezkûr ehl-i arz iğvâsıyla birbirleriyle yekdil ve tezvîrâta tesaddî ve biz ve karyemiz mu'âf karyedir ol takdîrde biz imdâd-ı hızıriye vermeyüz diyü nizâ' ve mezkûrların hisselerine isâbet eden hızıriye dahi bunların üzerlerine tahmîl olunup perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is ve bu makûle imdâd-ı hızıriyye vukû'ında mu'âf ve gayr-ı mu'âf dâhil olduğu hasebiyle bundan akdem mezkûrların hisselerine isâbet eden hızıriyye bunlar ile ma'an edâ etdirilüp mezkûrlara mu'âfiyet iddi'âsıyla te'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim verilmişiken mezkûrlar adem-i itâ'atlerinden nâşî yine ol vechile fuzûlî nizâ'dan hâlî

olmadıkların bildirüp alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Na‘îm

Hüküm 175

Mora muhassılı (boş) zîde mecduhuya ve Gördüs ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Gördüs kazâsına tâbi‘ Manoklı (?) nâm karye sâkinlerinden Borganet ve Baluluğ Nevende nâm zimmîler gelüp Gördüs kazâsı sâkinlerinden (boş) ve (boş) ve dahi ba‘zı zimmîler kendü hallerinde olmayup bundan akdem birbirlerine tekeffül etmişler iken hevâlarına tâbi‘ haydûd eşkiyâsından ba‘zı kimesneler ile müttefik ve bin yüz kırk (boş) senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf karye-i mezbûrda vâkı‘ mutasarrıf oldukları menzillerin basup bir mikdâr mâlların nehb ü gâret idüp ziyâde gadr ve fesâd eylediklerin bildirüp şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Na‘îm

Hüküm 176

Silistre kâdîsına ve Silistre mütesellimine hüküm ki

Silistre ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Dobruca ve Divane Orhan nâhiyeleri ahalilerinden (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahi sâirleri gelüp nâhiye-i mezbûrlarında sâkin askerî tâifesinden (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahi sâirlerinin nâhiye-i mezbûrân topraklarında bi’l-fi‘il zabt ve tasarruflarında emr-i şerîf ile vâkı‘ tekâlîf alınmak îcâb eder emlâk ve yerleri olmağla üzerlerine edâsı lâzım gelüp mu‘âf ve gayr-ı mu‘âf dâhil olan imdâd-ı hızıriye vesâir emr-i şerîf ile vâkı‘ tekâlîfden a‘lâ ve evsat ve ednâ i‘tibârıyla

tahammüllerine göre hisselerine düşeni taleb eylediklerinde mezkûrlar bu âna değin bunlar ile ma‘an edâ ederler iken nâhiye-i mezbûrânda askerî tâifesi kesîr olup hâneleri kalîl olduğundan mezkûrlar ehl-i arz iğvâsıyla tezvîrâta tesaddî ve biz imdâd-ı hızıriyye vesâir emr-i şerîf ile vâkı‘ olan tekâlîfi tahammüllerimize göre vermeyüz hânelerimize göre cüz’î nesne veririz ve gâh askerî tâifesinden olmağla mu‘âflarız hiç vermeyüz diyü cevâb ile virmeyüp mezkûrların hisselerine isâbet eden imdâd-ı hızıriyye vesâir tekâlîf dahi bunların üzerlerine tahmîl olunduğundan perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is oldukların bildirüp alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Na‘îm

Hüküm 177

Rodos kâdîsına hüküm ki

Tüccâr ustalarından olup Rodos sâkinlerinden Yorgi veledi Lefter nâm zimmî gelüp kazâ-i mezbûrede vâkı‘ tüccâr ve marangoz tâifesinin ustabaşıları olan Sevastos nâm zimmî mürd oldukda tâife-i mezbûr cümle ittifâkıyla bunu ustabaşı nasb ve ta‘yîn etmeleriyle bu dahi uhdesine lâzım gelen hıdmeti edâ idüp hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ ve te‘addîsi olmayup herkes kendüden ve evzâ‘ ve etvârından rızâ ve şükrân üzre olup âhardan umûruna dahl olunmak îcâb etmez iken kazâ-i mezbûr sükkânından olup zümre-i eşirrâdan diğer Yorgi nâm zimmî zuhûr ve hevâsına tâbi‘ ba‘zı kimesneler ile yekdil ve ben dahi mukaddemâ tâife-i mezbûrenin ustabaşıları idim yedimde atîk senedlerim vardır diyü bilâ berât fuzûlî umûruna karışup müdâhaleden hâlî olmadığın ve husûs-ı mezbûrı sen ki mevlânâ-yı mezkûrsun arz eylediğin bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Na‘îm

Hüküm 178

Silistre kâdîsına ve Silistre mütesellimine hüküm ki

Kazâ-i mezbûr ahalilerinden (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahi sâirleri gelüp bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelüp mu‘âf ve gayr-ı mu‘âf dâhil olan imdâd-ı hızıriyyeden kazâ-i mezbûre tâbi‘ Varoş nâm karye ahalilerinin hisselerine düşeni taleb eylediklerinde mezkûrlar ehl-i arz iğvâsıyla birbirleriyle yekdil ve ba‘zı mütegallibeye istinâden bizim karyemiz mu‘âfdır ol takdîrce imdâd-ı hızıriyye vermeyüz diyü kavl-i mücerredleriyle virmeyüp mezkûrların hisselerine isâbet eden hisseyi dahi bunların üzerlerine tahmîl olunduğundan perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is oldukların bildirüp alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Na‘îm

Hüküm 179

Rodoscuk kazâsı nâibine hüküm ki

Ayişe nâm hatun gelüp bunun câriye-i memlûkesi olan (boş) nâm cariyeyi birincinin yoldaşı (boş) nâm yeniçeri bir takrîble ihtilâl ve alup Tekfurdağı’na götürüp ba‘dehu mezbûrânı Rodoscuk’da yeniçeri zâbiti ahz eyledikde mezbûr yeniçeri câriye-i mezbûre benim zevcemdir dedikde ihfâ olunmayup ikisini dahi habs eylediğini müş‘ir mektûbuyla buna ifâde eylediğin bildirip zâbiti ma‘rifetiyle mezbûr yeniçeri cariye ile ma‘an Asitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin mesfûre câriyenin ahz olunduğunu müş‘ir Tekfurdağı’nda yeniçeri zâbiti olan mûmâ ileyhe mahsûs mektûbuyla i‘lâm vech-i şer‘î üzre merkûm yeniçeri câriye ile ma‘an mahbûsen zâbiti ma‘rifetiyle Asitâne’ye ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Hüküm 180

Edirne kâdîsına ve Bostancıbaşısına hüküm ki

Hüseyin nâm kimesne gelüp Uzuncaabad Hasköy kasabası sükkânından Hamamcı İbrahim nâm şakî kendü hâlinde olmayup dâimâ şekâvet üzre olup herbâr ibâdullâhı ta‘cîz ve rencîdeden hâlî olmayup ifk ü iftirâ ile ehl-i örf tâifesine gamz ve tecrîm etdirmek âdet-i müstemirresi olduğundan mâ‘adâ kalpazan olup bu misillü şekâveti ve şerr ve mazarratı ibâdullâh üzerinden def‘ u ref‘ olunmak içün bundan akdem Dersa‘âdetime arz ve i‘lâm ve merkûm bulunduğu mahalde diyâr-ı âhara nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sâdır olmuşiken bir takrîble firâr idüp ba‘dehu bin yüz kırk (boş) senesinde bunun babası Mustafa’yı ahz ve hânesine götürüp gice oldukda balta ile kolunu kırıp ve başını mecrûh idüp zulm ve fesâdının nihâyeti olmayup ahali-i kazânın bir vechile emniyeti olmadığın bildirüp sen ki bostancıbaşı-i mûmâ ileyhsin ma‘rifetinle mezbûrı Edirne’ye ihzâr ve ahvâllerini şer‘le vukû‘ı üzre arz ve i‘lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin sen ki bostancıbaşı-i mûmâ ileyhsin ma‘rifetinle merkûm Hamamcı İbrahim Edirne’ye ihzâr ve ahvâlleri şer‘le görülüp vukû‘ı ve sıhhati üzre Asitâne-i sa‘âdetime arz ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Hüküm 181

Yenişehr-i Burusa kazâsı nâibine hüküm ki

Yenişehr-i Burusa’da vâkı‘ müteveffâ Reyhan Paşa evkâfının mütevellîsi olan Yusuf Mîrahur-ı Sadr-ı a‘zamî zîde mecduhu südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûr karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ (boş) nâm karyesi toprağında ma‘lûmetü’l-hudûd yerlere mutasarrıf olan el-Hâcc İsmail nâm kimesne zamânında fevt olup oğlu kalmayup yerleri müstehakk-ı tapu olmağla hakk-ı tapu kebîre kızı (boş) ile sagîre kızları (boş) ve (boş)’un olup sagîrelerin vasîlerine ve kebîre kızına bî-garaz müslimîn takdîr eyledikleri resm-i tapu ile teklîf olundukda almayup müsâmaha ve noksân bahâ ile almak murâd ve

vakf-ı şerîfe gadr etmek isteyüp te‘addî üzre oldukların bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Lütfî

Hüküm 182

Yenişehr-i Burusa kazâsı nâibine hüküm ki

Yenişehr-i Burusa’da vâkı‘ müteveffâ Reyhan Paşa evkâfının mütevellîsi olan Yusuf Mîrahur-ı Sadr-ı a‘zamî zîde mecduhu südde-i sa‘âdetime gelüp vakf-ı mezbûr arazisinden Yenişehr-i Burusa kurbunda araziye mutasarrıf olan Hasan Ağa dimeğle ma‘rûf kimesne zamânında fevt olup yerleri bi-hasebi’l-kânûn oğulları İbrahim nâm kimesne ile sagîre oğlu Mehmed’e intikâ idüp ba‘dehu sagîr-i mezbûr Mehmed fevt olup ol yerlerden hissesi müstehakk-ı tapu olmağla hakk-ı tapu baba bir er karındaşı İbrahim’in olup bî-garaz müslimînler takdîr eyledikleri resm-i tapu ile teklîf olundukda almayup müsâmaha ve noksân bahâ ile almak murâd ve vakf-ı şerîfe gadr etmek isteyüp te‘addî üzre olduğun bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Lütfî

Hüküm 183

Sakız kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Çeşm nâhiyesine tâbi‘ nefs-i Çeşme ahalilerinden Halil ve Veli ve Mehmed ve Memiş ve Mustafa ve Ömer ve diğer Halil nâm kimesneler gelüp bunların cümle ittifâkı ile kassâb nasb eyledikleri Ahmed nâm kimesne cellâb tâifesinden iştirâ eylediği koyun ve sığırları kasaba-i mezbûrede zebh ve lahmını narh-ı cârî üzre

beyne'l-ahali ba'de'l-bey' semenini ashâblarına edâ idüp gerek tâife-i celeb ve gerek ahali-i vilâyet kendüden ve evzâ' ve etvârından rızâ ve şükrânî üzreler iken kasaba-i mezbûr sâkinlerinden olup ashâb-ı ağrâzdan (boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler kendi hâllerinde olmayup celeb tâifesinden iştirâ eyledikleri koyun ve sığır akçesini tâife-i mezbûreye vermeyüp ekl ü bel' eylediklerinden taife-i mezbûr kasaba-i mezbûreye koyun ve sığır getirmekden fâriğ olup kaht ve fart vukû'ına bâ'is olduklarından mâ'adâ bî-vech ve bilâ sened ve fuzûlî kassâbları mezkûrun dahi umûruna karışup te'addîden hâlî olmadıklarından fukarâ dahi zahmet çeküp mağdûr oldukların ve husûs-ı mezbûr siyâk-ı mezkûr üzre olduğun sen ki mevlânâ-yı mezkûrsun arz eylediğin bildirüp şer'le görülüp mezkûrların hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-vech ve bilâ sened ve fuzûlî ol vechile zâhir olan te'addîleri ma'rifet-i şer'le men' u def' olunmak bâbında hükm ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Hüküm 184

Karahisar-ı sâhib kazâsında nâibü'ş-şer' olan mevlânâya ve Karahisar-ı sâhib sancağı mütesellimine hüküm ki

Medîne-i Karahisar-ı sâhib sükkânından araziyye tâifesinden Karabet nâm zimmî gelüp bunun kimesneye vereceği ve kefâleti olmayup ve üzerine dahi şuhûd-ı udûl ile şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine medîne-i mezbûr sâkinlerinden İstiradin Haçador nâm zimmî zuhûr ve şirrete sâlik olup kendü hâlinde olmayan Ayvaz nâm zimmî zuhûr ile ânın i'ânetiyle benim sende alacağım vardır diyü taleb ve bu şer'le murafa'aya râzı iken mesfûr mücerred ızrâr kasdıyla iki mübâşir gönderüp küllî te'addî eylediğinden gayrı bin yüz otuz (boş) senesinden berü ma'lûmu'l-mikdâr akçesin arz idüp ziyâde gadr ve te'addî eylediklerin ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mûcebince şer'le görülüp hilâf-ı şer' arz eyledikleri akçesi girü buna alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Nahîfî

Hüküm 185

Yalakabad kazâsı nâibine hüküm ki

Erbâb-ı timardan Ali nâm sipahi gelüp Kocaili sancağında Yalakabad nâhiyesinde çiftlik-i Saruhan ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timarı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ çiftlik-i İbrahim ve (boş) nâm çiftliklerin defter-i atîk ve cedîdde mukayyed çiftlikler olmağla berât ve sûret-i defterinde mukayyed iken civârında vâkı‘ (boş) nâm karye sipahisi zirâ‘at edenler ile müttefik olmağla karyemizde ol asıl çiftlikler yokdur diyü cevâb ve mahsûlüne gadr idüp bundan akdem emr-i şerîfim virilüp şer‘le görüldükde ol çiftlikler mukayyed olup cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘le verilmişiken yine ihkâk-ı hakk olunmayup gadr olunduğun bildirüp zâbiti olan alaybeği ma‘rifetiyle hüccet-i şer‘le mûcebince şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Hüküm 186

Yalakabad kazâsı nâibine hüküm ki

Erbâb-ı timardan Ali nâm sipahi gelüp Kocaili sancağında Yalakabad nâhiyesinde çiftlik-i Saruhan ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timarı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ çiftlik-i İbrahim ve (boş) nâm mensûh çiftlikleri defter-i atîk ve cedîdde mukayyed çiftlikler olmağla berât ve sûret ve defterinde mukayyed iken civârında vâkı‘ (boş) nâm karye sipahisi zirâ‘at edenler ile müttefik olmağla karyemizde ol asıl çiftlikler yokdur diyü cevâb ve mahsûlüne gadr idüp bundan akdem emr-i şerîfim verilüp şer‘le görüldükde ol çiftlikler mukayyed olup cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmişiken yine

ihkâk-ı hakk olunmayup gadr olunduğun bildirüp zâbiti olan alaybeği ma‘rifetiyle hüccet-i şer‘iyye mûcebince şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Hüküm 187

Yalakabad kazâsı nâibine hüküm ki

Erbâb-ı timardan Ali nâm sipahi gelüp Kocaili sancağında Yalakabad nâhiyesinde çiftlik-i Saruhan ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timarı karyelerinde sâkin Yazıcı Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde olmayup dâimâ re‘âyâsın tahrîk ve ihtilâl ve kânûn ve defter mûcebince hukûk ve rüsûmunun cem‘ ve tahsîline mâni‘ ve re‘âyâsına dahi hilâf-ı şer‘-i şerîf benimdir diyü te‘addî ve tecâvüz etmeğle küllî gadr ve te‘addî olunduğun bildirüp hilâf-ı şer‘-i şerîf te‘addîsi men‘ u def‘ ve ba‘de’l-yevm kendü hâlinde olup bundan sonra dahi hakkâniyet olmaz ise Asitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Hüküm 188

Edirne kâdîsına ve Edirne bostancıbaşısına hüküm ki

Dimitri ve Todor nâm zimmîler gelüp bunlar Edirne kurbunda Hasköy kazâsı sükkânından Haço nâm zimmîden yüz doksan beş guruşluk koyun iştirâ ve meblağ-ı mezbûrı bi’t-temâm mesfûra edâ ve teslîm ve bir dürlü vereceklerin yoğiken Hasköy kazâsına tâbi‘ İzladi nâm karye sükkânından Dragan nâm zimmî dahi mesfûr Haço zimmîden aldığı koyun bahâsında yüz altmış altı guruşu zimmetinde kalup meblağ-ı mezbûrı edâ etmeden mesfûr Dragan mürd olmağla mürd-i mesfûrun kefîlleri olan yine İzladi karyesinde sâkin mesfûrun karındaşı Panço ile Bıyıklı Üstüban nâm zimmîler zuhûr ve şirrete sâlikler olup

bizler sana kefîl olmuşduk diyü üzerlerine tasallut ve bin yüz kırk (boş) senesinde Edirne bostancıbaşısı tarafından mübâşir olup bunlar üzerlerine şuhûd-ı udûl ile şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmaların menzilin basup bi-gayr-ı hakk cebren ve kahren yüz seksen guruşların alup ziyâde zulm ve te‘addî eylediklerin bildirüp şer‘le görülüp hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk fuzûlî aldıkların ol mikdâr akçelerin alıverilip ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden sen ki bostancıbaşı-i mûmâ ileyhsin mesfûrlar ma‘rifet-i şer‘le ihzâr ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin ahvâllerin şer‘le görülüp şer‘le müteveccih olan hakların alıverilip icrâ-yı hakk olunmak üzre yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Şevkî

Hüküm 189

Mudanya nâibine hüküm

Eflak voyvodası kapu kethudâsı (boş) arz-ı hâl idüp ehl-i zimmet Eflak re‘âyâsından (boş) nâm nasraniyeyi Mudanya sükkânından Vatla nâm zimmî on üç sene hıdmetinde istihdâm ba‘dehu mezbûreyi esir olmak üzre bey‘ etmek içün Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden Ömer nâm kimesne ile emâneten Asitane’ye irsâl ve esir pazarında bey‘ etmek üzre iken Yerebekermiş kasabası sükkânından re‘âyâdan olup kızımı dahi hilâf-ı şer‘ fuzûlî Burusa’da füruht etdiler diyü i‘lâm-ı hâl eyledikde esirciler kethudâsı ma‘rifetiyle Mahmud Paşa nâibi tarafından yanına muhzır ta‘yîn ve kapu kethudâsı mezbûre irsâl olundukda ehl-i zimmet re‘âyâdan olduğu mübeyyin olmağla mezbûr Ömer’den almak istediklerinde bana câriyesi olmak üzre füruht itmek içün Mudanya sükkânından Vatla nâm zimmî tarafından emâneten verilmişdir diyü cevâb eylediğin bildürüp zimmî-i mesfûr Asitane’ye ihzâr olunmak içün hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzre mesfûr Vatla dahi mübâşir ta‘yîn olunan (boş) ma‘rifetiyle huzûrda murâfa‘a olmalarıyçün ihzâr olunmak emrim olmuşdur.

Fî evâhir-i S sene 1143

Hüküm 190

Keşan kazâsı nâibine hüküm ki

Keşan kazâsına tâbi‘ Bayıldak nâm karye ahalisi gelüp bunlar Keşan kazâsı sâkinlerinden mu‘âmeleci tâifesinden Monla Ahmed nâm kimesneden istikrâz eyledikleri yüz yetmiş guruş her sene üzerlerine devr-i şer‘î ve ilzâm-ı ribh olunmuş değil iken mezbûr bin yüz otuz (boş) senesinden berü bilâ mesâha-i şer‘î asıl maldan ziyâde ribâ nâmıyla sekiz yüz elli dört guruşların aldığından mâ‘adâ mezbûr Ahmed asıl mâlı Ali Haseki’ye havâle ve devr idüp mezbûr Ali Haseki dahi hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münîf fukarâyı cebren habs ve der-zencîr etmek isteyüp gadr eylediğin bildirüp mezbûr Ali Haseki ile Asitâne-i sa‘âdetde murâfa‘a olmadıkça meblağ-ı mezbûr yüz yetmiş guruş mütâlebesiyle rencîde etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden sen ki Keşan nâibi mûmâ ileyhsin mezbûr Ali Haseki bunlardan akçe taleb eyledikde Asitane’de murâfa‘a olunmadıkça tahsîl olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Harâbî

Hüküm 191

Keşan nâibine hüküm ki

Keşan kazâsına [tâbi‘] Bayıldak nâm karye ahalisi gelüp bunların İnöz kazâsında sâkin Papa Yani nâm keşişe yedi yüz keyl hınta verecekleri olmağla lakin mezbûr fakîrü’l-hâl ve bu sene mahsûlleri kalîl olduğundan def‘aten bir vechile vermeğe iktidârları olmamağla hâllerine merhameten senede yüzer keyl hınta taksît ile edâ etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden sen ki Keşan nâibi mûmâ ileyhsin mahallinde şer‘le mezbûrların ahvâlleri görülüp fi’l-hakîka def‘aten edâya kudretleri yoğise sıhhati üzre i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Harabî

Hüküm 192

Rodoscuk kazâsı nâibine hüküm ki

(boş) nâm hatun gelüp medîne-i Rodoscuk'da vâkı' mutasarrıf olduğu dükkanda müste'ciri olan kazâ-i mezbûrda sâkin el-Hâcc Ahmed nâm kimesneden bin yüz kırk (boş) senesinde müteveccih olan icâre-i mesken taleb eyledikde dükkân-ı mezbûrun icâre-i misli senede (boş) guruş olup ve mezbûrun zarûrî mesârifi var iken mezkûr kavl-i mücerred ile benim ziyâde masrûfum vardır senede ancak otuzar guruş veririm diyü erzâk teklîf idüp gadr eylediğin ve tarafından (boş) nâm kimesneyi vekîl eylediğin bildirüp masrûfâtı şer'le keşf ve müteveccih olan hakkı vekîline alıverilip ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Hâcetî

Hüküm 193

Nakşa kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Sistori nâhiyesinde sâkin Andriya veledi Argili nâm zimmî gelüp bunun babası (boş) nâm zimmî ile vâlidesinden müntakil bir mikdâr eşyâsın ve nâhiye-i mezbûrda vâkı' emlâkin yine nâhiye-i mezbûr sâkinlerinden eniştesi Saki nâm zimmî hilâf-ı şer'-i şerîf zabt idüp bundan akdem birkaç def'a emr-i şerîfimle varup taleb eyledikde mezbûr mütegallibeden olup itâ'at-i emr-i şer' etmemeğle şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Hüküm 194

Nakşa kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûrdan Lorime nâm zimmî gelüp kazâ-i mezbûrdan Kostodaki ve oğlu Bozo Kostodaki nâm zimmîler kazâ-i mezbûrda vâkı‘ mülk menzil ve mahzenin basup bin beş yüz guruşlukdan ziyâde vesâir mâlını gâret ve ba‘dehu mezkûr Kostodaki mürd olup metrûkâtı oğlu mesfûrun yedine düşmeğle taleb eyledikde edâda te‘allül itmeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Na‘îm

Hüküm 195

Silivri nâibine hüküm

Nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ Kılıçlı-i sagîr nâm karye sükkânından Hüseyin arz-ı hâl idüp bunun ve babası müteveffânın mu‘âmeleci tâifesinden nâhiye-i mezbûrede sâkin Ali nâm kimesneye bir mikdâr deyni olup mukâbelesinde babasından müntakil İsmail Paşa çiftliği dimeğle ma‘rûf çiftliğini rehin tarîki ile bi-şarti’r-rücû‘ istiklâl idüp deynini edâya râzı iken mezbûr şirrete sülûk ve yedimde hüccet vardır diyü ol çiftliği derûnunda mevcûd olan tereke ve mezrû‘ât vesâir hayvânâtıyla bi’l-cümle fuzûlî zabt ve gadr itmeğle bundan akdem mübâşir ma‘rifetiyle kıbel-i şer‘den mahall-i nizâ‘ın üzerine varılup husûs-ı mezbûr ahali-i karyeden vesâir vukûfu olan müslimînden şer‘le tefahhus ve defter ve da‘vâsı zabt ve tescîl ve vukû‘ı üzre i‘lâm olunmak üzre iken mezbûr (silik) olmağla a‘yândan ba‘zı kimesnelere istinâd ile ihkâk-ı hakk olunduğun bildirüp husûs-ı mezbûr şer‘le suâl ve arz u i‘lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin mezbûrun iddi‘âsı sahîh midir ve da‘vâsı ne vechile zabt ve tescîl olundu sıhhati ve hakikati üzre i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Nehcî

Hüküm 196

Mora muhassılına Anabolu ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Anabolu kazâsına tâbi‘ Vastil Lemam nâm karye sâkinlerinden Avanis nâm zimmî süddei sa‘âdetime arz-ı hâl idüp karye-i mezbûrda mutasarrıf olduğu mülk menziline tescîl-i şer‘î ve teslîm-i ile’l-mütevellî birle bir cihete vakf etmiş değil iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden mütegallibeden (boş) ve (boş) nâm kimesnelerle menzil-i mezbûrı bir cihete vakf eylemişsin diyü mücerred elinden alup zabt eylemek içün fuzûlî hilâf-ı şer‘ müdâhale ve te‘addîden hâlî olmadığın bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Ferdî

Hüküm 197

Kocaili sancağı mutasarrıfına ve İznikmid kâdîsına hüküm

Murtaza zîde kadruhu süddei sa‘âdetime arz-ı hâl idüp İznikmid sükkânından Ebubekir ile ortağı Ömer nâm kimesnelere bundan akdem bir mikdâr mahsûl virüp mezbûrlar ile hesâblaşup ba‘dehu mezbûr Ömer bin yüz kırk iki senesi Ramazanı’nda Ebubekir Bey tarafından memhûr kağıdı ile gelüp kendülere kırk bin akçalık mahsûl dahi virüp meblağı merkûmdan mûmâ ileyh Murtaza’nın irsâl eylediği âdemisine kendü ademleriyle bir mikdârın gönderüp bâkîsini taleb eyledikde mezbûr Ebubekir şirrete sâlik olmağla merkûm Ömer firâr etmişidi ve gâh benim dahi vereceğim yokdur diyü illet ve mezbûr Ömer ortağı ve kendü ademisi olduğu zâhir olup iştirâken olduğuna şâhidleri bu tarafta olmağla gadr olduğun bildirüp şer‘le müteveccih olan bâkî hakkın vermekde mümâna‘at eder ise mezbûr Ebubekir Asitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ

itmeğin sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyh ve mevlânâ-yı mezkûrsun şer‘le sâbit olan hakkını edâda te‘allül eder ise Asitâne’ye ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Senâî

Hüküm 198

İpsala nâibine ve serdârına hüküm ki

Zümre-i dervîşândan Hâcı Mehmed ve Hâcı Ahmed ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler gelüp bin yüz kırk (boş) senesinde bunlar hacc-ı şerîf niyetiyle Selanik’den İpsala’ya geldiklerinde kazâ-i mezbûr sâkinlerinden (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) nâm şakîler yolların kat‘ ve katl kasdıyla üzerlerine hücûm ve iki neferlerin darb ve mecrûh ve dört re’s bargirleriyle ma‘lûmu’l-mikdâr eşyâların nehb ü gâret ve ziyâde zulm ve fesâd eylediklerin bildirüp şer‘le görülüp alıverilip ihkâk-ı hakk olunmak babında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mezbûrların bargirleri ve eşyâları bi-eyyi hâl buldurulup sâhiblerine teslîm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Kâmil

Hüküm 199

Zağra-i cedîd ve İslimye kâdîsına hüküm

Zağra-i cedîd kazâsına tâbi‘ Cum‘alı nâm karye sâkinlerinden sâdât-ı kirâmdan Seyyid Halil arz-ı hâl idüp bunun mutasarrıf olduğu Halil’in menzili ittisâlinde mülk arsaya kadîmden harman yeri değil iken bin yüz kırk (boş) senesinde Zağra-i cedîd kazâsı sükkânından maktûl Osman Serhâceoğlu Mustafa ve oğlu Monlâ Mehmed ve İbrahim ve Çobanoğlu Halil Bey ve oğlu Ali nâm kimesneler arsa-i merkûmeyi harman yeri idüp nice nâ-mahrem kimesneleri getirüp hilâf-ı şer‘-i şerîf vaz‘ ve hareketlerinden mâ‘adâ bundan

müte'ezzî ve zarar-ı şer'îleri olduğun ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp mûcebince şer'le görülüp zarar-ı şer'îleri men' u def' olunmak bâbında mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Hüküm 200

Kudüs-i şerîf mollasına ve Nablus nâibine hüküm ki

Nablus kazâsı muzâfâtından Cakum nâhiyesine tâbi' Tul Kerem nâm karye re'âyâsı arz-ı hâl idüp karye-i mezbûrenin hâsılı alınmış olup on ve on iki kıratı Kudüs-i şerîfde vâkı' cevheriye müderrisi olduğu defterhânede mukayyed iken vakf mütevellîsi ve müderrisi (boş) nâm kimesne hâsıl olan mahsûllerinden ve mufassal defter-i hâkânîde vakf-ı merkûma âid olana kanâ'at etmeyüp hilâf-ı defter-i hâkânî ziyâdeye tecâvüz ve zulm ve gadr eylediklerin bildirüp vech-i meşrûh üzre mütevellî-i merkûmu hilâf-ı defter-i hâkânî ziyâde mahsûl talebiyle te'addî etdirilmeyüp men' u def' olunmak bâbında hükm ricâ eyledikleri ecilden defterhâne-i âmiremde mahfûz olan defter-i mufassala mürâca'at olundukda Cakum nâhiyesinde karye-i Tul Kerem neferan yüz yetmiş altı hâsıl-ı kalem min altmış yazar on iki bin yüz seksen ve tahtında hınta gargara (?) ve şa'îr gargara ve mâl-ı sagîr ve harâc-ı eşcâr ve gayrihi ve karye-i mezbûrenin tahtında hisse-i vakf medrese-i cevheriye der Kudüs-i şerîf kırat on iki ve iki bin der yüz yetmiş akçe yazu ile vakf medrese-i İsfehâniye el-ma'rûf li-ummâniye (?) kırat dört bin yüz yetmiş akçe yazu ile hisse-i vakf-ı mîrî el-câmi'-i Ali Şerif ve'l-revâ ve's-sadaka (?) kırat ve rub' kırat ve iki bin altı yüz akçe yazu ile hisse-i vakf-ı Seyfeddin kırat beş ve kırk iki akçe yazu ile hisse-i Şâhî kırat on sekiz an kırat ve rub' defter-i yekûn ma'a'l-gayr hisse-i Şâhî ani'r-rüsûm der hâliye ve gayrihi dokuz bin iki yüz seksen altı akçe yazu ile mastûr ve mukayyed olduğunu defter-i hâkânî mûcebince amel oluna diyü yazıldı.

Fî evâhir-i S sene 1143

Lâmi'î

Hüküm 201

Hâslar kazâsı muzâfâtından Çatalca nâhiyesi nâibine hüküm ki

Nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Çakıl nâm karye sâkinlerinden Hristo nâm zimmî arz-ı hâl idüp karye-i mezbûr subaşısı olan Hacı Süleyman nâm kimesne tereke semeninden bir mikdâr alacağım vardır diyü da‘vâ ve vâkı‘-i şer‘ olduklarında beynlerine muslihûn tavassut itmeğle yüz guruş üzerine sulh ve mezbûr bedel-i sulhu bi’t-tamâm alup ahz u kabz idüp husûs-ı mezbûre müte‘allık âmme-i da‘vâdan zimmetlerin ibrâ ve iskât ve kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilip ve tekrâr dahi murâfa‘adan evvel hüccet-i şer‘iyye imzâ dahi olunmuşiken mezbûr Süleyman mündefi‘ olmayup ol hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm ve ibrâya mugâyir tekrâr dahl ve nizâ‘dan hâlî olmadığın bildirüp hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm ve ibrâya mugâyir dahl ü ta‘arruz etdirilmeyüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm ricâ itmeğin hilâf-ı şer‘ vâkı‘ olan te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Misâlî

Hüküm 202

Filibe monlasına ve Samako kâdîsına hüküm ki

Şerife Hanım ve Şerife Havva nâm hatunlar südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bundan evvelisi karındaşı el-Hâcc Hüseyin nâm kimesne bin yüz kırk (boş) senesinde Samako kazâsında sâkine zevcesi Rabia nâm hatunlar ile hacc-ı şerîfe gidüp avdetinde esnâ-i tarîkde fevt olup verâseti irs-i şer‘le bunlara ve zevce-i âhirine intikâl itmeğin mezbûre Rabia ve cümle muhallefât ve Samako kazâsında olan mülk-i metrûk vesâir zevce-i evveli olan kazâ-i mezbûrede sâkine (boş) nâm hatunlara müntakil emvâl ve eşyâsın hevâsına tâbi‘ kâdî ile yekdil olmağla kendü kavl-i mücerrediyle tahrîr ve defter ve verâsetde alakası olmayan kimesneler verâset iddi‘â ve a‘yândan kasabada alakası olmayan Hacı Halil ve kethudâsı Kalcıoğlu ve Yazıcızâde Mehmed ve Serdar Memiş ve (boş) ve (boş)

nâm kimesneler ile yekdil ve mezbûrun hakkı olmağla bundan cüz'î nesne götürüp hâlâ ânda inâyet vâkı‘ olmağın muhallefât-ı mezbûreyi kıymet-i âdile ile taksîm ve hisse-i şer‘iyyelerin almak istedikde mahallinde bir vechile icrâ-yı hakk mümkün olmayup bunlara külli gadr olunduğun bildirüp mezbûrlar Filibe'ye ihzâr ve sen ki Filibe kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin huzûrunda da‘vâları şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk ve fuzûlî müdâhale olunmayup mütegallibeden olan mezbûrun da‘vâsına müdâhale etdirilmeyüp mütenebbih olmayanlar ism ü resmleriyle sıhhati üzre Asitâne-i sa‘âdetime arz ve i‘lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mübâşir ta‘yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) zîde kadruhu ma‘rifetiyle bunları Filibe'ye ihzâr ve ahvâlleri şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Lütfî

Hüküm 203

Rodoscuk ve Ereğli nâiblerine hüküm

A‘mâ Hâfız Seyyid Kasım zîde salahuhu gelüp bunun yüz kırk (boş) senesinde Tekfurdağı'ndan Asitâne-i sa‘âdetime gelür iken Ereğli kasabasına iki üç saat karîb mahalde taht-ı kazânızda sâkin (boş) ve (boş) ve (boş) nâm şakîler bunu ahz ve darb-ı şedîd ile darb ve ellerin bağlayup sadakât-ı nâsdan cem‘ etdiği elli sekiz buçuk guruşluk akçesin koynundan aldıklarından mâ‘adâ üzerinde olan esvâbın dahi soyup ziyâde te‘addî ve fesâd eylediklerin bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin siz ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhimâsız mezbûrun zâyi‘ ve mesrûk olan nükûd ve eşyâsı bi-eyyi-hâl buldurulup sâhibine teslîm ve sâriklerinin hakkından gelinmesiyçün Asitâne-i sa‘âdetime arz ve i‘lâm eylemeniz bâbında emr-i âlîşânım sâdır olmuşdur.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Nehcî

Hüküm 204

Edirne bostancıbaşısına ve Edirne'de evkâf müfettiş vekîli zîde ilmuhuya hüküm

Mehmed Osman ve Ahmed Halife arz-ı hâl idüp nezâret-i sadr-ı a'zamîden Edirne'de Malkara kazâsına tâbi' Harale nâm karyede müteveffiye Daye Hundi Hatun câmi'i vakfından almak üzre Mehmed Osman iki akçe vazîfe ile cüzhân ve Ahmed Halife bir akçe vazîfe ile cüzhân olup edâ-yı hıdmet idüp bin yüz (boş) senesinde berâtı mûcebince müstehakk oldukları vazîfelerin taleb eylediklerinde vakfda müsâ'ade var iken vakf-ı mezbûr mütevellîsi Edirne'de sâkin Ahmed cevr ü eziyyet ve küçük evkâf defterlerine nazar olundukda zikr olunan cüzhânlık berât-ı şerîfimle bunların üzerlerinde olduğu mastûr bulunmağın siz ki mûmâ ileyhimâsız mahallinde şer'le görülüp müstehakk oldukları vazîfesi tahsîl olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Nehcî

Hüküm 205

Ayvacık ve (boş) kâdîlarına hüküm

Ayvacık kazâsı sükkânından Ahmed Beşe dimeğle ma'rûf kimesne gelüp bunun kimesneye vereceği ve kefâleti olmayup ve üzerine dahi şer'an bir nesne lâzım gelmiş değil iken diğer (boş) ve Salih nâm kimesneler ile Ayişe Hatun zuhûra gelüp mûrisimiz diğer Ahmed sefer-i hümâyûndan gelür iken esnâ-i tarîkde fevt [olmağla] sende alacağı var imiş diyü bundan akdem karındaşı Halil dahi fevt olmazdan mukaddem bir habbesi olmadığına mu'terifiken hâlâ mezbûrlar mündefi' olmayup izrâr kasdıyla te'addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların ve bu bâbda şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp mûcebince şer'le görülüp vech-i meşrûh üzre te'addîleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Şevkî

Hüküm 206

Sakız kazâsında nâibü'ş-şer‘ olan mevlânâ (boş) zîde ilmuhuya hüküm ki

Sakız cezîresi sâkinelerinden Manolaki nâm zimmî südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp cezîre-i mezbûrede vâkı‘ Aya Tita (?) nâm mübâşir papaslarından bunun ammîsi Papa Sehudo (?) nâm rahibin bin yüz kırk (boş) senesinde mürd olup metrûkâtı irs-i şer‘le buna ve kazâ-i mezbûrda sâkin vârislerine intikâl etmeğle mesfûrlar cümle metrûkâtı kabz ve buna hisse-i şer‘iyyesin [vermeyüp] murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında verâsetin vech-i şer‘î üzre huzûr-ı şer‘de isbât ve hükm-i şer‘î lâhık olmuşiken mesfûrlar defter-i kassâm ve hüccet-i şer‘iyyeyi verdirmeyüp gadr ve te‘ddî eylediklerin bildirüp şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Nehcî

Hüküm 207

Yenişehr-i Fener nâibine hüküm

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Fevlus (?) nâm karye ahalisi gelüp karye-i mezbûre toprağında vâkı‘ kadîmden davarları ra‘y olunup otundan ve suyundan intifâ‘ edegeldikleri mahsûs ve müstakil mer‘âlarında kimesnenin alakası yoğiken âhardan Mustafa ve Ahmed ve Hasan ve diğer Mustafa nâm kimesneler sâhib-i arzdan resm-i tapu ile aldık diyü fuzûlî bir mikdârın zabt ve mezbûrlar hâlâ müstehak olup oğulları bize intikâl eyledi diyü mezbûrlar dahi fuzûlî zabt idüp bunların hayvânâtların ra‘yden men‘ idüp gadr eylediklerin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp kadîmî mer‘âları zabt etdirilüp hilâf-ı kânûn dahl

ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Asrî

Hüküm 208

Çorlu ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalarından Müteferrika Abdullah veledi Müteferrika Ömer zîde mecduhu gelüp Silistre ve Çirmen ve Paşa sancaklarında Niğbolu ve gayrı nâhiyelerde Ramih nâm karye ve gayriden doksan dokuz bin altı yüz on iki akçe ze‘amete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olup ze‘âmeti aklâmından Vize sancağında Çorlu nâhiyesinde defter-i mufassalda otuz üç nefer re‘âyâ ve hâsılı tahtında resm-i çift ve hınta yedi bin iki yüz akçe yazusu olan Büyük Sevindikli nâm karye defter-i icmâlde kurâ-yı âher ile birikdirilüp sekiz bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin akçesi bunun ze‘âmeti mülhakâtı ve altı bin akçesi yine livâ-i mezbûrede ve nâhiye-i mezkûrede sâlifü’z-zikr Büyük Sevindikli nâm karye ve gayriden altı bin akçe paraya mutasarrıf olan Hüseyin veledi Şakird Hasan Feyzi Bey timarı olmağla mezbûrun subaşısı olan Gayrullah Efendi dimeğle ma‘rûf kimesne karye-i mezbûreden berâtı yazusuna göre hissesine düşene kanâ‘at etmeyüp ziyâdeye tecâvüz ve bunun hissesin dahi zabt ve mahsûlüne gadr ve te‘addî üzre olup tarafından subaşısı Hamza nâm kimesneyi vekîl eylediğin bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzre olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Lütfî

Hüküm 209

Gemlik nâibine hüküm ki

Gemlik kasabası sâkinlerinden Humaroğlu Yorgi nâm zimmî gelüp mesfûr kendü hâlinde olup hilâf-ı şer‘ kimesneye vaz‘ u te‘addîsi olmayup ahali-i kasaba kendüden hoşnud ve râzılar iken yine kasaba-i mezbûreden ashâb-ı ağrâzdan olup zimmî tâifesinden ba‘zıları mücerred garaz-ı dünyeviyelerin icrâ içün birkaç sene mukaddem kazâları nâibi Abdülfettah nâm nâibe istinâd ve kuvvet-i mâliyeleri sebebi ile niyâbeti alup ba‘dehu diledikleri gibi mesfûr Yorgi içün kendü hâlinde olmayup vilâyet umûruna karışup fukarâya cevr ü eziyyet idüp mücrim ve zâlimdir diyü ahali-i kasabanın haber-i âgâhları yoğiken ahali-i kasaba ağzından olmak üzre bir müzevver arz tahrîr ve ol bahâne ile gadr sadedinde oldukların bildirüp sen ki Gemlik nâibi mûmâ ileyhsin mesfûrun keyfiyet-i ahvâlin bî-garaz müslimîn ve ehl-i zimmet re‘âyâdan gereği gibi hakk ve adl üzre tefahhus ve suâl ve vâkı‘-ı hâli sıhhati ve hakîkati üzre yazup der-devlet-medârıma arz olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülüp keyfiyeti sıhhati üzre i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1143

Azîzî

Hüküm 210

Galata monlasına hüküm ki

Seyyid Mustafa nâm kimesne gelüp bu İstanbul ve tevâbi‘i at hammâllarının bi’l-fi‘il berât-ı şerîfimle başkethudâsı olan Süleyman Bey tarafından dört seneden berü Kasımpaşa iskelesinin at hammâllarının bölükbaşısı olup kendü hâlinde kimesneye hilâf-ı şer‘-i şerîf vaz‘ u te‘addîsi olmayup esnâf-ı mezbûrun cümlesi kendüden râzı ve hoşnûdlar iken Güğercinoğlu Kayıkcı Mehmed nâm kimesne zuhûr ve hilâf-ı kadîm ve mugâyir-i nizâm bunun bölükbaşılığına ta‘arruz ve nizâmlarının muhtell ve müşevveş olmasına bâ‘is

olduğun bildirüp mezbûrun ol vechile olan te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i şerîfim ricâ ve İstanbul ve tevâbi‘i iskelelerinde at hammâllarının bâ berât-ı âlîşân başkethudâları Süleyman Kethudâ ve Bahçekapısı’nda Bölükbaşı Halil ve Hasır iskelesinde Bölükbaşı Ali ve Odunkapısı’nda Bölükbaşı Receb ve Kapan-ı Dakîk’de Bölükbaşı Seyyid Mahmud ve yine Kapan-ı Dakîk’de hatab hammâlları bölükbaşısı Kara Mehmed ve Cebe Ali kapusunda Bölükbaşı Davud ve Balatkapısı’nda Bölükbaşı Ali ve Kumkapısı’nda Bölükbaşı Himmet ve Taşra Yenikapı’da Bölükbaşı Osman vesâirleri meclis-i şer‘-i şerîfde kadîmü’l-eyyâmdan berü İstanbul ve tevâbi‘i iskelelerinde İstanbul başkethudâsı tarafından bölükbaşı olup ve cümlesi ve neferâtı kendüden hoşnûd ve râzı ve bir vechile azli mûceb hâli yoğiken yine iskele-i mezbûre neferâtından gelen Güğercinoğlu Kayıkcı Mehmed nâm kimesne şimdiye değin sen bölükbaşı oldun şimdiden sonra ben bölükbaşı olurum diyü hilâf-ı kadîm ve mugâyir-i nizâm mezbûr Seyyid Mustafa’ya bölükbaşılık etdirmeyüp nizâmlarının muhtell ve müşevveş olmasına bâ‘is ve merkûm Seyyid Mustafa’dan bi’l-cümle hoşnûd ve hâlâ başkethudâ ma‘rifeti ve kefâletiyle iskele-i mezbûrda bölükbaşı olmağla yedine emr-i şerîfim verilmek ricâsına iltimâs eylediklerin İstanbul’da Bâb mahkemesi nâibi olan mevlânâ Mustafa zîde ilmuhu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince amel olunup âhardan bölükbaşılığına kimesneyi müdâhale etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Kâmil

Hüküm 211

Eflak voyvodası (boş) voyvodaya hüküm ki

İstanbul’da Fenerkapısı dâhilinde Kiremit mahallesinde sâkin Ferhad ve Agop ve Zümrüd nâm karındaşlar gelüp derzî tâifesinden olup diğer karındaşları Şirin veledi Kapril nâm zimmî Bükreş kazâsına varup sen ki Eflak voyvodası mezkûrsun senin bir müddet derzilik hıdmetinde olup ba‘dehu gelüp zevcesi Rusnik ve kızı (boş) nâm nasrâniyeleri alup bu

kerre nesne getirmek murâd eyledikde İstanbul'da mevcûd olan emvâl ve eşyâsından bir mikdârın Samatya'da Ağa Hamamı kurbunda mesâkine zevcesinin kız karındaşı Mayrec (?) nâm nasrâniyeye usta vaz' ve ol tarafa revâne olup derzilik hıdmetinde iken mesfûr bin yüz kırk iki senesinde mürd olmağla yanında olan metrûkâtı ve emânet vaz' olunan eşyasını irs-i şer'le bunlara ve Bükreş'de sâkine zevcesi Rusnik ve kızı (boş) nâm nasrâniyelere intikâl ve ol vakit tarafından tahrîr olunmuşiken mezbûre Rusnik hissesine düşene kanâ'at etmeyüp şirrete sâlike olmağla mürd-i mesfûrun vâris-i vâhidesi ancak kızım mezbûredir gayrı vârisi yokdur diyü iddi'âsıyla bunların hisselerin dahi cümlesin ahz u kabz [idüp] gadr itmeğle emânet vaz' olunan eşyâ bundan akdem İstanbul'da kassâm-ı askerînin ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve teslîm ve hisse-i sâbıkaların alup mûceb-i şer'îsi i'lâm ve icrâ-yı hakk olunup mürd-i mesfûrun ol tarafda olan metrûkâtından bunlara isâbet eden hisse-i sâbıkaların mezbûre Rusnik nâm nasrâniyede kalmağla alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden sen ki voyvoda-i merkûmsun mezbûreyi getirdüp müteveccih olan hakların alıveresin yedlerinde olan fetvâ-yı şerîfe mûcebince şer'î cevâbı var ise icrâ-yı hakk olunmak içün civârında vâkı' Yergöğü kâdîsı mevlânâ (boş) zîde fazluhuya havâle etmen içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Azîzî

Hüküm 212

İnebahtı muhâfazasında olan (boş) dâme ikbâlehuya ve İnebahtı kâdîsına hüküm ki

İnebahtı sancağında vâkı' Çatalca kazâsına tâbi' Dömeki kasabası sükkânından Dişli Yusuf dimeğle ma'rûf kimesne gelüp bunun kimesneye vereceği olmayup ve üzerine şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken ashâb-ı ağrâzdan (boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler bizim sende alacağımız vardır diyü hukûk iddi'â ve şâhid-i zûr ikâmetiyle gadr eylediklerin bildirüp mezbûrlar ol vechile iddi'â eylediklerin siz ki mûmâ ileyhimâsız da'vâları huzûrunuzda şer'le görülüp hilâf-ı şer'-i şerîf te'addî ve rencîdeleri men' u def'

olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin siz ki mûmâ ileyhimâsız hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münîf te‘addî etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Kâmil

Hüküm 213

Ber vech-i arpalık Ohri sancağına mutasarrıf olan (boş) dâme ikbâlehuya ve Mat ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Mat kazâsına tâbi‘ Tabay nâm karye sâkinlerinden Hasan ve İbrahim nâm kimesneler südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp yine Mat kazâsına tâbi‘ Ez nâm karyede sâkin şekâvet ile meşhûr Ferruhoğulları dimeğle ma‘rûf İsmail ve İbrahim ve Ömer nâm şakîler kendü hâllerinde olmayup dâimâ ibâdullâha tecâvüz üzre olduklarından mâ‘adâ âlet-i harb ile otuz kırk nefer Arnavud eşkiyâsıyla bin yüz kırk (boş) senesinde bunlar ticâret tarîkiyle Asitâne-i sa‘âdetde iken karyelerine gelüp nehâren menzillerin basup birkaç sâ‘at evlerinde meks ve büyük karındaşının kızı (boş) nâm bâkireyi esîr misillü cebren ahz ve arz ve mezkûr Hasan’ın zevcesi (boş) nâm hatunu darb-ı şedîd ile darb ve ol mahalde bir sagîr evlâdı dahi helâk olup üç yüz guruş nakd ve gümüş evânı vesâir emvâl ve eşyâların gasb u gâret idüp bunun emsâli fesâd ve şekâvetlerinin nihâyeti olmamağla bundan akdem nefy olunmuş iken bir tarîkle halâs olmağla yine kendü hâllerinde durmayup kemâ fi’l-evvel te‘addî ve tecâvüzlerinin nihâyeti olmadıkların hilâf-ı şer‘le görülüp gâret eyledikleri akçe ve emvâl ve eşyâları alıverilip icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülüp icrâ-yı hakk oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Misâlî

Hüküm 214

Ferecik nâibine hüküm ki

Merhûm ve mağfûrun leh Sultan Bayezid-i Velî tâbe serâhu evkâfı karyelerinden Ferecik kazâsına tâbi‘ Gülerlü nâm-ı diğer Solak nâm karye ahalisi gelüp bunların karyeleri harâb ve perîşân hâlâ kadîmî yerlerine gelmelerine karyeleri toprağında vâkı‘ kadîmden davarları ra‘y olunup otundan ve suyundan intifâ‘ edegeldikleri mahsûs ve müstakil mer‘â yerlerine âhardan dahl îcâb etmez iken civârlarında vâkı‘ Caferde nâm karye sâkinlerinden Mahmud nâm kimesne zuhûr ve zikr olunan mer‘â yerlerini ki perîşân oldukda bir sene yüz ellişer akçe mukâta‘a vermek şartıyla merkûmun zabtından temessük aldım mülkiyet üzre zabt ederim diyü hilâf-ı kânûn ve fuzûlî zabt idüp bunların civârlarının ra‘y olunmasına muhâlefet idüp te‘addî üzre olduğun bildirüp zikr olunan mer‘âlarına kadîmîsi üzre davarları ra‘y itdirüp mezbûrı hilâf-ı kânûn dahl ü ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i âmiremde mahfûz olan defter-i evkafa mürâca‘at olundukda Paşa sancağında Ferecik nâhiyesinde dokuz çiftlik ve yirmi yedi nefer re‘âyâ ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ma‘a mücerredân ve mukâta‘a-i çayır ve bâc-ı pây-ı ağnâm ve gâv-ı ganem ve resm-i ağıl ve rüsûmât-ı sâire ile üç bin altmış iki akçe yazusu olan Gülerlü nâm-ı diğer Solakgülü nâm karye defter-i evkâfda İstanbul’da vâkı‘ merhûm ve mağfûrun leh Sultân Bayezid Hân tâbe serâhu evkâfından olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Vehbî

Hüküm 215

Gölhisar kâdîsına ve Gölhisar hâssı voyvodasına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Akdellak nâm karye sâkinlerinden Ramazân nâm kimesne gelüp yine karye-i mezbûr sâkinlerinden Koca Mehmedoğlu’nun oğulları Ömer ve Osman nâm şakîler bin yüz kırk (boş) senesinde oğlu Mehmed nâm kimesneyi âlet-i câriha ile amden

cerh-i müstahsen ile cerh ve katl idüp ziyâde te‘addî ve fesâd eylediklerin ve bu bâbda şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mûcebince şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden yedinde olan fetvâ-yı şerîfesi mûcebince mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Lütfî

Hüküm 216

Ahyolu kâdîsına hüküm ki

Mehmed nâm kimesne gelüp bundan akdem Ahyolu kazâsına tâbi‘ Ahayolu zâbiti olan karındaşı Eyyub nâm kimesnenin Ahayolu karyesi sâkinlerinden sefîne reîslerinden Vartan oğlu Kostantin ve Papasoğlu Kostantin ve Kazak ve Kara Kosta ve Papa Zemberek’in oğlu Veklodin Reis ve Cocoy oğlu Vesayoti Reis ve Kotolioğlu (?) ve (boş) nâm zimmîlerin zimmetlerinde bin yüz otuz (boş) senesinden birbirlerinin kefâletleriyle cihet-i şer‘den ve bâ hüccet-i şer‘iyye ve memhûr temessükleri mûcebince bin beş yüz guruş hakkı olup almadan fevt olmağla irs-i şer‘le buna münhasır olup mesfûrûn zimmîlerden taleb eyledikde mücerred ibtâl-i hakk içün karındaşı müteveffâ-i mezbûrun şerîki olan (boş) nâm kimesne kazâ-i mezbûrda fevt olup müteveffânın papazları yanında bulunup mesfûrûn zimmîlerin yedlerine girmeğle bildikleri küllî edâ temessükleri tahrîr ve yedimizde temessükimiz vardır diyü hüccet-i şer‘iyye ve memhûr temessüklerine mugâyir edâda te‘allül üzre oldukların bildirüp ol tarafda âhir husûs içün emr-i şerîfimle mübâşir ta‘yîn bostan hasekîlerinden Sirozlu Mustafa Haseki zîde kadruhu ma‘rifetiyle şer‘le görülüp zimmetlerinde zuhûr eden hakkı bi’t-tamâm alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzre icrâ-yı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Hüküm 217

Edirne monlâsına ve Edirne bostancıbaşısına ve Baba-yı Atîk kâdîsına hüküm ki

Polezo nâm zimmî arz-ı hâl idüp bin yüz kırk (boş) senesinde Baba-yı Atik kazâsına tâbi‘ Kuleli nâm karyede sâkin Hasan ve karındaşı Eyyub nâm kimesnelerin çiftliğinde peynircileri olup peynir işleyüp tekmîl hıdmet idüp ba‘dehu kendüler ile kavl eylediği ücretin taleb eyledikde mezkûrlar yekûn yarına veririz diyü avk ve te’hîr eylediklerinde da‘vâcı peynir ahırında me’mûr iken mezbûrlar karye-i mezbûrdan hevâlarına tâbi‘ birkaç nefer kimesneler ile yekdil ve karye-i mezbûrede mezbûrların rıkkiyyetleri olan şakîler ile bunu basup mâlik olduğu yüz on guruş beyaz akçe ve dört Venedik altını bir boylu tüfenk ve iki piştov vesâir eşyâlarıyla bi’l-cümle gasb u gâret eylediklerinden mâ‘adâ katl murâd ve bir tarîkle ellerinden halâs olup küllî gadr ve te‘addî ve fesâd ve mezbûrlar mütegallibeden köybaşı olmağla mahallinde bir dürlü icrâ-yı hakk olunmadığın bildirüp sen ki bostancıbaşı-i mûmâ ileyhsin mübâşeretinle mezbûrlar ahz olunup müteveccih olan ücreti ile gasb u gâret olunan akçe ve eşyâların alıverilip icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk ve der-devlet-medârıma arz ve i‘lâm olunmak bâbında hükm ricâ eylediği ecilden sen ki Edirne bostancıbaşısı mûmâ ileyhsin mezbûrların hakları ahz ve huzûr-ı şer‘a ihzâr ve murâfa‘a-i şer‘ etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Misâlî

Hüküm 218

Ahyolu ve (boş) kâdîlarına ve Ahyolu Hassı voyvodasına hüküm ki

Ahyolu kazâsı sâkinlerinden Vasil nâm zimmî gelüp bunun babası (boş) nâm zimmî ile vâlidesi (boş) nâm nasrâniyenin (boş) nâm zimmîye yüz altmış iki guruş deynleri olmağla meblağ-ı mezbûrı kendü mâlından mesfûre edâ ve edâ eylediğini müş‘ir yedine Rûmî (?) temessüki aldıkdan sonra meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde babası validesi Ahyolu kazâsında mutasarrıf oldukları mülk bağ ve bağçe vesâir emlâklerin buna hibe ve teslîm

ve yedine hüccet virilüp ve beş sene babası ve vâlidesini gözedüp hâlen mürd olmağla karındaşı mülk-i mevhûbesinden hisse alurum diyü hilâf-ı şer‘-i şerîf te‘addî eylediğin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mûcebince amel olunup te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Ragıb

Hüküm 219

Terkos nâhiyesi nâibine hüküm ki

Merhûm ve mağfûrun leh Ebu’l-Feth ve Şehzâde Sultan Mehmed Hân evkâfından nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Ormanlı ve Hisarbeyli ve Celeb ve Istıranca ve (boş) ve (boş) ve (boş) karyeler ahâlîleri gelüp nâhiyelerinde beğlik mandıralarda sâkin Balaban torunu dimeğle ma‘rûf şakîlerden ahali-i kazâ mutazarrır olmalarıyla nâhiye-i mezburda Ekincik nâm mevzi‘de iskân itdirilüp müsterih olmuşlar iken hâlâ içlerinden Kel Abdullah ve (boş) ve (boş) ve (boş) nâm şakîler zuhûr ve dâimâ müskirât ve âlet-i harb ile gezüp birkaç ehl-i ırz kimesnelerin katl kasdıyla üzerlerine hücûm darb ve mecrûh ve re‘âyânın ehl-i iyâllerine fi‘il-i şenî‘a kasd ve te‘addî ve fesâd üzre oldukların bildirüp mezbûrların keyfiyetleri tefahhus ve vukû‘ı üzre Asitâne-i sa‘âdetime arz ve i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden keyfiyet-i ahvâlleri tefahhus ve vukû‘ı üzre i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Hüküm 220

Trabzon kâdîsına ve Trabzon mütesellimine hüküm ki

Süleyman nâm kimesne gelüp bunun ammîsi Hacı Abdullah nâm kimesne tüccâr tâifesinden olmağla bundan akdem İstanbul'da tüccâr tâifesinden altı kiselik kahve ve fes ve kuşak ve peştamal ve kendi mâlıyla mecmû'ı on kîse üç yüz guruş mâl ile ticâret etmek üzre gidüp ticâret eder iken mezkûr bin yüz kırk (boş) senesinde ânda fevt olup muhallefâtı irs-i şer'le bununla zevceleri (boş) ve (boş) nâm hatunlara intikâl idüp bu ve mezbûreler bu tarafda bulunmağla mecmû'ı mâlını Trabzon'da sâkin müteveffâ Abdurrahman Paşa'nın kethudâsı Balatlıoğlu (boş) dimeğle ma'rûf kimesne zabt idüp bunlara ve ashâb-ı düyûna gadr-ı küllî eylediğin bildirüp şer'le görülüp zabt eylediği muhallefât-ı merkûm alıverilip icrâ-yı hakk ve te'allül eder ise arz ve i'lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzre mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk ve i'lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Rûhî

Hüküm 221

Ferecik kâdîsına hüküm ki

(boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler gelüp bunlar segâbet ashâblarından olup mâ tekaddemden ilâ ba'de'l-ân kazâ-i mezbûrede vâkı' cereyân eden Meriç nehrinden ebnâ-i sebîl ibâdullâhı mürûr-ı ubûr etdirmeleriyle kendü hâllerinde olup kimesneye hilâf-ı şer'-i şerîf vaz' u te'addîleri olmayup ve üzerlerine dahi şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup sonradan kayık ihdâs eden (boş) nâm kimesne zuhûr ve şirrete sâlik ve mezbûr ziyâde târumâr olmağla sizi nehr-i mezbûrda işletmeziz diyü hevâsına tâbi' mütegallibeden kimesneye istinâden hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i kadîm ve bilâ emr-i münîf bî-vech te'addî ve ol vechile kat'-ı erzâklarına bâ'is oldukların bildirüp men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Hüküm 222

Malatya kâdîsına ve Malatya voyvodasına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid Mustafa zîde mecduhu gelüp mûmâ ileyhin babası ber vech-i mâlikâne mutasarrıf olduğu Malatya voyvodalığı aklâmından Boyaluca ve tevâbi'i ve Gerger nâhiyesinde Dibek ve tevâbi'i kurâ ve mezra'alarının kırk bir senesinde mültezimi olup mahsûlât ve rüsûmâtın kabz iden kazâ-i mezbûrda sâkin Ahmed Efendi dimeğle ma'rûf kimesne zimmetinde yüz guruş bekâyâsı olmağla kırk iki senesinde mültezimi olup Malatya sâkinlerinden Vaizzâde Halil Ağa dimeğle ma'rûf kimesne ben bu tarafda meblağ-ı mezbûr alınup ol tarafda mezbûr Ahmed'den tahsîl olunup kabz eylemek üzre mezbûr Halil'i vekîl idüp lakin babası müteveffâ-yı mezbûrun vefâtı haberi ol tarafa şâyi' oldukda mezkûr Ahmed meblağ-ı mezbûrı edâda te'allül ve muhâlefet üzre olduğun bildirüp meblağ-ı mezbûr tahsîl ve vekîlleri olan mezbûr Vaizzâde Halil zîde kadruhuya teslîm olunup te'allül etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzre şer'le tahsîl olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Râgıb

Hüküm 223

Rumili vâlîsi olan vezîrim (boş) paşaya mevlânâ Kalkandelen kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Holoyak (?) nâm karye sâkinlerinden Ali nâm kimesne südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp bu kendü hâlinde olup kimesneye hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' u te'addîsi yoğiken akrabasından âher yerden iki nefer oğlan gelüp buna bir müddet hıdmet itmeğle şer'an dahl olunmak îcâb etmez iken yine kazâ-i mezbûra tâbi' (boş) nâm karyede sâkin mütevellî-i sâbık Hasan Ağa dimeğle ma'rûf kimesne bin yüz kırk (boş) senesinde zuhûra ve mücerred garâz ol oğlanları ayartmışsın diyü üzerine musallat ve murâfa'a-i şer'-i şerîf olduklarında şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken mezbûr kâni' olmayup bunu darb ve otuz gün mikdârı habs eylediğinden mâ'adâ ma'lûmu'l-

mikdâr eşyâsın ve yüz yirmi guruş akçesin alup hilâf-ı şer‘-i şerîf gadr ve te‘addî eylediğin ve hâlâ elli guruşluk tüfengi yedinde olduğun bildürüp şer‘le görülüp hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk aldığı eşyâ ol mikdâr guruş akçesin ve tüfengi şer‘le girü alıverilip ve icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Şevkî

Hüküm 224

Çirmen kazâsı nâibine hüküm ki

İsmail nâm kimesne ile Afife nâm hatun südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp müteveffâ Sarıca Paşa evkâfının kazâ-i mezbûrda vâkı‘ selâtîn-i maziyye temellükü ile defterde mukayyed evkâfının tevliyet ve gallesi evlâd-ı evlâdına vakf ve gallesini ale’s-seviyye şart eylediği vakfiye-i ma‘mûlun bihâsında mastûr ve mukayyed ve vakfın tevliyeti ve gallesine evlâd-ı vâkıfdan derecede müsâvî olan Atike ve Fatıma ve Ümmühani ve Hanife nâm hatunlar ber vech-i iştirâk mutasarrıf ve hâsıl olan galleyi ber mûceb-i şart-ı vâkıf kabz ederler iken merkûme Fatıma ve Ümmühani ve Hanife müteveffiye olmalarıyla bunun vâlidesi olmağla mezbûre Fatıma’nın hissesi buna ve mezbûre Ümmühani Hatun’un hissesi oğlu mezbûr İsmail’e tevcîh olunup ber vech-i iştirâk berât-ı şerîfimle mutasarrıfeler iken mezbûre Atike hilâf-ı şart-ı vâkıf mezbûre Hanife’nin hissesiyle bunların hissesin dahi hilâf-ı şart-ı vâkıf alup gadr ve hâlâ ber mûceb-i şart-ı vâkıf vâlidesinin hissesi bunlara tevcih ve yedlerine berât-ı şerîfim verilmeğle şart-ı vâkıf ve berâtların mûcebince mutasarrıf oldukları hisselerin almak istedikde hilâf-ı şart-ı vâkıf mezbûre müdâhaleden hâlî olmadığın bildürüp hilâf-ı şart-ı vâkıf âharı dahl ü ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Şevkî

Hüküm 225

(boş) kâdîsına hüküm ki

Hâlâ Alasonya kâdîsı olan mevlânâ Hüseyin zîde fazluhu südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûrda müddet-i örfiyesini dört ay dahi zamm ve bin yüz kırk üç senesi Rebiülevveli gurresinden sene-i mezbûre Zi’l-hiccesi gâyetine değin mutasarrıf olmak üzre a‘lemü’l-ulemâi’l-mütebahhirîn bi’l-fi‘il Rumili kâdîaskerim olan mevlânâ es-Seyyid Abdullah edâmallâhu te‘âlâ fezâilehu tarafından mühürlü mektûb ve tezkire verilmiş iken halefi olan Esedullah nâm kâdî bunun müddeti tamâm olmadan gelüp kazâ-i mezbûrun umûr-ı şer‘iyyesine fuzûlî müdâhale ve te‘addî itmeğle mevlânâ-yı mezkûre gadr olduğun bildirüp yedinde olan mektûb ve tezkiresi mûcebince müddeti tamam olmadan halefi mezkûrı müdâhale etdirmeyüp te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin yedinde olan mektûb ve tezkiresi mûcebince Cemâziye’l-ahir gâyetine değin kazâ-i mezbûreyi zabt idüp halefine müdâhale etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Misalî

Hüküm 226

Edirne monlâsına ve bostancıbaşıya hüküm ki

Şerîfe Ayişe nâm hatun gelüp bunun karındaşı Seyyid Abdullah nâm kimesne fevt olup verâseti irs-i şer‘ buna intikâl itmeğin cümle eşyâsı çiftliği yine Aydos kazâsı sükkânından li-ümm karındaşları Hâcı Mustafa nâm kimesnede emânet merkûm Hacı Mustafa tegallüben zabt idüp İstanbul’a gelüp bu dahi da‘vâ sadedinde oldukda senin bizde bir helâlin zâyi‘ etmedim ancak mülâhazam budur ki zevcin bir merdân adamdır emvâli vermem ıtlâk etmişdir sana temessük verdim diyü kendü kavl-i mücerredi üzre defter idüp temşiyetden (?) sana isâbet eden bin altı yüz on yedi guruş olmağın zimmetinde olması lâzım deynimdir diyü memhûr temessük virüp tekrâr birkaç seneden sonra mührüm zâyi‘

oldu şâyed ki tatbîk iktizâ eyleye diyü temessük-i mezkûrı bir dahi mühürleyüp el-hâletü hazihi bi-kazâillahi te‘âlâ bunun yedinde olan cümle eşyâ ve emlâki muhterik ve zevci fevt olup dört sagîr yetimler ile gussâya muhtâc ve ahvâli dîğer gûn olmağla merkûm Hacı Mustafa’ya mektûb gönderüp zimmetinde olan memhûr temessüki mûcebince meblağ-ı mezbûrı taleb eyledikde ol dahi fevt olup merkûmun yüz elli kîselik muhallefâtın karz eden Aydos kazâsında sâkin eden varisleri mütegallibeden olmağla adem taleb eyledikde vereceğimiz yokdur diyü ve dürlü dürlü bahâne ile vermekde te‘allül ve muhâlefet ve ziyâde gadr sevdâsında oldukların ve tarafından Ali Efendi dimeğle ma‘rûf kimesneyi vekîl eylediğin bildürüp bostancıbaşı-i mûmâ ileyhsin ahvâllerin şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden sen ki mûmâ ileyhimâsın şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Hüküm 227

Aydın ve Menteşe sancaklarında muhassıl-ı emvâl olan vezîre Ulus ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Erbâb-ı timardan Yahya nâm sipahi gelüp berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timarları karyelerinden Ulus kazâsına tâbi‘ (boş) ve (boş) nâm karyelerinin bin yüz otuz (boş) senesinde zabtın yine Ulus kazâsına tâbi‘ Yüksündü nâm karyede sâkin Koca İbrahim nâm kimesneye virüp mezkûr dahi sene-i merkûmede iltizâmen zabt ve hâsıl olan mahsûlün ahz u kabz idüp makbûzu iltizâmına bâliğ olmuş iken mezkûr bedel-i iltizâmı vermeyüp ve hesâbın dahi görmeyüp te‘allül ve muhâlefet idüp gadr olunduğun bildürüp şer‘le hesâbları görülüp bedel-i iltizâmdan zimmetinde müteveccih olan hakkı alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Hüküm 228

Haleb vâlîsine Ağraz kazâsı nâibine hüküm

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Çom re‘âyâsı gelüp bunlar zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden vesâir mahsûllerinden kânûn ve defter mûcebince şer‘le müteveccih olan öşrlerin vermeğe râzılar iken mukâta‘a-i mezbûre mültezimi olan (boş) nâm kimesne kanâ‘at etmeyüp hilâf-ı kânûn ve defter ziyâde talebiyle te‘addî ve rencîdeden hâlî olmayup perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is ve bâdî olduğun bildirüp hilâf-ı kânûn ve defter ziyâde talebiyle te‘addî ve rencîde etdirilmeyüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer‘le men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Hüküm 229

Adana beğlerbeğisine ve Adana kâdîsına hüküm ki

Adana sükkânından (boş) nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunun üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken yine Adana sükkânından Kara Osman dimeğle ma‘rûf kimesne zuhûra gelüp bundan akdem benim iki re’s öküzüm zâyi‘ oldu sen aldın diyü bunu ehl-i örfe gamz ve tecrîm ve kendüsi dahi bin yüz kırk (boş) senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayr-ı hakk bunun üç re’s at ve üç re’s deve ve altmış guruş nükûd akçesin fuzûlî ahz idüp buna ol vechile hilâf-ı şer‘-i şerîf ziyâde gadr ve te‘addî eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe olduğun bildirüp mûcebince şer‘le görülüp alıverilip icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin fetvâ-yı şerîfesi mûcebince şer‘le görülmek emrim olmuşdur.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Hüküm 230

Sis kâdîsına hüküm ki

Sis kazâsı sâkinlerinden Abdülhalim nâm kimesne gelüp bundan akdem bu yine Sis sükkânından İbrahim nâm kimesneye emânet vaz‘ eylediği ma‘lûmu’l-mikdâr akçesi içün mezbûr şirrete sâlik ve senin akçen sirka oldu diyü cevâb ve ba‘dehu meblağ-ı merkûm sirka olmayup kendüde olduğu nümâyân olmağla meblağ-ı merkûmun bir mikdârını aynı ile teslîm ve bâkîsi dahi kendü zimmetinde olduğun ikrâr ve meclis-i şer‘de bâkî kalan meblağ-ı merkûmı dahi ma‘rifet-i şer‘le tamâmen edâ ve teslîm ve kat‘-ı nizâ‘ olunup birbirlerinin zimmetlerini ibrâ ve iskât birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye virilüp ve bu makûle ibrâ-yı zimmet birle hüccet-i şer‘iyye verilen da‘vânın tekrâr istimâ‘ı memnû‘iken mezbûr eşirrâdan olmağla mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye girü şirrete sâlik ve gadr murâd eyledükde ve bu bâbda şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyye mûcebince amel olunup hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-yı münîf ve hüccet-i şer‘iyye te‘addî etdirilmemek bâbında hükm ricâ itmeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Hüküm 231

Hazargrad kâdîsına ve Niğbolu sancağı mütesellimine hüküm ki

Mehmed nâm kimesne gelüp bunun bin yüz kırk (boş) senesinde hâlâ Hazargrad’da sâkin mütevellî olan İbrahim nâm kimesnede cihet-i şer‘den temessüki mûcebince bin beş yüz guruş alacak hakkı olup taleb eyledikde vermekde te‘allül ve tereddüd ve dürlü dürlü bahâne ile ibtâl-i hakk murâd ve gadr sevdâsında olduğun bildirüp şer‘le görülüp mezbûrun zimmetinde sâbit ve müteveccih olan ol mikdâr hakkı alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm ricâ eylediği ecilden mübâşir ta‘yîn olunan (boş) zîde kadruhu ma‘rifetiyle vech-i meşrûh üzre şer‘le tahsîl olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Hüküm 232

Karahisar-ı Şarkî ve (boş) kâdîlarına ve Arz-ı Rum mütesellimine hüküm

Karahisar-ı Şarkî kazâsı muzâfâtından Molla Şehri nâhiyesine tâbi‘ Gözüküçük nâm karyeden Seyyid Ebubekir ve karındaşı Seyyid Mustafa gelüp karye-i mezbûrede yeri dahi mülk değirmana ber vech-i iştirâk mutasarrıflar olup resmi defterde sâhib-i arza hâsıl kayd olunmuş değil iken sâhib-i arz olup Karahisar sâkinlerinden Küçük Şeyhli dimeğle ma‘rûf Ömer nâm kimesne Seyyid Mustafa Müfti Mustafa ile yekdil ve mücerrediyle karyem toprağında olmağla resm alırım diyü hilâf-ı defter te‘addî eyledikde ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildürüp mûcebince şer‘le görülüp hilâf-ı defter te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Ragıb

Hüküm 233

Tırhala kâdîsına ve mütesellimine hüküm ki

Tırhala’da sâkin sâbıkâ alaybeği Hasan Bey nâm kimesnenin akrabasından Kadri nâm kimesne ile zevcesi (boş) ve kayınvalidesi (boş) nâm hatunlar zimmetlerinde (boş) senesinde cihet-i karz-ı şer‘îden iki yüz otuz guruş hakkı olup taleb eyledikde te‘allül etmeleriyle müteveccih olan hakkı alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin siz ki mûmâ ileyhimâsız mahallinde şer‘le ihkâk-ı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Nehcî

Hüküm 234

Galata mollâsına hüküm ki

Ahmed ve Mustafa nâm eytâm südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl sunup Fındıklı kasabası mahallâtından Avni Efendi mahallesinde mutasarrıf oldukları çinihâne kadîm olup bundan akdem derûnunda bâ fermân-ı âlî birkaç eyyâm kefere tâifesi işler iken mahalle-i mezbûreden ashâb-ı ağrâzdan birkaç nefer kimesneler ihrâkdan havf ederiz ve gâh çinihânenin binâsı tahtadır diyü teşekkî etmeleriyle kefere tâifesi bâ fermân-ı âlî ihrâc ve çinihâne-i mezbûr mu‘attal kalup lakin kârhâne-i mezbûr kadîm olup ve binâsı dahi kârgîr olup ahali-i mahalleye ve bir ferde zararı ve ihrâk havfı dahi olmayup fîmâba‘d kefere komayup müslümânlar istihdâm ve kemâfi’l-evvel çini işleyüp ve çinicibaşıya dahi kalb işlerler diyü bilâ emr-i şerîf bahâne etdirmeyüp ve mezbûrlar kalb işlemeye kemâl üzre ta‘ahhüd etmeleriyle hilâf-ı şer‘-i şerîf te‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve mezbûrların Fındıklı’da vâkı‘ mutasarrıf oldukları kârgîr çinihânenin kimesneye zararı yoğiken bundan akdem Fındıklı sâkinlerinden ba‘zıları çinihâne-i mezkûr ahşâbdan olmağla ihrâka bâ‘isdir diyü hilâf-ı inhâ i‘lâm ve mu‘attal etdirmeleriyle mağdûriyetini müş‘ir i‘lâm-ı hâl ve sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince kârhâne-i mezbûre varılıp mu‘âyene ve tefahhus olduğunda fi’l-hakîka kârhâne-i mezkûr yetmiş seksen seneden berü atîk çinihâne ve binâsı metîn kârgîr ebniye olup kimesneye zararı olmadığı zâhir olmağla fîmâba‘d kârhâne-i mezbûrun işçileri müslümân olup kalb ve nâ-müstehakk işlememek şartıyla kemâfi’l-evvel çini tabhiyçün müşâ‘at ve vech-i meşrûh üzre bî-vech müdâhale edenlerin bilâ emr-i şerîf te‘addîleri men‘ u def‘ olunmak içün kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân bi’l-fi‘il hâssa mi‘mârbaşı olan Mehmed zîde mecduhu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince bî-vech müdâhaleleri men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Azizî

Hüküm 235

Karaağaç ve (boş) kâdîlarına ve Kütahya mütesellimine hüküm

Karaağaç sükkânından İsmail nâm şâb-ı emred gelüp bu kendü hâlinde olup kimesneye hilâf-ı şer‘ vaz‘ u hareketi yoğiken yine Karaağaç sükkânından kendü hâlinde olmayan Ali ve diğer İsmail ve Türkoğlu (boş) nâm şakiler bin yüz kırk (boş) senesinde bunu alup habs ve ahar mahalle götürüp fi‘il-i şenî‘ kasd idüp te‘addî etmeleriyle murâfa‘a-i şer‘-i şerîf ve icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden fetvâ-yı şerîfesi mûcebince mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Hüküm 236

Kandiye vâlîsine ve Kandiye kâdîsına hüküm ki

Sekizinci sekbânların avcıbaşısı Ahmed gelüp bundan akdem bunun Abdullah nâm hıdmetkârı orta mâlı nükûdundan yüz otuz üç buçuk guruş ve bir pandol (?) sâ‘at ve iki hilâlî sâ‘at ve iki dolama ve bir nâfe kürk ve iki sarığını sirka ve mezkûrı batrune levendânından A‘mâ Mehmed nâm kimesne ayardup batrune ile ma‘an getirüp Kandiye’ye varup Kandiye’de mezbûr Abdullah hasta etmek ile taşra çıkarup bir yere bıragup batrune Kandiye’den kalkdıkda verilen fermân batrune kapûdânına vâsıl olmağın mezbûr A‘mâ Mehmed’i habs idüp mezbûr Abdullah yanında mevcûd olan eşyâsıyla ma‘an Kandiye’de olmağla Asitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzre ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Hüküm 237

Mevlânâ Ahyolu kâdîsı zîde fazluhuya hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Ahayolu nâm karye re‘âyâsı südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâkı‘ tekâlîflerin edâ idüp kusûrları yoğiken

karyelerinde sâkin kocabaşıları olan (boş) ve (boş) nâm re‘âyâlar birbirleriyle yekdil ve bin yüz otuz sekiz ve otuz dokuz senelerinde emr ve defterden ziyâde bi-gayr-ı hakk kendüler içün zulmen akçe zamm ve tahsîl ve hâlâ dahi metâlibi ile te‘addî üzre olmalarıyla muhâsebelerin görmek istedikde te‘allül ve nice dürlü muhâlefet idüp zikr olunan senelerde karyelerine isâbet idüp kâdî defteri mûcebince takdîm olunan tekâlîf sicill-i mahfûzda mukayyed olmağla ma‘lûm olunmak içün bir sûreti sicill-i mahfûzdan ihrâc ve bî vech-i şer‘î te‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Fahrî

Hüküm 238

Karasu kâdîsına ve Silistre mütesellimine hüküm ki

Karasu kazâsı sâkinlerinden Ali nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bu kendü hâlinde olup hilâf-ı şer‘-i şerîf bir dürlü rencîde olunmak îcâb eder hâli olmayup ve üzerine dahi şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken ashâb-ı ağrâzdan olup yine Karasu kazâsı sâkinlerinden Menzilci el-Hâcc Mehmed nâm kimesnenin bundan akdem birkaç re’s bargirleri sirka olundukda mezbûr Hacı Mehmed tezvîrâta tesaddî ve sâbıkâ Karasu kâdîsını itmâ‘ ve ol dahi tama‘-ı hâmmından nâşî mezbûr Hacı Mehmed beni bargirleriyle Asitâne-i sa‘âdete götürsün içün i‘ânet itmeğle ma‘zûlen kazâ-i mezbûrdan râhî olacağı gün mezbûr Hacı Mehmed husûs-ı mezbûrı bundan da‘vâya şürû‘ ve zikr olunan mesrûka bargirlerim sen sirka eyledin diyü buna ifk-i iftirâ ve zûr şâhid ikâmetiyle aldığı müzevver hüccet ibrâzıyla üzerine musallat ve hilâf-ı şer‘-i şerîf bunu ta‘cîz ve rencîdeden hâlî olmadığın bildirüp mahallinde şer‘le görülüp hilâf-ı şer‘-i şerîf mezbûre kavl-i mücerrediyle bunu ol vechile te‘addî ve rencîde etdirilmeyüp zâhir olan te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Vehbî

Hüküm 239

Siroz ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

İstanbul'da Ayasofya-i kebîr kurbunda vâkı' merhûm ve mağfûrun leh Sultan Selîm Hân tâbe serâhu türbe-i şerîfi evkâfı mütevellîsi olan Ebubekir zîde kadruhu südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp Haremeynü'ş-şerîfeyn evkâfından Siroz kazâsına tâbi' Kurşun-ı kebîr mukâta'ası toprağında vâkı' tasarrufunda olan ma'dûd-ı istiklâl menzil ile ma'lûmetü'l-hudûd tarlaların Siroz'da sâkin Siroz ladikası bin yüz kırk (boş) senesinde bir müddet fuzûlî zabt idüp gadr itmeğle bundan akdem dâru's-sa'ade-i mezbûre ağası huzûrunda akd olunan meclis-i şer'-i şerîfde murâfa'a oldukların şer'an hükm ve zikr olunan menzil ile tarlaları alup zabt idüp lakin mesfûrun fuzûlî tasarruf eylediği eyyâmdan menzil-i mezbûrun icâresiyle zikr olunan tarlaların noksân arazisi taleb eyledikde hilâf-ı şer'-i şerîf vermekde te'allül ve muhâlefet eylediği ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîfe mûcebince şer'le görülüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Emrî

Hüküm 240

Karasu ve (boş) kâdîları zîde fazluhumâya ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Silistre mütesellimi (boş) zîde kadruhuya hüküm ki

Karasu kazâsı ahalisi südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp yine kazâ-i mezbûre tâbi' Umurca ve Akdolu nâm karye re'âyâlarının bunların kazâları toprağında hâneye bağlu tekâlîf

alınmak îcâb eder emlâk ve yerleri olmağla üzerlerine edâsı lâzım gelen imdâd-ı hızıriye ve seferler vukû‘unda seferiye fermân olundukda seferiye ve avârız ve bedel-i nezl vesâir emr-i şerîfimle vâkı‘ olan bi’l-cümle tekâlîfleri taraf-ı şer‘den verilen mümzâ ve mahtûm tevzî‘ defteri mûcebince a‘lâ ve evsat ve ednâ i‘tibâriyle bunlar ile ma‘an edâ edegelmişler iken hâlâ mezbûrlar a‘yân ve mütegallibeden ba‘zı kimesnelere istinâd ile bizim hâne ve avârız ve bedel-i nezlimiz maktû‘dur gayrı tekâlîf vermeyüz diyü hilâf-ı kânûn te‘allül ve muhâlefet üzre oldukların bildirüp mezbûrlara üzerlerine edâsı lâzım gelen imdâd-ı hızıriye ve seferler vukû‘unda seferiye ve bedel-i nezl ve avârız vesâir emr-i şerîfimle vâkı‘ tekâlifi tahammüllerine göre a‘lâ ve evsat ve ednâ i‘tibâriyle bunlar ile ma‘an edâ etdirilip hilâf-ı kânûn ol vechile illet ve bahâne ile muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Vehbî

Hüküm 241

Edirne kâdîsına ve Edirne bostancıbaşısına ve Şumnu kâdîsına hüküm ki

Ümmühani nâm hatun südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunun karındaşı Halil nâm kimesne bin yüz kırk senesinde fevt olup verâseti irs-i şer‘le buna intikâl idüp müteveffâ-yı mezbûrun Şumnu kazâsında sâkin Menzilci Hasan nâm kimesne zimmetinde cihet-i şer‘den temessükü mûcebince elli beş guruş ve yine kazâ-i mezbûrda sâkin Çeribaşı Hasan nâm kimesne zimmetinde temessüki mûcebince bin dört yüz kırk bir guruş hakkı olup almadan fevt ve irs-i şer‘le buna intikâl ve kable’l-edâ merkûm Çeribaşı Hüseyin dahi fevt olup emvâl ve erzâkı kazâ-yı mezbûrda sâkin oğulları İbrahim ve Abdullah ve Turhan nâm kimesneler zabt idüp taleb eyledikde ma‘nîleri olmağla vermekde te‘allül ve muhâlefet ve mahallinde bir vechile mu‘âvenet ve icrâ-yı hakk olunmadığın bildirip sen ki bostancıbaşı-i mûmâ ileyhsin ma‘rifetinle mezbûrlar Edirne’ye ihzâr ve sen ki mevlânâ-

yı mûmâ ileyhsin da‘vâları huzûrunda şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzre şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Nehcî

Hüküm 242

Çakıllı ve (boş) kâdîlarına Kastamonu mütesellimine hüküm ki

Çakıllı kazâsına tâbi‘ Kartallu nâm karyeden Ali nâm kimesne gelüp bunun babası Ebubekir nâm kimesne karye-i mezbûrdan Hacı Mustafa nâm kimesneden on iki guruş istikraz ve mukâbelesinde karye-i mezbûre toprağında tasarrufunda olan yerlerin emâneten virüp meblağ-ı mezbûrı edâ etmeden babası mezbûr fevt olmağla ol yerler bi-hasebi’l-kânûn buna intikâl idüp lakin bu ol vakitde sagîr bulunmağla hâlâ irişüp bâliğ ve da‘vâya kâdir olmağla meblağ-ı mezbûrı mezkûre virüp yerlerin zabt itmek murâd eyledikde mezbûr şirrete sülûk ve ol yerleri baban buna ferâgat eyledi diyü te‘allül ve muhâlefet üzre olduğun ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîfe mûcebince amel olunup ol yerler kendüye zabt etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Râgıb

Hüküm 243

Vodine kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Debrekoman nâm karye sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne gelüp bu kendü hâlinde olup hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ u te‘addîsi olmayup ve üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup ashâb-ı ağrâzdan ba‘zı kimesneler birbirleriyle yekdil olmalarıyla mücerred celb-i mâl içün bilâ

hüccet hukûk iddi‘âsıyla nizâ‘ ve Rumili vâlîsine hitâben bir tarîk ile ısdâr eyledikleri emr-i şerîfimle üzerine mübâşir ta‘yîn ve bilâ murâfa‘a ahz u tecrîmden hâlî olmadıklarından emn ü rahatı kalmayup mağdûr olduğun bildirüp sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin huzûrunda ba‘de’l-murâfa‘a mezkûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ol vechile fuzûlî zâhir olan te‘addîleri ma‘rifet-i şer‘le def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Na‘îm

Hüküm 244

Gecnus (?) kâdîsına hüküm ki

Kuzzâtdan Hüseyin zîde fazluhu gelüp bu kazâ-i mezbûr mahkemesinde nâib olup beyne’l-ahâlî icrâ-yı ahkâm-ı şer‘iyye idüp ve kimesneye hilâf-ı şer‘ vaz‘ u te‘addîsi olmayup herkes kendüden ve evzâ‘-ı etvârında rızâ ve şükrân üzreler iken ashâb-ı ağrâzdan ba‘zılarının hevâlarına tâbi‘ olmayup zulmlerine ruhsat vermediğinden buna arz idüp mücerred arzen biz senin kazâ-i mezbûr mahkemesinde nâib olduğun istemeziz elimizde emrimiz vardır diyü cümlesini ta‘cîz eylediklerin bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm ricâ itmeğin kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Sûretî

Hüküm 245

Baba-yı Atik ve Bergos kâdîlarına hüküm

Kıdvetü’s-sâdâti’l-kirâm Seyyid Mehmed zîde şerefuhu arz-ı hâl idüp Bergos kazâsına tâbi‘ (boş) nâm karyede vâkı‘ babasından müntakil ağılın aklâmın bin yüz otuz (boş) senesinde icâre ile Bergos kasabasında sâkin Bezci Hâcı Hüseyin nâm kimesne zabt ve

zimmetinde müctemi‘ olan icâresin taleb eyledikde hevâsına tâbi‘ kâdîya iştirâ vermekde te‘allül ve te‘addî eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp sen ki Baba-yı Atik kâdîsı mevlânâ-yı mezkûrsun husûs-ı mezbûrı Bergos kâdîsı ile ma‘an şer‘le görüp müteveccih olan hakkı tahsîl ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve müsâ‘ade olunmak içün a‘lemü’l-ulemâi’l-mütebahhirîn efdalu’l-fudalâi’l-müteverri‘în bi’l-fi‘il şeyhü’l-islâm müftîü’l-enâm olan mevlânâ Abdullah edâmallâhu te‘âlâ fezâilehu işâret etmeleriyle vech-i meşrûh üzre şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Lütfî

Hüküm 246

Biga ve (boş) kâdîlarına ve Biga mütesellimine hüküm ki

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Abbas zîde kadruhu südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp Biga sancağında ve nâhiyesinde Hak (?) ve Çiftlik-i Süleyma nâm karye ve gayriden sekiz bin üç yüz seksen dokuz akçe timara mutasarrıf Ahmed ve Mehmed nâm sipahilerin berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları timar-ı mezbûrun iltizâmı ber mûceb-i temessük uhdesinde ve bin yüz otuz sekiz ve otuz dokuz seneleri mahsûlünden deranbâr olunmuş ma‘lûmu’l-keyl mahsûlünü yine Biga kasabası sâkinlerinden sâbıkâ alaybeği olan Abdullah nâm [kimesne] hilâf-ı şer‘-i şerîf ve fuzûlî ahz ve bî vech-i şer‘î taht-ı kazânızda vâkı‘ karye-i mezbûrda anbarda mevcûd olan mahsûle müdâhale ve bundan akdem Asitane-i sa‘âdetimde murâfa‘a olduklarında mahsûl-i mezbûr bi gayr-ı hakk aldığı üzerine sabit ve bir mikdârı teslîm ve küsûru zimmetinde kalup taht-ı kazânızda firâr ve anbarda mevcûd olan mahsûlüne müdâhale ve gadr sevdâsında olduğun bildirüp şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk ve mevcûd olan mahsûlüne müdâhale etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Sûretî

Hüküm 247

Ber vech-i arpalık Ohri sancağı mutasarrıfına Debre-i Bâlâ ve (boş) kâdîlarına ve Mat kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki Mat nâibi mevlânâ Zeynelabidin zîde ilmuhusun südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp Mat kazâsına tâbi‘ Niyabi (?) nâm karye sâkinlerinden Hasan Kaçan nâm kimesne meclis-i şer‘a varup bundan akdem bin yüz otuz yedi senesinde İstambol’dan vilâyetine gelür iken civarında vâkı‘ Debre-i Bâlâ kazâsına tâbi‘ Hereş ve Zevaga (?) nâm karyeler kurbunda tahmînen bir sâ‘at mesâfede olan Berat nâm mahalde sâlifü’z-zikr karyelerden beş nefer eşkiyâ yoluna inüp katl kasdıyla hücûm ve üzerinde bulunan üç yüz guruş nükûd ve yarım vukiyye süzülmüş gümüş ve on iki sahan ve iki sini ve iki leğen ma‘a ibrik ve iki ağa mintanı ve üç aded salcı mintanı ve üç gömlek ve üç dizlik ve bir şal ve bir divan dolaması ve bir boy kürkü ve bir beden kürkü ve yirmi iki çift papuş ve kırk beş aded bağlık beher dânesi yirmi paralık vesâir emvâl ve eşyâsın gasb u gâret etmeleriyle bundan akdem ma‘lûmu’l-esâmî Hereş ve Zevga nâm karyelerde sâkin mezbûrlar ve ihtiyâr söz sâhibleri ile ma‘an murâfa‘a-i şer‘ olduklarında ikrâr ve i‘tirâf idüp ve otuz güne dek edâya te‘ahhüd ve kefîl ve yedine hüccet-i şer‘iyye virüp ancak öteden berü karye-i mezbûre ahalileri dâimâ kâr u kisbleri sâriklik ve gâret-i emvâl-i nâs eylemek adet-i müstemirreleri olmağla bir dürlü meblağ-ı mezbûr ve gasb u gâret eyledikleri emvâl ve eşyâsın virmeyüp icrâ-yı hakk olunmamağla sen ki Ohri mutasarrıfı mûmâ ileyhsin mübâşeretinle yedinde olan hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince şer‘le görülüp kefâlete ta‘ahhüd ve iktidârları üzre gâret olunan akçe ve eşyâsı tahsîl ve icrâ-yı hakk olunmak bâbında iltimâsıyla vâkı‘-ı hâle hükm verilmek ricâsına arz etmeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Misâlî

Hüküm 248

(boş) kâdîsına ve Şuhud nâibine ve Kütahya mütesellimine hüküm ki

Şuhud kazâsına tâbi‘ Çölmek nâm karyede vâkı‘ Şeyh Ahbar tekyesinin evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre bi’l-fi‘il berât-ı şerîfimle tekyenişîni olan Şeyh Ahmed zîde salahuhu gelüp karye-i mezbûre toprağında ma‘lûmetü’l-hudûd yerleri selâtîn-i mazıyyeden beri bunun ceddi mezbûr Şeyh Ahbar’a hibe ve temlîk ve yedine mülknâme-i hümâyûn verildikden sonra ol dahi ol yerlerin tasarruf ve gallesin ancak evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre tekyenişîn olanlara şart ve ta‘yîn eylediği defter-i hâkânîde ve vakfiye-i ma‘mûlun bihâsında mukayyed ve bu evlâddan olup yoluna hareket evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre zabt ve vâkıf-ı mezbûr vakfiyyesinde kimesneye bir nesne şart etmiş değil iken ammisi oğlu Ali ve Süleyman ve İdris zuhûr ve hevâlarına tâbi‘ kâdî ve nâib ile yekdil vakfiye talebiyle hilâf-ı şart-ı vâkıf müdâhale eylediklerin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp hilâf-ı şart-ı vâkıf te‘addîleri men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Râgıb

Hüküm 249

Rumili vâlîsine ve Mat ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Mat kazâsına tâbi‘ Garbat nâm karyeden İbrahim Beşe dimeğle ma‘rûf kimesne ile Murad kızı Fatıma Hatun gelüp bunların üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken mezbûr karyeden Mustafa ve karındaşı Hasan zuhûr ve sizin dayınız Mehmed bizim mûrisimiz Hüsnü kırk sene mukaddem darb idüp ol darbdan fevt olmuş diyü bunların bin yüz kırk (boş) senesinde menzillerin basup üç çift kara sığır öküzü ve bir bârgîr ve bir katır ve takyede dikilü üç bin akçelerin ahz ve mezbûrenin başına darb-ı şedîd ile darb idüp ziyâde fesâd eylediklerin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîfe mûcebince

şer‘le görülüp aldıkları girüye alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin fetvâ-yı şerîfe mûcebince şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Râgıb

Hüküm 250

Malkara ve Keşan kazâları nâiblerine hüküm ki

Malkara kazâsına tâbi‘ Kevni nâm karye re‘âyâsı südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp Keşan kazâsı sâkinlerinden kavsalacı tâifesinden Hacı İbrahim nâm kimesneden iki yüz elli guruş ve Malkara kazâsına tâbi‘ Süleyman nâm karyeden Ahmed nâm kimesneden altı yüz guruş ve yine kazâ-i mezbûrdan diğer Ahmed nâm kimesneden iki yüz elli guruş istikrâz idüp meblağ-ı merkûm her sene bunların üzerlerine devr-i şer‘î ve ilzâm-ı ribh olunmuş değil iken mezkûrlar birkaç seneden berü onu ondört hesâbı üzre mu‘âmele nâmıyla asıl mâldan birkaç kat ziyâde akçelerin aldıklarından mâ‘adâ kanâ‘at etmeyüp kolcu ve ayak derisi akçesi nâmıyla akçelerin alup mezbûrlar deynlerine mukırr ve mu‘terif ve edâda dâhilleri yoğiken asıl mâl ve murâbaha ve def‘aten alırız diyü tegallüben ahz u habs teklîfi ile fukarâyı te‘addî ve rencîdeden hâlî olmayup icrâ-yı hakk olunmamağla küllî gadr ve ahvâlleri dîğer gûn olduğun bildirüp şer‘le görülüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Misâlî

Hüküm 251

(boş) kâdîsı ve Bakıkesri kazâsı nâibine ve Karesi sancağı mütesellimine hüküm ki

Yenişehir kazâsı sükkânından (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler gelüp bunlar kendü hâllerinde mesâlihleriyçün mürûr ederler iken taht-ı kazânızda vâkı‘

Susuğruluk ve Eskiköy ve Paşaköy ve Yakupköyü ve Helalce ve (boş) nâm karyede sâkin eşkiyâdan Ahmed ve Mehmed ve Hâcı Hüseyin ve oğulları (boş) ve (boş) ve (boş) ve Mahmud nâm kimesneler hevâlarına tâbi‘ eşkiyâ ile bin yüz kırk (boş) senesinde bunların önlerine inüp emvâl ve eşyâların nehb ü gâret ve ziyâde te‘addî ve fesâd eylediklerin bildirüp şer‘le görülüp mezbûrların nehb ü gâret eyledikleri emvâl ve eşyâları teveccüh eden mezbûrlardan alıverilip icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Şevkî

Hüküm 252

Diyarbekir vâlîsine ve Cizre ve (boş) kâdîlarına hüküm

Cizre kasabası sükkânından Ebubekir ve Yusuf nâm karındaşlar gelüp karye-i mezbûr toprağında vâkı‘ müteveffâ babalarından irs-i şer‘le müntakil ma‘lûmetü’l-hudûd mülk arsa ve mülk bağçe ve mülk menzil ve ma‘lûmu’l-esâmî eşyâların kasaba-i mezbûr sükkânından kendü hâlinde olmayan zî-kudret Osman ve Mehmed nâm karındaşlar mu‘în-i kesîreleri olmağla a‘yân-ı vilâyetin himâyesiyle bin yüz otuz (boş) senesinde fuzûlî zabt ve da‘vâ-yı şer‘ eylediklerinde mücerred virmemek içün babandan satın aldık ve gâh sizinle müşterekleriz diyü kavl-i mücerredlerin vermeyüp gadr eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mûcebince fuzûlî zabt olunan emlâk-ı mevrûsların mahsûl-i müstehlikeleriyle emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Nahîfî

Hüküm 253

Karasu kâdîsına ve Silistre mütesellimine hüküm ki

Ahmed nâm kimesne gelüp Karasu kazâsı ahalisinden (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahi ba‘zıları umûr-ı husûsların görmek içün taraflarından bunu tevkîl ve umûrumuz içün her ne harc u sarf edersen bizler sana virirüz diyü bin yüz otuz (boş) senesinde buna bi-şarti’r-rücû‘ emr ve cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verildikden sonra bu dahi mezbûrların emirlerine binâen umûr ve husûsların görünceye dek kendü hâlinde altı yüz guruş harc u sarf idüp ve itmâm-ı mesâlih eyledikden sonra hukûk-ı şer‘den olan masrûfını mezbûrlardan taleb ve almak istedikde mücerred vermemek içün dürlü illet ve bahâne ile edâda te‘allül ve muhâlefet idüp ziyâde gadr eylediklerin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp mûcebince şer‘le alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Hüküm 254

Karasu kâdîsına ve Silistre mütesellimine hüküm ki

Sen ki Karasu kâdîsı mevlânâ Mehmed Hıfzı zîde fazluhusun südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûr ahalisi meclis-i şer‘a varup bunlar üzerlerine edâsı emr-i şerîfimle vâkı‘ tekâlîfleri edâ idüp kusûrları yoğiken kazâ-i mezbûra tâbi‘ Ada nâm mahalde sâkin olan (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahi ba‘zı zimmîlerden emr-i şerîfimle vâkı‘ tekâlîfden hisselerine düşeni taleb eylediklerinde mezbûrlar vermekde te‘allül ve bi’l-cümle bunların üzerlerine tahmîl ve ol vechile perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is oldukların bildirüp emr-i şerîfimle vâkı‘ olan tekâlîfden hisselerine düşen tekâlîf bunlar ile ma‘an edâ etdirilmek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâkı‘-ı hâli ilhâhlarıyla arz eylediğin ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Hüküm 255

Edirne ve Malkara kazâları nâiblerine hüküm ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed zîde kadruhu gelüp mûmâ ileyh merhûm ve mağfûrun leh Sultan Süleyman tâbe serâhu binâ eylediği câmi'-i şerîf ve imâret-i âmireleri evkâfı mukâta'alarından Edirne kazâsında vâkı' Makriz ve Malkara kazâsında vâkı' Şeyhan mukâta'alarının çiftlik zâbiti olup ve mukâta'a-i mezbûr karyelerinden defterde mukayyed karyelerinden Edirne kazâsına tâbi' nefs-i Makriz ve Sazlıdere ve Kuruçeşme ve Karaçay ve (boş) ve Şeyhan mukâta'ası karyelerinden Malkara kazâsına tâbi' nefs-i Şeyhan ve Birecik ve (boş) nâm karyelerinin defterde mukayyed ra'iyyet ve ra'iyyeti oğulları kurâ-i mezbûrlar toprağında zirâ'at ve hirâset idüp zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri öşürlerin karyelerinde olan anbara ba'dehu (…) durur tereke satılır âharı pazara götürmek istedikde ba'zıları hilâf-ı kânûn te'allül eylediklerin bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin kânûn üzre hükm yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Kadrî

Hüküm 256

İnebahtı kâdîsına hüküm ki

Ahmed zîde mecduhu gelüp İnebahtı sancağında Alafori (?) nâhiyesinde berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden Korkimesne ve tevâbi'i karyelerinin bin yüz otuz dokuz ve kırk senelerinde inkirâzî bir tahvîl ile ber vech-i emânet zabt ve sene-i sâbıklara mukâyese sekizer yüz guruşu mûmâ ileyh Ahmed zîde mecduhuya irsâl eylemek şartıyla İnebahtı sâkinlerinden miralay-ı sâbık Salih nâm kimesne ademîsi Çeribaşı İbrahim yediyle temessükleri irsâl ve merkûm Salih dahi minvâl-i meşrûh üzre kabûlü müş'ir mektûbı gelüp zabt ve mahsûlün kabz idüp makbûzı bedel-i iltizâma bâliğ olmuşiken meblağ-ı mezbûrdan ancak beş yüz guruş irsâl ve bâkî bin yüz guruşu vermekde te'allül etmeğle bundan akdem iki def'a vermekde te'allül eder ise Tersâne-i âmireme ihzâr oluna diyü İnebahtı sancağı alaybeğisi ma'rifetiyle peyderpey ısdâr ve

merkûm Salih ahz olundukda ben akçeyi tamâmen göndermişidim diyü def‘ ve yine vermekde te‘allül üzre olduğun bildirüp zimmetinde bâkî kalan ol mikdâr guruş tarafından vekîli (boş) nâm kimesneye alıverilip edâda muhâlefet eder ise mübâşir ta‘yîn olunan (boş) zîde kadruhu ma‘rifetiyle Asitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında hükm ricâ itmeğin bu def‘a dahi edâda te‘allül eder ise mübâşir ma‘rifetiyle Asitâne-i ihzâr olunmak içün yazılmışdır

Fî evâil-i Râ sene 1143

Hüküm 257

Rize kâdîsına hüküm ki

Rize kal‘ası neferâtından (boş) ve (boş) ve (boş) nâm müstahfızlar gelüp Rize sükkânından olup zümre-i eşirrâdan (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup hevâlarına tâbi‘ ba‘zı zaleme ile yekdil ve her birini birer bahâne ile bi-gayr-ı hakk tecrîm eylediklerinden gayrı bi’l-fi‘il berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları gedik bâzârı mahsûlüne dahi bilâ berât fuzûlî müdâhale ve tegallüben ahz u kabz idüp ve’l-hâsıl mezbûrlar muzırrü’l-nas makûlesinden olmalarıyla emn ü rahatları kalmayup mağdûr oldukların bildirüp mezkûrların keyfiyet-i ahvâlleri zâbitleri ma‘rifetiyle ve ma‘rifet-i şer‘le bî-garaz müslimînden tefahhus ve suâl ve hakîkat-i hâl vukû‘ı ve sıhhati üzre der-devlet-medârıma arz ve i‘lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Na‘îm

Hüküm 258

İslimye ve (boş) kâdîlarına hüküm ki

Bunun babası Yani nâm zimmî diyar-ı âhara gider oldukda yine hevâsına tâbi‘ (boş) nâm karye toprağında vâkı‘ mutasarrıf olduğu bir bâb mülk su değirmanını karye-i mezbûrda sâkin Dimitri nâm zimmîye görüp gözetmek ve hâsıl olan mahsûlâtın ahz u kabz eylemek üzre emâneten sipariş ve mesfûr zimmî dahi emâneten zabt eder iken babası diyâr-ı âharda mürd olmağla zikr olunan mülk değirman irs-i şer‘le buna intikâl etmişiken bu ol mahalde sagîr bulunmağla hâlâ bu irişüp bâliğ ve da‘vâya kâdir olup babasından müntakil mülk değirman alup zabt etmek istedikde mesfûr Dimitri ziyâde eşirrâdan olduğundan şirrete sülûk ve ol değirmanı baban hayatında bana bey‘ eylemiş idi diyü nizâ‘ ve te‘allül ve muhâlefet idüp ol vechile icrâ-yı hakk olunmayup küllî gadr olunduğun ve bu bâbda şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp alıverilip icrâ-yı hakk olunmak içün hükm ricâ eylediği ecilden yedinde olan fetvâ-yı şerîfesi mûcebince mahallinde şer‘le görüle diyü yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Hüküm 259

Çorlu kâdîsı ve Rodoscuk nâibine hüküm ki

Ali zîde kadruhu arz-ı hâl idüp bunun Çorlu kazâsına tâbi‘ Türkmanlı nâm karye ahalisi zimmetlerinde bin yüz kırk (boş) senesinde terekeleri mûcebince hilâf-ı şer‘den ma‘lûmu’l-aded akçe ve Rodoscuk kazâsına tâbi‘ (boş) ve (boş) nâm karyeler ahalileri zimmetlerinde dahi temessük mûcebince alacak hakkı olup defe‘atle taleb eyledikde te‘allül ve muhâlefet idüp ol vechile icrâ-yı hakk olunmadığın bildirüp şer‘le görülüp karyeleri zâbiti ma‘rifetiyle temessükleri mûcebince müteveccih olan hakkı alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Misâlî

Hüküm 260

Rodoscuk kazâsı nâibi (boş) zîde ilmuhuya hüküm ki

Rodoscuk kasabası sâkinlerinden Serabyon nâm zimmî gelüp Abraham nâm rahib kasaba-i mezbûr mahallâtından Yenimahalle'de vâkı' mutasarrıf olduğu mülk menzilin âhara bey' murâd eyledikde zikr olunan menzilin nısfını ve nısf-ı âherini yine mahalle-i mezbûr sâkinelerinden İva nâm nasrâniye ile ma'an ber vech-i iştirâk karındaşı Arotin nâm zimmî vekâletle ba'de'l-iştirâk menzil-i merkûma mesfûre ile ale'l-iştirâk mutasarrıf ve zabt idüp müşterâsı (?) olan nısf hissesine dahl olunmak îcâb etmez iken mesfûre menzil-i mezbûrdan hissesine kanâ'at itmeyüp ehl-i arz iğvâsıyla tezvîrâta tesaddî ve dürlü dürlü illet ile bunun hissesine dahi fuzûlî müdâhale ve te'addîden hâlî olmamağla bundan akdem murâfa'a-i şer'-i şerîf olduklarında siyâk-ı mezkûr vech-i meşrûh üzre olduğu mütevâtir ve şer'an sâbit ve da'vâları fasl ve mesfûre mu'arazadan men' birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye verilmişiken mesfûre zümre-i şerîreden olmağla kâni' olmayup mugâyir-i hüccet-i şer'iyye yine ol vechile fuzûlî müdâhaleden hâlî olmadığın ve şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyyesi mûcebince amel olunup men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Na'îm

Hüküm 261

Karamürsel nâibine hüküm ki

Mustafa zîde kadruhu gelüp eyalet-i Cezayir'in defteri çavuşlarından Karamürsel'de sâkin Hasan Çavuş nâm kimesne zimmetinde cihet-i şer'den bin yüz kırk (boş) senesinde temessüki mûcebince yüz elli guruş hakkı olup taleb eyledikde edâda te'allül ve muhâlefet üzre olduğun bildirüp temessüki mûcebince müteveccih olan hakkı tahsîl ve edâda te'allül

ider ise mezbûr zâbiti ma‘rifetiyle Asitâne-i sa‘âdete ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Râ sene 1143

Lütfî

Hüküm 262

Yergöğü kâdîsına hüküm ki

Tırnovalı Angeli nâm zimmî südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunun karındaşı Kosta nâm zimmî Yergöğü kazâsında sâkin iken bin yüz kırk (boş) senesinde mürd olup verâseti irs-i şer‘î buna ve yine kasaba-i mezbûrda sâkine zevcesi (boş) nâm nasrâniyeye intikâl etmişler iken mezbûre benim hamlim vardır diyü mürd-i mezbûrun kazâ-i mezbûrede olan mülk menzil ve çölmek furunu vesâir emvâl ve eşyâsını ve zimem-i nâsda olan akçesini kabz ve ba‘dehu hamli olduğunun aslı olmayup ol tarîkle olan iddi‘âsı kizb olduğu zâhir olmağla varup hisse-i şer‘iyyesin taleb eyledikde bu emvâl ve erzâkın cümlesi benimdir diyü hilâf-ı şer‘-i şerîf vermekde te‘allül ve muhâlefet üzre olduğun ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp kasaba-i mezbûr zâbiti ma‘rifetiyle şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin yedinde olan fetvâ-yı şerîfe mûcebince mahallinde şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Hüküm 263

Uşak ve (boş) ve (boş) ve (boş) kâdîları zîde fazluhumâya hüküm ki

Asitâne-i sa‘âdetimde sâdât-ı uzmâ vekâlet-i kebîri kâimmakâmı olan vezîrim Mustafa Paşa edâmallâhu te‘âlâ iclâlehunun hıdmetinde tezkire-i sânî olan kıdvetü’l-emâcid ve’l-ekârim Mustafa zîde mecduhu südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp ber vech-i mâlikâne berât-

ı şerîfimle mutasarrıf olduğu Uşak kazâsına tâbi‘ Paşalar nâm karyesinin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından ba‘zıları kadîmî karyelerinden kalkup varup taht-ı kazânızda kasabat ve kurâda vesâir asâkirîn çiftliklerinde tavattun etmeleriyle mûmâ ileyhânın voyvodası ol makûle defterlü re‘âyâsın kaldırup kadîmî karyelerine nakl ve iskân etdirmek istedikde te‘allül ve mahsûl-i hisse küllî noksân müterettib olduğun bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin kânûn üzre iskân etdirmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Hüküm 264

Uşak ve (boş) kâdîları zîde fazluhumâya hüküm ki

Asitâne-i sa‘âdetimde sâdât-ı uzmâ vekâlet-i kebîri kâimmakâmı vezîrim Mustafa Paşa edâmallâhu te‘âlâ iclâlehunun tezkire-i sânî hıdmetinde olan kıdvetü’l-emâcid ve’l-ekârim Mustafa zîde mecduhunun ber vech-i mâlikâne berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden Uşak kazâsına tâbi‘ Paşalar nâm karye re‘âyâsı südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp re‘âyâ-yı mezbûrdan emr-i şerîfimle vâkı‘ olan tekâlifi a‘lâ ve evsat ve ednâ i‘tibâriyle tahammüllerine göre cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le vermeğe râzılar iken kazâ-i mezbûrda sâkin a‘yân ve zî-kudret ve mütegallibeden ba‘zıları mücerred ekl ü bel‘ ve celb-i mâl içün ahali ve re‘âyâ mevcûd değil iken hevâlarına tâbi‘ kimesneler ile yekdil ve kendü tekâlîflerin tahkîk içün beynlerinde bir defter peydâ ve bunların üzerlerine tahammüllerinden ziyâde tekâlîf tahmîl ve te‘addî ve ziyâde gadr olduğun bildirüp emr-i şerîfimle vâkı‘ olan tekâlîf a‘lâ ve evsat ve ednâ i‘tibâriyle cümle ma‘rifetiyle te‘addîsi men‘ ve defter olunup ol vechile tahammüllerinden ziyâde tekâlîf talebiyle te‘addî etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden vâkı‘ olan tekâlîfleri cümle ma‘rifetiyle te‘addîsi men‘ olunup ol vechile te‘addî etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Nehcî

Hüküm 265

Diyarbekir vâlîsine ve Amed kazâsı nâibine hüküm

Medîne-i Amed mahallâtından Sarılı mahallesinden Mehmed Han bin Şakir gelüp bunun zevcesi Rabia nâm hatun mahalle-i mezbûrede vâkı‘ mülk menzilinde kendü hâlinde sâkine iken yine medîne-i mezbûr sükkânından mezbûre Mahmikulu Mustafa nâm kimesne bunun menziline gelüp mezbûreyi ihtilâl ve fi‘il-i şenî‘a kasd eylediği beyne’l-ahâlî mütevâtir olup ziyâde te‘addî ve fesâd eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp mûcebince şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Râ sene 1143

Hüküm 266

Anabolu muhâfazasında olan (boş) dâme ikbâlehu ve Anabolu kâdîsına ve Anabolu’da yeniçeri zâbiti olan (boş) zîde kadruhuya hüküm

Dergâh-ı mu‘allâm yeniçeri çorbacılarından dokuzuncu bölüğün çorbacısı olup ortasıyla ma‘an Anabolu muhâfazasında iken fevt olan Mehmed Ağa dimeğle ma‘rûf çorbacının eytâmına kıbel-i şer‘den vasîsi olan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân (boş) zîde kadruhu gelüp bin yüz otuz (boş) senesinde mûmâ ileyh fevt oldukda verâseti eytâmına intikâl ve ol bâbda olan emvâl ve eşyâsını eytâm içün ahza vesâyete tarafından adem gönderüp lakin müteveffâ-yı mezkûrun abd-i memlûkinden ve işinde olup yedlerinde mâlı olan hıdmetkârlarından çocuklarından mücerred hâlini âdemin ve abd-i memlûkleri dahi kendülerini esirlikden halâs etmek içün ol yolda almak sevdâsında olup ol vechile eytâma gadr olduğun bildirüp siz ki mûmâ ileyhimsiz ol tarafda olan emvâl ve eşyâsıyla ma‘an abd-i memlûklerin ve işinde olup yedlerinde emvâli olan hıdmetkârların Asitâne’ye irsâl ve i‘zâm vesâir husûsa müte‘allık da‘vâ-yı şer‘iyyeleri var ise Asitâne-i sa‘âdetimde şer‘le

görülüp mezbûrlar ol tarafdan alıkonulmayup eytâma gadr olunmamak bâbında hükm ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Râ sene 1143

Hüküm 267

Silivri nâhiyesi nâibine hüküm ki

Silivri iskelesinin kadîmî kayık reîslerinden Mehmed ve (boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler gelüp kadîmden berü iskelelerine taşradan arabalarıyla rençber tâifesi kömür ve odun getirip bey‘ idüp râyic olduğu vech üzre bunlar dahi iştirâ ve kayıklarına tahmîl ve İstanbul’a götürüp ibâdullâha narh-ı cârî üzre bey‘ idüp müzâyakaları def‘ olunup bir vechile âhardan müdâhale olunmaz iken Silivri sükkânından olup mu‘âmeleci ve muhtekir tâifesinden kendü hâllerinde olmayan Mehmed Çelebi ve İsmail Beşe ve Feyzullah Beşe ve İbrahim Çelebi ve Hüseyin Çelebi Mustafa Beşe ve İsmail Beşe ve Çubuğun diğer İsmail Beşe dimeğle ma‘rûf kimesneler muhtekir olup taşradan gelen kömür ve odunu fuzûlî alup mahzenlerine koyup ba‘dehu diledikleri kayıklara tahmîl ve ol vechile hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münîf nizâm-ı kadîmlerine mugâyir te‘addî ve ibâdullâhın kömür kılletine bâ‘is oldukların bildirüp zâbiti ma‘rifetiyle muhtekir tâifesinden olan mezbûrların kadîme mugâyir hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münîf vâkı‘ olan te‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzre şer‘le def‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Râ sene 1143

Refî‘â

Hüküm 268

Eğirdir kâdîsına ve Hamid sancağı mütesellimine hüküm ki

İbrahim nâm kimesne gelüp Hamid sancağında vâkı‘ Barla kazâsı sâkinelerinden olduğu hâlde bin yüz kırk (boş) senesinde müteveffiye olan Ümmügülsüm binti Siyavuş’un li ebeveyn kız karındaşı oğlu ve hasren vârisi olup Asitane’de bulunmağla müteveffâ-yı mezbûrenin mecmû‘ terekesi yine kazâ-i mezbûr sükkânından Kadıoğlu Ali nâm kimesne bi gayr-ı hakk fuzûlî zabt idüp ve mezbûr Ali Barla kasabasında ekseriyâ nâib ve mütegallibeden olup kâdî ile yekdil ve mahallinde bir vechile mukâvemet mümkün olmadığın bildirüp sen ki Eğirdir kâdîsı mevlânâ-yı mezkûrsun da‘vâların şer‘le görüp icrâ-yı hakk eylemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzre şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Râ sene 1143

Lütfî

Hüküm 269

Köprü ve (boş) kâdîlarına ve Amasya sancağı mütesellimine hüküm ki

Köprü kazâsına tâbi‘ Uğurlu nâm karyeden Dudu Hatun gelüp babası Bayram nâm kimesne fevt oldukda metrûkâtı ve mülk arsa ve istîcârı buna ve karye-i mezbûrdan kız karındaşı Meryem nâm hatuna intikâl idüp lakin bu sagîre bulunmağla cümlesin mezbûre zabt idüp hâlâ bu irişüp bâliğa ve da‘vâya kâdire olmağla taleb eyledikde te‘allül üzre olduğun bildirüp fetvâ-yı şerîfe mûcebince şer‘le görülüp alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Râ sene 1143

Râgıb

Hüküm 270

Haleb vâlîsine ve Kilis ve (boş) ve (boş) kâdîlarına hüküm

Kilis sükkânından sâdâtdan es-Seyyid Mehmed arz-ı hâl idüp bu kendü hâlinde otuz seneden berü Kilis'de sâkin ve avârızhânesine kayd olunup kimesnenin defterde mukayyed ra'iyyetinden ve iskânı fermân olunan aşâyirden değil iken âhardan (boş) nâm kimesne sen benim zâbiti olduğum hass re'âyâsındansın diyü hilâf-ı şer' ve bilâ emr te'addî ve fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp mûcebince şer'le görülüp mezbûrun te'addîsi men' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin kânûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Râ sene 1143

Nehcî

Hüküm 271

Döğer ve Burdur ve (boş) kâdîlarına Tirkeş hâssı voyvodasına hüküm

Sen ki Döğer kazâsı nâibi mevlânâ Ömer zîde ilmuhusun südde-i sa'âdetime gelüp Döğer kazâsına tâbi' Akıncılar nâm karye sükkânından Abdurrahman Ağa dimeğle ma'rûf kimesne meclis-i şer'-i şerîfe varup Döğer kazâsı sükkânından Tirkeş hâssından Seyyarcıoğlu İbrahim ve Bekir Çelebi oğlu Mehmed ve Cebelin karyesinden Hâcı İvaz oğlu Mehmed oğlu Mehmed oğlu Süleyman ve Sarı İmam ve Kutlular karyesinden Cirid Ali ve Mollaoğlu Mehmed ve Karabaşoğlu ve Mihrioğlu Ömer ve hamiyyeden Kadı Beşe ve Kalpaklı ve Elegiroğlu ve Murtune karyesinden Karabaş ve yirmi bir nefer ma'lûmu'l-esâmî şakîler bin yüz kırk iki senesinde nısfü'l-leylde sabaha karîb bunun menzilini basup ve bunun babası Hâcı Hüseyin nâm kimesneyi bi-gayr-ı hakk katl ve ihrâk-ı bi'n-nâr ve menzil-i mezbûrda olan bin guruşluk mikdârı nükûd ve eşyâların dayızâdeleri Mustafa ve Mehmed nâm kimesnelerin (silik) menzillerinde olan ma'lûmu'l-aded emvâl ve eşyâlarını dahi nehb ü gâret te'addî ve fesâd ve mezbûrlar hâlâ taht-ı kazâlarınızda firâr etmeleriyle bulundukları mahalde şer'le görülüp nehb ü gâret olunan ve eşyâları girü buna alıverilip icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâsına iltimâslarıyla arz eylediği ecilden şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Râ sene 1143

Lâmi‘î

Hüküm 272

Rodoscuk kazâsında nâibü’ş-şer‘ olan mevlânâ (boş) zîde ilmuhuya hüküm ki

Hasan nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bunun Eşbub (?) kazâsına tâbi‘ Kavakçukuru nâm karyeden varup Tekfurdağı kazâsında yirmi iki sene mikdârı sâkin olan ammîsi oğlu Komiser Mehmed nâm kimesne Tekfurdağı kasabası sâkinlerinden Bakkal Kara Mahmud oğlu (boş) nâm kimesnenin odasında bin yüz kırk senesinde bilâ veled fevt oldukda Tekfurdağı kazâsı toprağında mutasarrıf olduğun mülk bağı vesâir emvâl ve eşyâsı ve kazâ-i mezbûrede sâkin Patron (boş) Paşa ve Kara Mahmud oğlunun oğlu ve Kara Malik oğlu (boş) nâm kimesneler ile Tekfurdağı kazâsına tâbi‘ kurâ ahalileri zimmetlerinde olan müfredât defteri mûcebince ma‘lûmu’l-mikdâr alacak hakkı irs-i şer‘le buna intikâl ve bundan gayrı vâris-i ma‘rûfı yoğiken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup ecnebîden Osman nâm kimesne verâset iddi‘â ve (boş) nâm kimesne ile yekdil ve mûrisi müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil emvâl ve eşyâ ve mülk bâğı hilâf-ı şer‘-i şerîf ve fuzûlî zabt etmeleriyle bu dahi bundan akdem diyâr-ı âhardan varup mûrisi müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil emvâl ve eşyâ ve mülk bağı ile sâir alacaklarının müfredât defterlerin taleb ve almak istedikde vermeyüp mezbûrlar ziyâde gadr ve te‘addî üzre oldukların ve tarafından Şaban Beşe dimeğle ma‘rûf kimesneyi vekîl eylediğin bildirüp şer‘le görülüp mûrisi müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil emvâl ve eşyâ ve mülk bağı ve alacaklarının defterlerin fuzûlî zabt eden mezbûrlardan alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Râ sene 1143

Hüküm 273

Babadağı ve (boş) kâdîlarına hüküm

Mahmiye-i İstanbul'da sâkin Hacı Hasan nâm kimesne südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp Babadağı sükkânından (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahi ba'zıları zimmetlerinde bin yüz otuz (boş) senesinde cihet-i şer'den kettân ve hınta bahâsından memhûr deyn temessükleri mûcebince ma'lûmu'l-aded alacak hakkı olup taleb ve almak istedikde mezbûrlardan her biri vermekde hilâf-ı şer'-i şerîf mümâtale ve avk ve te'hîr ile te'allül ve kimi dahi taht-ı kazâlarınızda firâr etmeleriyle ibtâl-i hakk olunup ziyâde gadr ve te'addî olunduğun ve tarafından (boş) nâm kimesneyi vekîl eylediğin bildirüp bulundukları mahalde şer'le sübût bulan hakkı alıverilip bir vechile te'allül ve muhâlefet ve tereddüd ve mümâna'at etdirilmeyüp bu def'a dahi vermekde te'allül ve muhâlefet ederler ise Asitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmaları bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin bu def'a dahi edâda te'allül eder ise Asitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Râ sene 1143

Şevkî

Hüküm 274

Vidin muhâfızı olup ber vech-i arpalık Niğbolu sancağına mutasarrıf Vezir Paşa'ya ve Şumnu ve Eskicuma kâdîlarına hüküm ki

Şumnu kazâsı muzâfâtından Gerabad nâhiyesi sâkinlerinden Seyyid Ramazan ve Seyyid Halil ve Seyyid Mehmed zîde şerefuhum gelüp bunlar kendü hâllerinde olup hilâf-ı şer' kimesneye vaz' u te'addîleri yoğiken nâhiye-i mezbûre sâkinlerinden olup hâlâ Eskicuma kasabasında sâkin ve mütemekkin Halil nâm kimesne kendi hâlinde olmayup muzırru'n-nâs olmağla mezbûr hevâsına tâbi' ehl-i örf tâifesi ile yekdil ve yekcihet ve bin yüz kırk (boş) senesinde ale'l-gafle (?) gelüp menzillerin basup bunları der-zencîr ve üzerlerine şer'an bir nesne sâbit olmadan mezbûr bi-gayr-ı hakk yüz elli guruşların alup ziyâde gadr

eylediklerin bildirüp şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Râ sene 1143

Hüküm 275

Bolu kâdîsına ve Bolu voyvodasına hüküm ki

Mudurnu kazâsına tâbi‘ Gediközü nâm karye sâkinlerinden Mustafa nâm kimesne südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp bu Bolu kazâsı sâkinlerinden Fatıma nâm hatun tezevvüc ve mehr-i mu‘accelini istîfâ etmeğle mesâfe-i seferden ekall olan kendi karyesine götürmek istedikde te‘allül ve muhâlefet eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mûcebince şer‘le görülüp zevcesi mezbûre Gediközü karyesine nakl etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek emrim içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Râ sene 1143

Hüküm 276

Rodos kâdîsına hüküm ki

Rodos cezîresi sâkinlerinden Nikola nâm zimmî gelüp babası Kargı nâm zimmî bundan akdem cezîre-i mezbûr sâkinelerinden kız karındaşı olup bunun halası olan Udkan nâm nasrâniyeyi ere verir olduğunda babası mesfûr Rodos kazâsında mutasarrıf olduğu mülk menzil ve (boş) aded mülk incir ve zeytin eşcârların ecânibe bey‘ ve hibe eyleme kendün beyti ölünceye [değin] görüp ve gözet diyü hemşire-i mezbûreye bin yüz otuz (boş) senesinde hibe ve teslîm idüp lakin hibe-i mezbûr şer‘an sahîh olmayup ve bunun babası mesfûr mürd olup menzil-i merkûm ile eşcârlar irs-i şer‘le buna intikâl idüp bu dahi bey‘a halası mezbureyi vekîl etmeyüp ve halası mezbûre buna garaz-ı dünyeviye idüp baban ölünceye değin görüp ve gözetmek şartıyla bana hibe etmişdi diyü garazen bunun evini

cezîre-i mezbûre sâkinelerinden (boş) nâm nasrâniye hilâf-ı şer‘ bey‘ idüp bu dahi bey‘a mümeyyize olmayup zi’l-yed olan mezbûrdan şer‘le alup zabt etmek istedikde mezbûre mücerred vermemek içün halan mezbûre bana bey‘ idüp ve gâh hibe eyledi diyü dürlü illet ve bahâne ile vermekde te‘allül idüp bir vechile icrâ-yı şer‘ olunmadığın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe verildiğin bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum rica itmeğin mahallinde şer‘le görülüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak içün hükm yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Râ sene 1143

Kadrî

Hüküm 277

Ilgın kâdîsına hüküm

Sâdât-ı kirâmdan mefâhirü’s-sâdâti’l-kirâm Seyyid (boş) ve Seyyid (boş) ve Seyyid (boş) zîde şerefuhum gelüp bunlar sahîhü’n-neseb sâdât-ı kirâmdan olduklarına İstanbul yakasında yedlerinde ma‘mûlun bihâ hüccet ve temessükâtları olup bu makûle sahîhü’n-neseb sâdât-ı kirâmın şerîfe bâkire ve seyyibelerinden resm-i arûsâne alınmaz iken içlerinden birisi bikr ve seyyibelerin ere verdiklerinde Ilgın hâssı voyvodası taraflarından hilâf-ı kânûn resm-i arûsâne mütâlebesiyle te‘addî oldukların bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzre yazılmışdır.

Hüküm 278

Ayıntab kazâsı nâibine hüküm

Medîne-i Ayıntab mahallâtından Şehreküstü ve (boş) nâm mahalleler ahalisinden (boş) ve (boş) ve dahi ba‘zıları gelüp bunların medîne-i mezbûr sükkânından Dimos mukâta‘ası emîni Ahmed Ağa dimeğle ma‘rûf kimesne ile ahz ve i‘tâ ve hilâf-ı şer‘iyye da‘vâları olmağla mâbeynlerine müslimûn ve muslihûn tavassutuyla hilâf-ı şer‘le ve tarafeyn

rızâlarıyla birbirlerinin zimmetlerin ibrâ ve iskât ve kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet birle kıbel-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verildiğin ve bu bâbda da‘vâlarına muvâfık şeyhü’l-islâmdan fetvâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüp mûcebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Râ sene 1143

Mahfî

Hüküm 279

Pınarhisar nâibi Osman’a hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi‘ Üsküvi nâm karye sükkânından Kalodi veledi Kayr nâm zimmî meclis-i şer‘a varup yine karye-i mezbûrede sâkin eşirrâdan İstanbul’da Nazo nâm nasrâniye şirrete sâlike olup iki sene mukaddem Osman nâm kimesne ile İspiri nâm zimmî gece ile menzilimi basup mâlımı nehb ü gâret ve emvâl-i menhûbemi sana def‘ ve i‘tâ etmişler idi diyü iddi‘â ve sâbıkâ kazâ-i mezbûrda nâib olan mevlânâ Abdulhamid huzûrunda murâfa‘a-i şer‘ ve ba‘de’l-murâfa‘a bilâ beyyine mu‘ârazadan men‘ birle cânib-i şer‘den yedine hüccet-i şer‘iyye verilmişiken memnû‘ olmayup yine şirrete sâlike ve izrâr kasdıyla ahar kazâya ihzâr teklîfi ile mübâşir ta‘yîn ve bilâ emr-i şerîf menzilin basup bunun ademîsi (boş) nâm zimmîyi Kırkkilise kazâsına ihzâr ve üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmadan habs ve bunu dahi âhar kazaya ihzâr teklîfi ile te‘addî ve rencîdeden hâlî olmadığın bildirüp mahallinde şer‘le görülüp mukaddem ve mu’ahhar tarih ile emr-i âlî ısdâr ederler ise dahi mahallinde görülüp âhar kazâya ihzâr teklîfi ile mesfûrenin te‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâkı‘-ı hâli bâ iltimâs arz eylediğin ecilden vech-i meşrûh üzre mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Râ sene 1143

Hüküm 280

Musul beğlerbeğisine ve Musul kâdîsına hüküm

Kazâ-i mezbûrda sâkin mefâhirü's-sâdâti'l-kirâm es-Seyyid Abdulkahhar ve es-Seyyid Abid ve es-Seyyid Ali zîde şerefuhum südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp bunların müteveffâ babaları es-Seyyid Feyzullah ibni es-Seyyid Abdulkahhar Efendi dimeğle ma'rûf kimesne hâl ü hayatında ve kemâl-i sıhhâtinde Musul kazâsına tâbi' Başıbeyte ve Kalem-i Sufla nâm karyeler toprağında vâkı' emlâkini ve bir mikdâr mülk arsasını tescîl-i şer'î ve teslîm-i ile'l-mütevellî birle vakf ve hâsıl olan gallesin evlâd-ı zükûruna vakf ve şart eylediği vakfiye-i ma'mûlun bihâsında mukayyed ve bunlar hâlen evlâd-ı zükûrdan olup nöbet-i tasarruf kendülere intikâl ve galle-i vakfı şart-ı vâkıf mûcebince ahz u kabz etmek murâd eylediklerinde evlâd-ı inâsından (boş) ve (boş) ve (boş) nâm hatunlar zuhûra gelüp bizler dahi galle-i vakfdan hisse alırız diyü hilâf-ı şart-ı vâkıf te'addîden hâlî olmadıkların ve bu bâbda hüccet-i şer'iyyeleri olduğun bildirüp hüccet-i şer'iyye ve vakfiyye-i ma'mûlun bihâ mûcebince amel olunup ol vechile te'addîleri men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer'le görülmek emrim olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi mukaddemâ bir def'a şer'le görülüp fasl olunmayan husûsların tamam-ı hakk ve adl üzre mukayyed ve vakfiyye-i ma'mûlun bihâ ve hüccet-i şer'iyyelerine nazar idüp göresin vakf-ı mezbûr emlâk ve mülk arsasın tescîl-i şer'î ve teslîm-i ile'l-mütevellî birle vakf ve gallesin evlâd-ı zükûr ve inâsına ale's-seviyye şart ve ta'yîn etmiş olup fi'l-vâkı' evlâd-ı zükûruna şart ve ta'yîn eylediği vakfiyye-i ma'mûlun bihâsında mukayyed ve bunlar hâlen evlâd-ı zükûrdan olup nöbet-i tasarruf kendülere intikâl ve şart-ı vâkıf mûcebince galle-i vakfın ahz murâd eylediklerinde evlâd-ı inâsdan olanlar hilâf-ı şart-ı vâkıf müdâhale ve te'addî eyledikleri vâkı' ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-i kadîm ve mazmûnı muvâfık-ı şer' olup alâ vechi'l-hasm sâbit ve zâhir olan hüccet-i şer'iyye ve vakfiyye-i ma'mûlun bihâsı mûcebince amel idüp dahi ba'de's-sübût galle-i vakfı şart-ı vâkıf mûcebince bunlara ahz ve kabz etdirilip evlâd-ı inâsdan olanlara hilâf-ı şart-ı vâkıf dahl ve ta'arruz etdirilmeyüp men' u def' eyleyesin min ba'd şer'-i şerîf ve hüccet ve vakfiyye-i ma'mûlun bihâ ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş etdirmeyüp husûs-ı mezbûr içün bir dahi emrim

varmalu eylemeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfime i‘timâd kılasın tahrîren fî evâhir-i Şa‘bânü’l-Mu‘azzam sene selase ve erba‘în ve miete ve elf.

Fî evâhir-i Şa‘bân sene 1143

BÖLÜM V. 128 NUMARALI ATİK ŞİKÂYET DEFTERİ HÜKÜM ÖZETLERİ

Hüküm 1

Karye sakinleri, bölgedeki sipahi ve mütevellinin arazi ile alakalı çekişmesinden dolayı etkilenen aile bireylerini koruma amaçlı şikâyette bulunmuş ve bu bireylerin ikametlerine mâni olunmaması, saldırının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 2

Ölmüş şahsın mirasından bir kısım kürk ve sincaba kanunsuz el koyup türlü bahanelerle malları saklayan şahıslar şikâyet edilmiş, kişilerden bu hakların alınması ve hak sahibine teslim edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 3

Reaya tarafından vekil seçilen Papa Andriyanko, Papa Fori ve Papa İstefani reayanın vergi hususlarını hallettikten sonra kendi vergilerini ödemek için reayadan yine bahanelerle vergi toplamaya çalışmışlardır. Ziyade olan hakkın alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 4

Daha önce kanunla çözülmüş ve şahsın bu tutumu yasaklanmış olmasına rağmen, zeameti haksız yere zapt eden müteferrika hakkında şikâyette bulunulmuş ve kişinin müdahalesinin ortadan kaldırılması hükmedilmiştir.

Hüküm 5

Ücreti mukabilinde doğrudan İstanbul'a götürülmek üzere buğday yükü alan kaptanın, doğrudan oraya gitmeyerek buğdayın zayiatına sebep olması ve firar etmesi üzerine yapılan şikâyette, firar eden reisin bulunup buğdayın kendisinden alınması hükmedilmiştir.

Hüküm 6

Kuleli ve Kolfaca ahalisi; tasarrufunda toprağı olmamasına rağmen Havass-ı Mahmud Paşa mevkisi Yolageldi karyesi ahalisinin dağılması üzerine bir takım kimselerin bu bölgenin vergisini, bahsi geçen ahaliye yüklemek istemeleri üzerine şikâyette bulunmuşlar; müdahalenin def edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 7

Kefil oldukları kişinin borcunu ödemeden firar etmesi sonucunda borcu ödeyen kefiller, şahsın hala bölgede olduğunu şikâyet etmiş ve meblağı talep etmişlerdir, hakkın verilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 8

İşkapolos bölge sakinlerinden alınan vergilerden halk razı iken, zabitleri halktan ziyade vergi talep etmiş ve zulüm etmiştir; kanunsuz bu müdahalenin def edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 9

Cami giderlerini karşılayan değirmenin yıkılmaya yüz tutmuş olması üzerine, tamir ettirilmesi için talepte bulunan cami müezzini, mütevelli tarafından reddedilmiştir; vakfın ziyade parası olmasına rağmen ödeme yapmak istemeyen mütevelli şikâyet edilmiş, görevini yerine getirmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 10

Şeyh Abdülbaki vefat ettikten sonra mirasından hisse hakkı ergin olmayan çocuğuna ve onun vasisi Karabaş Şeyh Ali'ye geçmişse de kötü niyetli Çingene Ali hisseyi ben almıştım diye müdahale etmektedir. Men ve def edilip ilam olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 11

Süleyman ve İbrahim adlı kişiler ortak olarak mukataa işletirlerken Süleyman vefat eder. Ölümün ardından mukataaya ve mahsule tamamen el koyan İbrahim, Süleyman'ın çocukları tarafından şikâyet edilir; şeyhülislamın da işaretiyle çocukların müteveccih olan haklarının alınması hükmedilmiştir.

Hüküm 12

Prevadi kasabası sakinlerinden ticaretle uğraşan Osman'ın, İstamo isimli zimminin menziline konduktan sonra türlü eziyetlere uğraması ve katledilmesi üzerine oğlu, eşi ve kızı tarafından İstamo şikâyet edilmiştir; mazlumun hakkının verilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 13

İmam Süleyman ve Ali arasındaki borç ilişkisinde, Ali borcunu ödeyemeyip firar etmiş ve kendine ait mülkleri Mehmet'e satmıştır. Süleyman borcu Mehmet'ten de talep etmiş fakat Mehmet de ödememiştir. Ali'nin mülklerinin hukuken müzayede ile satılıp borcun ödenmesi için de Süleyman'a hüccet-i şeriyye verilmesi ilam edilmiştir.

Hüküm 14

İstimati adlı zımmi, Balizade Ali ağa'dan ücreti karşılığında mukataayı almak istemiş ve ödeme yapmıştır. Mukataayı vermeden Ali ağa ölmüştür fakat henüz duyulmamıştır. Kethüda Ahmet ücreti alıp firar etmiştir. Bulunduğu mahalde tutulup hakkın tahsil edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 15

Seyyid Abdullah, nakit vakfının mütevellisi iken sekiz yüz kuruş miktarı boşa harcamış ve azledilmiştir. Vakfın nazırı Şeyh Ali ve Yeniçeri Ahmed; Seyyid Abdullah'ın boşa harcadığı akçeyi siz birlikte harcadınız diye Şeyh Ali'nin eşini ve annesini cebren kefil edip vakfa para vermelerini istemişlerdir. Müdahalenin defi hükmedilmiştir.

Hüküm 16

Ali adlı kişi ödemesi mukabilinde mahsulünü ta'şir etmişken başka biri ortaya çıkıp kendisinin de ta'şir etmeye hakkı olduğunu iddia eder ve Ali'ye müdahale eder. Müdahalenin bitirilmesi ve kişinin zabtı hükmedilmiştir.

Hüküm 17

Sipahi Ali'nin mutasarrıf olduğu tımar müşterek kullanımla bir başka sipahi ile paylaştırılmıştır. Mezbur sipahinin hissesi ile yetinmeyip fazlasına tecavüz etmeye çalışması üzerine herkesin kanunca hakkı olanı alması hükmedilmiştir.

Hüküm 18

Humbaracı Yusuf'un Şeyhoğlu Mustafa Ağa'dan alacağı varsa da Mustafa bazı ayânlara güvenerek ödemede bahane ve muhalefet eyleyip firar etmiştir. Bulunup hakkın tahsil edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 19

Ahali, daha evvel farklı muamelecilerden aldıkları borçları kısmen veya tamamen öderken muamelecilerin borca sürekli faiz eklemeleri ve borcun ödenmesinde halkı rencide etmeleri üzerine ahali şikâyetçi olmuş; halkın borcunun taksitlendirilmesi, birden ödenmemesi ve muamelecilerin rencidesinin son bulması hükmedilmiştir.

Hüküm 20

Yenişehir'li Sarraf Mosi alacaklı olduğu kişilerden borcunu almışsa da temessükü yanında götürmeyip gizlemiş, daha sonra tekrar borçları talep etmiştir. Dava niyetinde olup saldırısın men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 21

Dimyat ve Reşber beyi Abdulkadir'in saliyanesi karşılığında temessük gereğince gelirlerini zapt edebileceği ve kimseye müdahale ettirilmemesi yazılmıştır.

Hüküm 22

Koniçe ve Kehsuve mukataasına mutasarrıf olan kethüda Mehmet ve kaza ahalisi, Ebubekir Efendi adlı naibin kanunsuz bir şekilde naiblik yaptığını, fukaradan akçe topladığını ve kendi için akçe zammı yaptığını şikâyet etmişlerdir. Niyabetten azledilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 23

Kişi üzerine herhangi bir şey yok ve kimseye vereceği yok iken Seddülbahir'deki sakin subaşı kanunsuz bir şekilde kişiyi alıp, senin kefaletten dolayı borcun vardı diye şahıstan 330 kuruşunu zorla almıştır. Miktarın alınıp şahsa geri verilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 24

Mütevelli Hüma Hatun, sorumlusu olduğu vakfın gelirlerinden fazlasını vakfiye gereğince mürtezikalara dağıtmak zorundadır fakat son 3 yıldır bunu gerçekleştirmemiştir. Hakkın alınıp hak sahiplerine kurala göre dağıtılması hükmedilmiştir.

Hüküm 25

Gazze kazasında kaymakam olan Seyyid Ömer tekrardan kaymakam olmuş ve görevi sürekli kılınmıştır. Görevine gerekli özeni göstermesi, ırz ve mallarını koruması ve bütün halkın efendisi olabilmesi için mühürlü mektup gönderilmiş ve buna göre hareket edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 26

Sultan Süleyman Han vakfının mütevellisi Osman, bazı arazilerin ölçülmesi için zabit Süleyman'a istekte bulunmuş, fakat mezbur isteği yerine getirmemiştir. Arazinin ölçümünün gerçekleştirilebilmesi için merkezden arazinin bilinen, kayıtlı ölçüsü kadar iki başı mühürlü urgan gönderilmiştir.

Hüküm 27

Merkeze mektup ile giden şikâyet naib Mevlana Ömer tarafından gönderilmişse de esas şikâyet daha önce meclis-i şer'e el-Hacc Ali, kardeşi Mehmet ve hemşireleri Ayşe ve Fatma tarafından yapılmıştır. El-Hacc Yusuf'un vakfettiği menzili eş-Şeyh Abdullah fuzuli zapt ve zulüm etmiştir. Vakfın tasarrufunun Hüseyin ve Şerife Fatma'ya geçtiği ilam olunmuştur.

Hüküm 28

Susam yağcısı tayfasından İstaro, Furhaki, Hacı Yani ve Dimitri üzerlerine düşen vergiyi ödeseler de yağcı başı bunlarla kanunsuz ve belgesiz resim talebiyle çekişme halindedir. Men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 29

Baba-yı atik ahalisi arzuhal ile mahkemede kâtip olan İbrahim efendinin halka, fukaraya musallat olmasından, türlü hilelerle ziyade akçe toplamasından şikâyetçidirler. İbrahim Efendi'nin görevden alınması hükmedilmiştir.

Hüküm 30

Baba-yı atik ahalisi, daha önce kazada naib olan Receb Efendi'den, kendilerinden kanunsuz akçe topladığı ve zimmetine geçirdiği için şikâyetçidirler. İstirdad-ı hukuk olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 31

Baba-yı atik ahalisi, silahdaran Serdaroğlu Mehmet'ten kanunsuz akçe topladığı, zulmettiği gerekçesiyle şikâyetçidirler. Bundan önce adı geçen kişi yine şikâyet edilmiş ve bu işleri bırakması emredilmiştir fakat zulmü son bulmamıştır. Kadı'nın adı geçen kişi hakkında karar vermesi ve ilam etmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 32

Halime hatun, zevci Abdulbaki onu boşayınca davalık olmuş, hamile olduğunu söyleyerek nafaka, mehri ve kuşak parasının ödenmesi hükmedilmişse de, Abdulbaki ödemede bahane ve muhalefet eylemiştir. Hakkın alıverilip, arz ve ilam edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 33

Serfice sakinlerinden Hüseyin; Gazanfer ve kardeşi Hasan'ın fesat, zulüm ve eşkıyalık faaliyetlerine maruz kalmış, madden zarar görmüştür. Adı geçen zorbalardan zimmetlerinde kalan miktarın tahsil edilmesi ve bahane ettirilmemesi hükmedilmiştir.

Hüküm 34

Özi kazası ahalisi hala görevde olan kadıdan şikâyetçi olmuşlardır. Kadı, görevini kötüye kullanıp fukaradan fuzuli akçe talep etmekte, zulüm ve saldırısının sonu gelmemektedir. Alınan miktarın fukaraya geri verilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 35

Saliha hatuna erkek kardeşi öldükten sonra, kardeşinin çocuğu veya erkek kardeşi olmadığından dolayı, miras kalmıştır. Tapu ile hakkı olanı almak isteyen hatuna toprak sahibi engel olmuş ziyade akçe talep etmiştir. Müdahale ve rencide ettirilmemek hükmedilmiştir.

Hüküm 36

Keçi karyesi sakinlerinden Hasan, babası öldüğünde küçük yaşta iken, kendisine kalan çiftlik vasisi tarafından aşırı kâr ile Mustafa'ya satılmıştır. Hasan ödeyip çiftliği almak istese de türlü illet ve müdahale ile karşılaşmıştır. Vize naibi de adı geçen kişinin gadrine destek vermektedir. Fetva-yı şerife gereğince hakkın teslim edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 37

Ömer Yazıcı 1141'de mültezimi olduğu karyelerin tamamen zarar ettiğini, 1142 senesinin yalnız seksen kuruşa üstlenip meblağı peşin ödemeyi talep etmiştir. Temessük verilip kimsenin müdahale etmemesi hükmedilmiştir.

Hüküm 38

Vakfın mütevellisi el-Hacc Mehmed, ahalinin daha önce kefaletle vakıftan borç aldığı fakat ödemediği ve ödemekte türlü bahaneler edildiği için şikâyetçidir. Müteveccih olan hakkın alınıp bahane aranmaması hükmedilmiştir.

Hüküm 39

Mustafa, ahaliden bazılarından alacak hakkına sahip olup talep etmişse de alacaklılar tek seferde vermeyiz taksit ile öderiz diye bahane ve muhalefet edip borçlarını ödememişlerdir. Hakkın alıverilip müdahale ettirilmemesi hükmedilmiştir.

Hüküm 40

Melkani Drakoblu üzerine düşen vergiyi vermeye razı iken, mahalleden bazı kimseler kendi vergilerini de ödetmek için ondan ziyade akçe talep edip rencide etmişlerdir. Kanunsuz eylemin bitirilip, akçe talebiyle zulüm ettirilmemek hükmedilmiştir.

Hüküm 41

Tırnova kasabası ahalisi daha önce mu'ameleciden borç almış ve birkaç seneden beri geri ödemesini taksitle yapmaktaydılar. Mu'ameleci vefat ettikten sonra ortaya çıkan oğlu Ali, babasından kalan borç senetleri ile mu'amele namıyla akçe talep edip zulmetmiştir. Fetva-yı şerife gereğince hakkın alınması hükmedilmiştir.

Hüküm 42

Kasaba ahalisi bölgede faaliyet gösteren eşkıyalardan kendilerine zarar verdikleri gerekçesiyle şikâyetçidirler. Hukuksuz eylemlerin ve saldırıların bitirilmesi ve def edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 43

Kasaba sakinleri Kirişçi İstamo'yu vekil ve Hristo'yu tahsildar tayin edip onlardan razılar iken zimmetlerinde bir akçe bile reayanın parası olmamasına rağmen bazı eşkıyalar çıkıp bunlara kanunsuz saldırmış ve onları rencide etmişlerdir. Saldırının men ve def edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 44

Tırhala kazasında sakin Kosta, bölgede eşkıyalık yapan Dimitri ve haydut arkadaşları tarafından kaçırılmış, eziyet edilmiş ve tehditle cebren parası alınmıştır. Bu haydutlara bazı karyelerde sahip çıkılmış ve saklanmaları sağlanmıştır. Firarda olan haydutların bulundukları yerde alıverilmeleri hükmedilmiştir.

Hüküm 45

Tırhala kazası sakinleri, mu'ameleci takımından Kasandıra hatundan borç almış ve ödemelerinde muhalefet etmemişler iken, Kasandıra aşırı faiz talebi ile borç alanları saldırı ve rencide halindedir. Saldırısının def edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 46

Abdurrahman, Halil'den bir takım mülk çiftlikler alıp, senedat-ı şeriyye ile kaydolunmuştur. Halil öldükten sonra veresesi bu mallardan hak talep etmişse de müdahalesinin men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 47

Keşan kasabasında sakin (boş) vefat ettikten sonra mirası annesi, kız kardeşi ve zevcesine kalmıştır. Kanuna göre mirası bölüştürüldükten sonra, zevcesi tekrar hisse talebinde bulunmuşsa da hüccet-i şeriyye gereğince müdahalenin men ve def edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 48

Ferecik kazasında sakin çoban İstan, evinde yokken kızı, Ahmed ve Mustafa adlı haydutlarca kaçırılmış, zapt edilmiş ve sonra da katlediliştir, bazı eşyaları da gasp edilmiştir. Eşkıyaların cezalarının verilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 49

Keşan sakinlerinden Zeliha hatun, Yani adlı zimminin zevcesinin ölümünden kendisini sorumlu tutup bu yüzden kendisinden para talep etmesini şikâyette bulunmuş, müdahalesinin men edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 50

Edirne'de sakin Fatma hatun, erkek kardeşi Mustafa'nın kendi halinde iken, yine Mustafa adlı ve Ebeoğlu namlı zimmi ile birlikte kaçırılıp, bıçaklanıp öldürüldüğünü ve sonra da gizlendiklerini şikâyet etmiştir, hakkının görülmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 51

Hacı Vahhab ve …, …, … adlı zımmi tüccarlar, kale ağası Mehmed'in kendilerine borçlu olduğunu ve bunu ödemede muhalefet ettiğini şikâyet etmişler; hakların alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 52

İzmirli Ahmed, İnöz subaşısı Ali'den kaptan Sofyanos'un yüz kuruşunu cebren aldığı için şikâyetçidir. Miktarın tahsil olunup kendisine teslim edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 53

İsmihan hatun, vefat eden kardeşinden kalan nakit ve geride kalan mirasın kazada sakin yeniçeri Abdullah tarafından zapt edilmesinden şikâyetçidir. Şer'le görülüp vekâleten hissesinin tamamen alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 54

Müteveffa Halil Bey'in küçük çocuğunun vasisi ve kardeşleri Arnavud-ı atik ahalisinden alacak hakları olmasına rağmen, ahali bunu ödemekte bahane bulup haksızlık etmektedirler. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 55

Cambaz tayfasından bazı kimseler kendilerinden kanunsuz bir şekilde vergi talep ettikleri için bazı ayan ve yeniçerilerden şikâyetçidirler. Saldırı ve rencidenin men ve def edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 56

İnöz kazasında sakin Dimitraki, daha önce Mehmed'den aldığı borcun ödenmesi sırasında, Mehmed'in kanunsuz aşırı faiz uygulamasından şikâyetçi olmuştur. Saldırı ve rencide ettirilmeyip hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 57

Ahmed meclis-i şer'e gidip kardeşi Kami hatunun, menzilinde iken eşkıyalar tarafından menzili basılıp zevci katledilip, kendi ve çocukları da kaçırılmıştır diye şikâyette bulunmuştur. Daha sonra Ömer ağaya esir düşüp istihdam edilmiştir. Hatunun hür olduğu ve cariye olmadığı bilinip şerle görülüp ilam edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 58

Dimetoka kazası sakinlerinden Fatıma hatuna babası vefat edince bazı kimselerden olan alacak hakları intikal etmiştir. Borçlular zaman geçti gibi türlü bahanelerle ödemede bahane ve sonra firar etmişlerdir. Bulundukları mahalde şer'le görülüp hakkı tahsil olunmak hükmedilmiştir.

Hüküm 59

Premedi kazası sakinlerinden bazıları, bazı kimselerin kendi menzilini basıp, kıymetli eşyalarını yağma ettiğini şikâyet eder. Eşyaların alınıp hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 60

Kara Mehmed, Mehmed ve Abdülvehhab adlı sakinler, Halil'e yüz otuz kuruş borç vermişler. Halil kırk kuruşunu ödemiş fakat geri kalanını ödemekte bahane ve muhalefet etmiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 61

İsmail, yirmi üç seneden beri vakfın hamamını kiralayıp işletmesini yaparken ve ödemelerinde sorun çıkarmazken, vakfın mütevellisi olmayacak isteklerinden dolayı hamamı başkasına kiralamak istemişse de, fetva-yı şerife gereğince müdahalesinin men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 62

Ganime hatunun vefatından sonra eşyası Sinan ve Kel Ahmed'e intikal etmişken, Kel Ahmed kendi hissesi ile yetinmeyip fazlasını almıştır. Hissesinin alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 63

Küçükkumlu karyesinde sakin Derviş oğlu Mehmed, Köseoğlu Hüseyin, İmam Mehmed ahaliden kendileri için kanunsuz para talebinde bulunup, cebren tahsil etmektedirler. İyice araştırılıp saldırıları men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 64

Çalık Ahmet'in oğlu Mustafa kendi bahçesinde ölü bulununca, Ahmed İbrahim'e iftira atmış ve yalancı şahit ayarlamıştır. Kanunsuz seksen kuruşunu alıp vefasızlık ve zulüm eylemiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 65

Aci İstefan ahalinin talebiyle onlaın işlerini görmek için vekil olmuş fakat daha evvel zulmünden dolayı azledilen ve sonra göreve geri dönen zabit Hasan, bunun kanunsuz akçesini almıştır. Kendisi başka bir yerde iken de eşkıyalar kardeşi Mihal'i kaçırıp eziyet edip akçesini almışlardır. Geri alıverilip hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 66

Naslic kazasında sakin zimmî, ahalinin talebi üzerine ahalinin işlerini görmek için vekil seçilmişse de bazı fesat kişiler hile ile fuzuli para aldın diye iftira etmiş, kanunsuz cezalandırma ve ödetme niyetinde olmuşlardır. Saldırının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 67

Ayşe hatun, elli iki kuruş borcunun olduğu Ahmed'in gelip, kanunsuz bir şekilde atını alması ve bir veledini helak etmesi sebebiyle şikâyetçidir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 68

Ayşe hatun, Mustafa ağa, Hüseyin, Ahmed, Mehmed, Osman ve İbrahim'den kendine hücum ve darp etmeleri ve malını gasp etmeleri nedeniyle şikâyetçidir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 69

Mustafa ve Ahmed arasında çıkan anlaşmazlık sonrası kavgaya tutuşmuşlar ve Mustafa ölmüştür. Konunun karye zabiti tarafından etraflıca incelenmesi ve sonrasında hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 70

Mustafa ve Ahmed arasında çıkan anlaşmazlık sonrası Ahmed, Mustafa'nın karısını darb ve helak etmiştir. Ahmed'in babasının bu iddiası dava edilip ispat edilmeden yüz altı kuruşunu almıştır. Karye zabiti aracılığıyla geri alınması hükmedilmiştir.

Hüküm 71

Görice'de sakin Hüseyin, babası öldüğünde yaşı küçük olduğundan mirası amcası Yakup'a intikal etmiştir. Büyüdüğünde hakkını almak istediğinde ise Yakup ölmüş ve malları oğulları Ömer, Ali ve Mehmed zapt etmekteydi. Malları vermekte itiraz olunup, malların alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 72

Çatalca'da sakin Hasan, Dimitri'den hüccet-i şeriyye gereğince altı bin iki yüz akçe borcunu talep etmiş fakat Dimitri ödemede bahane ve muhalefet etmiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 73

Mustafa Hace kendisi başka bir yerdeyken menzilini basıp mal ve hayvanlarını gasp eden Musa, Durmuş, Mustafa ve Cafer'den şikâyetçidir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 74

Velesin'de sakin Kadri, oğlunun eşkıya İbrahim Beşe tarafından öldürüldüğünü, kendisinden dem-i diyetini henüz dava edemediği ve kendisinin de ölüm ile tehdit edildiğini şikâyet etmiştir. Firarda olan zanlının bulunup, bulunduğu mahalde hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 75

Velenahku ahalisi üzerlerine düşen vergiyi ödemeye razı iken karye zaimi olan Kaplan Çavuşzade Mehmed Çavuş kanaat etmeyip ziyade akçe talep etmiştir. Fukaranın rencide edilmemesi ve zulmün men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 76

Savazlar karyesinde ziraat ile uğraşan Mehmed, Ahmed, Hüseyin, Ömer ve Mustafa üzerlerine düşen vergileri ödemeye razılar iken, karye zabiti kendisi için ziyade akçe talebiyle bunları tehdit etmektedir. Saldırının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 77

Ganime hatunun ölümü ile emlak ve eşyası ırs-i şer ile Sinan ve zevci Gül Ahmed'e kalmıştı. Sinan, teyzesi Ganime hatun öldüğünde başka bir mahalde bulunaktaydı. Ahmed o vakit orada naib olan Topal Yahya ile yekdil olup hisse-yi şeriyyesini almıştır. Müteveccih olan hisse-yi şeriyyenin alıverilip, hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 78

Derviş Osman kardeşi Kerimoğlu Mustafa'nın ölü bulunduğunu ve öldürenin bilindiğini bildirmiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 79

Mütevelli Seyyid İbrahim, bir zeamet sahibinin kanuna aykırı bir şekilde öşür topladığından şikâyetçi olmuştur. Men ve def edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 80

Seyyid Abdullah, Seyyid Feyzullah, Seyyid Mehmed ve Şerife Fatma evlad-ı vakıftan hisse sahipleri iken vakfın mütevellisi Seyyid İbrahim, onlara cüzi hisse teklifi ile zulüm eylemiştir. Şart-ı vakıf gereğince alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 81

Yahudi Avram Edirne'de çarıkçılık yaparken, Arnavud tayfasından bazı çarıkçılar sana bu sanatı yaptırmayız diye mani olmuşlardır. Fetva-yı şerife ve hüccet-i şeriyye gereğince saldırıların men ve def edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 82

Drakulo adlı zımmi, daha önce bir suçla suçlanmış ve töhmet altına girmiştir. Onu tutan zabit ona iftira atıp akçesini almış. Başkalarından da cebren akçe talep etmiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 83

Kostantin ticaret amacıyla Beraşi mevziine vardığında Aposton, Ferro, Ovec adlı zimmîler Kostantin'in malını gasp etmek için iftira etmiş ve mallarını alıp saldırmışlardır. Firar eden zanlıların bulundukları mahalde ahvalleri şer'le görülüp hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 84

Yuvan adlı zimmînin daha önce sınırları belli ve ücreti ödenmiş olarak satın aldığı arsanın önceki sahibi ben ücreti almadım diye iddia etmiştir. Hüccet-i şeriyye gereğince men olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 85

Merkeze gönderilen şikâyet mektubu Mat kadısı tarafından gönderilmişse de şikâyetin konusu esasen önce meclis-i şer'e ulaşmıştır. Mustafa ve Mehmed adlı kişiler, haydut İbrahim, İsmail ve arkadaşları tarafından yolda gasp edilmiş daha sonra evleri basılıp yağma edilmiştir. Malların tahsil edilmesi, hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 86

Dedeoğlu Mehmed, Prevadi kasabasında duran arı kovanları ve sahip olduğu bal için vergisini vermeğe razıdır. Arılarına kış gıdası için bıraktığı damızlık haricinde senelik onda bir öşrü de sahib-i arza vermektedir. Ancak, Prevadi kasabası voyvodası damızlık olanı dahi alırım diye zulüm etmektedir ve cebren almıştır. Müdahalesinin men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 87

İsmail, Karasu kazasında naib olduğu esnada, Ahmed, Mahmud, Süleyman, Osman, Memiş, Bekir ve arkadaşları zimmî kürkçüyü alet-i harb ile tutmuş ve akçesini almışlardır. Türlü zulüm ve saldırıdan sonra başka eşyasını da yağmalamışlar ve sonra da firar etmişlerdir. Bulundukları mahalden Silistre kadısı huzuruna getirilip hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 88

Malkara sakinlerinden Halil, on dört adet temessük gereğince Doğancı, Sultanönü ve Elmalı karye ahalilerinden alacak hakkı bulunmaktaydı. Bunu almadan vefat edince hak çocuklarına intikal etti. Çocukları bu miktarı talep ettiklerinde ahali bahane ve muhalefet üzere oldular. Haklarının tahsil olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 89

Şeyh Sarıka zaviyesinin mütevellisi, imamı, müezzini, ferraşı üzerlerine tekâlif icap eden emlak veya arazileri yok iken, mahalle ahalisi ve bazı ehl-i örf tayfası kanunsuz bir şekilde tekâlif-i şakka talep edip rencide etmişlerdir. Saldırılarının men ve def edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 90

Ebubekir ve Koloğlu Mehmed, Dukagin'de sakin iken, aynı kazada maktulen ölen Ahmed'in annesi ve eşi hatunlar, Ahmed'i siz öldürdünüz diye hapsettirip cebren parasını almışlardır. Kanunsuz alınan akçenin geri alınıp saldırılarının men ve defi hükmedilmiştir.

Hüküm 91

Eceabat'da sakin İsmail, vefat ettikten sonra malları paylaştırılmıştır. Kızı ve kız kardeşi mirasa hak kazanmışlardır. Kız kardeşi önce mirastan vazgeçmiş ve mülkler kızına intikal etmiştir. Sonra, kız kardeşi pişman oldum diye hisse talep etmeye başlamıştır. Men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 92

Tımar erbabı sipahi Yusuf'un eskiden beri öşür ve resmini aldığı tımarı, Telbis Bekir adlı sipahi o yerler benim tımarımdır diye üç seneden beri öşür ve resmine müdahale edip, mütegallibeden kimselerle de zulüm eylemektedir. Men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 93

Es-Seyyid Süleyman Müteveffa İbrahim Efendi evkafından kantar kiralamıştır. Başkasının müdahalesi olursa men edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 94

Samako kazası ahalisi, kadılarının mahkeme var iken mahkemede bulunmayıp gezmeye gittiğini, sahilde dolandığını ve kendi için kanunsuz akçe talep ettiğini şikâyet ettiler. Zulmün men edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 95

Edirne'de sakin Mehmed, babası öldüğünde yaşı küçük olduğundan mirası vasisi İshak devralmış fakat kanunsuz bir şekilde başka birine satmıştır. Menzilini geri almak isteyen Mehmed'i bahanelerle geri çevirmişlerdir. Hakkının alınması hükmedilmiştir.

Hüküm 96

Ahyolu'nda sakin bir bostanî, temessük gereğince Ahyolu karyesi sakinlerinden alacaklı olup, bunlar tamamını ödemiş ve temessük almışlardır. Fakat alacaklı öldükten sonra, kardeşi ortaya çıkıp sizlerden alacağı vardı diye ahaliye zulmetmiştir. Men ve def edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 97

Müderris es-Seyyid Ahmed, uzun zamandır büyük Ayasofya'da müzakere-i ilm-i şerif etmiş fakat maaşı olmamıştır. Kendisine vazife verilmesini talep etmiştir. Sahipsiz maaşlardan kendisine yirmi akçe arz edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 98

Bostancıbaşı Osman, Ahçasu'dan Yalakabad'a gidip gelen hastaları taciz ve celb-i mal sevdası eden yeniçerileri şikâyet etmiştir. Müdahale olunmaması hükmedilmiştir.

Hüküm 99

Ümmühani hatun vasisi olduğu yetimin haklarını talep etmek ve yetimin üstüne almak için çeşitli kazalarda olan resmi işlemleri gerçekleştirmiş fakat Petriç kazası kadısı kanun üzere hisseyi vermesi gerekir iken ziyade akçe talebinde bulunmuş ve yetime zulüm etmiştir. Saldırının men ve def edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 100

Petriç'te sakin Ömer, temessük ve hüccet-i şeriyye gereğince bazı karye ahalilerinden alacaklıdır. Miktarı ödemekte türlü bahaneler eden ahalinin zabitleri aracılığıyla meclis-i şer'e götürülmeleri ve temessük gereğince hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 101

Niş sakinlerinden Hasan, mutasarrıf olduğu mülk arsası önceden halka açık yol değil iken, kazadan bazıları gelip mülk üzerine zorla kaldırım yapmışlar ve on seneden beri buradan geçersin diye kanunsuz zulüm etmişlerdir. Men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 102

Kırniş ahalisinden Mahmud, kaza ahalisi tarafından kaza arazileri işleri için vekil olarak seçilmiş ve hüccet-i şeriyye verilmiştir. Herkes ondan razı iken, bazı kimseler çıkıp buna taciz ve zulüm etmişlerdir. Zulümleri men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 103

Akçasu mahallesi sakinlerinden Osman, daha önce rızası olmuş ve nikâh akdi yapılmış olmasına rağmen eşinin babası nikâhı kabul etmeyip engel olmaya çalışmaktadır. Hüccet-i şeriyyesi gereğince nikâhlı eşinin buna alınıp teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 104

Yani, defter-i hakanîde kayıtlı olan çiftliğin mutasarrıfı iken, Hacı Mehmet Ağa zikrolunan çiftlik emlağını fuzuli zapt edip zulüm etmektedir. Fuzuli zapt edilen çiftliğin alıverilip Yani'ye verilmesi ve muhalefet ederse arz ve ilam edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 105

Süleyman, vakfın kantar işini alıp temessük almak üzere iken başka bir Süleyman bir bahane ile temessük almış ve Süleyman'ı men etmeye çalışmıştır. Temessük gereğince Süleyman'ın müdahale ettirilmemesi hükmedilmiştir.

Hüküm 106

Pınarhisar kazasında gelen giden tüccarların konaklayacakları müstakil hanlar ve odalar var iken, tüccar, Acem ve Ermeni bazı kimseler buralarda kalmayıp sakinlerin

bulundukları yerlerde hatunlara eşya satmaya çalışırlar ve sonra mallarımızı zayi ettiler deyip iftira ile mal ve akçe talep ederlermiş. Men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 107

Arnavut Belgrad'ı kasabasında eskiden beri, pazarda satın alanlardan bac-ı bazar vergisi alınmaz, satanlardan bac-ı bazar vergisi alınır iken; ehl-i örf tayfasından bazı kimseler satın alanlardan kanunsuzca bac-ı bazar vergisi talep etmişlerdir. Men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 108

Hatice ve Fatma hatunlar, emmileri ve vasileri Mustafa'dan hakları olan miktarı talep ettiklerinde alet-i harp ile hücuma uğramışlar ve hakkın alınması mümkün olmamıştır. Meclis-i şer'de durumları görülüp hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 109

Ali reis ve Osman bir geminin ortaklarıdır. Ali reis dörtte birine ve Osman da dörtte üçüne sahiptir. Daha önce Osman'ın kaynı Nuh ile Seyyid Ahmed bir kavgaya tutuşmuş ve Nuh darp olmuştur. Osman da Seyyid Ahmed'e düzmece kâğıtlar düzenleyip, onu korkutup, parasını ve hissesini almıştır. Gemi hissesi dahi alıverilip hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 110

Ümmühani hatun kendisine intikal eden mirasın temessük ve hüccet-i şeriyyesi gereğince alacak hakkı olduğu kişilerden miktarı talep etmiş fakat onlar sipahi İbrahim ve Osman'a

güvenerek ödemeyi bahaneler ile gerçekleştirmemişlerdir. Fetva-yı şerife ve hüccet-i şeriyye gereğince tahsil olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 111

Estilo, Buberoya sana erkek koyun vereyim diye akçesini alıp hem koyunu hem akçesini vermemiştir. Alıverilmek hükmedilmiştir.

Hüküm 112

Ümmühani hatun kendisine intikal eden mirasın hüccet-i şeriyyesi gereğince alacak hakkı olduğu kişilerden miktarı talep etmiş fakat onlar ödemede bahane ve muhalefet etmişlerdir. Fetva-yı şerife ve hüccet-i şeriyye gereğince tahsil olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 113

İlbasan'da sakin Mustafa'dan, Kavaye nahiyesinde sakin Mustafa senden üç yüz kuruş alacak hakkım vardır diye üç tane yalancı şahit ile kanunsuz para talep etmiş ve ziyade zulüm ve vefasızlık etmiştir. Kanunsuz alınan üç yüz kuruş hakkın alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 114

Kuruca İbrahim Odabaşı otuz seneden beri sınırları belirli olan yerlerde tarım yapmakta ve arazi sahibine öşür ödemektedir. Zatha karyesinden sipahiler gelip önceden bu arazi bizim babamızındı diye müdahale etmişlerdir. Fetva-yı şerife gereğince o yerlerin zapt edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 115

Todori, kendisine intikal eden mirası yönetmek için henüz küçükken Kosta ve Suzlorna mirası zapt etmişler ve ziyade zulüm eylemişlerdir. Hakkın teslim olması hükmedilmiştir.

Hüküm 116

Marole, Yamandi'den ödünç alarak bir takım eşya almış ve sonra Yamandi ölmüştür. Hala zimmetinde olan eşyaları zevci talep edince teslim etmemiş ve uydurmaca bir hüccet ile teslim ettim demiştir. Eşyasının alınıp hakkın teslim olması kararlaştırılmıştır.

Hüküm 117

Aluşah hatunun akrabaları, ondan aldığı altının geri ödemesini yapmakta bahane ve muhalefet etmektedir. Hatun menzilinde yalnız iken akrabaları eşkıyalar ile birlikte menzili basıp cebren borçtan feragat etmesi için saldırmışlardır. Hakkın tahsil olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 118

Şeyhülislam nezaretinde olan Sultan Bayezid vakfı ile Eyyüb Ensarî vakfı arazileri sınırdaş iken Sultan Bayezid Han vakfı arazisi çiftlik olarak ziraat amaçlı, Eyyüb Ensarî vakfı arazisi koyun gütmek için kullanılmaktaydı. Eyyüb Ensarî vakfı arazisinde koyunları gölgelendirmekle görevli memur bölükbaşı Mehmed ve odabaşı Hasan gölgelendirme arazisi sınırlarını aşmış ve çiftlik arazisini kullanmaya başlamışlardır. İddiaya göre bu çiftlik arazisindeki ürünleri de hasat edip satmışlar ve araziyi ziraat yapılmayacak duruma getirmişlerdir. Yüzleştirmeler neticesinde o arazinin Eyyüb Ensarî vakfına ait olduğunu bildiklerini söylemişler ve şahitler de dinlenmiştir. Şeyhülislam aracılığıyla gereğinin yapılması hükmedilmiştir.

Hüküm 119

Furuhşin ahalisi, Atnaş Eskanak'ı fesatçılık ve gammazcılık yaptığı için şikâyet etmişlerdir. Kanunen fesat ve gammaz sureti yazılmıştır.

Hüküm 120

Mustafa, diğer Mustafa ile kavgaya tutuşmuş ve tüfek ile kasten başına vurmuştur. Bu darbeden dolayı sol gözünü kaybetmiştir. İstanbul'da görülen davada gözünün diyetinin ödenmesi kararlaştırılmışsa da Mustafa firar edip, diyeti ödememiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 121

Muradoğlu Mustafa; Papaliki, Kasrine, Uhvad, Semo ve Yanakiye borç vermiştir. Daha sonra talep ettiğinde ise türlü bahane ve muhalefet ile ödemekte zorluk çıkarmışlardır. Temmessük gereğince hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 122

Estilo, Boleres'ten sana erkek koyun vereyim diye üç yüz yetmiş beş kuruşunu almış, fakat koyunu da parasını da ona vermemiştir. Alıverilmek kararlaştırılmıştır.

Hüküm 123

Düdükçü Mahmut Ağa vakfının idaresinin üç senede altmış kuruş artış ile Mehmet'e verilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 124

Varna gümrükçüsü, yeniçeri miğferli İbrahim ve ailesi menzilinde yokken kapısını mühürleyip, yeniçerinin evlatlarıyla dışarıda kalmalarına neden olmuş, ziyade saldırıda da bulunmuştur. Hakkın teslim alınması hükmedilmiştir.

Hüküm 125

Yanoş, daha önceden vermiş olduğu borçları talep ettiğinde verecekliler ödemede bahane ve muhalefet etmişlerdir. Hakkının alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 126

Şeyh Mustafa misafiren Mat kazasında iken eşkıyalar tarafından saldırıya uğrayıp gasp edilmiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 127

Hasan Beşe'nin kimseye vereceği yok iken, Fatma hatun ortaya çıkıp senin vefat eden kardeşim Süleyman'a elli kuruş borcun vardır diye iddia etmiştir. Bir müddet sonra itiraz davası da olmuştur. Fetva-yı şerife ve hüccet-i şeriyye gereğince men def edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 128

Hüseyin'in mutasarrıf olduğu çiftlik eşkıyalar tarafından basılmış, hizmetkârları darp edilmiş, saldırılar düzenlenmiş ve sonra da firar etmişlerdir. Mahallinde dava edilip hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 129

Kâtip İshak'ın babası bir vakıf camii inşa ettirirken vefat etmiştir. Vakfın mütevellisi Ali Efendi'dir. Vefatın ardından vakfın borçları ortaya çıkmış ve ödenmesi gerekmiştir. Defter gereğince ve yapılan işlere bakılarak masrafların keşfi yapılmış ve borç belirlenmiştir. Ali, belirlenen borcun ödenmesinde rıza göstermemiştir. Özenle araştırılıp Ali'nin zimmetinde vakfın akçesi bulunursa tamamen tahsil edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 130

Avine kazası ahalisi, naiblerinden tacizi dolayısıyla şikâyetçidirler. Kanun üzere kadı mufassalı yazılmıştır.

Hüküm 131

Fatma hatunun babası ve eşi ölünce, onlardan kalan mal Fatma ve kızı Ayşe'ye intikal etmiştir. Fatma hatun daha sonra eski eşinin kardeşi ile evlenmişse de zevci Cafer, fesat kişiler ile birlikte Ayşe'nin malını yemek için niyetlenmişler, türlü hile ve yalanlarla yetime iftiralar atmışlardır. Bu kişilerin durumu iyice araştırılıp gerçeğin öğrenilmesi, arz ve ilam olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 132

Karkı İsmail'in zevcesi ve kızları, murislerinin ödemiş olduğu halde tekrar aynı borcun ödenmesini isteyen Hasan'dan şikâyetçidirler. Fetva-yı şerife gereğince saldırının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 133

Tımar sahibi sipahi Süleyman 1142 senesinin mahsulünü iltizam ile Ahmed'e vermiştir. Ahmed zalimlik edip kaza sakini Osman'ı elimde temessük ve senedim vardır, elindeki mahsulü alırım diye taciz etmektedir. Araştırılıp saldırısı var ise men ve def olunmadı hükmedilmiştir.

Hüküm 134

Ruşel; Endofi, Karlo ve Yorgi'nin saldırısına uğramış ve darp edilmiştir. Kulağı kopan ve üç dişini kaybeden Ruşel suçluların bulunup cezalandırılmasını talep etmiştir. Hakkın teslim alınması hükmedilmiştir.

Hüküm 135

Ömer Kethüda, Ahmet Beşe, Hızır Beşe, Boderke ve Kalyon, ahalinin talebi üstüne onların işlerini görüp yetiştirmeye çalışmışlarsa da ödeme talep ettiklerinde bazılarının ödemede itiraz ettiği olmuştur. Haklarının alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 136

Emine hatunun, Aynalıoğlu Hacı Süleyman'dan hücceti gereğince alacağı olup talep ettiğinde ödeme alamamış ve daha sonra davalık olmuşlarsa da davanın ardından Hacı Süleyman firar etmiştir. Kuşadası'nda olduğu bilinip hakkın tamamen alınıp tahsil edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 137

Nikola, babası vefat ettiğinde hakkına düşen mirası almak için küçüktü. Validesi ve vasisi onun hakkına düşen kısmı satmış ve malı zapt edilmiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 138

Şerife hanımın oğlu Seyyid Mehmet, tüccar Erzun'a borç verdikten otuz gün sonra vefat etmiş, meblağ irsen Şerife hanıma intikal etmiştir. Vadesi dolduğunda ödemeyi talep eden Şerife hanıma türlü illet ve bahane ile ödeme verilmemiştir. Yerliden olan Bender naibi de Şerife hanımın hakkını iptal etmiştir. Davanın tekrardan vezirin huzurunda görülmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 139

Manastır kasabasından bazı kimseler vergi gerektiren herhangi bir emlak ve yerleri olmamasına rağmen, kötü niyetli bazı kimseler gelip vergi talep etmişlerdir. Saldırının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 140

Kırniş kazası ahalisinin vergi gibi işler ile ilgilenmesi için herkesin razı olduğu bir vekilleri var iken kötü niyetli bazı kişiler vergi işlerine karışıp saldırı sevdasında olmuşlardır. Saldırının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 141

Mütevelli Mehmet vakfa borcu olan Ağır Mustafa'dan borcunu talep edemeden, Ağır Mustafa ölmüştür. Varisleri de bazı ayân ve zorbaları kullanarak ödemede bahane ve muhalefet eylemişlerdir. Vakfın malının alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 142

Hacı Mehmet'in Hacı Süleyman'dan alacağı olmasına rağmen, Hacı Süleyman ödemeden firar edip Balyabadra'ya yerleşmiştir. Zorbalık yapıp ödemede bahane ve muhalefet eylemiştir. Hakkın tahsil edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 143

Hacı Mustafa, Hacı Mehmed'in sarraf Partik'ten aldığı borca kefil olmuş; Hacı Mehmed bunu ödeyemeyince sarraf onu altmış gün hapsetmiş ve Hacı Mustafa da kefaleten onun borcunu ödemiştir. Daha sonra borcu talep ettiğinde de Hacı Mehmed türlü türlü dolan ve bahane ile ödemede sorun çıkarmıştır. Hakkın alıverilmesi, ödemede muhalefet eder ise de arz ve ilam edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 144

Hacı Mehmet, Ali ağadan Rukiye adlı cariyeyi iki yüz otuz dört kuruşa satın almışsa da Rukiye'nin iddiası üzerine mahkemesi görülmüş ve Cermen asıllı olduğu şahit ile belirlenmiştir. Hacı Mehmet Ali ağadan parasını geri almak üzere iken Ali ağa vefat etmiştir. Varislerinden parayı talep etse de türlü illet ve bahane eylemişlerdir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 145

Cincizâde Mehmet Süleyman Efendi'den kıymetli eşyalarını rehin bırakarak bir miktar borç almıştır. Süleyman Efendi vefat edince borcunu vereselerine ödeyen Mehmet rehinlerini alamamıştır. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 146

İsmihan hatun zevci Mustafa'dan bütün malını yediği onu kefaletle borçlandırdığı ve iki seneden beri nafakasını ödemediği için şikâyetçidir. Mustafa'nın Boğazhisar'a kaçıp orada kayık yapıp kar sağladığı bilinip ve ahaliden durumun gerçekliği sorgulanıp öğrenilmiştir. Mustafa'nın Asitane'ye huzura çıkarılması hükmedilmiştir.

Hüküm 147

Cizyedar Süleyman Haseki vefat edince mirası üç çocuğuna kalmıştır. Çocukların amcası Musli de hüccet-i şeriyye ile vasileridir. Musli eşyayı tahsil için varmazdan evvel merhum Süleyman'ın nikâhlı karısı Saliha ve akdedip nikâhlandığı İbrahim tüm malı alıp kaçmıştır. Bulunduğu yerde davasının görülüp hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 148

Kerü, bakkalını içinde Dimo'ya eşyaları ile emanet bırakmış iken Serdaroğlu Mehmet gelip bakkalı gasp edip Dimo'yu korkutup firar etmiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 149

Levandari, Kassab Belaş'e borç vermiş fakat tahsil edemeden Belaş vefat etmiştir. Belaş'ın mirasının vasisi Elkine Hanım borcu ödemekte sorun çıkarmış ve ödemeyi yapmamıştır. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 150

Cizyedar Süleyman Haseki vefat edince mirası üç çocuğuna kalmıştır. Çocukların amcası Musli de hüccet-i şeriyye ile vasileridir. Musli eşyayı tahsil için varmazdan evvel merhum Süleyman'ın nikâhlı karısı Saliha ve akdedip nikâhlandığı İbrahim tüm malı alıp kaçmıştır. Bulunduğu yerde davasının görülüp hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 151

Ali'nin mutasarrıf olduğu mülk çiftlik emlakinde senetlerin zayi olması sebebiyle kasabada sakin başka biri çiftliği fuzuli zapt etmiştir. Hakkın teslim olması hükmedilmiştir.

Hüküm 152

Çavuş El-Hacc İbrahim'in, Kefe mütesellimi Mahmut'tan alacağı bulunmakta fakat Mahmut ödemede bahane yaratmaktadır. Hakkın teslim olması hükmedilmiştir.

Hüküm 153

Ahmet gece evinde iken Veli ve kardeşi Mustafa tarafından saldırıya uğramış kendini savunmak için karşı hücum etmiştir. Veli kötü niyetle kolumu darp etti diye kadıya başvurmuştur. Fetva-yı şerife gereğince saldırının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 154

Aci İstirati benim çiftlik ve samanlığımı yaktın diye kanunsuz bir şekilde Dimitri'den parasını almış ve ona saldırmıştır. Haksız yere alınan paranın tahsil olması hükmedilmiştir.

Hüküm 155

Akça kazanlık ahalisi üzerlerine düşen vergiyi ödemede itiraz etmez iken tahsildar Mehmet ağa kendisi için kanunsuz ziyade akçe toplamaktadır. Ahaliye ziyade akçe talebiyle saldırının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 156

İsmail, Hatuniye vakfı mütevellisi iken Mustafa'yı alacaklarını toplamak için vekil tayin etmiştir. Bir kısım tahsilâtı yaptıktan sonra henüz zimmetinde iken vefat etmiştir. Asker olan varisleri de bu miktarı aralarında paylaştırmışlardır. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 157

Yeğen Reis vakfının ziraat olunur yerlerine Ahmet Kethüda vakfının mütevellisi kanunsuz fuzuli zapt etmiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 158

Balat'ta sakin bazı zimmîlerin üzerlerine düşen vergileri ödeyip başka alınacak bir borçları yokken ahaliden bazıları ve voyvoda kanunsuz vergi talep etmektedirler. Men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 159

Yurgando ve Balalugonun evleri gece eşkıyalar tarafından basılıp nakit ve eşyaları gasp edilmiştir. Firar eden eşkıyaların bulundukları yerde eşyaların alınıp hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 160

Şerife hanımın oğlu Seyyid Mehmet İstanbul'dan geri döndüğünde deri almak amacıyla dokuz kişiye dört yüz doksan kuruş ödemiş fakat yolda vefat etmiştir. Vefat ettiği yerde de altın zinciri hancı ve naib alıp satıp aralarında pay etmişlerdir. Annesinin hakkı alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 161

Defter-i hakanî kâtiplerinden kâtip Abdi'nin zeametine Müteferrika Osman kanunsuzca benim zeametimdir diye müdahale etmektedir. Müdahale ve saldırısı men ve def olunmaz ise arz ve ilam olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 162

Bogos, tüccarların alım ve satım aracılık işlerini yaparken, tüccar tayfasından bazıları onun aracılık hizmeti ücretini ödememiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 163

Kehhallık yapan Ahmed'e zorba takımından bazı kimseler müdahale ve saldırıda bulunmuştur. Saldırıların men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 164

Kandiye ahalisinin öşr-i diyeti kaldırılmış iken ehl-i örf tayfasından bazıları gelip ahaliden yiyeceklerini ve öşr-i diyet bahanesiyle akçelerini alıp zulmetmişlerdir. Saldırıların men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 165

Kandiye ahalisi vergi işleri için birer çeki odunu ücret olarak kabul eden İstefanaki ile anlaşmışlar ve eskiden beri işlerini yaptırmışlar. İstefenaki ziyade akçe talep edip cebren tahsil etmeye çalışmıştır. Saldırıların men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 166

Halil vefat ettiğinde Kızılca'daki bahçesi küçük oğlu İbrahim'e intikal etmiştir. Vasisi Saliha Hanım ile birlikte bahçeyi satmışsa da başka kimseler gelip engel olmaya çalışmışlardır. Saldırıların men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 167

Ahmed'in nezaretinde olan vakfın gelirlerinden zimmetinde kalan olmamasına rağmen, bazı kimseler yalancı şahit ile onun vakıftan ziyade para aldığı bildirmiştir. Fetva-yı şerife ve muhasebat defteri gereğince hesabın görülüp hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 168

Mehmed ve Ahmed'e ait meyve ağaçları Seyyid Koca Halil ve Seyyid Abdülnebi tarafından kanunsuzca kesilmiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 169

Ahmed ölünce mirası oğlu Süleyman'a kalmışsa da Mehmed Bey adında biri, benim dayıma merhumun borcu vardı diye emlakı fuzuli zapt etmiştir. Fetva-yı şerife gereğince alıverilmek hükmedilmiştir.

Hüküm 170

El-Hacc Ahmed'in Canbey Giray Sultan'dan alacağı olup talep etiğinde bahane ve muhalefet edilerek borç ödenmemiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 171

Cumapazarı kadısı Abdullah, kendi hizmet sınırları içerisinde Cumapazarı'nda kurulan panayır pazarının işleri ile ilgilenmesi gerekirken, buraya Kesriye kadıları müdahale edip kanunsuz ilgilenmeye başlamışlardır. Kanuna göre hareket edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 172

Karaniye ahalisi Kasandıra'dan aldıkları borca faiz uygulanması gerekmez iken, Kasandıra aşırı faiz talebi ile ahaliyi rencide etmektedir. Rencide ettirilmemek hükmedilmiştir.

Hüküm 173

El-Hacc Mustafa, mütevellisi olduğu vakfın hamamının yakınlarında önceden hamam yokken, El-Hacc Mehmed tarafından bir hamam inşa ettirilmesinden şikâyetçidir. Araştırılıp, zararın men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 174

Silistre kazası sakinleri üzerlerine düşen vergi yükümlülüklerini yerine getirirler iken, Ada karyesi sakinleri üzerlerine düşeni ödemekte itiraz etmekte ve onların yükümlülükleri de diğer kaza halkına yüklendiği için perişan olmalarına yol açmaktadır. Hisselerine düşen yükümlülüğün ödettirilmesi, muafiyet iddiasıyla muhalefet ve bahane ettirilmemeleri hükmedilmiştir.

Hüküm 175

Borganet ve Baluluğ Nevende bazı haydutların saldırısına uğramış ve gasp edilmişlerdir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 176

Dobruca ve Divane Orhan ahalileri, asker tayfasından bazılarının ödemesi gereken miktar akçeleri ödemeyip ahaliye yükleyip perişan olmalarına neden olduğundan şikâyetçidirler. Alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 177

Rodos'taki ustabaşı Sevastos ölünce, tüccarlar ittifakla karar verip Lefter'i ustabaşı seçmişlerse de, zorba takımından Yorgi müdahale edip, işlerine karışmaktadır. Saldırıların men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 178

Silistre ahalisi, ödenmesi gereken imdad-ı hızırriyyenin bazı kimseler tarafından ödenmediğini ve ödemeyenlerin borcunun da ahaliye yüklendiği için perişan olduklarından şikâyetçidirler. Alıverilmek hükmedilmiştir.

Hüküm 179

Ayşe hatunun cariyesi bir yeniçeri tarafından kaçırılmış, kaçırıldığı yerde başka bir yeniçeri zabitine yakalanmış ve cariyenin zevcesi olduğunu söylemişse de hapsolunmuşlardır. Yeniçeri ve cariyenin birlikte Asitane'ye huzura götürülmeleri hükmedilmiştir.

Hüküm 180

Hüseyin, hamamcı İbrahim'den her zaman taciz, rencide, iftira, saldırı gibi hallerde olduğu ve babasının kolunu kırıp başını keserek zulmedip öldürdüğü için şikâyetçidir. Hamamcı İbrahim'in Edirne'de huzura götürülüp halinin görülmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 181

Reyhan Paşa vakfının mütevellisi, vakfın toprağına mutasarrıf olan El-Hacc İsmail'in ölümünden sonra oğlu kalmayıp, büyük kızı ve küçük kızlarının vasisinin de eksik fiyat ile alarak vakfa zarar vermek istedikleri için şikâyetçidir. Kanuna göre hareket edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 182

Vakfın toprağına mutasarrıf olan Hasan Ağa'nın ölümünden sonra tapu hakkı oğlu İbrahim ve Mehmed'e intikal etmiştir. Mehmed de öldükten sonra İbrahim'e kalan hak dolayısıyla ona teklif edilen tapu resmi ile almayıp eksik fiyat ile almaya çalışarak vakfa zarar vermek istediği için vakfın mütevellisi şikâyetçidir. Kanuna göre hareket edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 183

Çeşme ahalisi kasap tayin ettikleri Ahmed'in getirip kesip sattığı hayvanlardan ve hizmetinden razı ve memnun iken kasabada kötü niyetli olan bazıları aldıkları hayvanın akçesini vermeyip Ahmed'i zarara sokmuşlar, Ahmed de artık hayvan getirip kesip satmaktan vazgeçmiştir. Bu durumdan ahali olumsuz etkilenmiş ve mağdur olmuşlardır. Saldırının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 184

İstiradin Haçador ve Ayvaz, benim sende alacağım var diye Karabet'den fuzuli akçe talep etmiş ve Karabet de ödemiştir. Davanın görülüp akçesinin geri verilmesi hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 185

Yalakabad'da tımar sahibi olan sipahi Ali'nin kayıtlı arazilerinde, başka bir sipahi müdahale edip mahsulüne saldırmıştır. Alaybeyi aracılığıyla görülüp hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 186

Yalakabad'da tımar sahibi olan sipahi Ali'nin kayıtlı arazilerinde, başka bir sipahi müdahale edip mahsulüne saldırmıştır. Alaybeyi aracılığıyla görülüp hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 187

Tımar sahibi sipahi Ali, mutasarrıf olduğu karyede sakin olan Yazıcı Mehmed'den tahsilâta mâni olması, reayayı tahrik etmesi sebebiyle şikâyetçidir. Aynı şekilde devam ederse Asitane'ye götürülüp huzura çıkarılması hükmedilmiştir.

Hüküm 188

Dragan, Haço'dan aldığı koyunun parasını ödeyemeden ölünce kefilleri Pançe ve Bıyıklı biz sana kefil olmuştuk diye musallat olmuşlar menzilini basıp zorla akçesini almışlardır. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 189

Eflak voyvodası kapı kethüdası, on üç sene hizmetinde kızını istihdam edip sonra satmak için Ömer ile anlaşan Vatla'dan şikâyetçidir. Vatla'nın Asitane'ye huzura getirilmesi hükmolunmuştur.

Hüküm 190

Keşan ahalisi muameleci monla Ahmed'den borç alıp henüz ödemesini tamamlamamışlarken Ahmed malı Ali Haseki'ye devretmiş, Ali Haseki de ahaliyi cebren hapsetmiş ve zincirlemiştir. Ali Haseki'nin Asitane'ye getirilip davası görülmedikçe para ödenmemesi hükmedilmiştir.

Hüküm 191

Bayıldak ahalisi, Papa Yani'ye yedi yüz keyl buğday verecekli idilerse de o sene kıtlık olup mahsul az olunca ödemeye güçleri olamamıştır. Yüzer keyl taksit ile ödemeleri hükmedilmiştir.

Hüküm 192

Dükkân sahibi hatun kiracısından kirasını talep ettiğinde benim zaruri masraflarım var deyip düşük kira teklif etmiş ve erzakla ödemek istemiştir. Masrafının olup olmadığının keşfinin yapılması ve hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 193

Argili, babası ve annesinin birtakım eşyalarının eniştesi Saki tarafından kanunsuz zapt edildiğinden şikâyetçidir. Birkaç defa emren talep edilmişse de uymamıştır. Emre itaat etmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 194

Lorime'nin menzili ve mahzeni Kostodaki ve oğlu tarafından basılmış, malı alınmıştır. Kostodoki öldüğü için malı oğluna geçmişse de oğlu ödemede bahane etmektedir. Şer ile görülmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 195

Hüseyin ve babasının, muameleci Ali'ye borçları vardı. Borçlarına karşılık çiftliklerini rehin gösteren Hüseyin ve babası borçlarını ödemeye razı iken Ali çiftliğe el koymuş ve zapt etmiştir. Konunun iyice araştırılıp iddianın doğru olup olmadığının öğrenilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 196

Avanis, menzilini vakfetmiş değil iken, kasabadan kötü niyetliler menzilini vakfetmişsin diye elinden alıp fuzuli zapt etmişlerdir. Saldırının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 197

Murtaza, Ebubekir ve ortağı Ömer'e mahsul vermiş fakat ödemeyi talep ettiğinde Ebubekir Ömer firar etti benim de sana vereceğim yoktur diye muhalefet ve bahane eylemiştir. Hakkın ödenmesinde sorun çıkarırsa Ebubekir'in Asitane'ye huzura götürülmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 198

Hacı Ahmed ve Hacı Mehmed, hac ziyareti için yola çıktıklarında haydutlar tarafından yolları kesilip darp ve gasp edilmişlerdir. Eşyaların, beygirlerin sahiplerine teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 199

Seyyid Halil'in mutasarrıf olduğu menzilin bitişiği evvelden beri harman yeri değil iken, bazı kimseler orayı harman yeri edip, namahrem getirip kanunsuz hareketler yapmaktaydılar. Fetva-yı şerife gereğince men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 200

Ahali, vakfın mütevelli ve müderrisinden vakfa ait olanla yetinmeyip ziyadeye tecavüz etmelerinden dolayı şikâyetçidirler. Ziyade mahsul talebi ile yapılan zulmün men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 201

Hristo ve Hacı Süleyman aralarındaki borç meselesini arabulucu sayesinde çözüp sulh etmişlerse de Süleyman daha sonra tekrar sorun çıkarmıştır. Men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 202

El-Hacc Hüseyin'in ölümünün ardından mirası varislere intikal etmişken, hakkı olmayan kişiler ortaya çıkıp hak talep etmişlerdir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 203

Ama Hafız Seyyid Kasım Tekfurdağı'ndan Asitane'ye giderken yolda eşkıyalar tarafından yolu kesilip darp ve gasp edilmiştir. Bulunup para ve eşyalarının teslim edilmesi ve suçluların Asitane'ye arz edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 204

Mehmed Osman ve Ahmed Halife, Daye Hundi Hatun vakfında ücreti karşılığında cüzhanlık yapmak için görevlendirilip, hizmetlerini yerine getirmişlerdir. Vazifelerinin hakkını talep edince mütevelli sorun çıkarmıştır. Haklarının tahsil olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 205

Salih ve Ayşe ortaya çıkıp, Ahmed Beşe'den borcu vardı diye para talep etmiş; ona zarar vermeye çalışmışlardır. Saldırılarının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 206

Manolaki, amcası Papa Sehudo ölünce mirasından hak sahibi olmuşsa da diğer hak sahipleri onun hakkını vermeyip zulüm etmiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 207

Ahali eskiden beri davarlarını otlattırdıkları meraların Mustafa, Ahmed, Hasan ve Mustafa tarafından fuzuli zapt edildiğinden ve bu meraları kullanamadıklarından şikâyetçidirler. Taarruz ettirilmemesi hükmedilmiştir.

Hüküm 208

Subaşı Gayrullah Efendi hakkına düşen tımarla yetinmeyip ziyadeye tecavüz etmiş, mahsulünü zapt etmiştir. Defter-i hakanî gereğince hareket edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 209

Gemlik'te sakin Yorgi'den herkes razı ve memnun iken kötü niyetlilerden bazıları birkaç sene önce kaza naibi olan Abdülfettah'a dayanarak Yorgi hakkında iftira atmış, halkın ağzından yazılmış uydurmaca arz hazırlamış ve zulmetmiştir. Gerçeğin incelenip davanın şer'le görülmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 210

Seyyid Mustafa Kasımpaşa iskelesinde bölükbaşı iken, Güğercinoğlu Kayıkçı Mehmed şimdiye kadar sen bölükbaşı oldun, şimdi ben bölükbaşı olacağım diye müdahale etmiştir. Bölükbaşılığına kimsenin müdahale ettirilmemesi hükmedilmiştir.

Hüküm 211

Eflak voyvodasının hizmetinde çalışan terzi vefat ettikten sonra mirası, onun yanında kalan zevcesi ve kızına, İstanbul'daki çocuklarına intikal etmişse de Eflak'taki zevcesi haklarına düşen ile yetinmeyip tüm mirasa sadece kızım sahiptir diye el koymuştur. Diğer kardeşlerin haklarının voyvoda tarafından alıverilmesi ve sorun çıkarırlarsa da civardaki Yergöğü kadısına havale edilmeleri hükmedilmiştir.

Hüküm 212

Dişli Yusuf'un kimseye vereceği yokken kötü niyetli bazı kimseler bizim sende alacağım vardır diye iddia edip, yalancı şahit ayarlamışlardır. Davanın görülüp saldırılarının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 213

Hasan ve İbrahim ticaret amacıyla Asitane'ye gittiklerinde, haydut takımından İsmail, İbrahim ve Ömer menzilini basıp kadınlara eziyet edip, eşyalarını gasp etmişlerdir. Yağmaladıkları eşyaların alınıp hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 214

Solak ahalisinin davarlarını otlattıkları yeri, Mahmud ben aldım diye zapt edip ahaliye engel olmuştur. Vakıf toprağı olan bu toprağın kaydı olup kanunsuz müdahale edilmemesi hükmedilmiştir.

Hüküm 215

Ramazan'ın oğlu Mehmed; Ömer ve Osman tarafından alet ile kasten öldürülmüştür. Fetva-yı şerife gereğince hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 216

Kardeşi Eyyüb ölünce alacak hakları miras olarak Mehmed'e intikal etmiştir. Mehmed alacağı talep edince borçlu zimmîler ödeme yapmamışlardır. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 217

Polezo, Hasan ve Eyyüb'ün çiftliğinde kalıp anlaşmaları gereğince onlara ücreti karşılığında peynir yapmaktadır. Polezo ücret talep ettiğinde tamamını yarın veririz diye onu savuşturmuşlardır. Polezo peynir ahırındayken birkaç adamla birlikte ahırı basıp onu katletmek amacıyla saldırmışlarsa da Polezo kaçmıştır. Eşyaları ve akçeleri gasp edilmiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 218

Vasil, anne ve babasının borcunu ödeyince, onlar da Vasil'e sahibi oldukları bağı hibe etmişlerdir. Karşılıksız verilen bu bağdan kardeşi hisse talep etmiştir. Saldırının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 219

Ahali, Balaban torunu diye bilinen eşkıyaların faaliyetlerinden muzdarip olup şikâyetçidirler. Durumları iyice araştırılıp vukuat üzerine Asitane'ye bildirilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 220

Hacı Abdullah ticaret ile uğraşırken gittiği İstanbul'da vefat etmiştir. Ona ait ticaret malları ve malı zevcelerine ve yeğeni Süleyman'a intikal etmişse de o sırada Trabzon'da olan kethüda Balatlıoğlu fuzuli zapt etmiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 221

Ferecik kazasından bazı kimseler gelip Meriç Nehri'nden geçecek yolcuları karşıya geçirirken, kazada sakin kayıkçı sizi burada işletmeyiz diye korkutup zulmetmiş, geçimlerinin kesilmesine yol açmışlardır. Men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 222

Mustafa, babasının ölümü ile borcunu ödemekte bahane ve muhalefet eyleyen Ahmed'den şikâyetçidir. Meblağın vekile teslim edilip, bahane ettirilmemesi hükmedilmiştir.

Hüküm 223

Ali, kendi halinde iken Hasan ağa ona musallat olmuş, onu darp ve hapsetmiş, onun eşyasını ve tüfeğini almıştır. Eşyaların verilmesi ve hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 224

Evladı evladına vakfedilen Sarıca Paşa vakfının geliri paylaşımında hak sahiplerinden Atike, hissesinin fazlasını almaya çalışmış ve diğer hissedarlara zulmetmiştir. Vakıf şartı gereğince müdahale ettirilmemek hükmedilmiştir.

Hüküm 225

Kadı Hüseyin, görev süresinin dolmasına dört ay daha kalmasına rağmen halefi Kadı Esedullah gelip kazanın işlerine müdahale etmeye başlamıştır. Müddetin dolmasını beklemesi ve müdahale ettirilmemesi hükmedilmiştir.

Hüküm 226

Şerife Ayşe'nin kardeşi Seyyid Abdullah'ın ölümü ile hak kazandığı mirası önce anne tarafından kardeşi Hacı Mustafa, sonra o ölünce de Hacı Mustafa'nın varisleri zapt etmiş, türlü bahanelerle ödemekte muhalefet etmişlerdir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 227

Tımar sahibi Yahya, mutasarrıfı olduğu tımarı Koca İbrahim'e iltizam ile vermiş fakat iltizam bedelini alamamıştır. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 228

Çom ahalisi üzerlerine düşen öşür vergisini ödemeye razılar iken, mültezim kanaat etmeyip kanunsuz ziyade akçe talep edip halkı rencide etmiştir. Men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 229

Adana'da sakin şikâyetçinin, Kara Osman benim öküzüm zayi oldu sen aldın diye kanunsuz at, deve ve akçesini alıp fuzuli tutmuştur. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 230

Abdülhalim, daha önce İbrahim'e emanet verdiği akçesini senin akçen çalındı diye geri alamamıştır. Kendisinde olduğu bilinen akçelerin ödenmemesi için meclis-i şer'e de gitmiştir. Saldırı ettirilmemesi hükmedilmiştir.

Hüküm 231

Mehmed, alacağı olduğu İbrahim'den borcunu talep edince İbrahim vermekte bahane ve muhalefet etmiştir. Tahsil olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 232

Seyyid Ebubekir ve kardeşi Seyyid Mustafa'nın değirmeninin bulunduğu yerden Ömer ve Mustafa toprağında olduğu için vergi alırım diye kanunsuz vergi talep etmiştir. Saldırının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 233

Hasan Bey'in, akrabası Kadri, onun eşi ve kayınvalidesinden alacağı olup talep etmişse de bahane edip ödememişlerdir. Hakkın alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 234

Ahmed ve Mustafa, Fındıklı'da çinihaneye mutasarrıf iken bünyesinde gayrimüslim işçi çalıştırıp kalp ve na-müstehak işlemeler yapmaktaydılar. Birkaç kimse, binanız ahşaptır yakarız diye korkutup gayrimüslimleri çıkartmalarını ve o desenleri işlememelerini istemişlerdir. Bina terk edilmiş halde kalıp kârhaneleri zarar görmüştür. Bir daha Müslüman istihdam edeceklerini ve bundan sonra bahsi geçen işlemeleri yapmayacaklarını söyleyip müdahalelerin bitirilmesini talep etmişlerdir. Binanın incelemesi yapılmış ve şartlarına uyarak tekrardan işletmelerini açabilmeleri ve müdahalelerin men olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 235

İsmail; Ali, İsmail ve Türkoğlu tarafından kaçırılıp hapsedilip ırzına saldırılmıştır. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 236

Avcıbaşı Ahmed'in hizmetkârı Abdullah, Ahmed'in eşya ve parasını çalmış amâ Mehmed ile birlikte kaçmıştır. Amâ Mehmed yakalanıp hapsedilmiş. Abdullah'ın da Asitane'ye huzura götürülmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 237

Ahyolu ahalisi kendileri üzerine düşen vergiyi ödemeye razı iken kocabaşılar kendileri için ziyade akçe talebinde bulunup ahaliye rahatsızlık vermektedirler. Saldırının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 238

Menzilci El-Hacc Mehmed birkaç beygirinin Ali tarafından çalındığını iddia etmiş, yalancı şahitle iftira atmış ve düzmece hüccet ile musallat olmuştur. Saldırı ve rencidesinin men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 239

Sultan Selim Han vakfı mütevellisi Ebubekir, Haremeynü'ş-şerifeyn vakfı toprağına sınırdaş olan tarlaların Siroz'da sakin Siroz ladikası tarafından bir müddet fuzuli zapt edildiğinden dolayı şikâyetçidir. Konu meclis-i şer'de görülmüş ancak tarlaların fuzuli zapt edildiği günlerin kirası talep edildiğinde ödemekte muhalefet etmişlerdir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 240

Karasu ahalisi üzerlerine düşen vergileri ödemekte itiraz etmese de bazı ayân ve kötü niyetli kimseler bizim verecek vergimiz yoktur diye bahane etmektedir. Bahane ile muhalefet ettirilmemek hükmedilmiştir.

Hüküm 241

Ümmühani hanım, kendisine kardeşi Halil'in ölümü ile intikal eden alacak hakkı dolayısıyla alacaklılarından borcu talep etmiş fakat verecekliler ödemede bahane ve muhalefet eylemişlerdir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 242

Ali'nin babası Ebubekir, Hacı Mustafa'dan yerlerini rehin göstererek borç almış ve sonra vefat etmiştir. Daha sonra borç ödenmiş olsa da baban bu yerleri bana bıraktı diye Hacı Mustafa yerleri fuzuli zapt edilmiştir. Fetva-yı şerife gereğince o yerlerin kendisine zapt ettirilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 243

Bazı kötü niyetliler ortaya çıkıp hukuksuz, hüccetsiz Mehmed'in malına el koyup, onu mağdur etmişlerdir. Fuzuli ortaya çıkan saldırıların men olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 244

Kuzzat mahkemesinde naib Hüseyin'den herkes razı ve memnun iken kötü niyetlilerden bazılarının zulmüne ruhsat vermediği için biz senin naib olmanı istemeyiz elimizde emrimiz vardır diye taciz etmektedirler. Men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 245

Seyyid Mehmed babasından kalan ağılı kiraya vermiş, kirayı talep ettiğinde ise kiracı kirayı vermekte bahane etmiştir. Fetva-yı şerife gereğince hakkın tahsili hükmedilmiştir.

Hüküm 246

Sipahi Ahmed ve Mehmed'i mutasarrıf oldukları tımarın mahsulüne alaybeyi Abdullah kanunsuz müdahale etmiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 247

Hasan Kaçan İstanbul'dan vilayetine giderken beş eşkıya tarafından yolu kesilip gasp edilmiştir. Yakalanıp suçlarını itiraf edip aldıklarını otuz gün içinde ödemeye taahhüt verseler de faaliyetleri devam etmiş ve ödememişlerdir. Eşyaların tahsil ve hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 248

Şeyh Ahbar tekyesinin evladiyet ve vakfiye üzere tekyenişi Şeyh Ahmed iken amcasının oğlu Ali, Süleyman ve İdris kendilerini destekleyen kadı ve naib ile beraber vakfa müdahale etmektedirler. Müdahalenin men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 249

İbrahim Beşe ve Fatma hatun Mustafa ve Hasan'ın gelip sizin dayınız bizim murisimizi kırk yıl önce darp edip öldürdü deyip menzillerini basıp hayvanlarını ve akçelerini almalarından dolayı şikâyetçidirler. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 250

Kevni ahalisi daha önce aldıkları borcu öderlerken alacaklılar Ahmed, İsmail ve Ahmed kanaat etmeyip ziyade akçe alıp fukarayı hapis ile tehdit etmektedirler. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 251

Yenişehir kazasından bazı kimseler Ahmed, Mehmed, Hacı Hüseyin ve oğulları, Mahmud'dan eşkıyalık edip yol kesip onları gasp ettikleri için şikâyetçidirler. Eşyaların alınıp hakkın telsim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 252

Ebubekir ve Yusuf kardeşler, babalarından kalma arsa, bahçe, menzil ve eşyaların tek sahipleri iken Osman ve Mehmed biz babandan satın almıştık, sizinle ortağız diye mülkleri fuzuli zapt etmiştir. Fetva-yı şerife gereğince alınması hükmedilmiştir.

Hüküm 253

Karasu ahalisi işlerinin yürütülmesi için Ahmed'i vekil tutmuşlar ve işlerini gördürmüşlerdir. İşleri tamamladıktan sonra ödemeyi talep eden Ahmed'e ödeme yapmakta bahane ve muhalefet eylemişlerdir. Alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 254

Karasu ahalisi üzerlerine düşen vergiyi öderlerken ada mahallesinde yaşayan zimmîler üzerlerine düşen vergiyi ödemeyip, verginin diğerlerine yüklenmesine ve halkın perişan olmasına neden olduğu için onlardan şikâyetçidirler. Hisselerine düşen verginin ödettirilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 255

Mehmed, Sultan Süleyman vakfı mukataalarının çiftlik zabitidir. Sorumlu olduğu yerlerdeki halk, toprakta ziraat yapıp orayı koruyup kollamaktadırlar. Bazı ürünleri pazara götürmek istediklerinde bazıları saldırmaktadırlar. Kanuna göre hareket edilmesi hükmediliştir.

Hüküm 256

Zeamet sahibi Ahmed'e, göndermesi gereken akçeyi göndermekte bahane eden eski miralay Salih, iki de.,fa vermekte sorun çıkarırsa huzura getirilsin diye hükmedilmişse de ödememiştir. Yine ödemekte muhalefet eder ise mübaşir aracılığıyla Asitane'ye huzura götürülmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 257

Rize kalesi muhafızları, bir takım zararlı insanların zalimlik ve kötülük yaptıklarını gedik pazarına fuzuli müdahalede bulunduklarını şikâyet etmiştirler. İyice araştırılıp hakikatin arz edilesi hükmedilmiştir.

Hüküm 258

Yani mutasarrıfı olduğu su değirmenini Dimitri'ye emanet etmişken; Yani başka bir yere gitmiş ve vefat etmiştir. Değirmen miras olarak oğluna intikal etmişse de Dimitri değirmeni baban bana satmıştı diye bahane ve muhalefet edip malı zapt etmiştir. Fetva-yı şerife gereğince alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 259

Ali'nin Türkmanlı ve Rodoscuk ahalisinden alacak hakkı bulunup birçok kez talep ettiğinde ödemede bahane ve muhalefet etmişlerdir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 260

Rodoscuk kasabasında rahip Abraham mutasarrıfı olduğu menzili satmak istemişse de menzilin bir kısmı İva ve Arotin tarafından fuzuli zapt edilmektedir. Men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 261

Mustafa'nın Hasan Çavuş'tan alacağı varsa da, ödemede bahane ve muhalefet etmektedir. Hakkın tahsil edilip, itiraz ederse Hasan Çavuş'un Asitane'ye huzura götürülmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 262

Angeli, kardeşi Kosta'nın ölümünden sonra onun eşi ile beraber mirasa hak kazanmıştır. Eşi, hamile olduğunu söyleyip daha fazla hisse talep etmiş ve muhalefet etmiştir. Hamile olup olmadığının aslı olmayıp, hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 263

Uşak, Paşalar karyesi halkı kalkıp başka bir yere gidip yerleşmişler ve iskân etmişlerdir. Reaya müdahale etmişse de iskân ettirmek hükmedilmiştir.

Hüküm 264

Reaya kendi üzerlerine düşen vergiyi ödemeye razılar iken, bazı ayân ve kötü niyetli kimseler düzmece bir defter ortaya çıkarıp, kendileri için ziyade akçe talebinde bulunmuşlardır. Saldırının men edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 265

Şakir'in zevcesi Rabia hatun menzilinde iken Mahmikulu Mustafa menzile gelip Rabia'nın ırzına saldırmıştır ve ahali de bundan haberdardır. Fetva-yı şerife gereğince hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 266

Yeniçeri çorbacısı Mehmed ağa vefat edince, çocukları vasi himayesine girmiştir. Çorbacı ölünce esirlikten kurtuluruz diye niyetlenen köleleri ve hizmetkârları çocuklara merhametsizlik yapmışlardır. Çocuklara zulmedilmemesi ve açıklandığı üzere hareket edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 267

Mehmed ve birkaç arkadaşı iskelede rayiç ile kömür ve odun satarlarken muameleci ve vurguncu tayfasından bazıları tüm odun ve kömürü alıp, diledikleri kayığa diledikleri fiyattan satmaktadırlar. Saldırının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 268

İbrahim'in varisi olduğu mala Kadıoğlu Ali fuzuli müdahale edip zapt etmektedir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 269

Babası ölünce mirası Dudu hatun ve Meryem kardeşlere kalsa da Meryem tamamını zapt etmiş ve bahane eylemiştir. Alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 270

Mehmed otuz seneden beri Kilis'te sakin iken, biri gelip sen benim zabiti olduğum has reayadansın deyip müdahale etmiştir. Saldırının men edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 271

Abdurrahman ağanın menzili eşkıyalar tarafından basılmış, babası katledilmiş ve malı çalınmıştır. Firar eden haydutların bulunup eşyaların alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 272

Hasan'a intikal eden miras malı fuzuli zapt edilmektedir. Zapt edenlerden alıverilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 273

Hacı Hasan'ın bazı kimselerden borç senedi gereğince alacak hakkı bulunmakta ise de alacaklılar ödemede bahane ve muhalefet eylemektedirler. Bu defa da ödemeye muhalefet ederlerse Asitane'ye huzura getirilmeleri hükmedilmiştir.

Hüküm 274

Seyyid Ramazan, Seyyid Halil ve Seyyid Mehmed kendi hallerinde iken Halil bunların menzillerini basıp, bunları zincirleyip gasp etmiştir. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 275

Gediközü'nde sakin Mustafa, Bolu'daki zevcesinin oraya gelmesini istemişse de bahane ve muhalefet etmiştir. Fetva gereğince Gediközü'ne naklettirilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 276

Nikola, babasının söz ile kız kardeşine bıraktığı menzil ve ağaçları babası ölünce halasına vermemiş, halası da garazen Nikola'nın evini kanunsuz satmıştır. Hakkın teslim olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 277

Sadat-ı kiramdan bazı kimseler gelip, onlardan resm-i arusane vergisi alınmaması gerekirken Ilgın hassı voyvodasının talep ettiğini şikâyet etmişlerdir. Saldırının men ve def olunması hükmedilmiştir.

Hüküm 278

Dimos mukataası emini Ahmed Ağa ve ahaliden bazı kişiler arasında alacak verecek meselesi var iken, birbirleriyle aralarında alacak verecek haklarını terk etmeleri, kavgayı bitirmeleri hususunda anlaşmışlardır. Hüccet-i şeriyye verilmesi ve fetva-yı şerife gereğince hareket edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 279

İddiasına göre iki yıl önce Osman ve İspiri'nin saldırısına ve gaspına uğrayan Nazo naib huzuruna çıkmış, davası görülmüş ve eline hüccet-i şeriyye verilmişken memnun olmayıp kasten zarar vermek maksadıyla başka bir kazada huzura çıkma teklifi ile mübaşir tayin etmiştir. Onu ikna etmek için mübaşirin adamını kaçırıp hapsedip teklifini sürdürmüştür. Davanın kendi mahallinde görülmesi, önceki veya sonraki bir tarih için ısrar edilmemesi ve müdahalenin men ve def edilmesi hükmedilmiştir.

Hüküm 280

Musul’da sakin üç erkek kardeş babalarından kalan vakıf emlağın temsilcileri ve mütevellileridirler. Ancak bir müddet sonra bu babanın üç kız çocuğu da ortaya çıkıp vakfiye gereğince mülklerde hakları olduklarını iddia ederler. Yapılan inceleme sonrasında vakfiye gereğince haklarının olduğu tespit edilmiş ve haklarının teslim edilmesi emrolunmuştur.

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

- A.DVNSŞKT.d.Divân-ı Hümâyûn Sicilleri Atik Şikâyet Defterleri, 128 Numaralı Atik Şikâyet Defteri.

Araştırma Eserleri ve İncelemeler

- Akbayar, Nuri. *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2001.
- Aktaş, Necati. "ATİK ŞİKÂYET DEFTERİ", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, https://islamansiklopedisi.org.tr/atik-sikayet-defteri (24.09.2020).
- Aktepe, Münir. "AHMED III." *TDV İslâm Ansiklopedisi*, https://islamansiklopedisi.org.tr/ahmed-iii (03.09.2020).
- Darling, Linda T. "Osmanlı Tarihinde Dönemlendirmeye Farklı Bir Bakış." *Osmanlı Tarihini Yeniden Yazmak* içinde, haz. Mustafa Armağan (İstanbul, 2011) 151-164.
- Devellioğlu, Ferit. *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Sözlük.* Ankara: Aydın Kitabevi, 2007.
- Doğan, Muzaffer. "SADÂRET KETHÜDÂSI", *TDV İslâm Ansiklopedisi,* https://islamansiklopedisi.org.tr/sadaret-kethudasi (18.09.2020).
- Emecen, Feridun. "Matruşka'nın Küçük Parçası: Nevşehirli Damat İbrahim Paşa Dönemi ve Lale Devri Meselesi Üzerine Bir Değerlendirme." *Osmanlı Araştırmaları,* Sayı. LII: (2018), 79-98.
- Emecen, Feridun. "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mîrî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet." *TALİD*, c.3, sayı.5 (2005): 107-139.
- Erimtan, Can. "Ahmed Refik'in Lale Devri'ni Yazarken Kullandığı Kaynaklar ve Lale Devri Paradigması: Bir Teleolojik İma." *Doğu Batı*, Sayı: 85 (2018) 11-29.
- Halaçoğlu, Yusuf. *XIV-XVII Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilâtı ve Sosyal Yapı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2014.
- İnalcık, Halil. *Osmanlı'da Devlet, Hukuk ve Adalet*. İstanbul: Kronik Kitap, 2018.

- Karahasanoğlu, Selim. “İstanbul’un Lale Devri mi?: Tarih ve Tarih Yazımı.” *Tarih İçinde İstanbul Uluslar arası Sempozyumu Aralık 2010 Bildiriler*, Yayına haz. Dr. Davut Hut, Prof. Dr. Zekeriya Kurşun, Prof. Dr. Ahmet Kavas (İstanbul: Mayıs, 2011), 427-463.
- Karahasanoğlu, Selim. “Osmanlı Tarihyazımında Lale Devri: Eleştirel Bir Değerlendirme.” *Tarih ve Toplum Yeni Yaklaşımlar,* Sayı 7 (Bahar- Yaz 2008), 129-144.
- Kılıç, Orhan. *18. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devleti’nin İdari Taksimatı: Eyalet ve Sancak Tevcihatı.* Elazığ: Ceren Matbaacılık, 1977.
- Kütükoğlu, Mübahat. *Osmanlı Belgelerinin Dili*. 4. Basım, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2018.
- Okur Gümrükçüoğlu, Saliha. “Şikâyet Defterlerine Göre Osmanlı Teb’asının Şikâyetleri.” *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, c.61, s.1 (2012):176-203.
- Ortaylı, İlber. "KADI." TDV İslâm Ansiklopedisi, https://islamansiklopedisi.org.tr/kadi#2-osmanli-devletinde-kadi (05.09.2020).
- Ortaylı, İlber. *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*. Ankara: Cedit Neşriyat Yayınları, 2017.
- Özcan, Abdülkadir. "LÂLE DEVRİ." TDV İslam Ansiklopedisi, https://islamansiklopedisi.org.tr/lale-devri#1(03.09.2020).
- Quataert, Donald. *Osmanlı İmparatorluğu, 1700- 1922.* İstanbul: İletişim Yayınları, 2016.
- Sezen, Tahir. *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü*. Ankara: Devlet Arşivleri Genele Müdürlüğü Yayını, 2017.
- Temelkuran, Tevfik. “Divân-ı Hümâyûn – Mühimme Kalemi.” *Tarih Enstitüsü Dergisi*, sayı.6 (Ekim 1975): 129-175.
- Tuğluca, Murat. *Osmanlı Devlet-Toplum İlişkisinde Şikâyet Mekanizması ve İşleyiş Biçimi.* 1. Basım, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2016.
- Yörük, Gül. “*Osmanlı’da Devlet-Toplum İlişkilerine Bir Örnek: 112 Numaralı Atik Şikâyet Defteri (1727).*” Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2019.
- Zilfi, Madeline C. “Women and Society in the Tulip Era, 1718-1730.” *Women, the Family, and Divorce Laws in Islamic History* içinde, ed. Amira El Azhary Sonbol, 290-303. Syracuse: 1996.

EKLER

EK 1- 128 Numaralı Şikâyet Defteri Sıralı Arşiv Görüntüleri

دفتر احکام شکایات آستانه در زمان
وزیر مکرم خضر مصطفی پاشا یسر الله
تعالی ما یشاء ودر اوان
رئیس الکتاب عزتلو
فردوسی افندی
طال بقاهم
فی ۱۱۴۳ سنه

A.DVNS.ŞKT.d 128

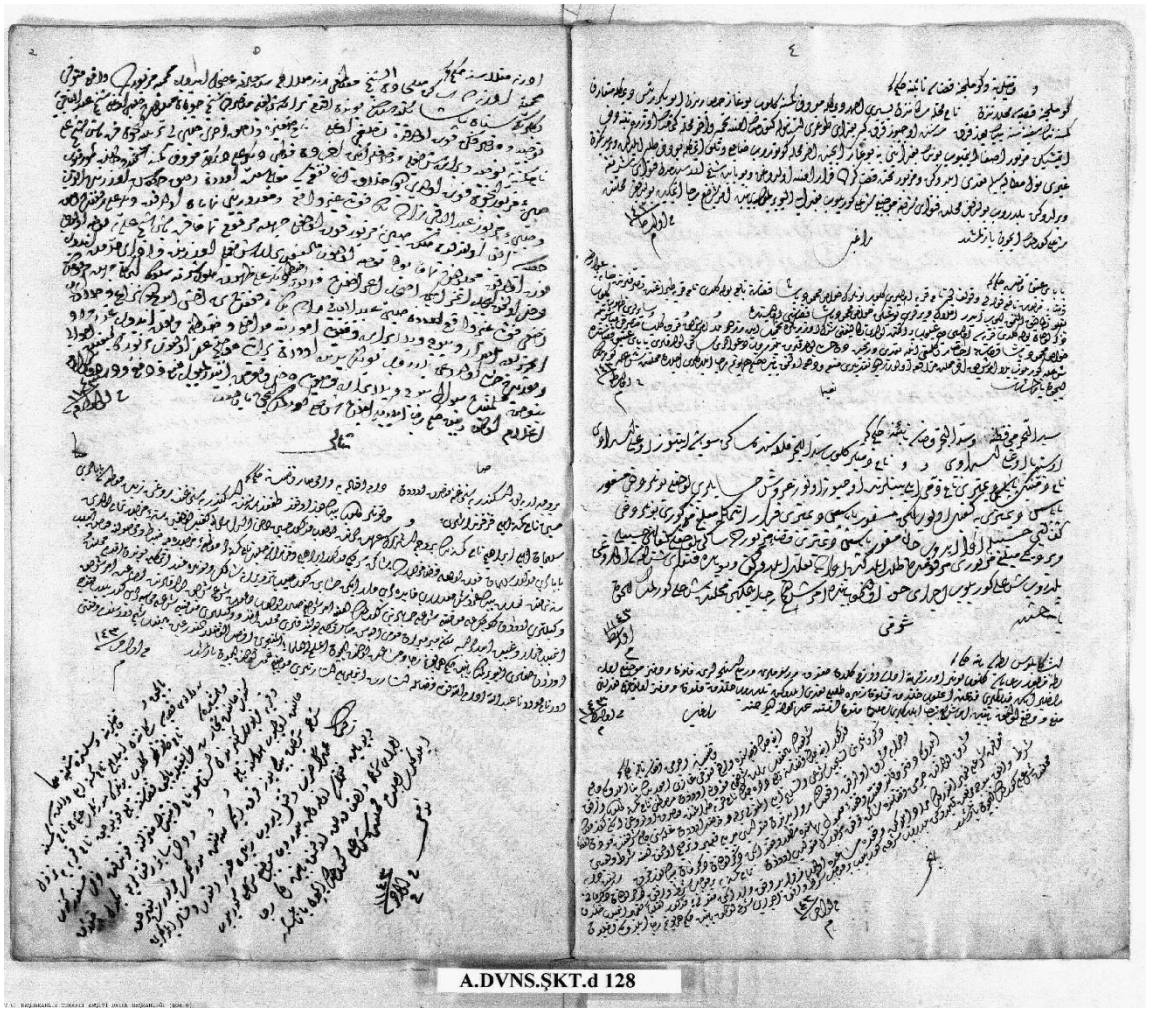

A.DVNS.ŞKT.d 128

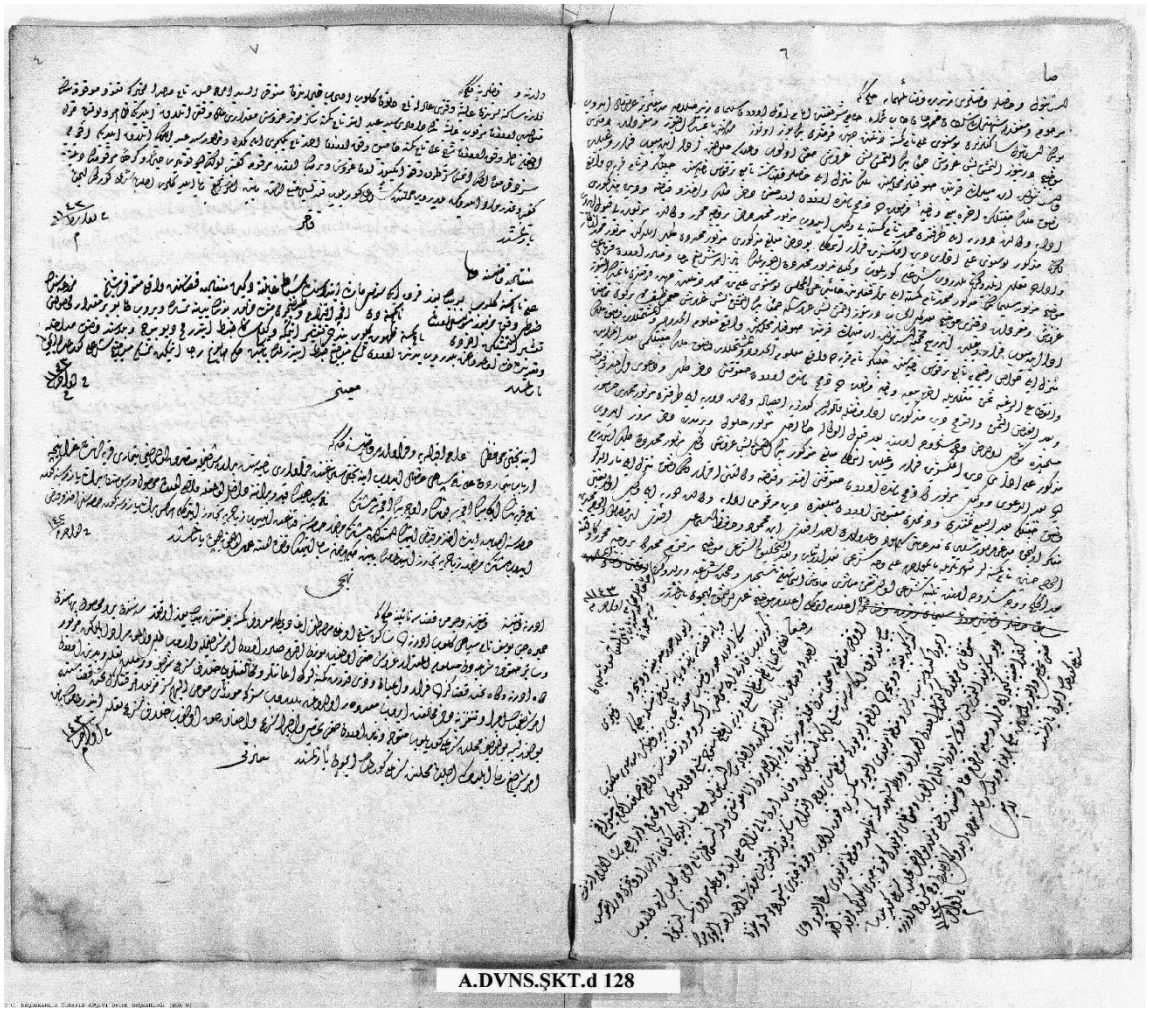

A.DVNS.ŞKT.d 128

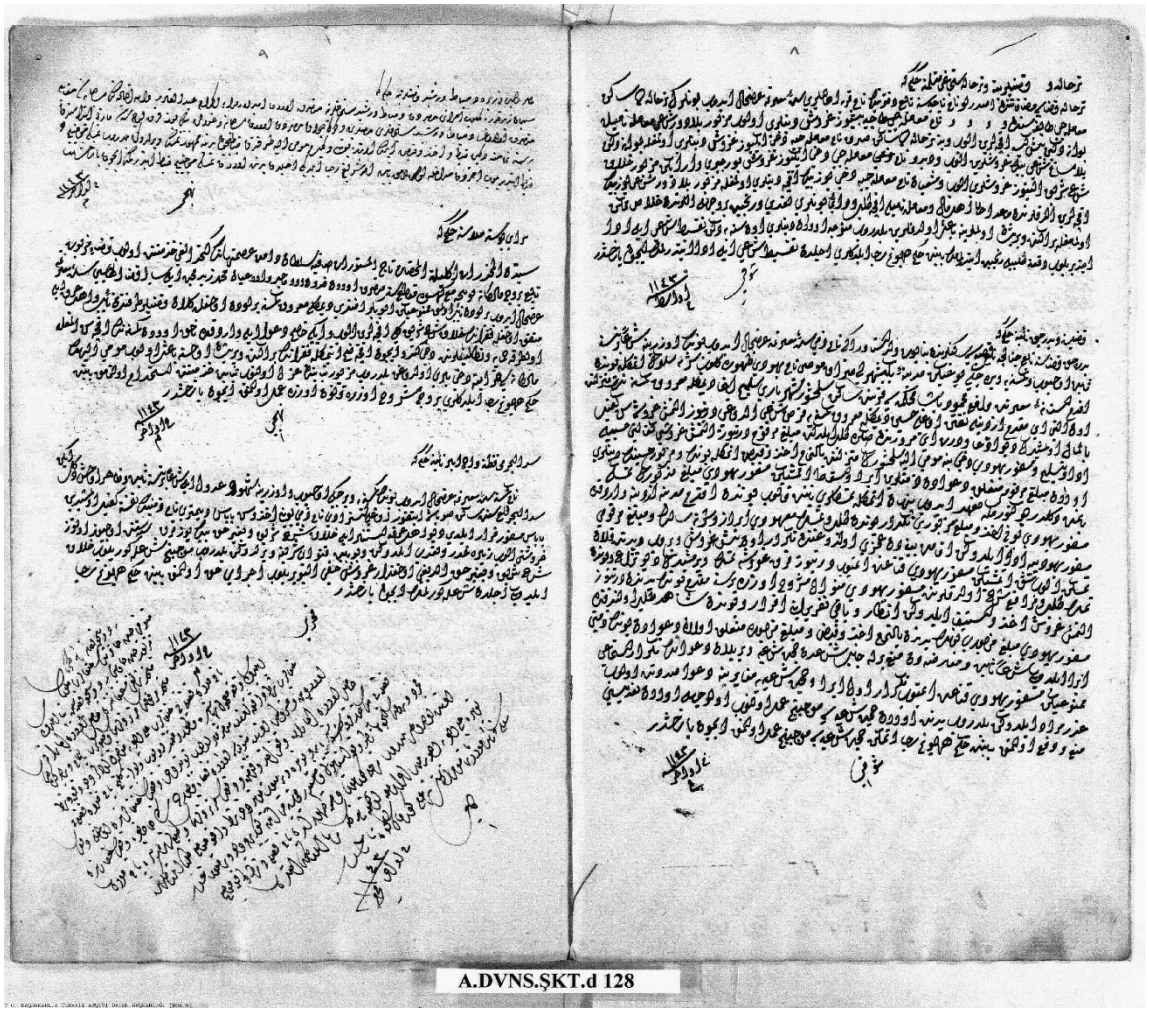

A.DVNS.ŞKT.d 128

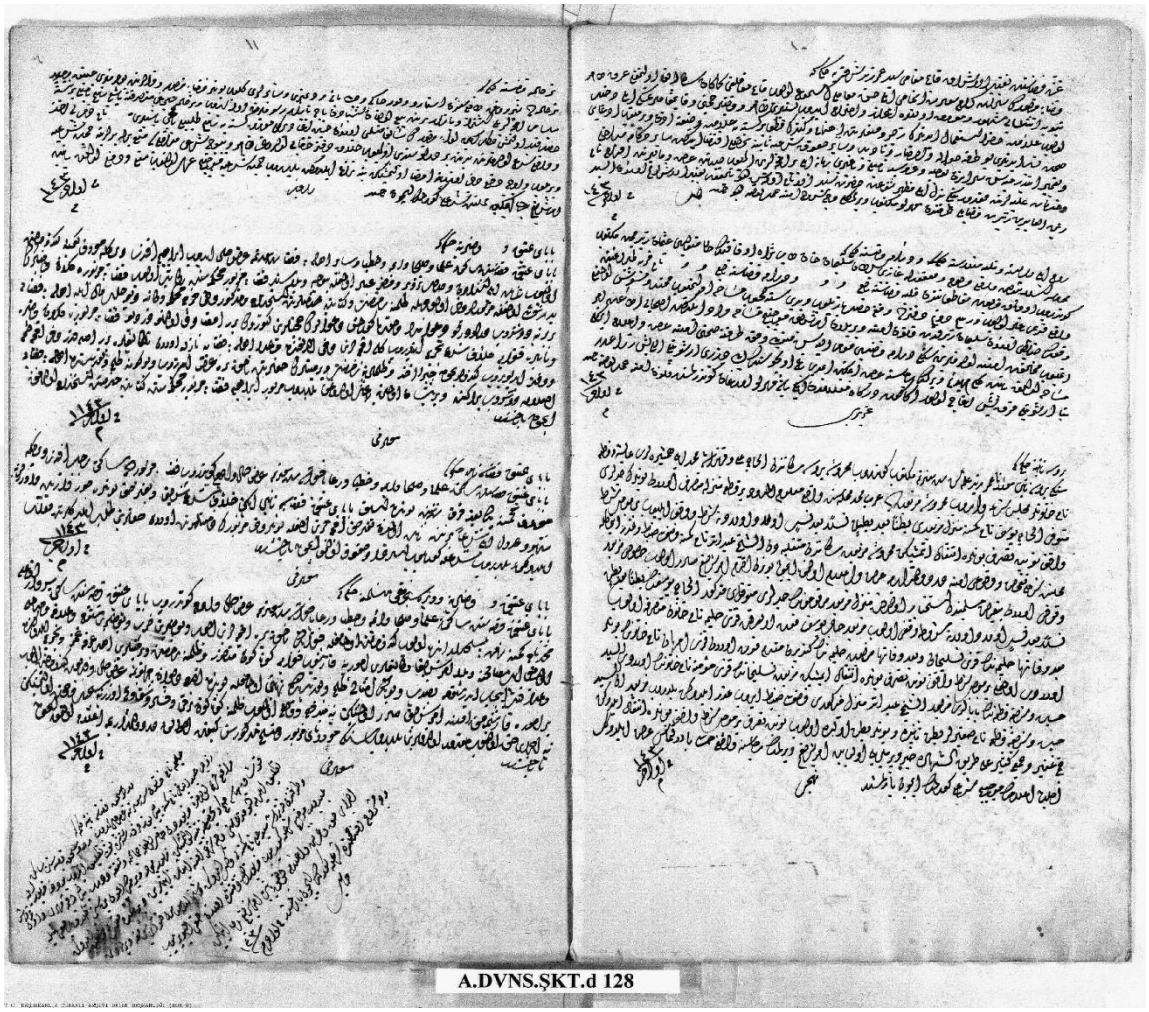

A.DVNS.ŞKT.d 128

A.DVNS.ŞKT.d 128

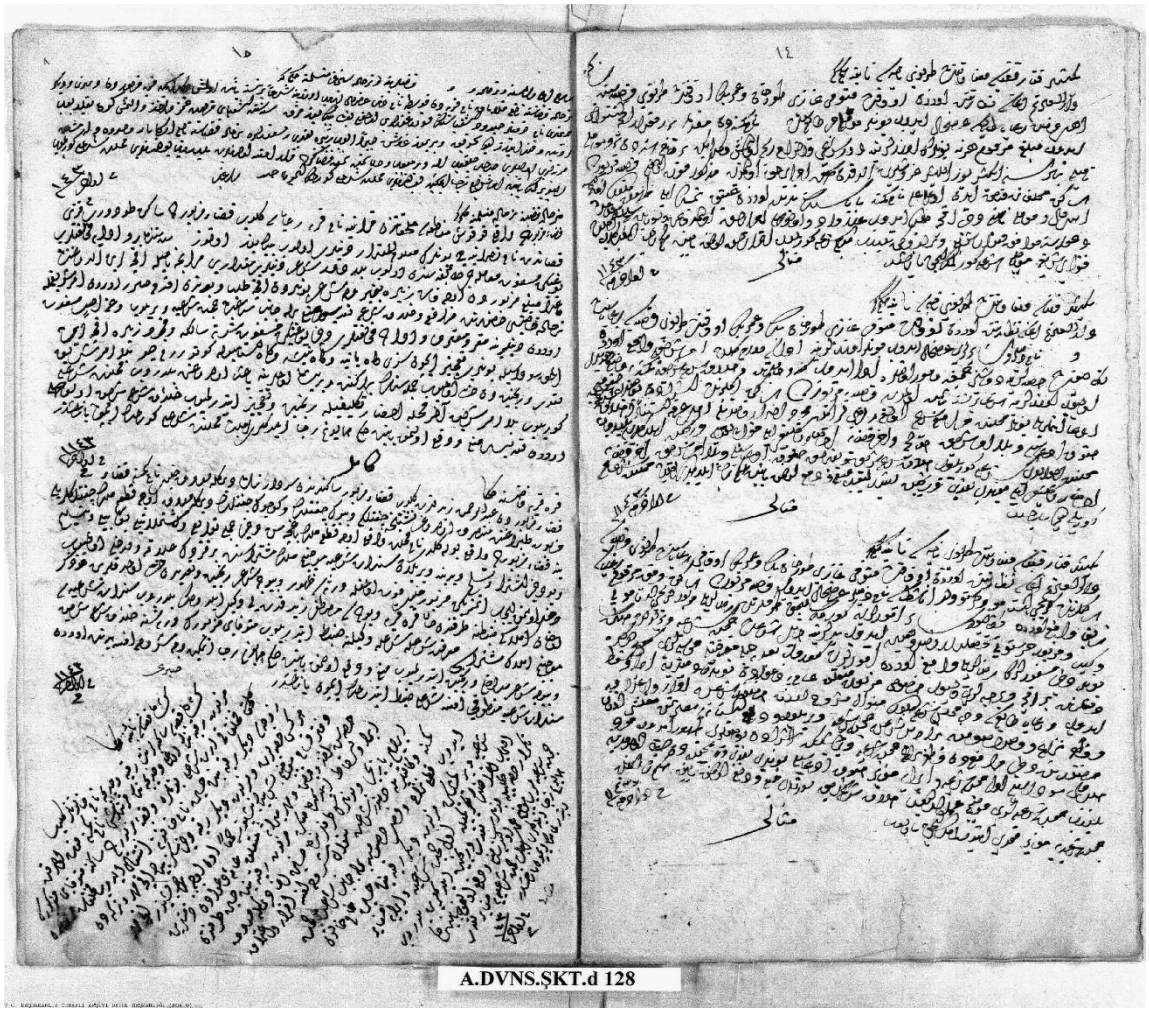

A.DVNS.ŞKT.d 128

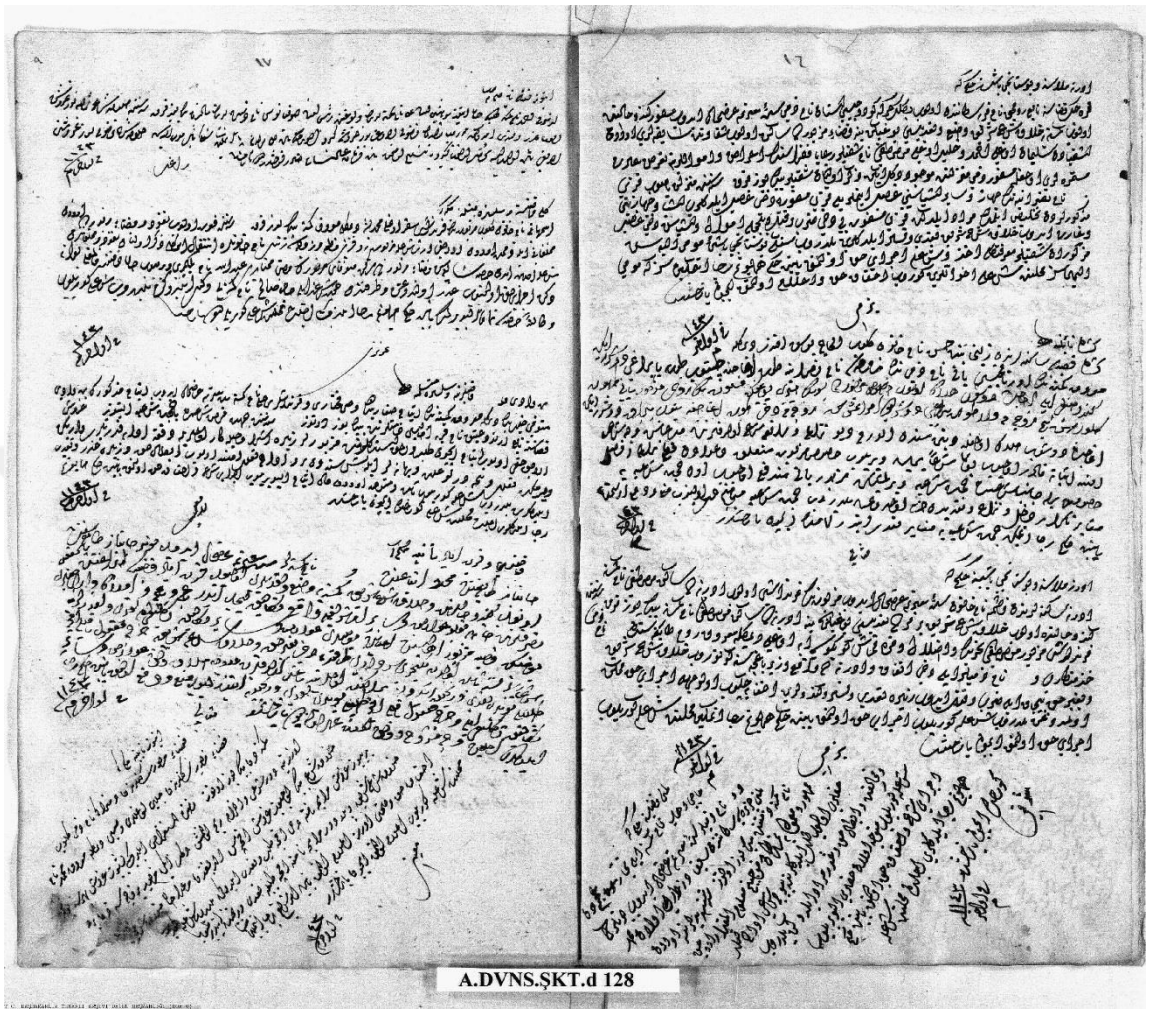

A.DVNS.ŞKT.d 128

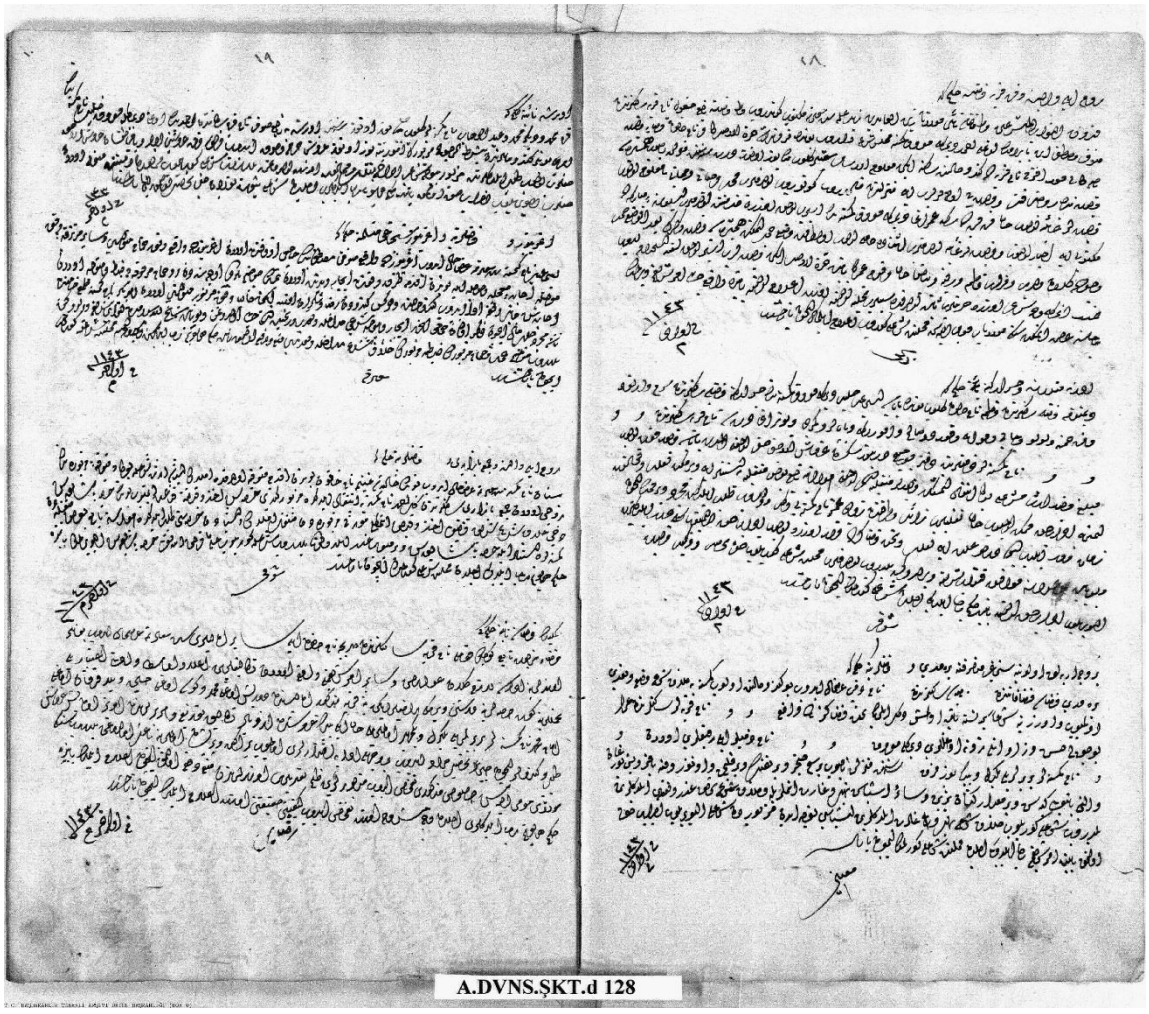

A.DVNS.ŞKT.d 128

A.DVNS.ŞKT.d 128

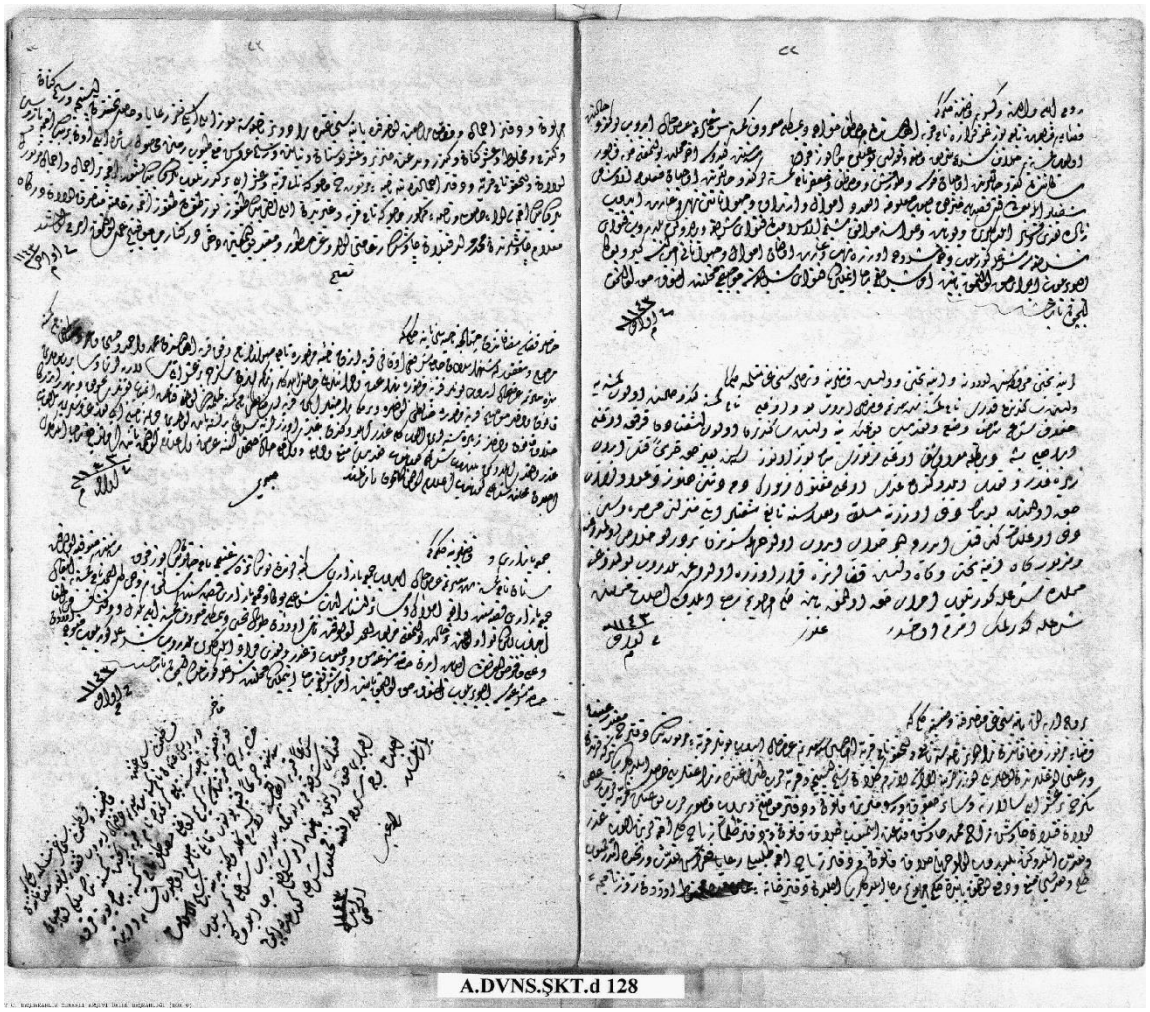

A.DVNS.ŞKT.d 128

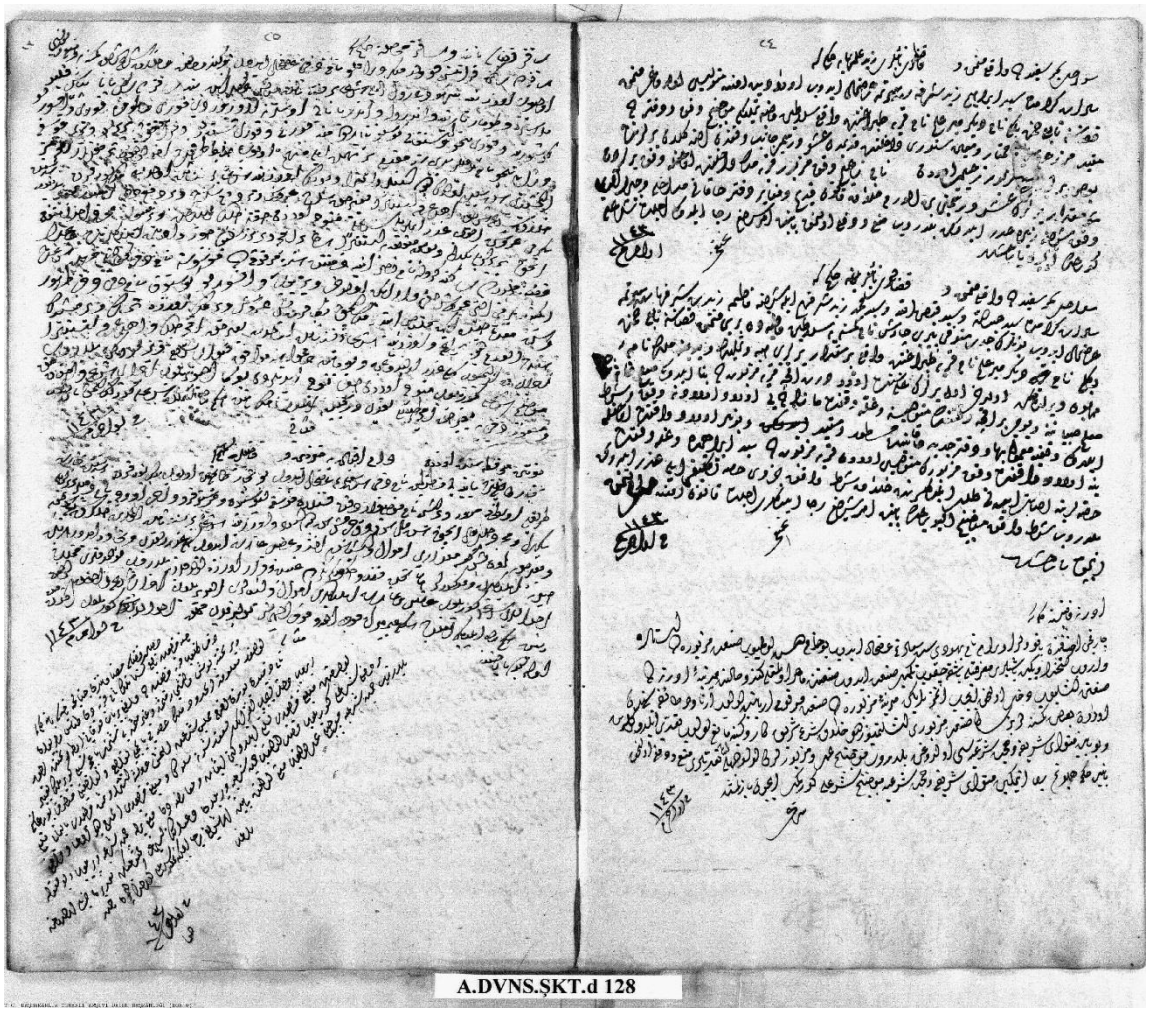

A.DVNS.ŞKT.d 128

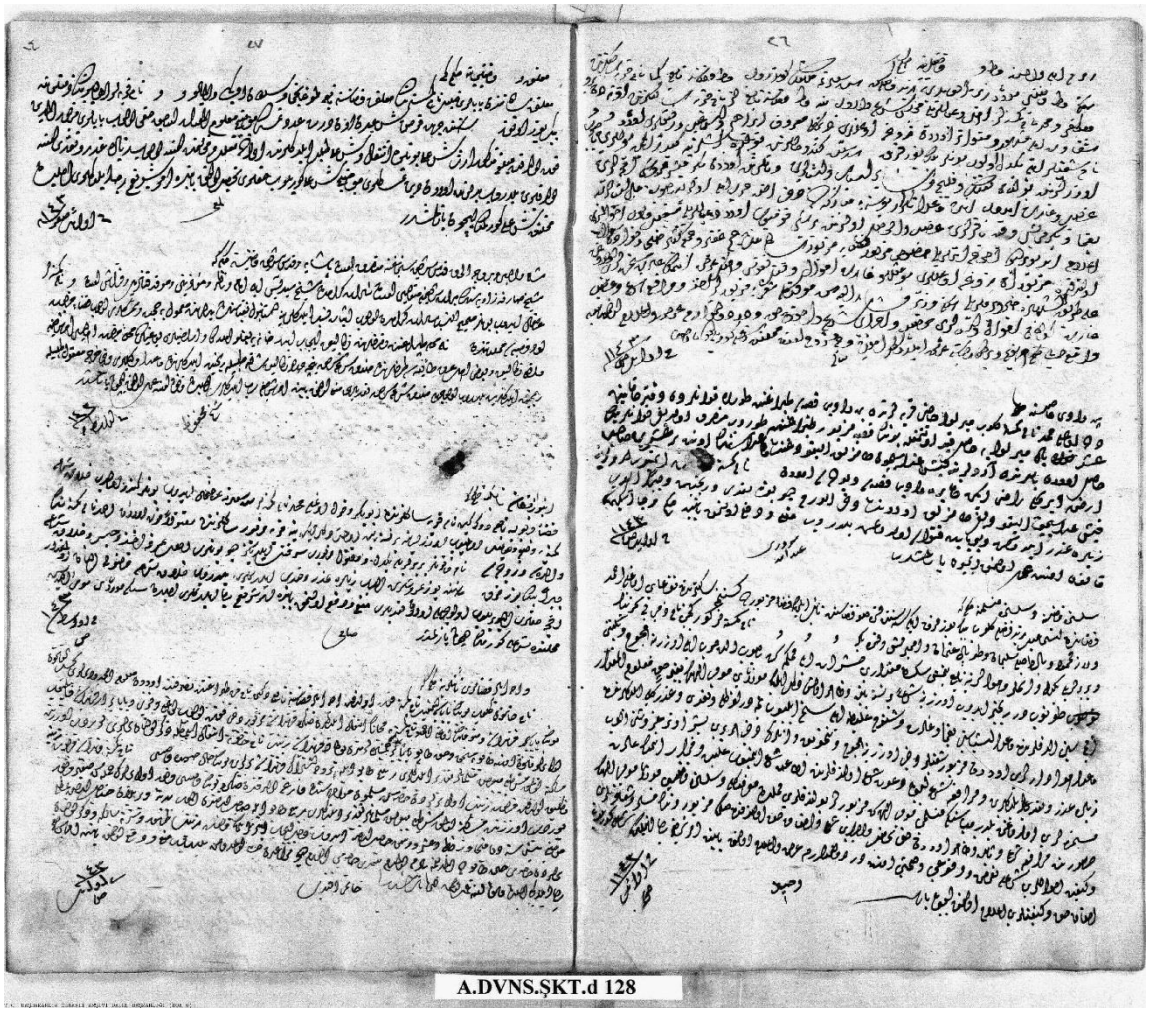

A.DVNS.ŞKT.d 128

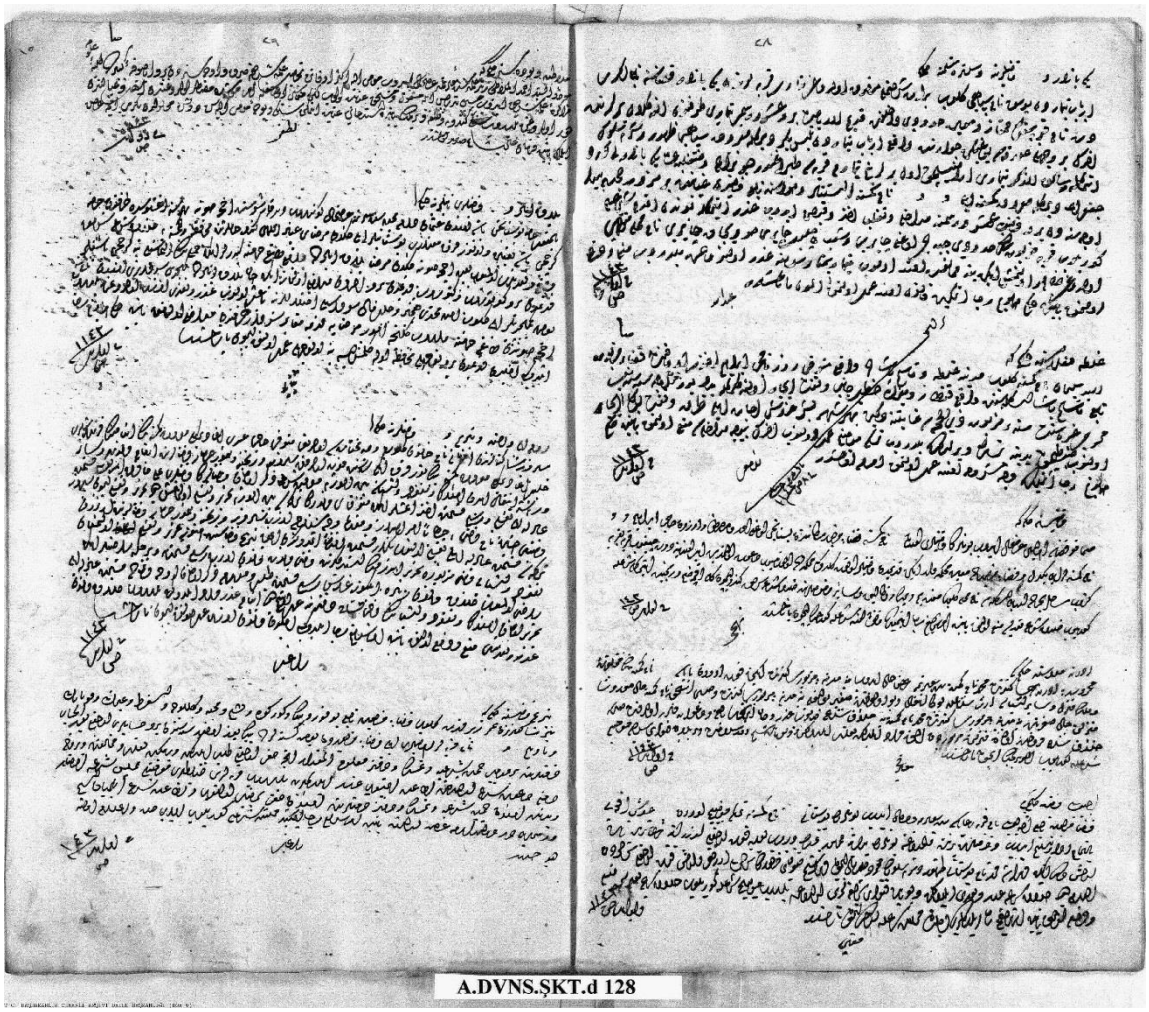

A.DVNS.ŞKT.d 128

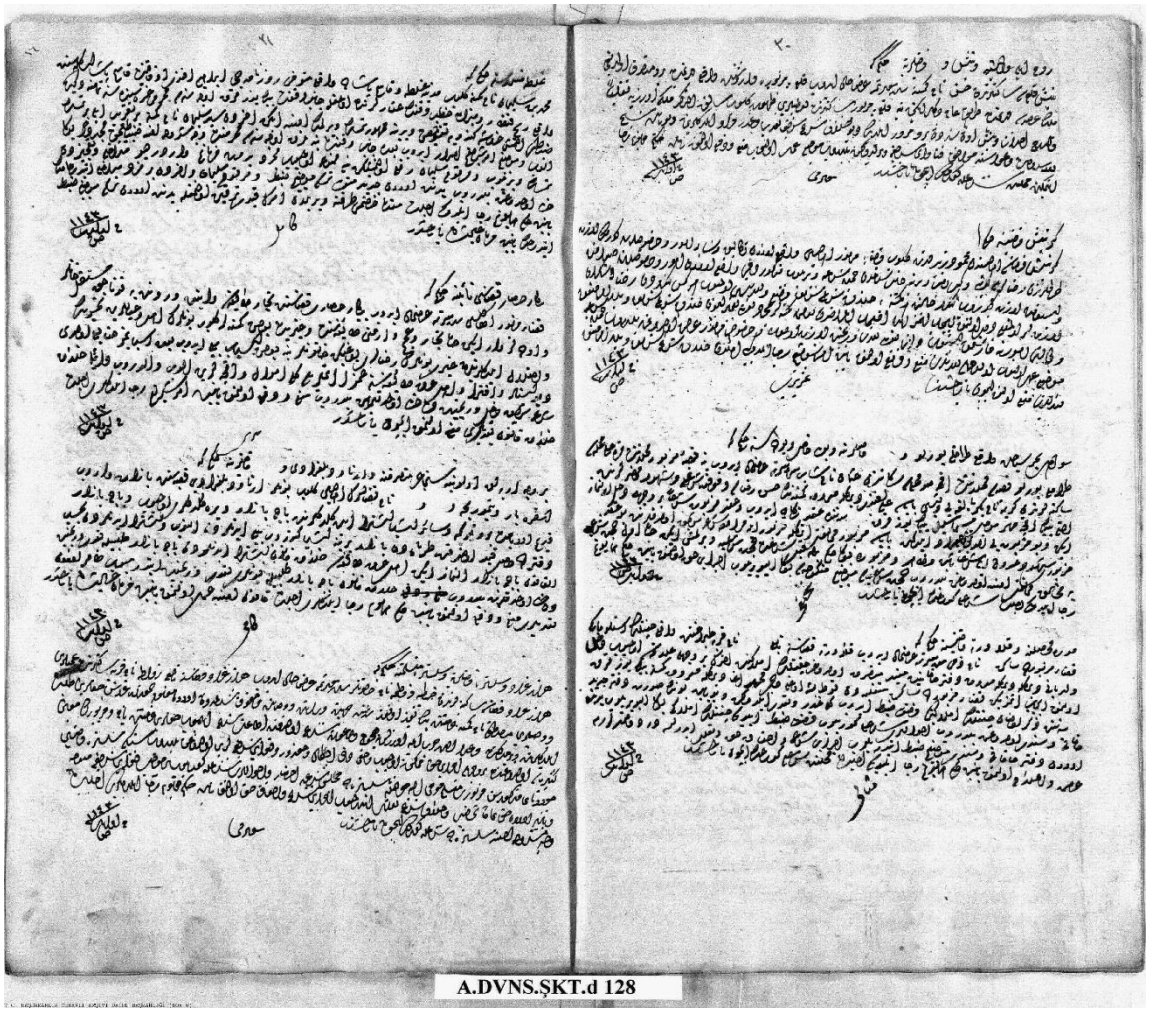

A.DVNS.ŞKT.d 128

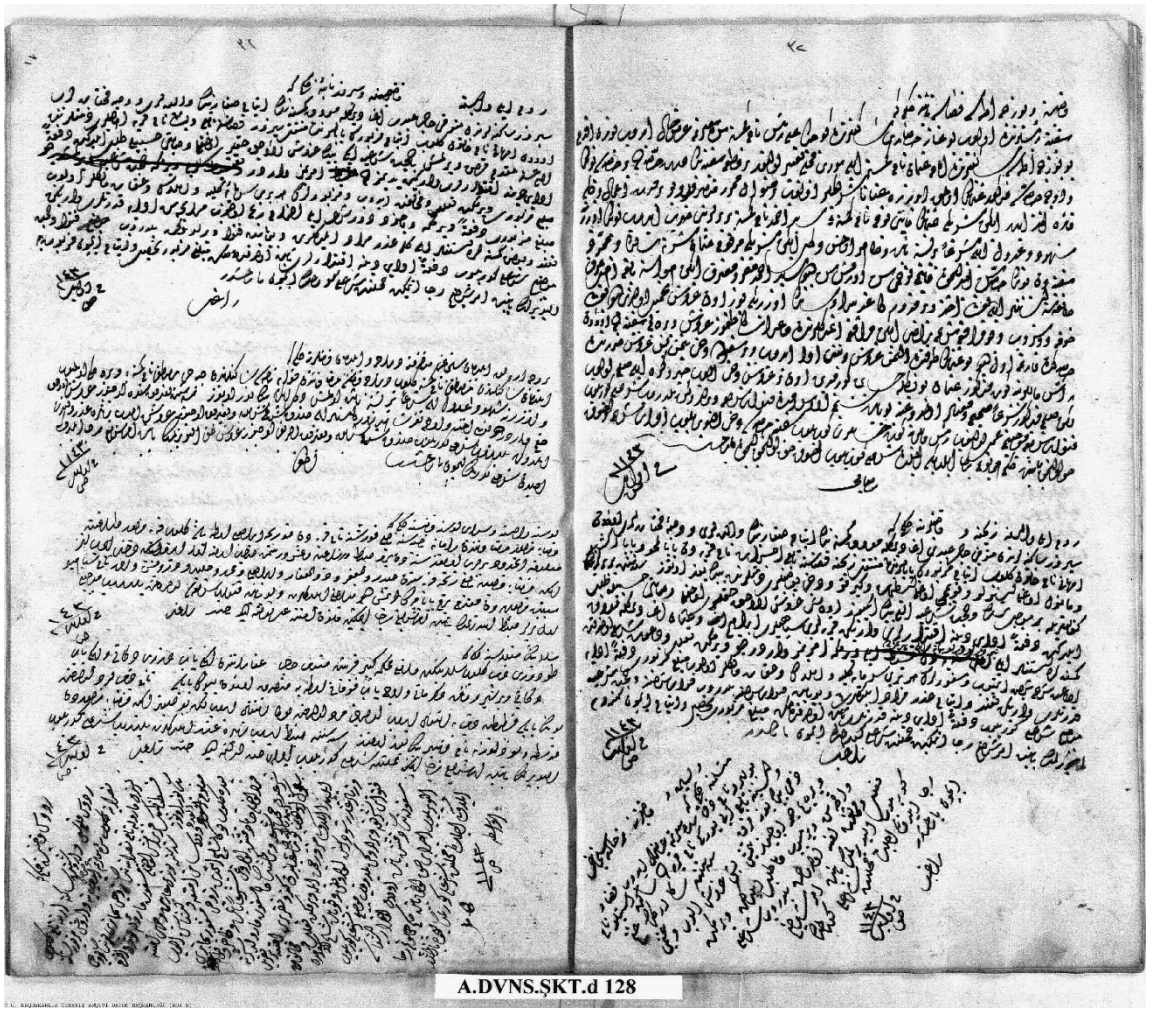

A.DVNS.ŞKT.d 128

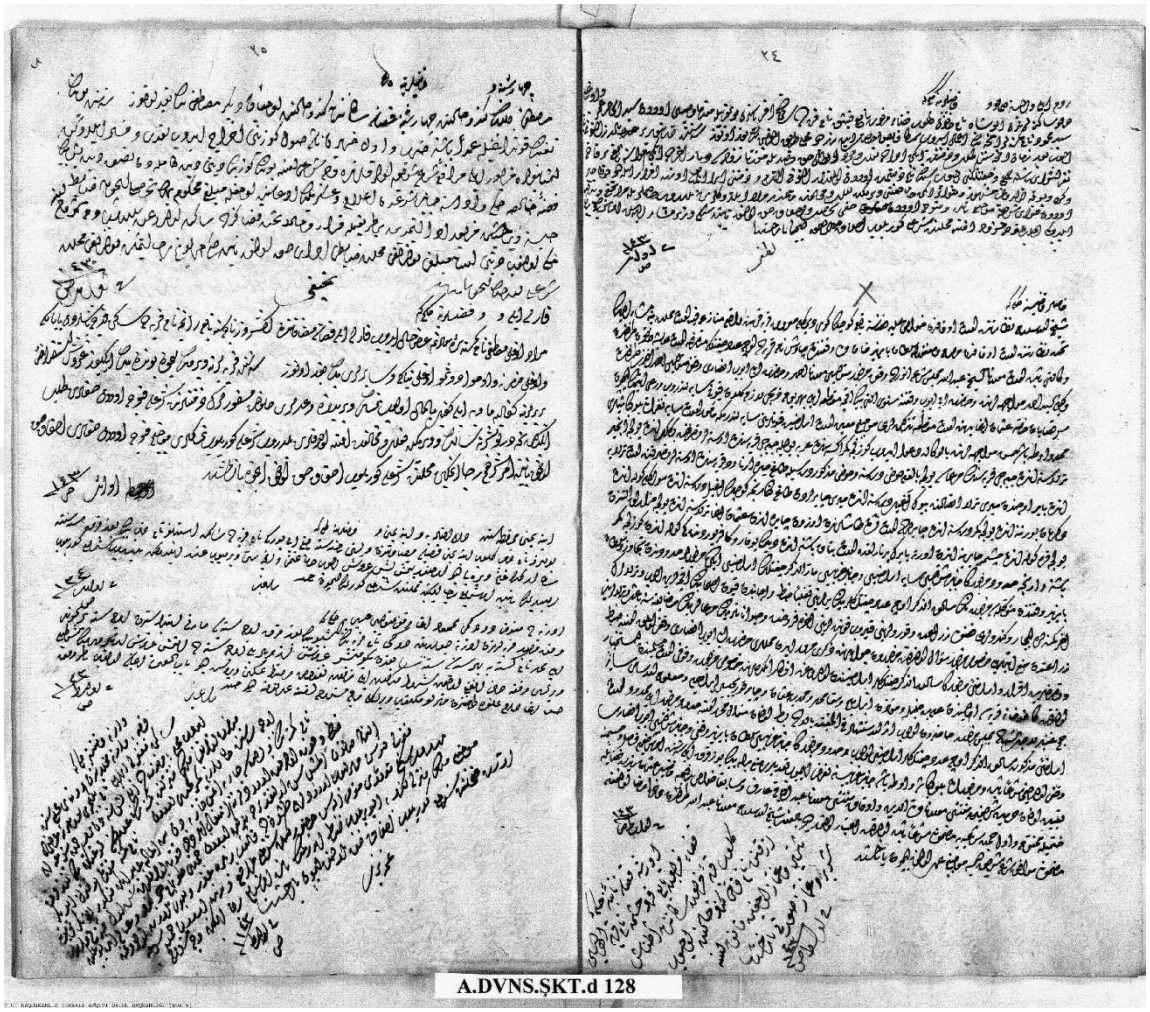

A.DVNS.ŞKT.d 128

A.DVNS.ŞKT.d 128

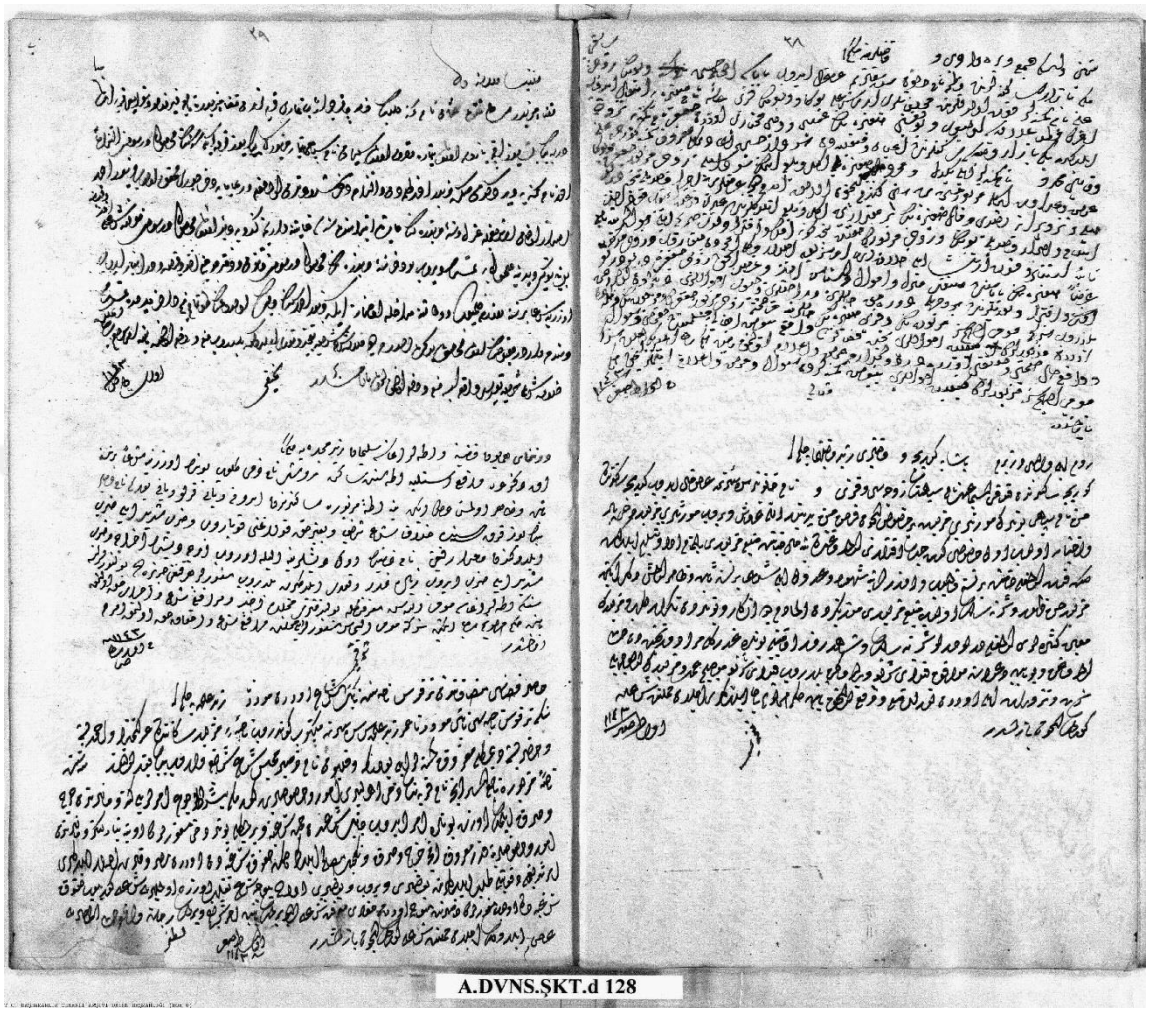

A.DVNS.ŞKT.d 128

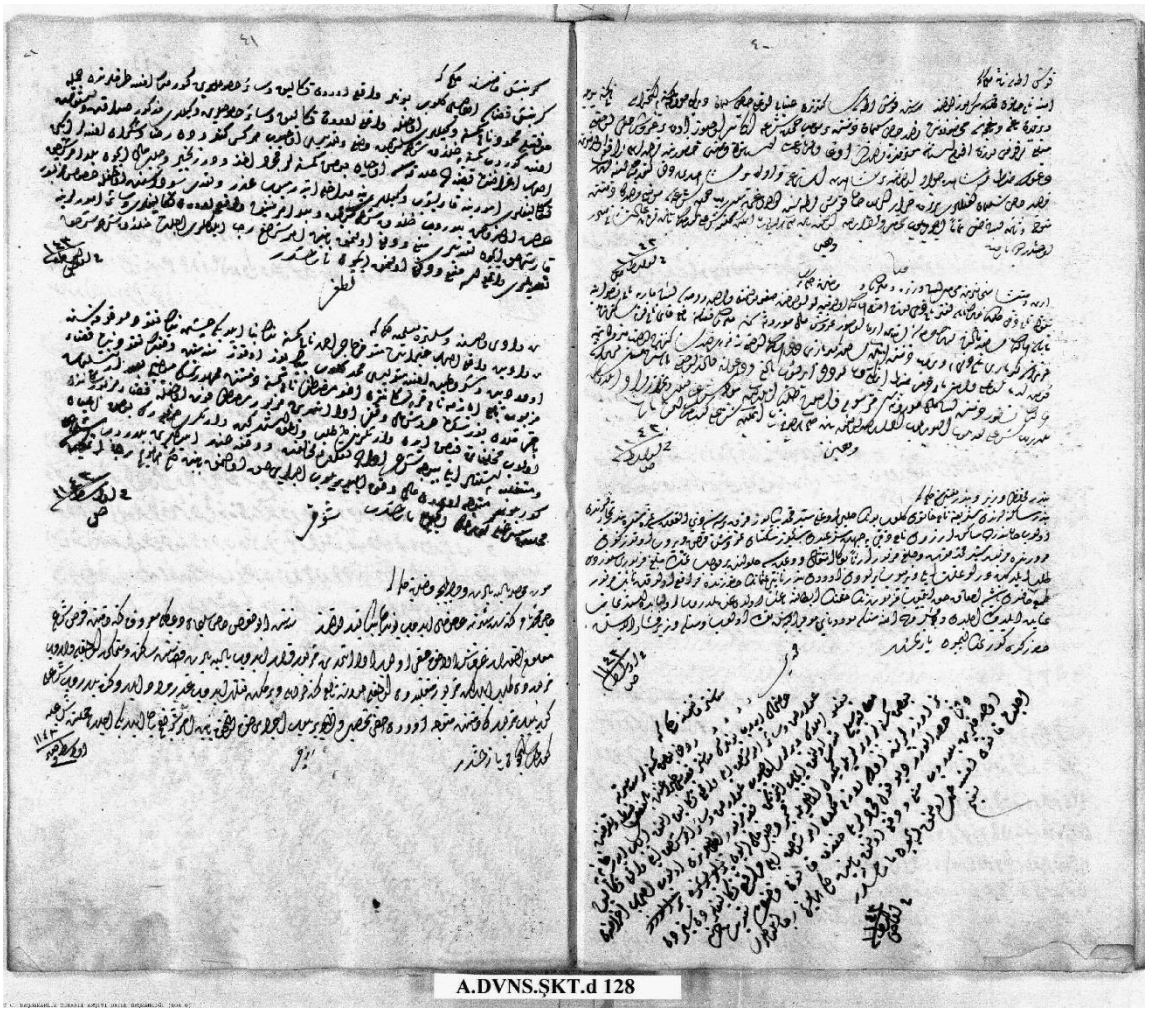

A.DVNS.ŞKT.d 128

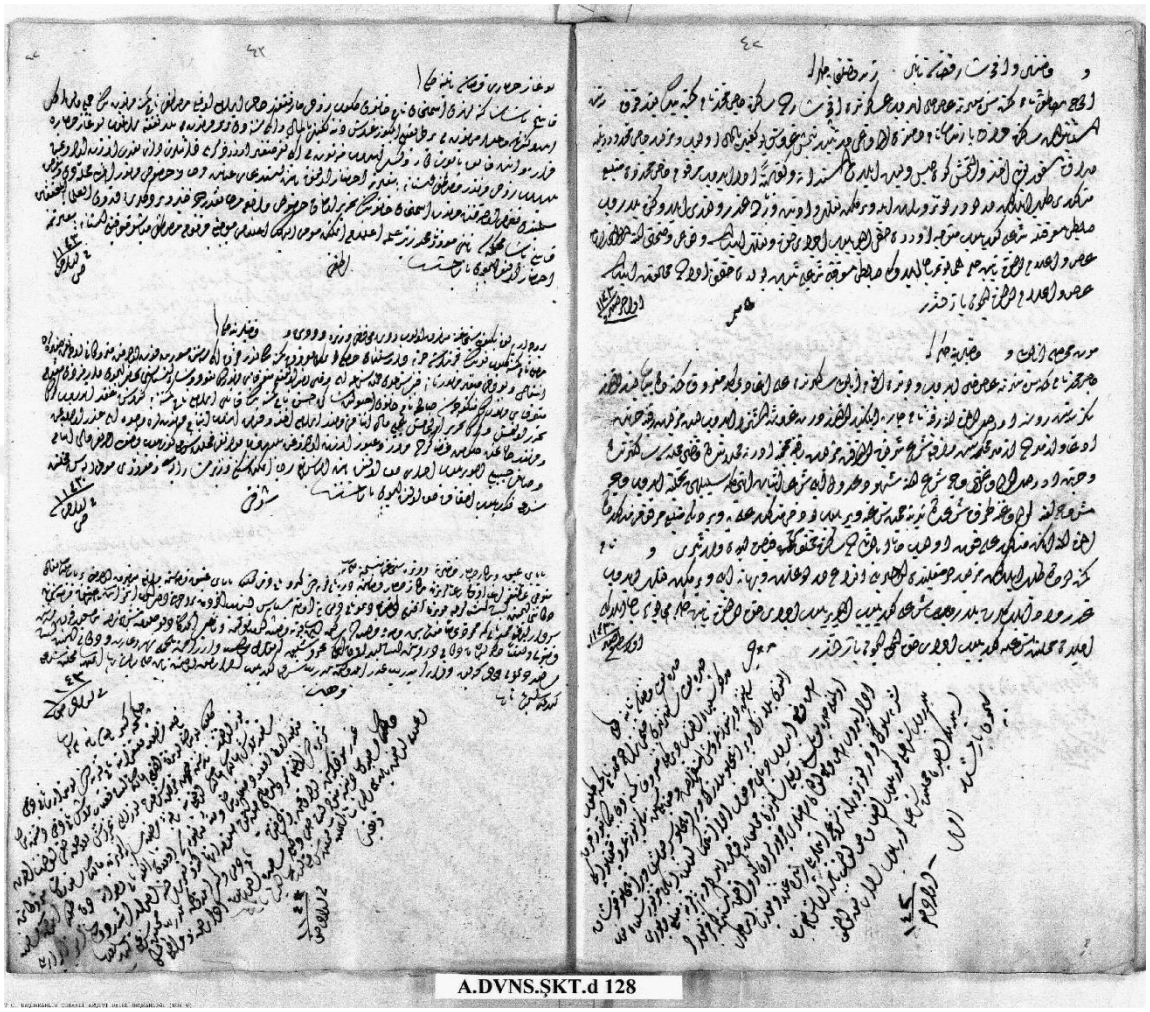

A.DVNS.ŞKT.d 128

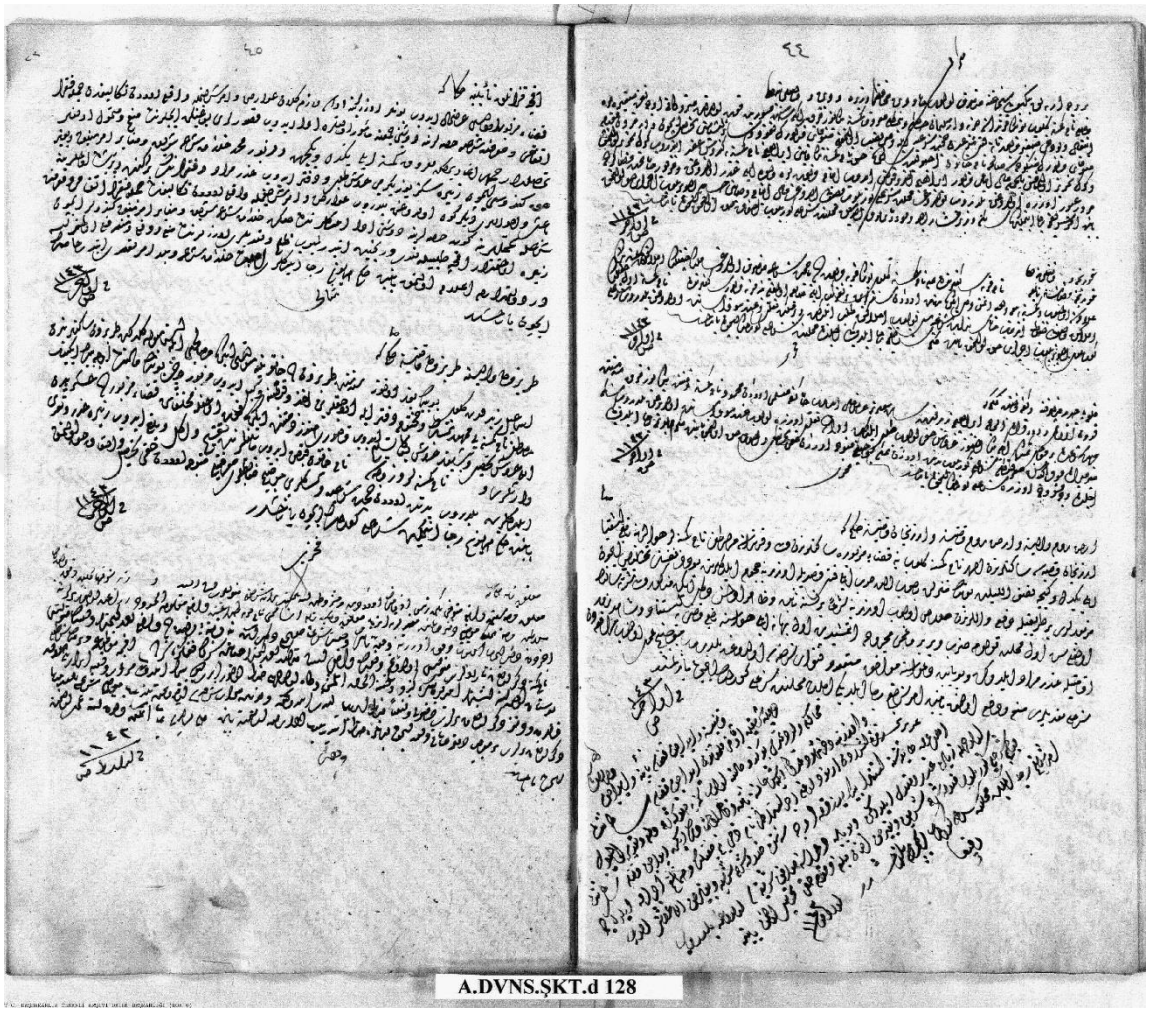

A.DVNS.ŞKT.d 128

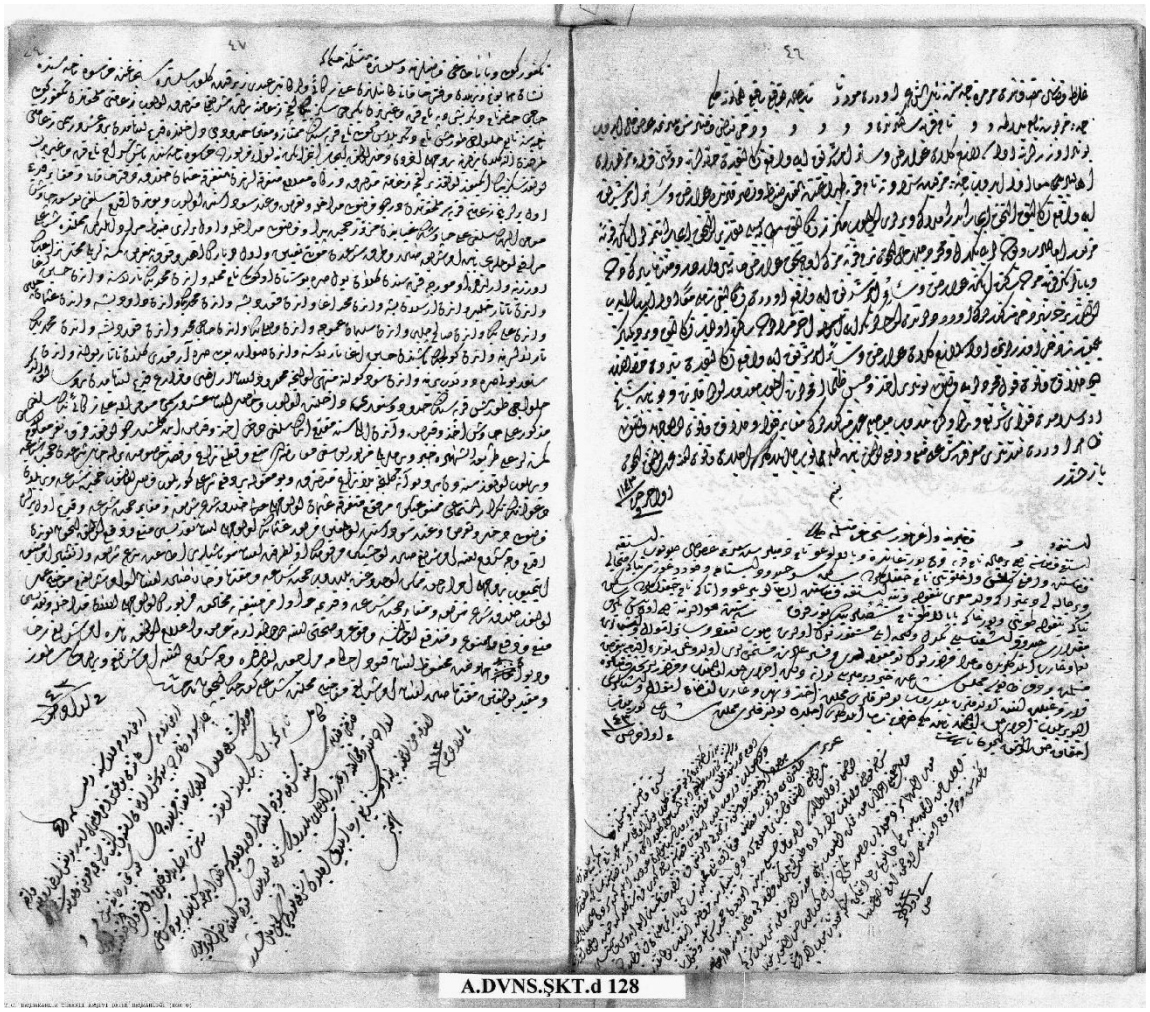

A.DVNS.ŞKT.d 128

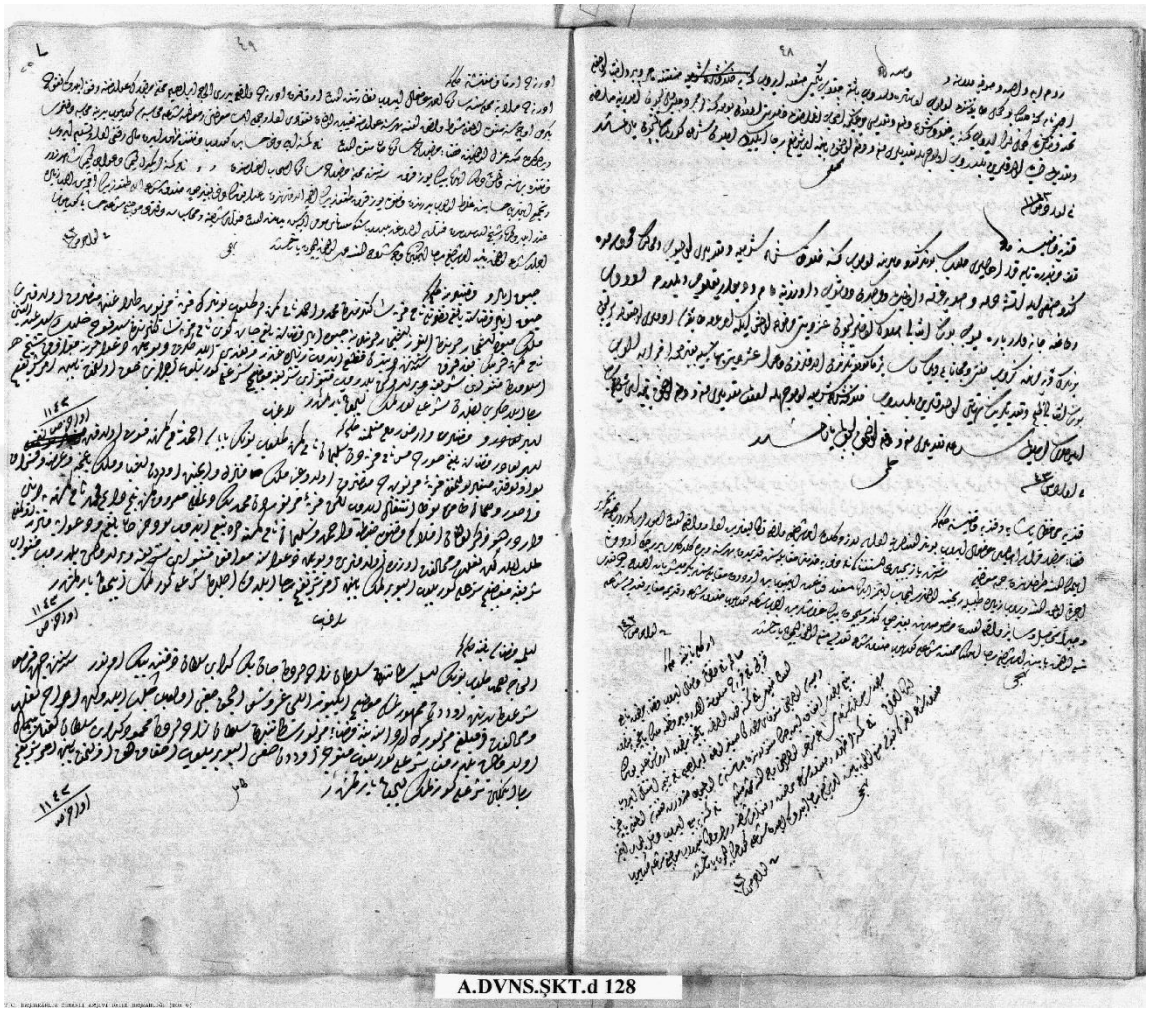

A.DVNS.ŞKT.d 128

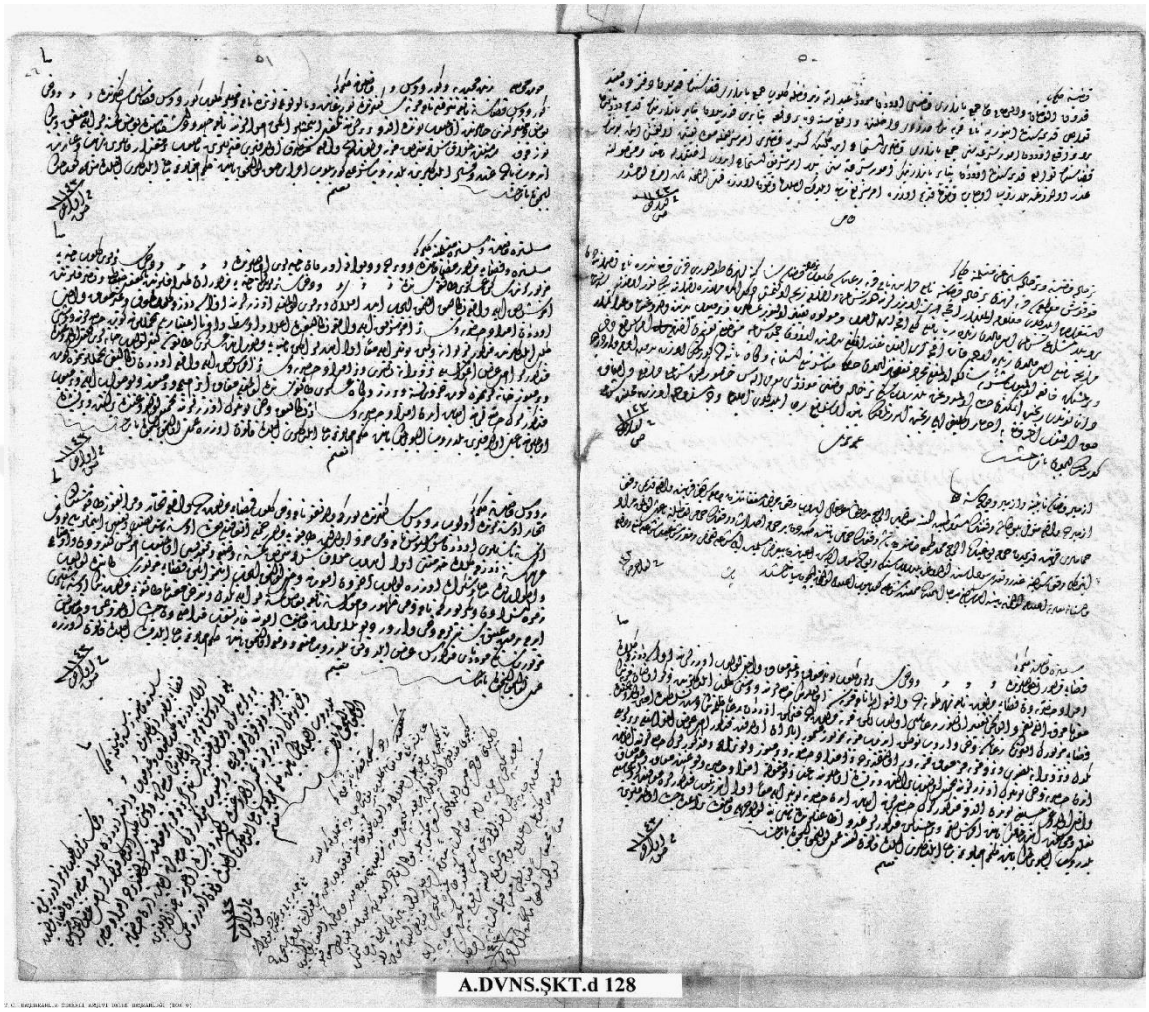

A.DVNS.ŞKT.d 128

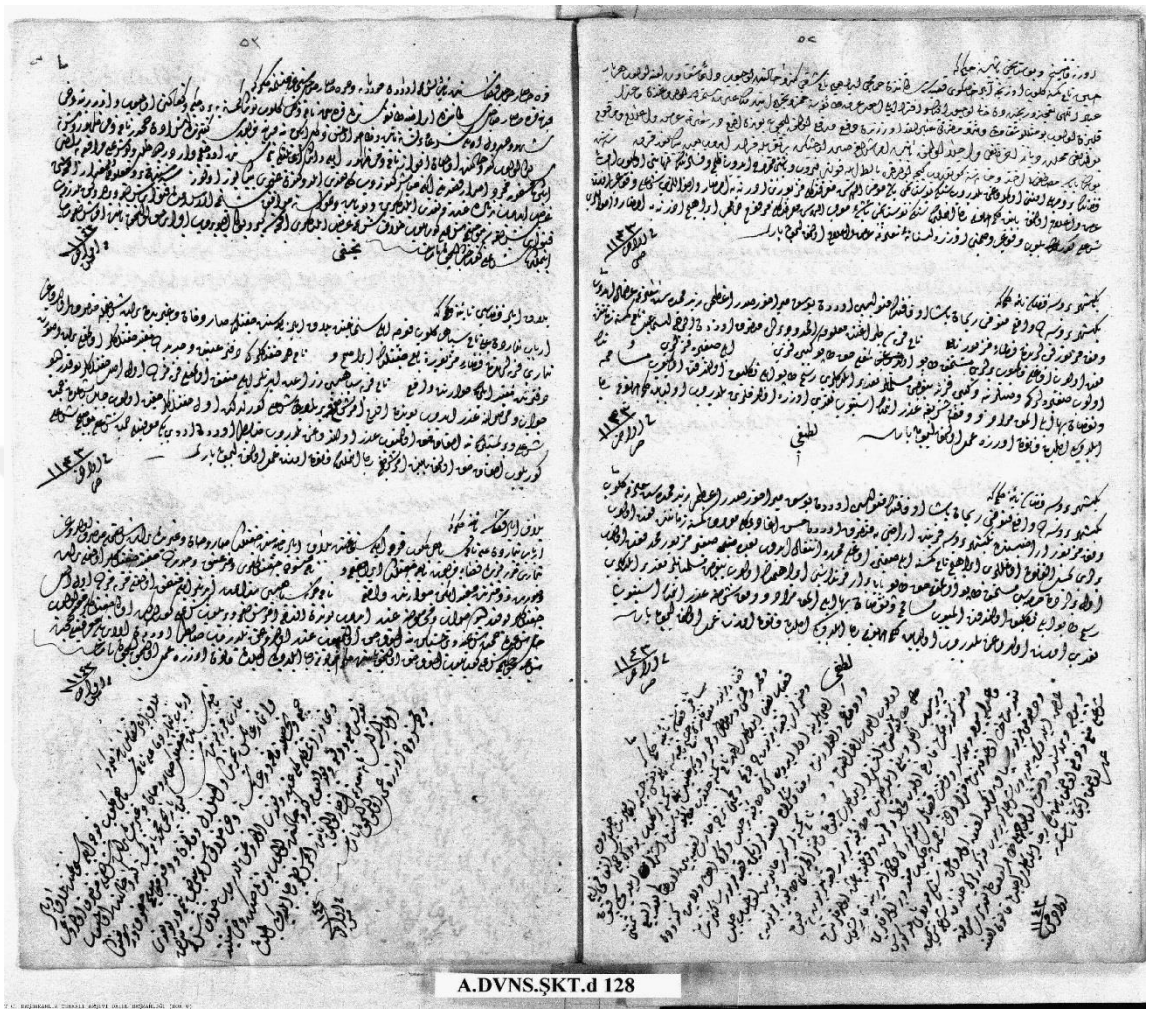

A.DVNS.ŞKT.d 128

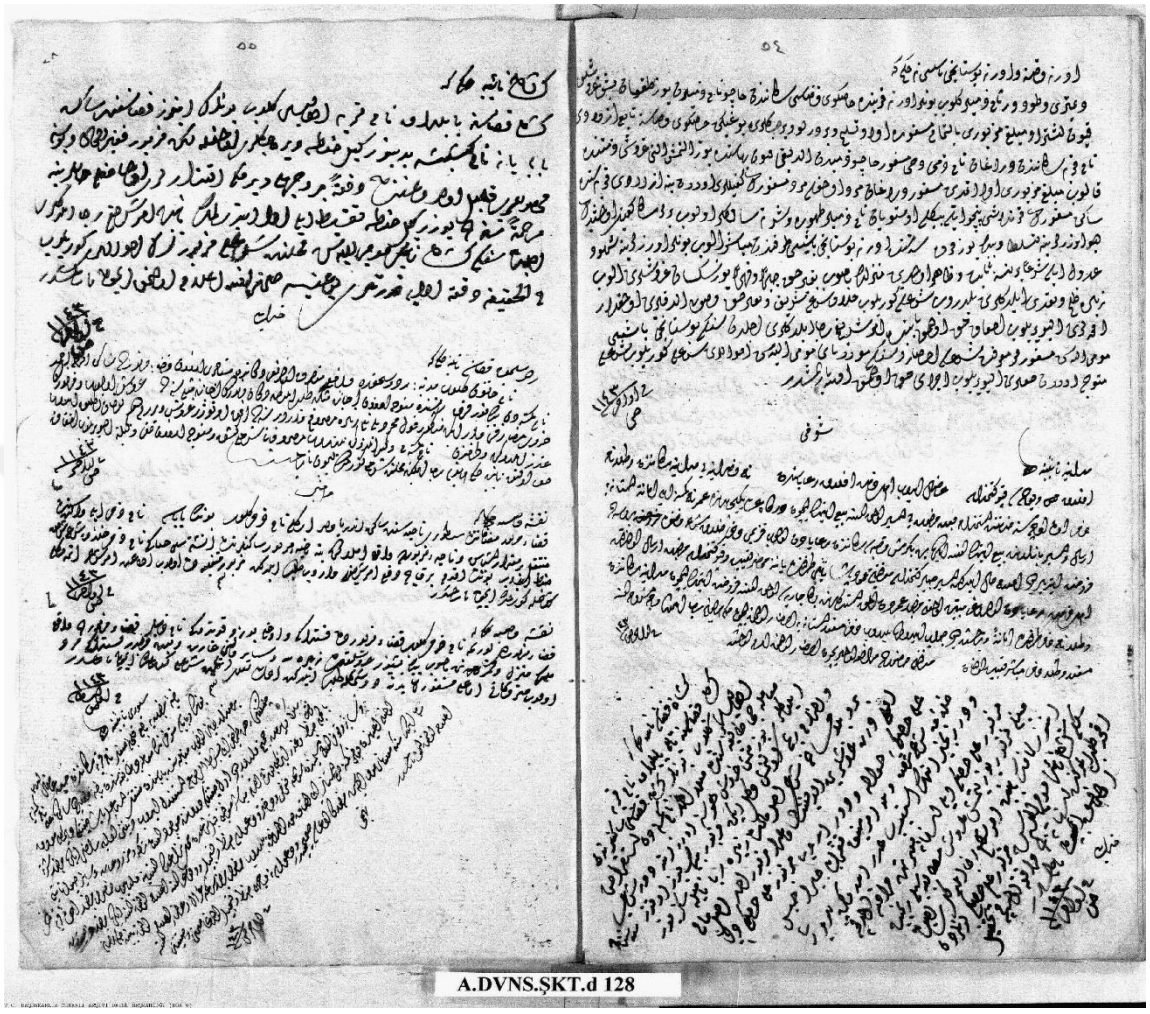

A.DVNS.ŞKT.d 128

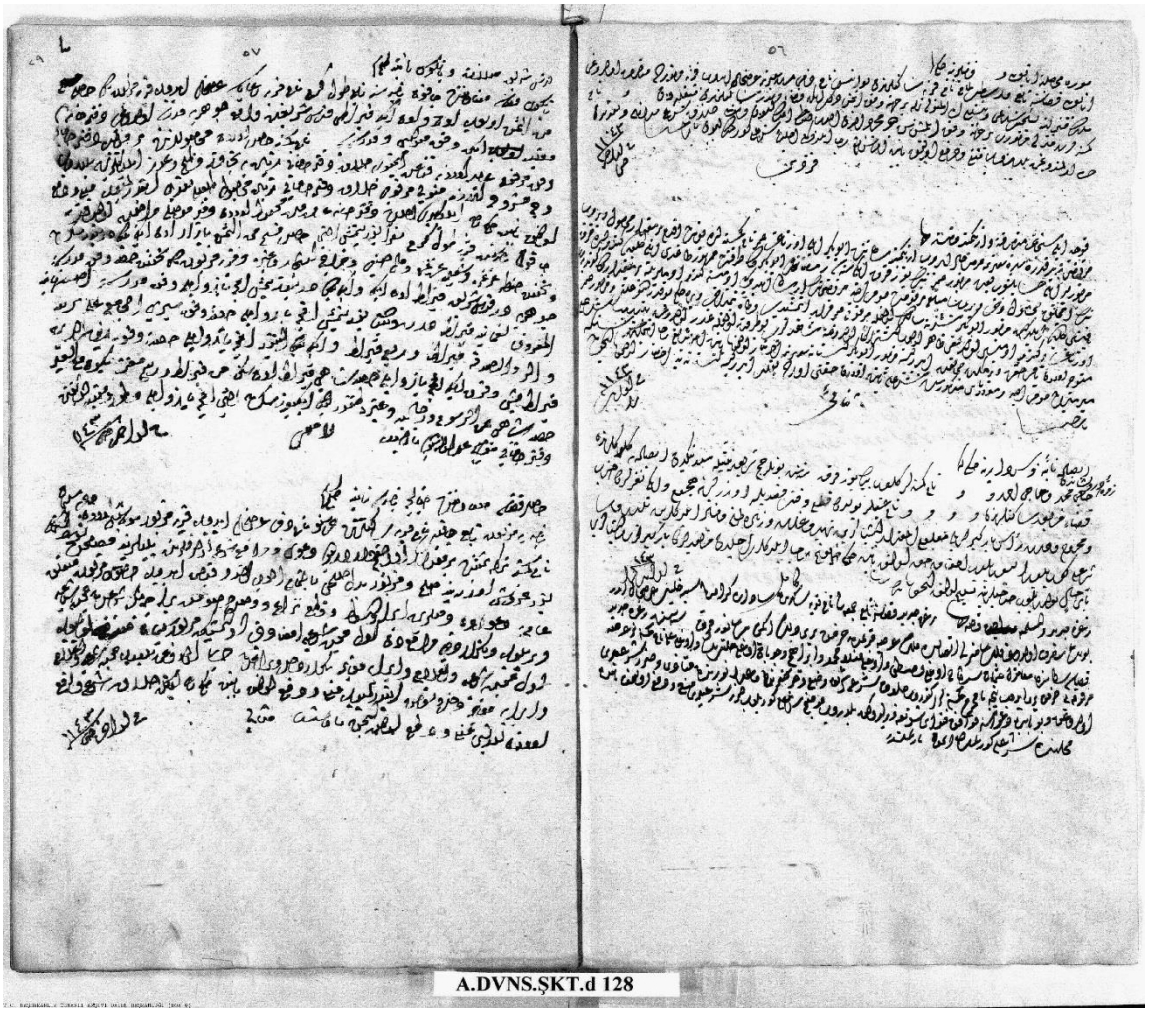

A.DVNS.ŞKT.d 128

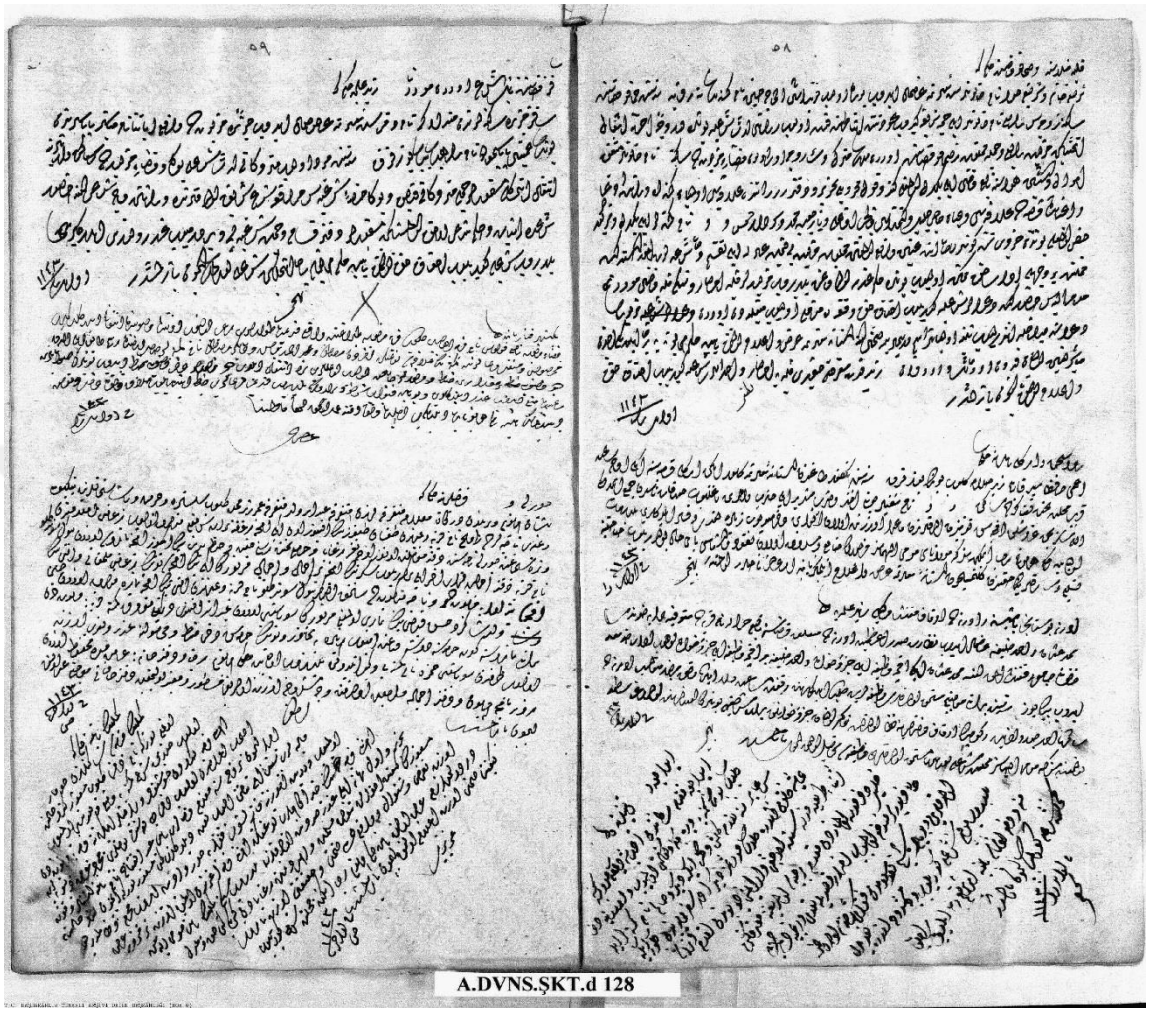

A.DVNS.ŞKT.d 128

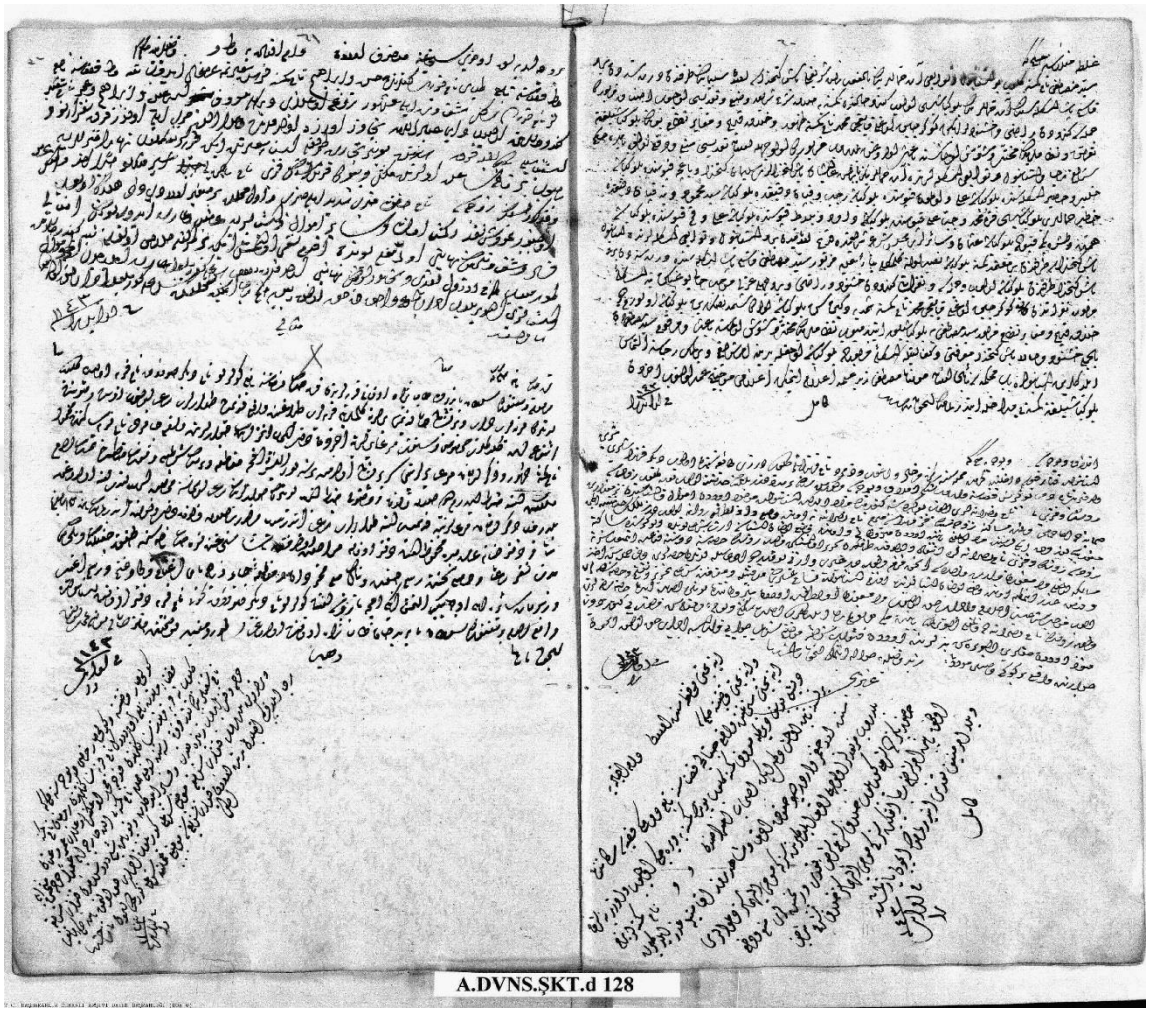

A.DVNS.ŞKT.d 128

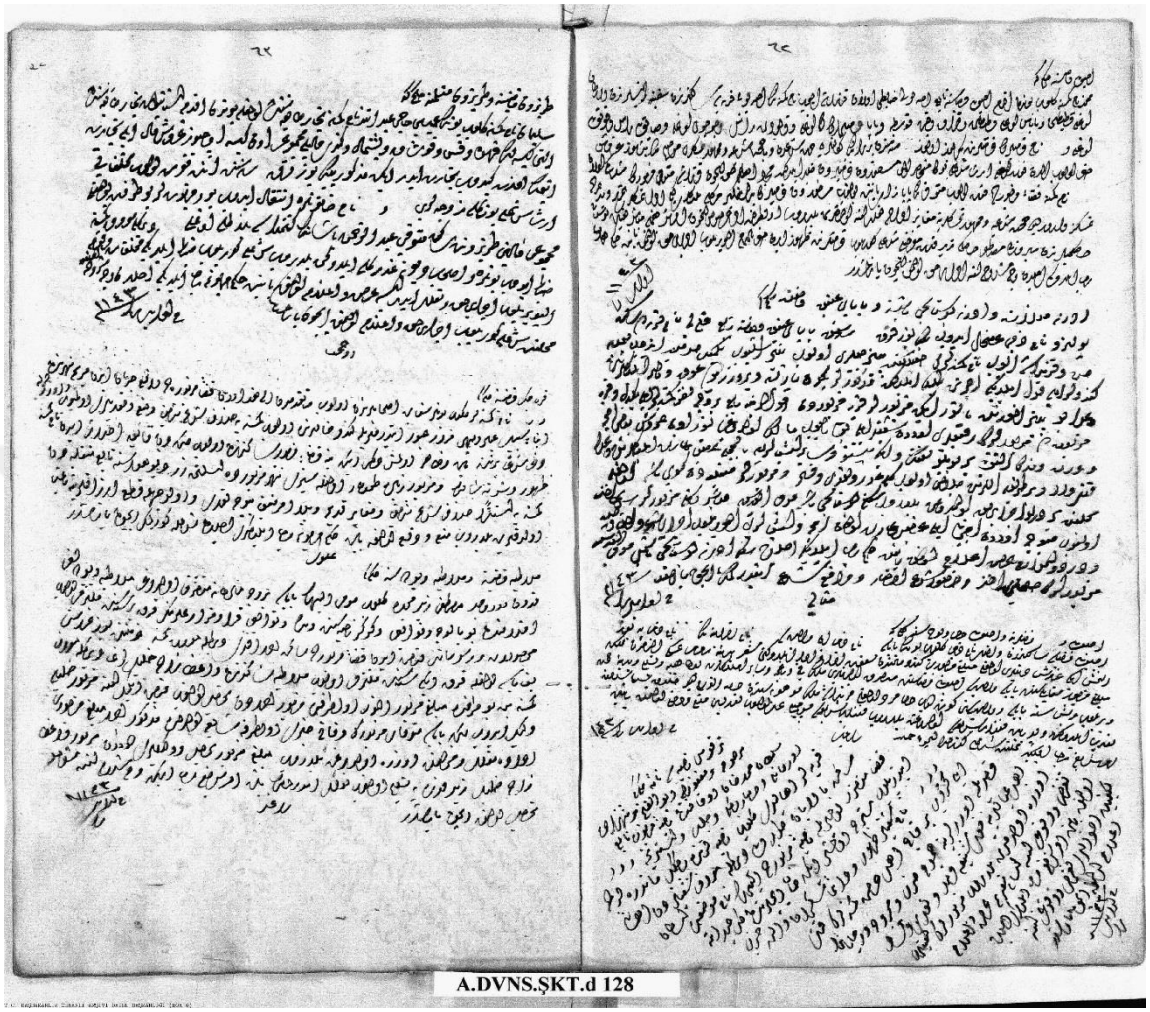

A.DVNS.ŞKT.d 128

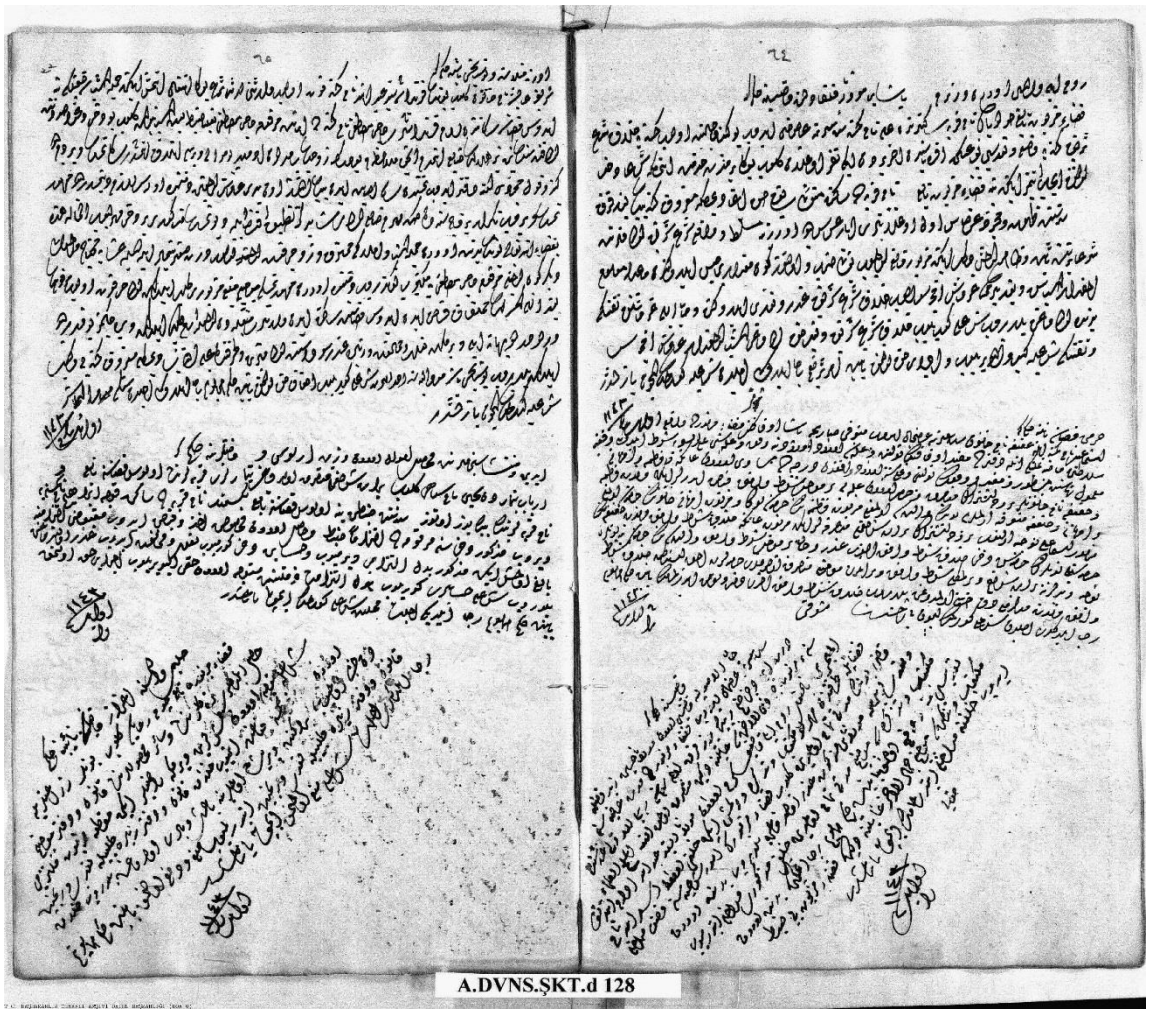

A.DVNS.ŞKT.d 128

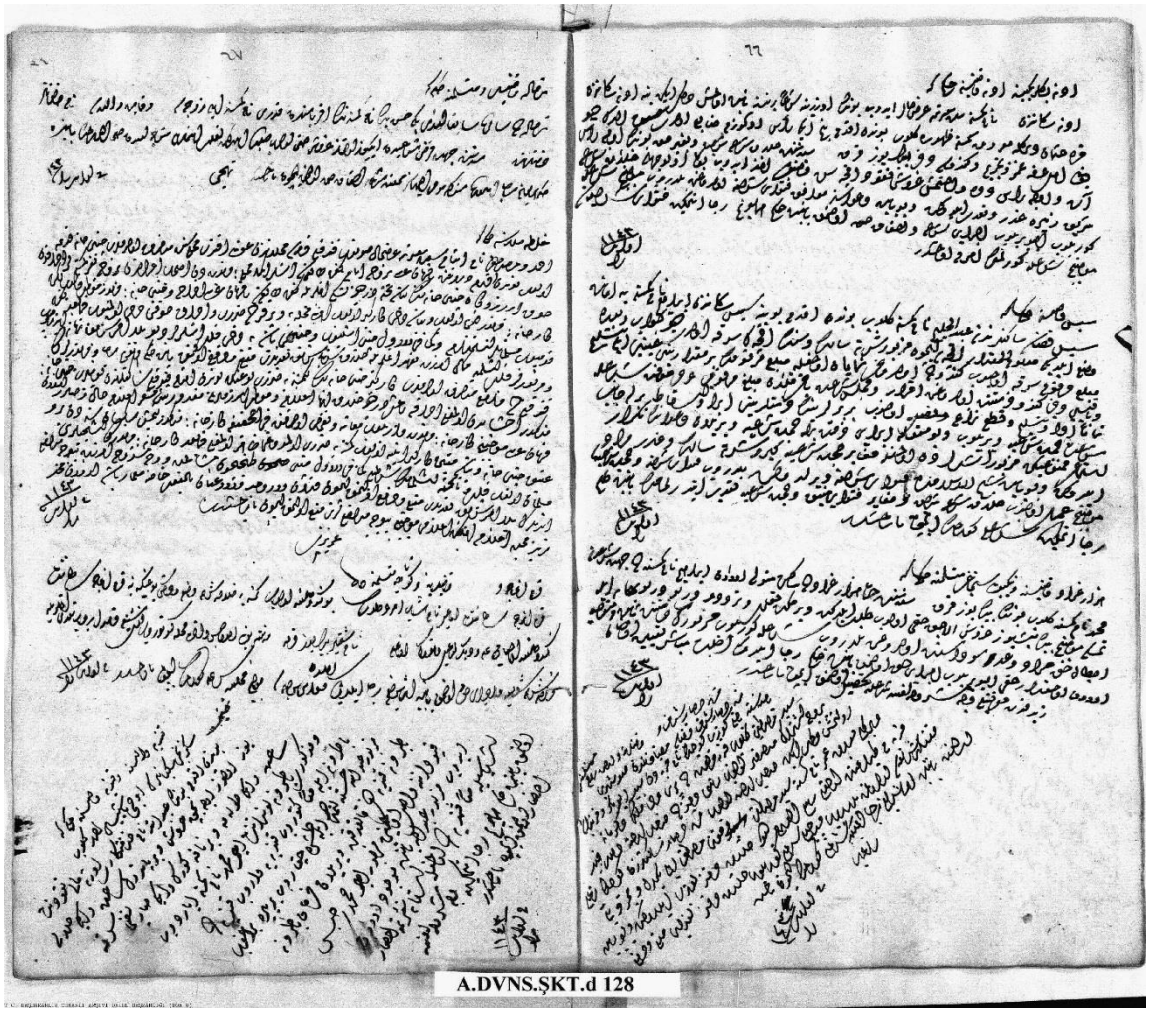

A.DVNS.ŞKT.d 128

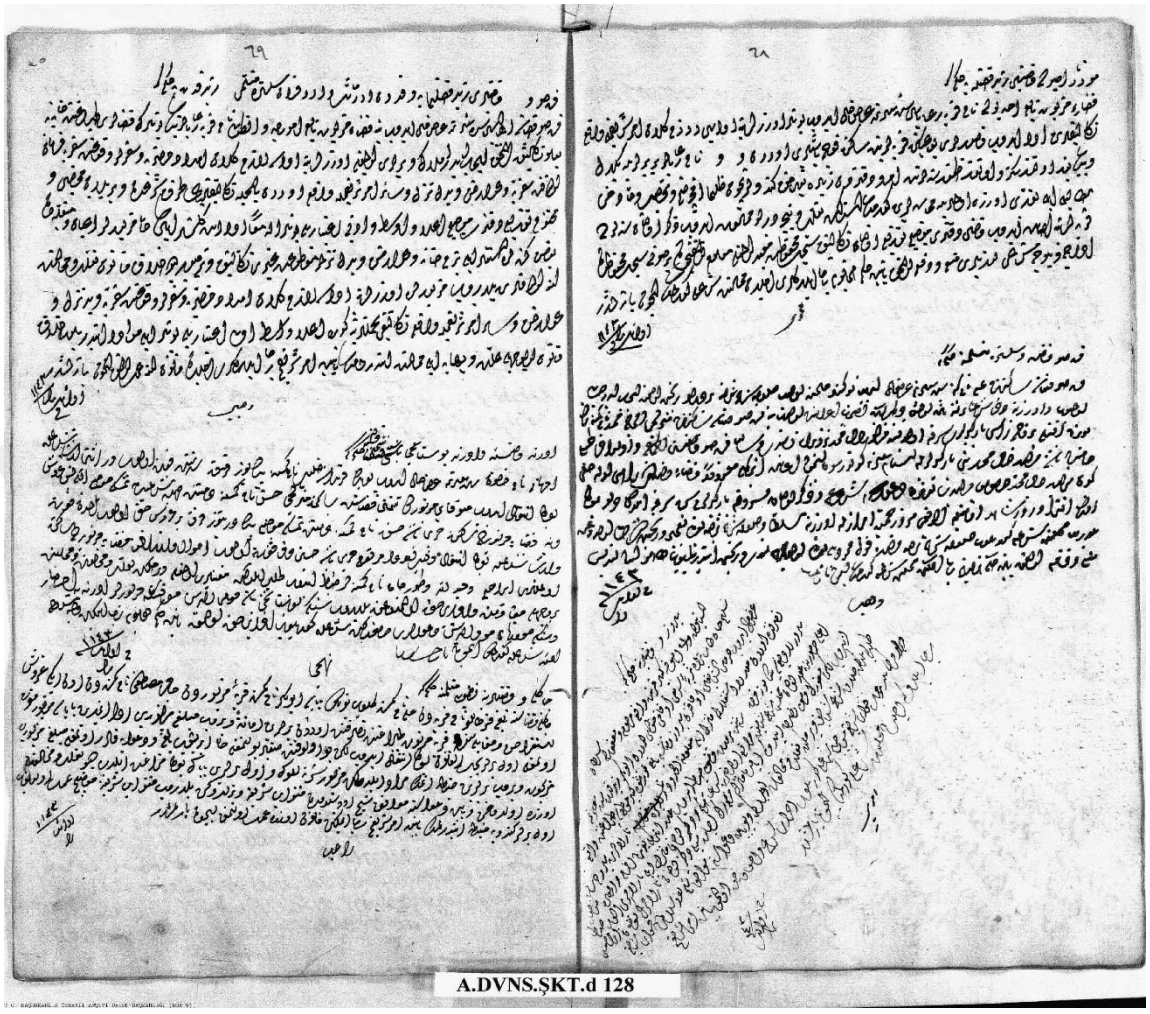

A.DVNS.ŞKT.d 128

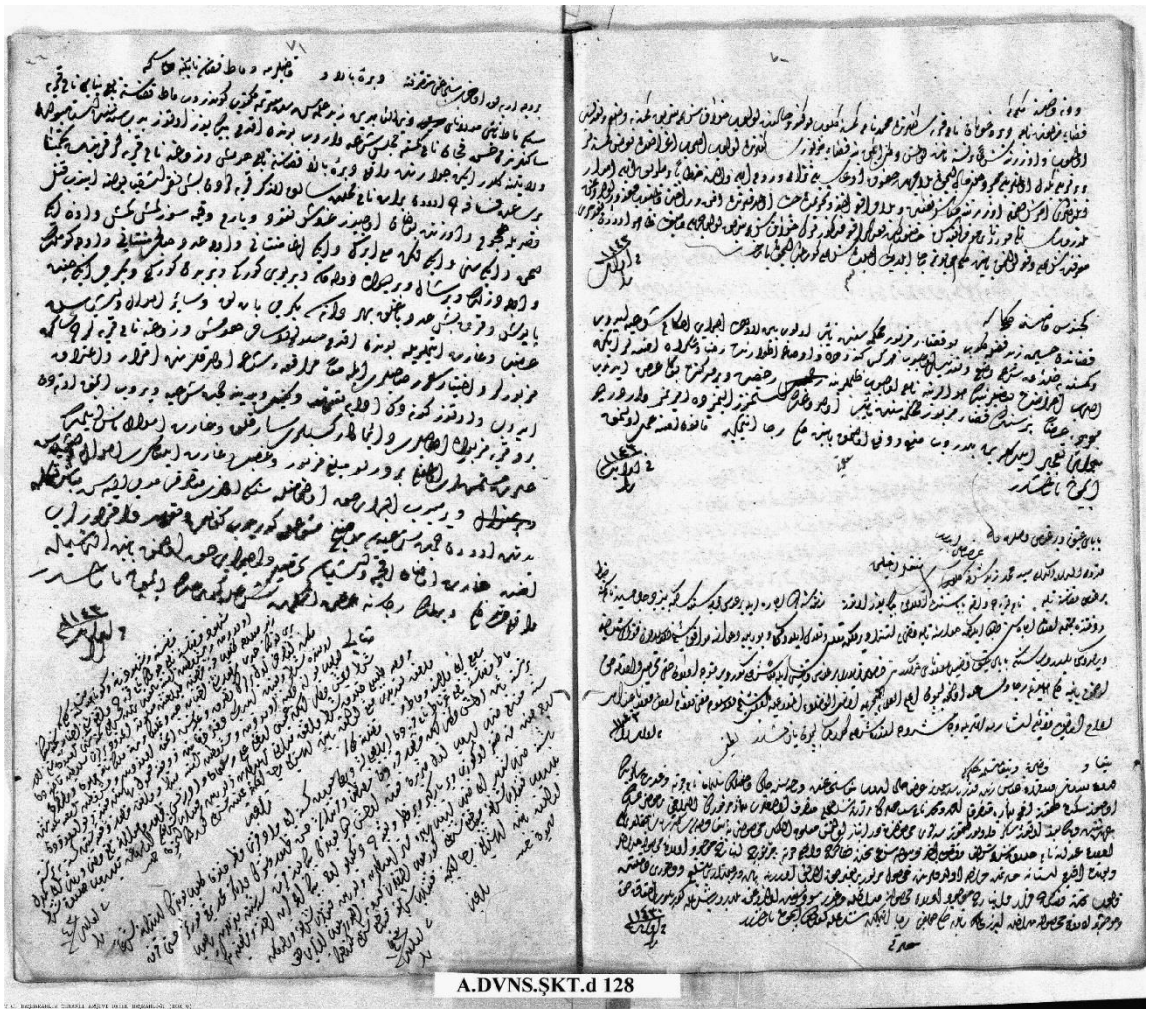

A.DVNS.ŞKT.d 128

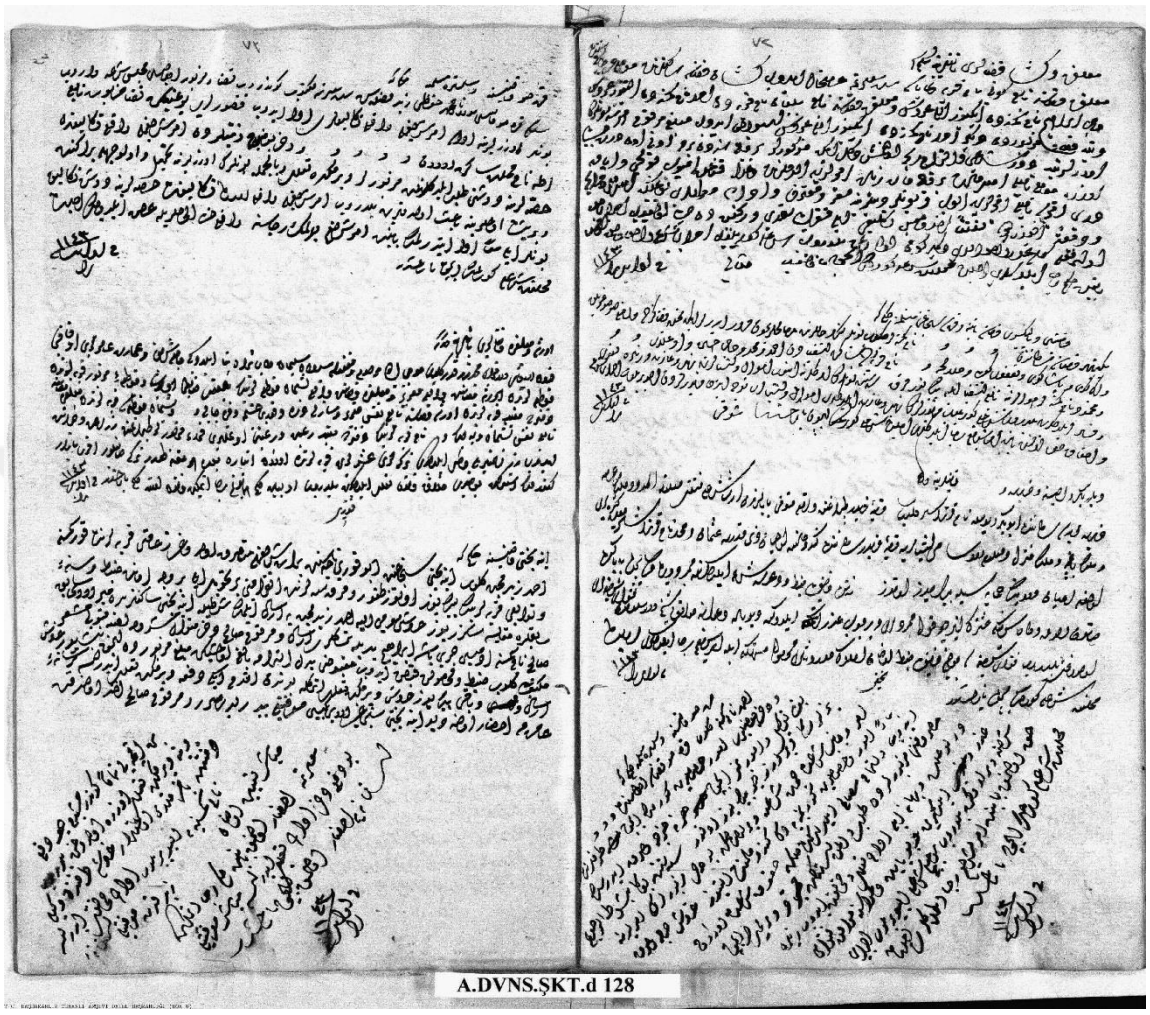

A.DVNS.ŞKT.d 128

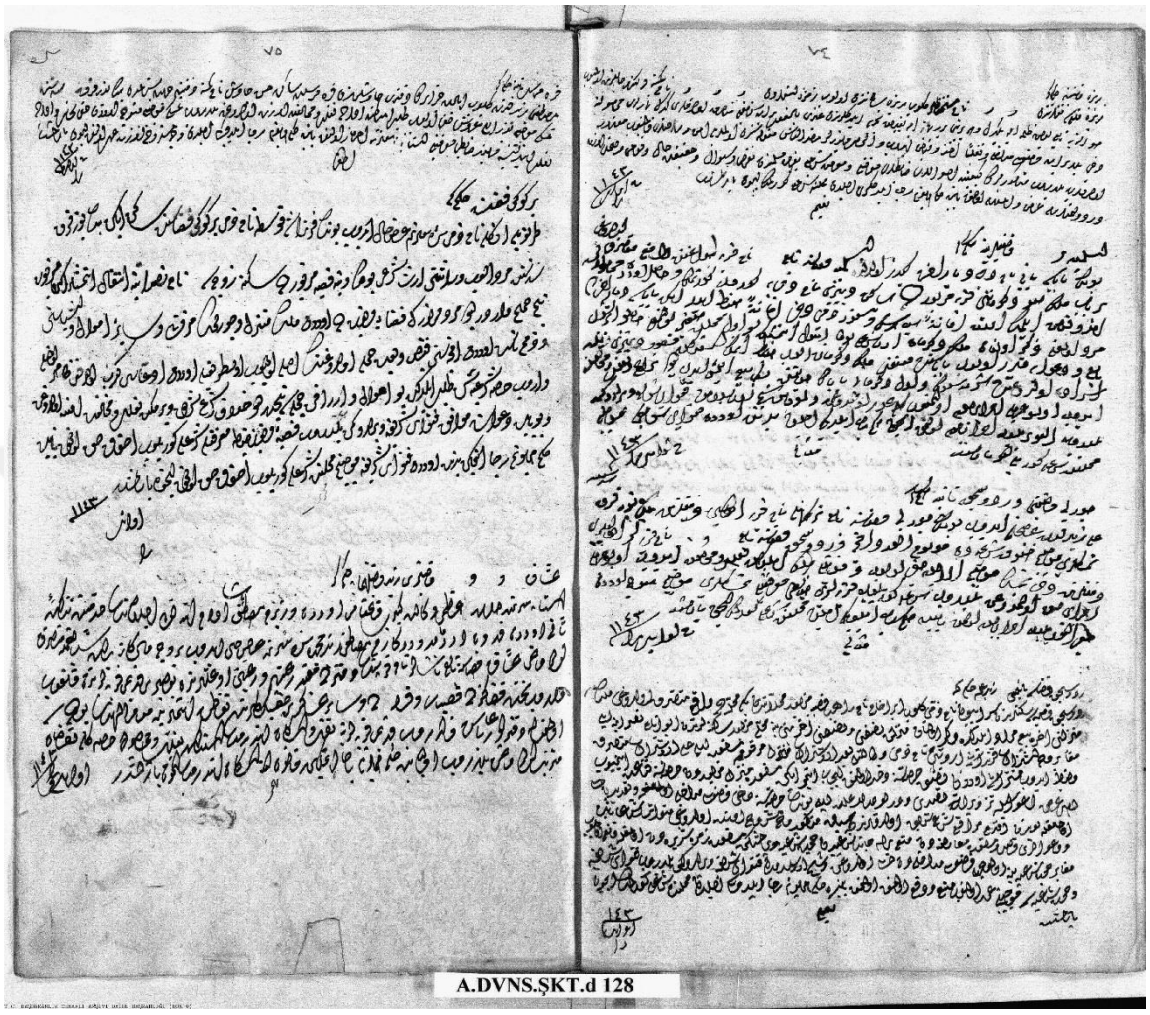

A.DVNS.ŞKT.d 128

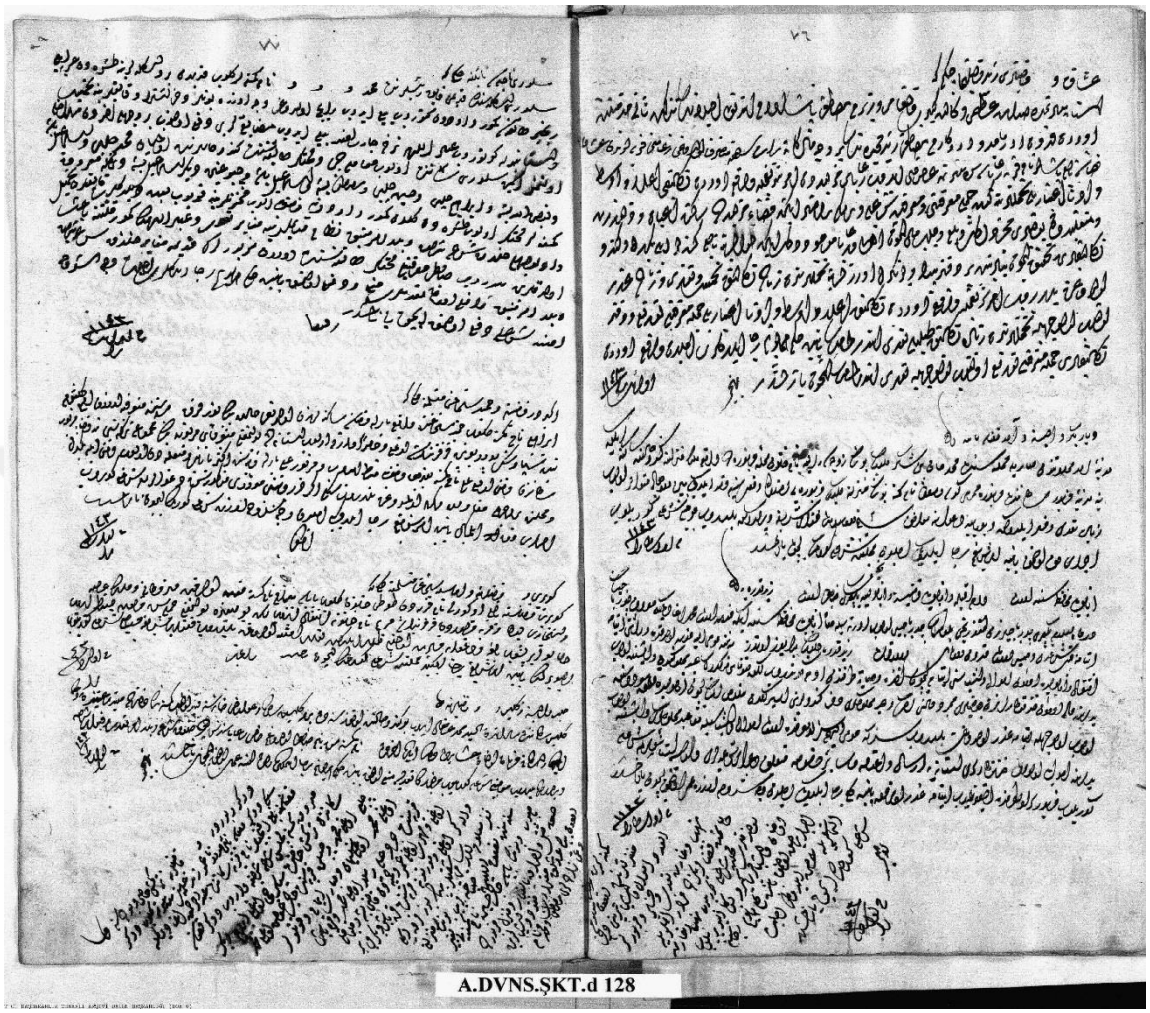

A.DVNS.ŞKT.d 128

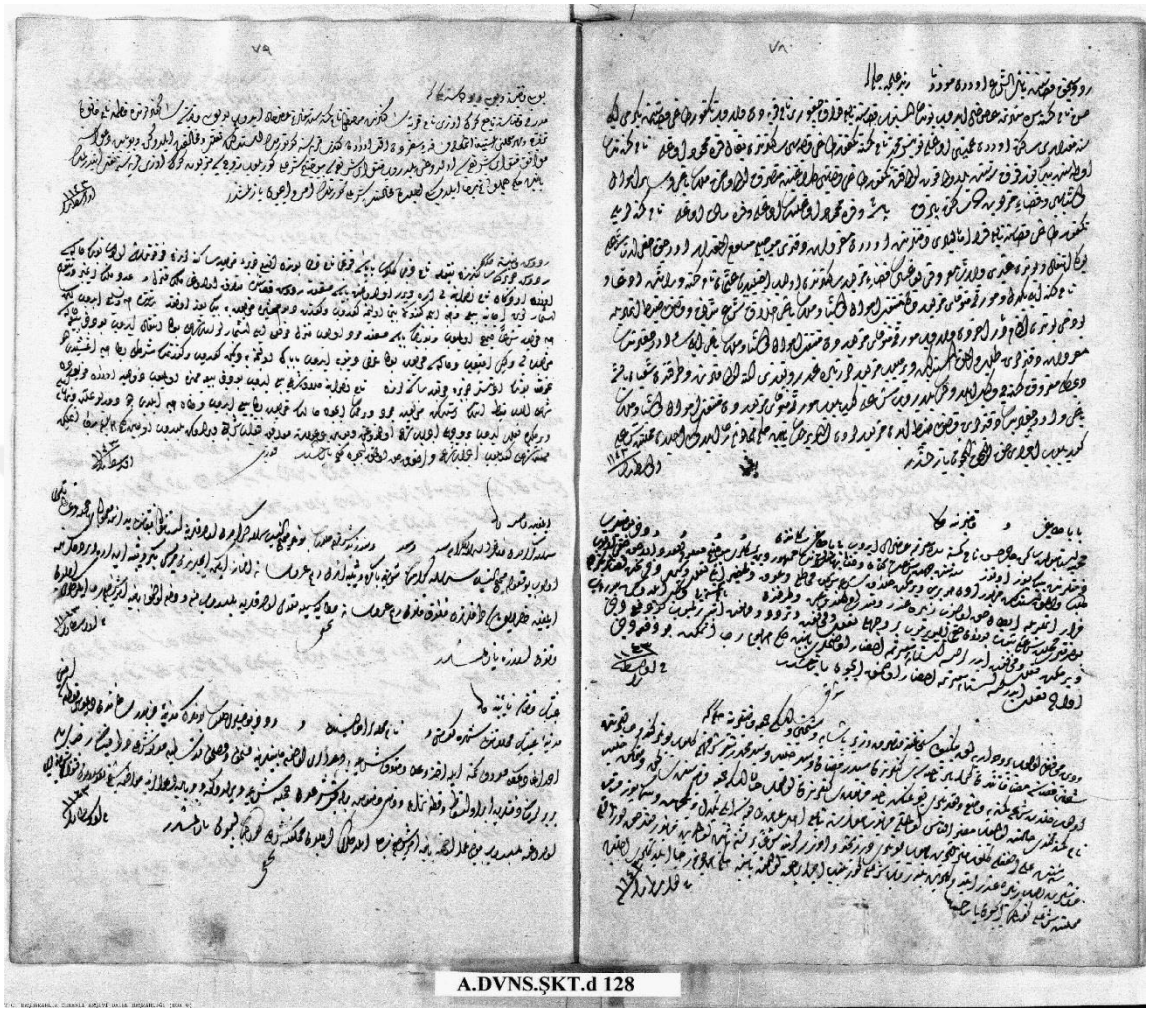

A.DVNS.ŞKT.d 128

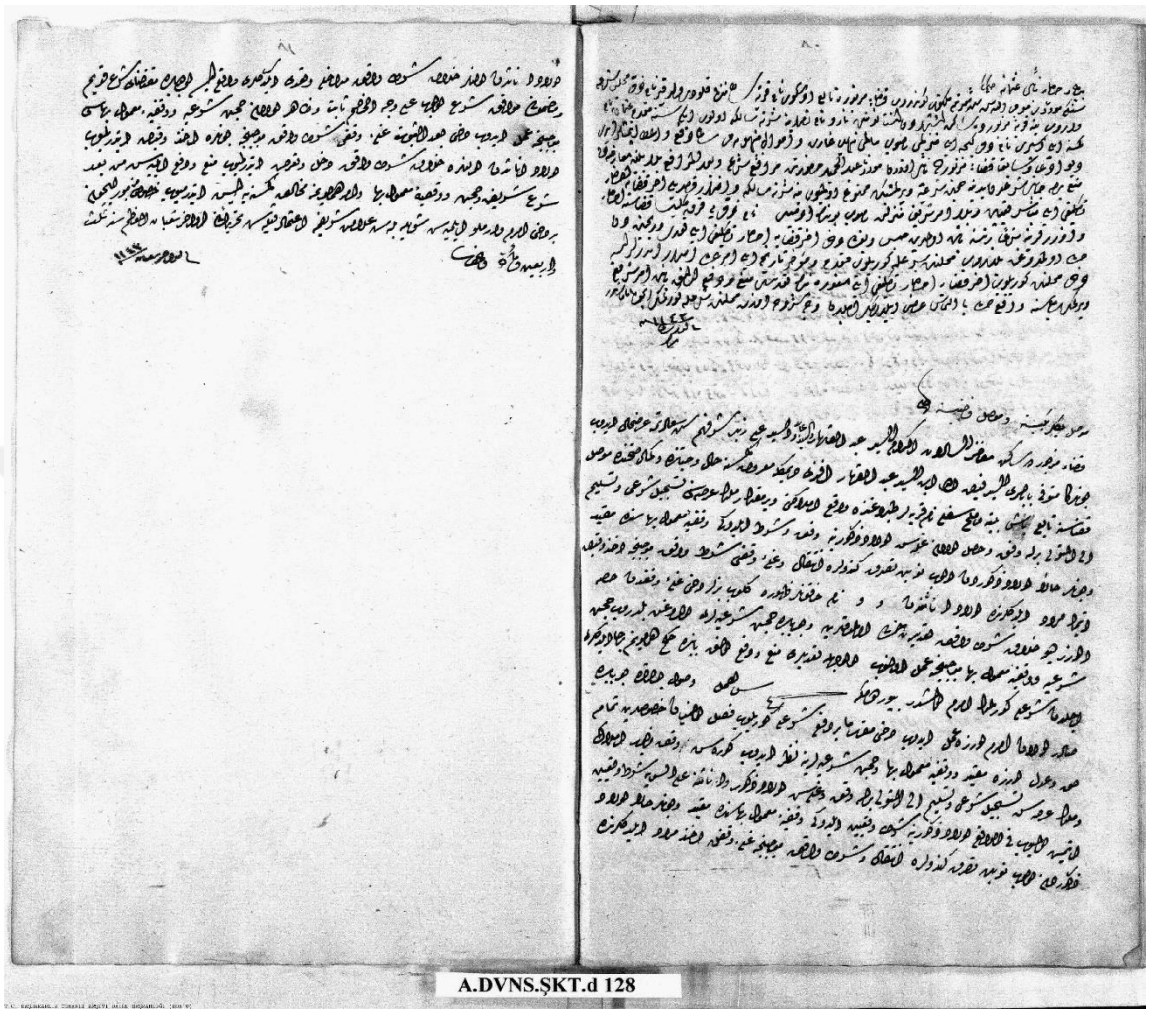

A.DVNS.ŞKT.d 128

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Ad Soyad : Seher Arafal

Doğum Tarihi : 26/10/1990

Doğum Yeri : Rize

Uyruğu : T.C.

Medeni Hali : Evli

E- Posta : mseherguney@gmail.com

EĞİTİM DURUMU :

2017- Devam **İstanbul Medeniyet Üniversitesi** Tarih Bölümü Tezli Yüksek Lisans

2008- 2015 **Boğaziçi Üniversitesi** Fen Edebiyat Fakültesi-Tarih Bölümü (İngilizce)

2004-2008 **Arhavi Yabancı Dil Ağırlıklı Lisesi** (Artvin)

Yabancı Diller : **İNGİLİZCE** (İyi)

İŞ TECRÜBELERİ

S&Q Mart Akademi-Eğitim Planlama ve Satış Sorumlusu / İstanbul - 2012

Çınar Mühendislik – ZET III Projesi kapsamında ÇED raporunun Sosyal Etki Değerlendirme Raporu kısmının hazırlanmasında Saha Araştırmacısı ve Raportörü / Zonguldak – 2012

Tempo Makine Aş.- Teknik Servis Departmanı Organizasyon ve Satış Sorumlusu / İstanbul- 2016

BURSLAR

Tübitak Lisans Başarı Bursu 2008-2015.

Tübitak Yüksek Lisans Başarı Bursu 2018- 2020.